

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר הַזֹּהַר

שִׁחְבֵר הַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

וּבּו: "סֵפֶר הַזֹּהַר", "זֹהַר תְּדָשׁ", "תְּקוּנַי הַזֹּהַר"

מְנַקֵּד

- כֶּרֶךְ נ -

פִּי תַצֵּא - אֲדָרָא זֹוטָא

דָּף רַע"ח ע"ב - דָּף רַצ"ד ע"ב

מִבְּאֵר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עִם פִּרוּשׁ מִלְּוֹן חֲמֵד לְמַעַן יִרוּץ הַלּוֹמֵד בּוֹ

מְחַלֵּק לְשָׁנָה אַחַת וּלְשָׁלֹשׁ שָׁנִים

מוֹפֵץ לֵאל מִשְׁרֹת רוּחַ כֹּלָל וְעִיקֵר
לְקִירוּב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים

בְּדַקוֹת סְפּוּרוֹת בְּלִבְד תִּזְכָּה לְהִיּוֹת בֶּן עוֹלָם הַבָּא

נְסֻדֵר, נְעֻרָף וְהוּגָה מִחֶן שׁ, בְּנִקּוּד וּפְסוּק מְלֵא, עִם מְרָאָה מְקוּזְמוֹת,
בְּחִלּוּק קְטָעִים לְפִי הָעֵינִינִים, בְּאוֹתֵיזוֹת גְּדוּלוֹת וּמְאִירוֹת עֵינִים

יִוצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מְפַעֵל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי"
בְּעִידָה"ק בֵּית שְׁמַשׁ תּוֹבֵב"א
כְּסִילוֹ תִשְׁעֵ"א לִפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכלל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

תורת ה', היא רביעית ההין, ה' רביעית. ומשלשת ביה"ו, להשלים בו יהו"ה. ועשר דרגות שנכללו בו, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א. להתקיים בהם בישראל, (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו', (שם יד) פנים אתם לה' אלהיכם. שם זה שלטונו בצלם האדם, ועל כל איבר ואיבר שלו.

מצוה אחר זו לדון בדיני חגבים, שנאמר דגים וחגבים אינם טעונים שחיטה, אלא אסיפתם היא המותרת אותם. כף בעלי המשנה, אינם צריכים שחיטה, אלא שנאמר בהם (בראשית מט) ויגוע ויאסף אל [על] עמיו. מה דגי הים חיותם פים, אף תלמידי חכמים בעלי המשנה חיותם בתורה, ואם נפרדים ממנה, מיד מתים. התנין (התנאים) של המשנה, שבה התרבו תניני הים. ואם אלו שביבשה יצלו (יפלו) למים ולא יודעים לשחות, הם מתים. אבל אדם שהם בעלי קבלה, הם למעלה מכלם, בהם נאמר (בראשית א) וירדו בדגת הים ובעוף השמים, שהם בעלי המשנה, תנינים, (יחזקאל כט) התנינים] ו הגדול, נחש ברית, כנגד (שמות כו) והברית התיכן בתוך הקרשים.

בזמן שתנינים בעלי המשנה יש בהם מחלקת ומקשים זה על זה, בולע את חברו. וזהו תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה, חייב מיתה. ואם הם שוים זה לזה ויש בהם מחלקת וקשיה, נאמר בהם בסוף, (במדבר כא) ואת זהב בסופה, ופרשוה אהבה בסופה.

בין כף הרי דג גדול הנדמן אליו ואמר, רועה הנאמן, (שם כד) איתן מושבך ושים בסלע קנף. תניא

איהי רביעית ההין, ה' רביעאה. ומשלשת ביה"ו, לאשלמא ביה יהוה. ועשרה דרגין דאתפלילו ביה, דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א. לאתקיימא בהו בישראל, (דברים ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו', (דברים יד) פנים אתם ליי' אלהיכם. האי שמא שלטנותיה בצולמא דבר נש, ועל כל איבר ואיבר דיליה.

פקודא בתר דא, לדון בדיני חגבים, דאתמר דגים וחגבים אינן טעונין שחיטה, אלא אסיפתם היא המותרת אותם. הכי מארי מתניתין, אינן צריכין שחיטה, אלא דאתמר בהון ויגוע ויאסף אל עמיו. מה נוני ימא, חיותן בימא, אוף תלמידי חכמים, מארי מתניתין, חיותיהו באורייתא, ואי אתפרשן מנה מיד מתים. תנינא (נ"א תנאי) דמתניתין דבה אתרבו תניני ימא. ואי אינון דביבשפתא יצלו (נ"א יפלו) למיא, ולא ידעין לשטטא, אינון מייתין. אבל אדם דאינון מארי קבלה, אינון לעילא מפלהו, בהו אתמר (בראשית א) וירדו בדגת הים ובעוף השמים, דאינון מארי מתניתין, תנינא. התנין הגדול, (ישעיה כו) נחש ברית, לקבל (שמות כו) והברית התיכון בתוך הקרשים.

בזמנא דתנינן מארי משנה, אית בהון מחלוקת, ומקשין דא לדא, בלע לחבריה. והאי איהו תלמיד זעיר, שלא הגיע להוראה, ומורה, חייב מיתה. ואי אינון שוין דא לדא, ואית בהון מחלוקת וקושיא, אתמר בהון לסוף, (במדבר כא) ואת זהב בסופה, ואוקמוה אהבה בסופה.

אדהכי, הא נוניא רבא אזדמן לגביה, ואמר רעיא מהימנא, (במדבר כד) איתן מושבך ושים בסלע קנף. תניא דמסייע לה. דהא נונין

שְׁמִיעַ לְךָ, שְׁהִי דְגִים בְּסֻלַע
הַקָּן שְׁלָהֶם, אֵיתָן בְּהַפּוֹךְ -
תִּנְיָא. אֵיתָנִים בְּהַפּוֹךְ אוֹתִיּוֹת -
תִּנְיָאִים. הַשְּׁמֵר מֵהֶם, שְׁהִי אֶתְהָ
כְּבֵד פֶּה וְכַבֵּד לְשׁוֹן, וְיִמֵּי שְׂרוּצָה
לְהַחְזִיק בְּסֻלַע שֶׁל דְּגֵי הַיָּם, שֶׁל
בְּעֲלֵי הַמַּשְׁנָה, שְׁהֵם תִּנְיָאִים,
צְרִיף לְהִיּוֹת תְּקִיף, לְשׁוֹן מְחַדְדָת
חֲרִיפָה, לְנֻקַּב עַד שְׁמַגִּיעָה
לְתַהוּם הַגְּדוּלָה שְׁשָׁם.

בי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא
יכזב, (חבוק ב) ואוקמוה דהאי קרא נוקב
ויורד, עד תהומא רבא. מאן הוא דנחית
לתהום רבא, לאשכחא זמנא דא, אלא אנת,
דאתמר בך (תהלים לו) צדקתך פהררי אל
משפטיך תהום רבה. כמה מארי מתניתין,
דבעו לנחתא לעומקא דהלכה, לאשכחא
תמן קץ דפרקנא, ונחתו תמן, ולא סליקו.
ואף על גב דלישנהון הות כפטיש יפוצץ
סלע, חליש פטיש דלהון, לנקבא בההוא
סלע. ומאן דנקיבו דיליה בההוא סלע בלא
רשו, אתא חוץ לנשכא ליה. ואית אחרנין
דנקיבו לה, עד דמטו לתהומא רבא, ולא
סליקו מתמן.

ובזמנא דנוקבא פתיחא, כל מאן דהוה נפיל
תמן, לא הוה סליק. ומשיח בן דוד
נפל תמן עם משיח בן יוסף. דחד איהו (זכריה
ט) עני ורוכב על חמור. וחד איהו, (דברים לג)
בכור שורו, דא משיח בן יוסף. והאי איהו
(שמות כא) פי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל
שמה שור או חמור. ולכן נקרא המשיח בר
נפלי. והיא נפלה אחריהם,
ונאמר עליה, (עמוס ה) נפלה לא
תוסיף קום בתולת ישראל.
ואתה הוא בעל הבור ישלם כסף
ישיב לבעליו (שמות שם). והמת
יהיה לו - זה משיח בן יוסף
שעתיד להרג.

בְּסֻלַע קִנְיָא דְלַהוֹן, אֵיתָן בְּהַפּוֹכָא, תִּנְיָא.
אֵיתָנִים בְּהַפּוֹךְ אַתְרוּן, תִּנְיָאִים. אֶסְתַּמַּר
מִנְיֵיהוּ, דְּהָא אַנְתָּ פְּהַ וְכַבֵּד לְשׁוֹן, וּמֵאֵן
דְּבַעֵי לְאַתְקַפָּא בְּסֻלַע דְּנוּנֵי יַמָּא, דְּמֵאֲרֵי
מִתְנִיתִין, דְּאִינוּן תִּנְיָאִים, בְּעֵי לְמַהוּי תְּקִיף,
לִישְׁנָא חֲדִידָא חֲרִיפָא, לִינְקוּב עַד דְּמֵטִי
לְתַהוּמָא רַבָּא דְתַמָּן.

בי עוד (דף רע"ט ע"א) חזון למועד ויפח לקץ ולא
יכזב, (חבוק ב) ואוקמוה דהאי קרא נוקב
ויורד, עד תהומא רבא. מאן הוא דנחית
לתהום רבא, לאשכחא זמנא דא, אלא אנת,
דאתמר בך (תהלים לו) צדקתך פהררי אל
משפטיך תהום רבה. כמה מארי מתניתין,
דבעו לנחתא לעומקא דהלכה, לאשכחא
תמן קץ דפרקנא, ונחתו תמן, ולא סליקו.
ואף על גב דלישנהון הות כפטיש יפוצץ
סלע, חליש פטיש דלהון, לנקבא בההוא
סלע. ומאן דנקיבו דיליה בההוא סלע בלא
רשו, אתא חוץ לנשכא ליה. ואית אחרנין
דנקיבו לה, עד דמטו לתהומא רבא, ולא
סליקו מתמן.

ובזמנא דנוקבא פתיחא, כל מאן דהוה נפיל
תמן, לא הוה סליק. ומשיח בן דוד
נפל תמן עם משיח בן יוסף. דחד איהו (זכריה
ט) עני ורוכב על חמור. וחד איהו, (דברים לג)
בכור שורו, דא משיח בן יוסף. והאי איהו
(שמות כא) פי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל
שמה שור או חמור. ולכן נקרא המשיח בר
נפלי. והיא נפלה אחריהם,
ונאמר עליה, (עמוס ה) נפלה לא
תוסיף קום בתולת ישראל.
ואתה הוא בעל הבור ישלם כסף
ישיב לבעליו. והמת יהיה לו, דא משיח בן יוסף,
דעתיד לאתקטלא.

יָרַד בְּגִלְלוֹ. שְׁוֹדָי אֲרַבַּע גְּלוֹת תֵּלַת, הָיָה. שְׁלֹשׁ כְּנָגַד שְׁלֹשׁ קְלֹפֹת הָאֲגוּז, שֶׁהֵם: תְּהוּ - קוּ יֶרֶק, קְלִפָּה יֶרֶקָה שֶׁל הָאֲגוּז. שְׁנֵי בָהוּ - אֲבָנִים מִפְּלֻמֹּת, שֶׁהֵם סְלָעִים חֲזִקִים, שְׂבַעֲלֵי הַמְּשֵׁנָה פֶּסְקוּ מֵהֵם כַּמָּה פֶּסְקוֹת, וְלִקְחוּ אוֹתָם לְהוֹצִיא מִיַּם שֶׁל הַתּוֹרָה, וְלִכְּנֹן נִקְרְאוּ אֲבָנִים מִפְּלֻמֹּת, שֶׁמֵּהֵם יוֹצְאִים מִיָּם. קְלִפָּה שְׁלִישִׁית, דְּקִיקָה, גְּלוֹת שְׁלִישִׁית, שֶׁהִיָּתָה קִטְנָה, וְזֶהוּ וְחֹשֶׁף. גְּלוֹת רְבִיעִית - תְּהוּם רַבָּה, חֲלַל הָאֲגוּז. וְזֶהוּ (בְּרֵאשִׁית א) וְחֹשֶׁף עַל פְּנֵי תְּהוּם.

וְנִקְרָא בּוֹר, שֶׁנֶּפֶל שָׁמָּה שׁוֹר, זֶה שְׂכָתוֹב בְּיוֹסֵף (דְּבָרִים לז) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית לו) וַיִּשְׁלַכְנוּ אוֹתוֹ הַבְּרָה, נִקְבָּה יָרָעָה. וְהַבּוֹר רֶק - זֶכֶר (דְּבָרִי), רֶק בְּלֵי תוֹרָה, אֲכָל נְחֹשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ. וְזוֹ הַגְּלוֹת הַרְבִּיעִית, דוֹר שֶׁל רְשָׁעִים מְלֵא נְחֹשִׁים וְעַקְרָבִים, רַמָּאִים כְּנֹחֲשִׁים וְעַקְרָבִים, שְׁעוֹקְרִים דְּבָרֵי רְבוּתֵינוּ וְדָנִים לְשִׁקָּר, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (אִיכָּה א) הָיָה צָרִיחָ לְרֵאשׁ.

וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ (שְׁמוֹת ב) דְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַמְעַרְבִים בְּרִשְׁעִים הִלְלוּ, עָרַב רַב, וְזֶה בְּסוּף הַגְּלוֹת. וּמִשׁוּם כֶּף קֶץ הַגְּלוֹת נֹקֵב עַד תְּהוּם רַבָּה. וְרוּעָה הַנְּאָמָן, תְּהוּם הוּא הַמָּוֶת בְּהַפּוֹף אוֹתֵינָה, וְאֵין מוֹת אֵלָּא עֲנִיּוֹת, אַתָּה יִרְדֹּת שָׁם. וְהָרִי זֶה הַתְּבַרֵר לְמַעְלָה לְפָנֵי הַתְּנָאִים וְהָאֲמוֹרָאִים, וְכֻלָּם יוֹרְדִים בְּגִלְלָה לְתַהוּם לְסִיעַ לָךְ.

וְאַתָּה תִּנְיָא שְׁמִסִּיעַ לָךְ יוֹתֵר מִכָּלִּם, מִשׁוּם שְׂאֵתָה לְוִיתָן (נֶחֱשׁ בְּרִיח) שֶׁל יָם הַתּוֹרָה, בַּעַל כָּל הַדְּגָיִם נִקְרָא לְוִיתָן, עַל שֵׁם הַתּוֹרָה שְׁנֶאֱמַר בָּהּ (מִשְׁלֵי א) כִּי לְוִיתָן חֵן הֵם לְרֵאשֶׁף, וּבְךָ (תְּהִלִּים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'.

נָחַת בְּגִינְיָה. דְּוֹדָי אֲרַבַּע גְּלוֹת הוּוּ, תֵּלַת, לְקַבֵּל תֵּלַת קְלִיפֵין דְּאֲגוּזָא, דְּאֵינוּן תְּהוּ, קוּ יֶרֶק, קְלִיפָּה יֶרֶקָה דְּאֲגוּזָא. תְּנִינָא בָּהוּ, אֲבָנִין מִפּוֹלְמִין, דְּאֵינוּן סְלָעִים תְּקִיפִין, דְּמֵאֲרִי מִתְּנִיתִין פֶּסְקוּ מִינֵיהוּ כַּמָּה פֶּסְקוֹת, וְנִקְיֵט לוּן, לְאַפְקָא מִיָּא דְּאוֹרִייתָא. וּבְגִין דָּא אֲתִקְרִיאוּ אֲבָנִים מִפּוֹלְמוֹת, דְּמִנֵּיהוּ מִיִּין נִפְקִין. קְלִיפָּה תֵּלִיתָא, דְּקִיקָא, גְּלוֹתָא תֵּלִיתָא, דְּהוּה זְעִיר, וְהָאִי אִיהוּ וְחֹשֶׁף. גְּלוֹתָא רְבִיעִא, תְּהוּם רַבָּה, חֲלַל דְּאֲגוּזָא. וְהָאִי אִיהוּ, (בְּרֵאשִׁית א) וְחֹשֶׁף עַל פְּנֵי תְּהוּם.

וְאַתְקַרֵי בּוֹר, דְּנֶפֶל שָׁמָּה שׁוֹר, דָּא דְּכֵתִיב בְּיוֹסֵף, (דְּבָרִים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ.

דְּאַתְמַר בֵּיהּ, (בְּרֵאשִׁית לו) וַיִּשְׁלַכְנוּ אוֹתוֹ הַבְּוֹרָה. נֹקֵבָא בִישָׂא. וְהַבּוֹר רֶק, דְּכּוֹרָא (נ"א דְּכּוֹרָא), רֶק בְּלֵא תוֹרָה, אֲכָל נְחֹשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ. וְדָא גְּלוֹתָא רְבִיעִא, דוֹר דְּרִשְׁעִים מְלֵא נְחֹשִׁים וְעַקְרָבִים, רַמָּאִים כְּנֹחֲשִׁים וְעַקְרָבִים, דְּעַקְרִין מִלֵּי דְרַבְּנָן, וְדִינִין לְשִׁקְרָא, עֲלֵיהוּ אֲתַמַּר, (אִיכָּה א) הָיָה צָרִיחָ לְרֵאשׁ.

וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, (שְׁמוֹת ב) דְּיִשְׂרָאֵל, בְּאֵלִין רְשִׁיעִיא עָרַב רַב, וְדָא בְּסוּף גְּלוֹתָא. וּבְגִין דָּא קֶץ דְּפּוֹרְקָנָא נֹקֵב עַד תְּהוּם רַבָּה. וְרַעֲיָא מְהִימְנָא, תְּהוּם הוּא הַמָּוֶת בְּהִיפּוֹף אֲתוּוּן, וְלִית מוֹת אֵלָּא עֲנִיּוֹתָא, אֲנַתְּ נְחִיתַת תְּמָן. וְהָא קָא אֲתַבְרִיר לְעִילָא, קָמִי תְנָאִים וְאֲמוֹרָאִים, וְכֻלָּהוּ נְחִיתִין בְּגִינָךְ בְּתַהוּמָא לְסִיעֵא לָךְ.

וְאַנְתָּ תִּנְיָא דְּמִסִּיעַ לָךְ יִתִּיר מִכָּלִּהוּ, בְּגִין דְּאַנְתָּ לְוִיתָן (נֶחֱשׁ בְּרִיח) דְּיִמָּא דְּאוֹרִייתָא, מֵאֲרִיָּה דְּכָל נוֹנִין לְוִיתָן אֲתִקְרִי, עַל שֵׁם אוֹרִייתָא, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (מִשְׁלֵי א) כִּי לְוִיתָן חֵן הֵם לְרֵאשֶׁף. וּבְךָ (תְּהִלִּים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ י'.

שנאמר בו (במדבר יט) אדם פי ימות באהל, ובארו בעלי המשנה, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עניות. ובהמה - אלו עמי הארץ, שהם נכפים כמו סוס ופרד תחת בעלי המשנה.

בין כף הרי (כא) המנורה הקדושה. פתח הרועה הנאמן ואמר, בעלי המשנה, מהו לזנות? אמר לו המנורה הקדושה, זהו שדרגתו עמוד האמצעי, וצדיק, שנאמר בו גוף וברית נחשבים לאחד. והתגדל בים זה, שהיא האם העליונה, ים, שבה מיחדים את הקדוש ברוך הוא כ"ה כ"ה אותיות, שהם ים בחשבון, והוא בה. אמר רועה הנאמן, ודאי שלזנות שעומד על שפת הים והעולם עומד על ספיריו, זה צדיק יסוד עולם, שכל העולם עומד עליו. אמר המנורה הקדושה, אשרי חלקך רועה הנאמן.

בת קול בגלות, עד שתבא אתה אליה, שאתה קול שלה, שכל אשה בת בעלה, כמו שנאמר ותהי לו לבת. מארשת היא לך, ועדין לא עשית (נכנסת) עמה לחפה.

נאמר (דברים כב) צעקה הנער[ה] המארשה ואין מושיע לה. כף השכינה, האם שלה (העליונה), צועקת על בנה ואין מושיע לה, עד שיבא העמוד האמצעי בשבילה, שהוא מושיע, שבגללה נאמר (זכריה ט) הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע. הוא מושיע למעלה, ואתה למטה. ומשום שאתה בדמותו, נאמר כף, (דברים ה) ואתה פה עמד עמדי. שכל ישראל חזרו ערב רב, שבגללם (שמות לב) וישלך

אדם דאתמר ביה (במדבר יט) אדם פי ימות באהל, ואוקמוה מארי מתניתין, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ולית מיתה אלא עניותא. ובהמה, אלין עמי הארץ, דאינון מתכפין פסוס פפרד תחות מארי מתניתין.

אדהכי הא בוצינא קדישא (אתא), פתח רעיא מהימנא ואמר, מארי מתניתין מאן איהו לזנות. אמר ליה בוצינא קדישא, האי איהו דדרגיה עמודא דאמצעייתא, וצדיק, דאתמר ביה, גוף וברית חשבינן חד. ואתרפי בימא דא, דאיהי אימא עלאה, ים, דבה מייחדין לקודשא בריה הוא כ"ה כ"ה אתון, דאינון ים בחושבון, ואיהו בה. אמר רעיא מהימנא, ודאי לזנות דקאים על שפת הים, ועלמא קאי על סנפירוי, דא (משלי י) צדיק יסוד עולם, דכל עלמא קאים עלוי. אמר בוצינא קדישא, זפאה חולקך רעיא מהימנא. (כאן חסר). בת קול בגלותא, עד דתיתי אנת לגבה, דאנת קול דילה, דכל אשה בת בעלה, כמה דאת אמר ותהי לו לבת. מאורשה איהי לך, עדיין לא עבדת (ד"א עאלת) עמה לחופה.

אתמר, צעקה הנערה המארשה ואין מושיע לה. והכי שכינתא, אימא דילה (נ"א עלאה), צועקת על בנה, ואין מושיע לה, עד דיייתי עמודא דאמצעייתא בגינה, דאיהו מושיע. דבגינה אתמר, (זכריה ט) הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע. הוא מושיע לעילא, ואתה לתתא. ובגין דאנת בדיוקניה, אתמר כף, (דברים ה) ואתה פה עמוד עמדי. דכלהו ישראל אהדרו לאהליהון, ואתה לאו, עד פורקנא בתרייתא. ומאן גרם דא, ערב רב. דבגינייהו, לאהליהם, ואתה לא, עד הגאלה האחרונה. ומי גרם את זה?

מִיָּדוֹ אֶת הַלְחָת. וּמֵאוֹתָהּ שָׁעָה
נִפְלָה וְלֹא נִגְאַלָה מֵעֶרֶב רַב,
שְׂבָהֶם נֶאֱמַר (שם י"ב) וְגַם עֶרֶב רַב
עָלָה אִתָּם. בְּכָל זֶה לֹא נִפְרְדוּ
מִיִּשְׂרָאֵל, וְשִׁפְחָה מִגְּבֻרָתָהּ, עַד
הַגְּאָלָה הָאֲחֵרונה.

אֲחֵהּ בֶּן הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁלֶךְ נֶאֱמַר
בְּעֶמּוּד הָאֲמֻצְעֵי בְּכָל, חֲדוּהָ
שֶׁלֶךְ כְּחֲדוּהָ שְׁלוֹ תְהִיָּה כְּשִׁיבָא
לְגֹאֵל אֶת כְּלָתוֹ, (תהלים ט) וְהוּא
כְּחֻתָּן יֵצֵא מִחֻפְתּוֹ וְגו'. שְׁהָרִי
לְבוּשִׁיָּהּ בְּגִלוֹת חֲשׂוּכִים, וּבְזִמְנָן
שְׁהִיא מִתְלַבֶּשֶׁת בְּהֶם, הִיא
אוֹמְרָת, (שיר השירים א) אֵל תִּרְאַנִי
שְׁאֲנִי שְׁחֻרְחַרְתָּ. וְהַקְּלָפוֹת הִלְלוּ
הֶם מִשְׁחִית אֶף וְחֻמָּה, נִקְבָּה
רְעָה, שִׁפְחָה רְעָה, שְׁבִתָּאִי, (משלי
ו) וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבֻרָתָהּ,
שְׁהִיא שִׁבֵּת הַמֶּלֶכָה. מִשְׁחִית אֶף
וְחֻמָּה סוֹכְבִים אֶת שְׁלֵשֶׁת
הָאֲבוֹת.

וְרֵא עוֹד, אֵלֶּא מָה שְׁהִיתָה בַּת
הַמֶּלֶךְ, י' עַל הו"ה, שְׁכָלוֹלִים
בְּאֲבוֹת - ה' רֵאשׁוֹנָה בְּאֲבָרָהֶם,
ה' שְׁנִיָּה בְּיִצְחָק, ו' בְּיַעֲקֹב,
וְהִיתָה י' רֵאשׁ עֲלֵיהֶם. נֶאֱמַר
(איכה ה) נִפְלָה עֲטֻרַת רֵאשֵׁנו.
וְהַמְשִׁילוֹ רְבוּתֵינוּ מִשָּׁל לְמֶלֶךְ
שְׁהִיתָה לוֹ עֲטָרָה עַל רֵאשׁוֹ,
וְאֵילָן יָפָה לְפָנָיו. בָּאָה לוֹ
שְׁמוּעָה רְעָה - הָרִים הָעֲטָרָה
מֵעַל רֵאשׁוֹ, וּמָה שְׁהִיָּה י' עַל
הו"ה, י' לְמַעְלָה, חֲזֹר הוּהו"י, י'
לְמִשְׁתָּה. וְלִכְּן אֶמַר דָּוִד, (תהלים קיח)
אֲבָן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֵאשׁ
פְּנֵה מֵאֵת ה' הִיתָה זֹאת.

קוּם רֹעֵה הַנְּאֻמָּן, קַח אֲבָן זוֹ
בְּיָדְךָ, שְׁנֶאֱמַר בְּהָ (זכריה א) עַל אֲבָן
אֶחָת שְׁבַעַה עֵינַיִם, לְשִׁבְרֵי קְלַפַּת
הָאֲגוּז. שְׁהָרִי כְּמָה רֹעִים פְּרָנְסִי
הַדּוֹר הַתְּכַנְסוּ עַל הָאֲבָן הַזֹּאת,
שְׁהִיא סֵלַע שֶׁלֶךְ לְהוֹצִיא מִים
מִשָּׁם, שְׁכָלָה שֶׁלֶךְ מֵעֵין הַחֻכְמָה
בְּסֵלַע הַזֶּה, שְׁנִבְיַעְתּוֹ בַּתּוֹרָה

(שמות לב) וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלּוּחֹת. וּמָה־הִיא
שְׁעֵתָא נִפְלָה, וְלֹא אֲתַפְרַקַת מֵעֶרֶב רַב,
דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (שמות י"ב) וְגַם עֶרֶב רַב עָלָה אִתָּם.
בְּכָל דָּא לֹא אֲתַפְרַשָׁן מִיִּשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה
מִגְּבֻרָתָהּ, עַד פּוֹרְקָנָא בְּתַרִּייתָא.

אֲנִתָּ בְּרָא דְמִלְכָא, פְּגוּוֹנָא דִילֶךְ אֲתַמַּר
בְּעֶמּוּדָא דְאֲמֻצְעֵיתָא (דף רע"ט ע"ב) בְּכָלֵא,
חֲדוּהָ דִילֶךְ, כְּחֲדוּהָ דִילִיָּהּ יְהֵא, כַּד יִיתִי
לְמַפְרַק לְכָלֵתִיָּהּ, (תהלים ט) וְהוּא כְּחֻתָּן יוֹצֵא
מִחוּפְתּוֹ וְגו'. דְּהֵא לְבוּשִׁין דִּילָהּ בְּגִלוֹתָא
חֲשׂוּכִין, וּבְזִמְנָא דְאִיָּהּ מִתְלַבֶּשֶׁת בְּהוֹן, אִיָּהּ
אֲמַרָה (שיר השירים א) אֵל תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחֻרְחַרְתָּ.
וְאֵלִין קְלִיפִין אֵינּוּן, עֲזוֹן מִשְׁחִית אֶף וְחֻמָּה,
נוֹקְבָא בִישָׂא, שִׁפְחָה בִישָׂא, שְׁבִתָּאִי, (משלי ל)
וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבֻרָתָהּ, דְּאִיָּהּ שְׁבִתָּה
מִלְכָתָא. מִשְׁחִית אֶף וְחֻמָּה, סְחָרִין לְתַלְתָּא
אֲבָהוֹן.

וְרֵא עוֹד, אֵלֶּא מָה דְהוֹת בְּרַתָּא דְמִלְכָא, י'
עַל הו"ה, דְכָלִילֵן בְּאֲבָהוֹן, ה' קְדַמָּאָה
בְּאֲבָרָהֶם. ה' תְּנִינָא בְּיִצְחָק. ו' בְּיַעֲקֹב. וְהוֹת
י' רִישָׁא עֲלֵיָּהּ. אֲתַמַּר, (איכה ה) נִפְלָה עֲטֻרַת
רֵאשֵׁנו. וְאֲמַתִּילוּ רַבְּנָן מִתְלָא, לְמִלְכָא דְהוּהוּ
לִיָּה עֲטָרָה עַל רִישִׁיָּהּ, וְאֵילָן יָאָה קְדַמִּיָּה,
אֲתִיא לִיָּה שְׁמוּעָה בִישָׂא, אֲרַמִּי עֲטָרָה מֵעַל
רִישִׁיָּהּ. וּמָה דְהוֹת י' עַל הו"ה. י' לְעִילָא,
אֲתַהֲדַר הוּהו"י, י' לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא אֶמַר דָּוִד,
(תהלים קיח) אֲבָן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֵאשׁ פְּנֵה
מֵאֵת י' הִיתָה זֹאת.

קוּם רֹעֵיָא מְהִימְנָא, טוֹל אֲבָנָא דָא בְּיָדְךָ,
דְּאֲתַמַּר בְּהָ, (זכריה א) עַל אֲבָן אֶחָת שְׁבַעַה
עֵינַיִם. לְתַבְרָא קְלִיפִין דְּאֲגוּזָא, דְּהֵא כְּמָה
רֹעִים פְּרָנְסִי דְרָא, אֲתַכְנְשׁוּ עַל הָאִי אֲבָנָא,
דְּאִיָּהּ סֵלַע דִּילֶךְ, לְאֲפַקָא מִיָּא מִתְמָן, דְכָלָה

בסודות נסתרים אין סוף, ועליה נאמר (איוב כח) והחכמה מאין תמצא.

וכך תקף שלהם להעביר את הקלפה שלמעלה, וכשמגיעים לקלפה השניה, שהיא חזקה, היא קשה להם, ומפנים בה כל ימיהם כלם בלשונם, שהיא חזקה כמו פטישים, ואין להם רשות להוציא ממנה מים, אלא הטפות הללו שיצאו על ידך בזמן שנאמר בה (במדבר י) ויך את הסלע במטהו פעמים. ובמכה השניה יצאו הטפות הללו, ואלו הם רמזים של חכמה, רמזים של קבלה, שהם בחגיגה, ושאר המשניות. ומהאבן הזאת אין מי שיוציא חכמה, שהיא מבפנים, שאין לה סוף, (שהוא המוח מבפנים) חוץ ממך, שנאמר בך הלכה למשה מסיני.

פתח רועה הנאמן ואמר, סבא סבא, יש סלע ויש סלע, יש אבן ויש אבן. יש אבן של שם של יהו"ה, ועליה נאמר (דניאל ב) והאבן שהפתה את הצלם נעשית להר גדול. ויש אבן שהיא (ויקרא כו) אבן משפית, שאין שם נביעת מי החכמה ולא דבור.

א"ל אבן שהיא סלע של משה, עליה נאמר (במדבר כ) ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, שהיא בת קול, ולא תלוי בה אלא דבור ופיוס. אבל שפחה סלע אחר, שנקראה (קלפה) משנה נקבה של עבד נער. עליה נאמר, (משלי כט) בדברים לא יוטר עבד. אלא שמכים ומשברים ממנה כמה פסקות, ומלקטים אותם, ונקראו לקוטות. ועל שמלקטים אותם נקראו לקוטות, בלי נביעת חכמה וקבלה.

אבר סלע שלי היא בת המלך,

דילך מעין החכמה. בהאי סלע, הנביעא דילה באורייתא, ברזין סתימין לית סוף. ועלה אתמר, (איוב כח) והחכמה מאין תמצא.

וכך תוקפא דלהון לאעברא קליפה דלעילא, וכד מטן לקליפה תניינא, דאיהי תקיפא, איהי קשיא לון, ומחאן בה כל יומיהון כלהו, בלישנהון דאינון תקיפין פפטישין, ולית לון רשו לאפקא מינה מ"א. אלא אלין טפין דנפקין על ידך, בזמנא דאתמר בה, (במדבר כ) ויך את הסלע במטהו פעמים. ובמחאה תניינא נפקי אלין טפין. ואלין אינון רמיזין דחכמה, רמיזין דקבלה, דאינון בחגיגה, ושאר מתניתין. והאי אבן לית מאן דאפיק מינה חכמה, דאיהי מלגאו, דלית לה סוף, (דאיהו מוחא מלגאו) בר אנת, דאתמר בך הלכה למשה מסיני.

פתח רעיא מהימנא ואמר, סבא סבא, אית סלע, ואית סלע, אית אבן, ואית אבן.

אית אבן דשמא דיהו"ה, עליה אתמר (דניאל יב) ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב. ואית אבן דאיהי (ויקרא כו) אבן משפית, דלית תמן נביעו דמ"א דחכמתא, ולא דבור.

א"ל אבן דאיהי (חסר) סלע, דמשה, עליה אתמר (במדבר כ) ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. דאיהי בת קול ולא תלוי בה אלא דבור ופיוסא. אבל שפחה סלע אחרא, דאתקריאת (קליפה) משנה. נוקפא דעבד נער. עליה אתמר, (משלי כט) בדברים לא יוטר עבד, אלא דמחאן ומתברין מינה כמה פסקות, ולקטין לון, ואתקרון לקוטות. ועל דמלקטי לון, אתקריאו לקוטות, בלא נביעו דחכמה וקבלה.

אבר סלע דילי, איהי ברתא דמלכא, בגינה

בשכילה נאמר ודברתם אל
הסלע לעיניהם ונתן מימיו,
בדבור ופיוס, כמו בת המלך.
ומשום שהפיתי בה, לקיתי
עליה, ונגזר עלינו מות. שמי
שמסרב למלכה, חיב מיתה. כל
שפן למי שמפה את בת המלך.
ולכן נגזר עלי שלא אפגס לארץ
ישראל, ואני קבור בארץ נכריה
ונעברה ממני. ונאמר (שמואל-ב כב)
וירד אליו בשבט. והשבט הזה
הוא אחד מן השבטים שלי,
שאני עתיד לרדת לשם להיות
עם ישראל בגלות. והכל נרמז,
ובמקום אחר פרשוה חכמי
המשנה.

שבית המקדש ושם המשיח
נקראו בשם יהו"ה. וזה ארבע
פני אדם, והם שבט לוי, הם
יצאו מחיות שהם שאר
השבטים, ונכנסו בחלקו של
אדם, שהם ארבע פנים שלו.
ומשה הוא אדם בדמות של
אותו אדם הראשון שלמעלה.
(משלי ל) מה שמו ומה שם בנו.
ומשום זה פהנים ולוים, מזונם
על ידי שהמלך אוכל בשלחן,
ושאר חילות המלך, לכל אחד
נותנים לו לאכל בבית מושבו.
ורועה הנאמן הוא כמו בן
המלך, קרוב למלך יותר מאלו
שאוכלים לשלחנו, שאין מי
שמתקרב למלך מפל בני
המלכות כמו בנו.

קם המנורה הקדושה ואמר, סבא
סבא, בדברים שלך נודע מי
אתה. אתה הוא אדם הראשון.
מה שמו, נאמר עליך. מה שם
בנו, נאמר על רועה הנאמן.
ומשום שהוא חדש פמה חדושים
בתורה, מעתדת לך חדוה, שפן
חכם ישמח אב (משלי י).

רועה הנאמן, בפרשה זו נזכרה
התפנסות שלך לאותו העולם,

אתמר, ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן
מימיו, בדבור ופיוס, ככרתא דמלפא. ובגין
דמחינא בה, לקינא עליה, ואתגזר עלנא
מותא. דמאן דמסרב למטרוניתא, חיב
מיתה. כל שפן מאן דמחא לברתיה דמלפא.
ובגין דא אתגזר עלי, דלא איעול לארעא
דישראל, ואנא קבור בארעא נוכראה,
ואתעברת מיני. ואתמר, (שמואל ב כג) וירד אליו
בשבט. והאי שבט, איהו חד משבטיא דילי,
דאנא עתיד לנחפא תמן למהוי עם ישראל
בגלותא. וכלא אתרמיז, ובאתר אוחרא
אוקמוה מארי מתניתין. (חסר).

דבי מקדשא, ושמא דמשיח, אתקריאו בשם
יהוה. ודא ארבע אנפי אדם, ואינון
דשבטא דלוי, אינון נפקן מחיון דאינון שאר
שבטין, ועאלו בחולקא דאדם, דאינון ארבע
אנפין דיליה. ומשה איהו אדם בדיוקנא
דהווא אדם קדמאה דלעילא. (משלי ל) מה שמו
ומה שם בנו. ובגין דא, פהניא וליואי,
מזוניהון על ידא דמלפא אכיל בפתוריה,
ושאר חיילין דמלפא, כל חד יחבין ליה
למיכל בבית מושב דיליה. ורעיא מהימנא
איהו ככרא דמלפא, קריב למלפא יתיר
מאלין דאכלין לפתוריה, דלית מאן דקריב
למלפא מפל בני מלכותא, ככריה.

קם בוצינא קדישא ואמר, סבא סבא, במלין
דילך אשתמודע מאן אנת. אנת הוא אדם
קדמאה. מה שמו, אתמר עליך. מה שם בנו,
אתמר על רעיא מהימנא. ובגין דאיהו חדש
פמה חדושים באורייתא, חדוה זמינא לגבך,
(משלי י) דבן חכם ישמח אב. (חסר).

רעיא מהימנא, בפרשתא דא, הוה אדפר
בנישו דילך לדהווא עלמא, דכתיב

שפכתוב (דברים לב) עלה אל הר העברים הזה וראית אותה ונאספת אל עמך וגו'. וכאשר נאסף אהרן אחיך וגו' (שם). ובפרשה זו יש לך לחזור לעולם, ולהחיות, ולהכנס לארץ ישראל, ולהתחבר בפרשה זו בפלה שלך, שפכתוב בה (במדבר כה) הנני נתן לו את בריתי שלום. ולכן לא אמר לך הקדוש ברוך הוא פאן רד, אלא עלה. שממנו אתה תפנס לארץ ישראל.

וכה שאמר בך, (דברים לד) ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה, אוי לאותם אטומי לב, סתומי עינים, שלא יודעים קבורתך, שהיית אתה מבקש רחמים מהקדוש ברוך הוא שלא יכניס אותך לאותה קבורה שבה אתה נקרא מת. זהו שפכתוב (יהושע א) משה עבדי מת. ואותם טפשים אומרים, וכי משה היה מפחד ממיתה, לצאת מהעולם הזה לעולם הבא, כשאר הבריות! והם לא יודעים שקבורתך ומיתתך איך היא.

שכך פרשה חכמי המשנה, שמתחיל חוץ לארץ אינם חיים. לא אמרו שאינם עתידים להחיות, שאלמלא כף היו כופרים בתחית המתים. אלא פאן סוד גדול. קבורתו בצלם שאינו הגון לו, שהיא (תהלים טו) ארץ ציה ועיף בלי מים, ואין מים אלא תורה, ובה (ישעיה ג) לא תאר לו ולא הדר. ומי שרואה אותו באותו צלם - ונראהו ולא מראהו ונחמדהו. ולכן נבואת ישעיה (שם ג) הנה ישפיל עבדי, רומז עליו.

ומשום אותה קבורה היה מבקש רחמים שלא ימות שם בחוץ לארץ, לפי שהיה בארץ ציה רעב ועיף וצמא בלי מים, שהיא

(במדבר כז) (דף ר"פ ע"א) עלה אל הר העברים הזה הר נבו וגו', וראית אותה ונאספת אל עמך וגו', כאשר נאסף אהרן אחיך וגו'. ובהאי פרשתא, אית לך לאהדרא לעלמא ולהחיות, ולאעלא לארעא דישראל, ולא תחברא בפרשתא דא בכלה דילך, דכתיב בה, (במדבר כה) הנני נתן לו את בריתי שלום. ובגין דא לא אמר לך קדשא ברוך הוא הכא רד, אלא עלה. דמניה, אנת תהא עאל לארעא דישראל.

וכה דאמר בך, (דברים לד) ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה. וי לאינון אטימין לבא, סתימין עינין, דלא ידעי קבורה דילך, דהוית אנת בעי רחמי מקודשא ברוך הוא, דלא ייעול לך בההוא קבורה, דבה אנת מתקרי מת. הדא הוא דכתיב, (יהושע א) משה עבדי מת. ואינון טפשי אמרין, וכי משה היה מפחד ממיתה, לנפקא מהאי עלמא, לעלמא דאתי, כשאר ברין. ואינון לא ידעין דקבורה דילך, ומותא דילך איך היא.

דהכי אוקמוה מארי מתניתין, דמתחיוצה לארץ אינם חיים. לא אמרי דאינם עתידים להחיות, דאלמלי כף הוון פפרין בתחית המתים. אלא הכא רזא רברבא, קבורה דיליה בצולמא דלאו הגונה ליה, דאיהי (תהלים מב) ארץ ציה ועיף בלי מים, ולית מים אלא תורה, ובה (ישעיה ג) לא תאר לו ולא הדר. ומאן דחזי ליה בההוא צולמא, ונראהו ולא מראהו ונחמדהו. ובגין דא, נבואת ישעיה (ישעיה ג) הנה ישפיל עבדי, קא רמיז עליה.

ובגין ההוא קבורה, הוה בעי רחמי דלא ימות תמן בחיוצה לארץ, לפום דהוה בארץ

התורה. ולכן נֶאֱמַר עָלַי, עַל־הָ אֵל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה. מִשְׁפְּלוֹתוֹ הַרְאָה לוֹ אֶת מַעְלָתוֹ. אַף עַל גַּב שְׂאֵתָה קָבוּר בְּמִקּוֹם שֶׁלֹא הַגּוֹן לָךְ, עָרַם בְּלִי לְבוּשִׁים שְׁלָךְ, שֶׁהֵם עוֹר וּבָשָׂר (תְּלַבִּישֵׁנִי), נָע וָנָד מִמְּקוֹמְךָ וּמִטְּלָטֵל וְגוֹלָה, הָרִי פָנַחַס שֶׁעֲשִׂיתָ עִמּוֹ טוֹב, שֶׁעָלִידָ נֶאֱמַר (במדבר כה) הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם, הָרִי הוּא יַעֲשֶׂה עִמָּךְ טוֹבָה, וְבוֹ תִסְתַּלֵּק, בְּפִרְשָׁה שְׁלוֹ. שָׁבָה הַפְּלָה שְׁלָךְ, שֵׁם תִּתְיַחַד עִמָּה פְּחָתָן עִם פְּלָתוֹ.

שְׁהָרִי אִתָּה (תועלת גדולה לישראל בקבורתך), אִם לֹא הֵייתָ קָבוּר מִחוּץ לְאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, מִחוּץ לַפְּלָה שְׁלָךְ, לֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים מֵהַגְּלוּת, וּבְגִלְלָךְ נֶאֱמַר (ישעיה ג) וְהוּא מִחְלָל מִפְּשַׁעֵינוּ. נַעֲשִׂיתָ חַל מִשׁוּם חֲטָא וּפְשַׁע שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּקַבּוּרָה שְׁלָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר בְּךָ (דברים לד) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי. וְמָה פְּתוּב בְּקַבּוּרְךָ? (ישעיה מ) וְכָל גֵּיִיא יִנָּשָׂא. כָּל שֶׁפֵּל וְנִמּוּךְ יִנָּשָׂא בְּגִלְלָךְ, שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שְׁפָלִים מִפְּלֵ אִמָּה וְלִשׁוֹן. וְכָל הַר וְגַבְעָה יִשְׁפְּלוּ, שֶׁהֵם הַרְשָׁעִים וְגִסֵּי הָרוּחַ.

וְזֶהוּ וּבְחִבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ. בְּחִבּוּר שֶׁהִתְחַבֵּר עִמָּנוּ בְּגִלוּת, נִרְפָּא לָנוּ. שְׂאֵתָה הוּא כְּשֶׁמֶשׁ שֶׁמְאִיר, שְׂאֵף עַל גַּב שְׂמֵתֶכֶס בְּלִילָה, מְאִיר הוּא לְלִבְנָה וְלִכְל הַכּוֹכָבִים וְהַמַּזְלוֹת. כֵּן אִתָּה מְאִיר בְּכָל בְּעָלֵי הַלְכוֹת וְקַבְלוֹת. וְלָךְ נִשְׁקִים בְּנִסְתָּר, כְּמוֹ מְבוּעַ שֶׁמֶשְׁקָה אֶת הָאֵילָנוֹת פִּתַּח שְׂרָשֵׁיהֶם בְּנִסְתָּר עַד שֶׁהִתְבַּקְּעוּ מִימֵיו בְּגִלוּי. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (משלי ה)

יְפּוּצוּ מִעֵינֶיךָ חוּצָה.

שְׂאֵתָה הוּא גַם כֵּן, כְּמוֹ שֶׁמֶשׁ שֶׁהוֹלֵךְ בִּימֵי הַחֹרֶף פִּתַּח הַמְּבוּעִים, וּכְשֶׁמְגִיעָה הַגְּאֵלָה, תִּהְיֶה כְּמוֹ שֶׁמֶשׁ שֶׁהוֹלֵךְ בְּקִיץ

צִיָּה רָעַב וְעֵיף וְצָמָא בְּלִי מַיִם, דְּאִיָּה אֹרִייתָ. וּבְגִין דָּא אֶתְמַר עָלֶיהָ, עַל־הָ אֵל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה. מִשְׁפְּלוֹתָא דִּילֶיהָ, אַחֲזִי לִיָּה מַעְלָתֶיהָ, אַף עַל גַּב דְּאַנְתָּ קָבוּר בְּאַתָּר דְּלֹאוּ הַגּוֹן לָךְ, עָרוּם בְּלֹא לְבוּשֵׁין דִּילָךְ, דְּאִינוּן עוֹר וּבָשָׂר (תְּלַבִּישֵׁנִי), נָע וָנָד מֵאַתָּר דִּילָךְ, וּמִטְּלָטֵל וְגַלִּי. הָא פָּנַחַס דְּעַבְדַּת טִיבוּ עִמִּיהָ, דְּאֶתְמַר עָלָךְ, הַנְּנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם, הָא אִיָּהוּ יַעֲבִיד טִיבוּ עִמָּךְ, וּבִיָּה תִסְתַּלֵּק בְּפִרְשָׁתָא דִּילֶיהָ. דְּבָהּ פְּלָה דִּילָךְ, תִּמְן תִּתְיַחַד עִמָּה, פְּחָתָן עִם פְּלָתֶיהָ.

וְהָא אִנְתָּ (תועלת גדולה לישראל בקבורתך), אִי לֹא הֵוִיתָ קָבוּר לְבַר מְאַרְעָא קְדִישָׂא, לְבַר מִפְּלָה דִּילָךְ, לֹא הָוּוּ יִשְׂרָאֵל נְפָקִין מִגְּלוּתָא. וּבְגִינָךְ אֶתְמַר, (ישעיה ג) וְהוּא מְחֹלֵל מִפְּשַׁעֵינוּ. אֶתְעַבְדַּת חַל בְּגִין חוּבָה וּפְשַׁע דִּישְׂרָאֵל בְּקַבּוּרָה דִּילָךְ, דְּאֶתְמַר בְּךָ (דברים לד) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִיָּא. וְמָה כְּתִיב בְּקַבּוּרָה דִּילָךְ. (ישעיה מ) כָּל גֵּיִיא יִנָּשָׂא, כָּל שֶׁפֵּל וְנִמּוּךְ יִנָּשָׂא בְּגִינָךְ, דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן שְׁפָלִים מִפְּלֵ אוּמָה וְלִישָׁן. וְכָל הַר וְגַבְעָה יִשְׁפְּלוּ, דְּאִינוּן רְשִׁיעֵיָא, וְגִסֵּי הָרוּחַ.

וְהָא אִיָּהוּ, (ישעיה ג) וּבְחִבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ, (בְּחִבּוּרָא) בְּחִבּוּרָה דְּאֶתְחַבֵּר עִמָּנָא בְּגִלוּתָא, נִרְפָּא לָנוּ. דְּאַנְתָּ הוּא כְּשֶׁמֶשׁ דְּנָהִיר, דְּאַף עַל גַּב דְּאֶתְכַנַּשׁ בְּלִילָא, נָהִיר הוּא בְּסִיְהָרָא, וּבְכָל כְּכַבִּיא וּמְזִלִי. הָכִי אִנְתָּ נָהִיר, בְּכָל מְאִרֵי הַלְכוֹת וְקַבְלוֹת. וְלָךְ אֶשְׁתַּקִּיין בְּגִינִיזוּ, כְּמִבּוּעָא דְּאֶשְׁקִי לְאֵילָנִין תַּחוֹת שְׂרָשֵׁיהוּן בְּגִינִיזוּ, עַד דְּאֶתְבַּקַּע מִימּוֹי בְּאַתְגְּלִיָּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי ה) יְפּוּצוּ מִעֵינֶיךָ חוּצָה.

דְּאַנְתָּ הוּא אוּף הָכִי, כְּשֶׁמֶשׁ דְּאֵזִיל בִּימֵי הַחֹרֶף תַּחוֹת מְבוּעִין, וְכַד מְטִי

למעלה מהמבועים, ויהיו צוננים ברחמים. שפשאתה תחתייהם, הם חמים בדין. בא רועה הנאמן וברך את המנורה הקדושה ואמר, ודאי אתה הוא שפאיר לי בזמן שנאמר עלי (בראשית כח) כי בא השמש. כבה השמש, שהחשיף את אורו. יהי רצון שה' יאיר שמו עליך.

ועוד אמר המנורה הקדושה, ודאי אתה הוא הכל, שאמר (במדבר יב) אם יהיה נביאכם וגו'. ולכן פשהתגלטה האם העליונה לך, אמרת (שמות א) אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה מדוע לא יבער הסנה. משום שהיא רחמים, נאמר בה לא יבער הסנה.

וחמשה אורות יש לה, שנקראו קרני החמה, עד הוד. ומשם ועד הוד היו מאירים בך, רועה הנאמן. וזהו ונתן הוד למשה, להודיע שכלם נתנו לך, אפלו עד הוד. ולכן פני משה כפני חמה. וחמשה אלה עולים לחמשים שערי בינה.

ובחמשה אלה נאמר שהם חמשה אור של יום הראשון, שהם פנגד חמש אצבעות של הימין נראו לך בסנה. משום שאתה עתיד להוציא את זרע אברהם מהגלות, שהוא דרגת (אברהם) ימין. ומשם בינה, היא רחמים גמורים, היד הגדולה. (אבל) מצד הגבורה, היד החזקה, חמשה רקיע ביום שני, פנגד חמש אצבעות השמאל. אבל מצד דרגתך - (שמות יד) ובני ישראל יצאים ביד רמה. שגוף ושתי זרועות ושתי שוקים פנגד חמש אצבעות, ה' ה' ה'. חמש אצבעות של יד ימין, וחמש של

פורקנא, תהא כשמשא דאזיל בקיץ לעילא ממבועין, ויהו צוננין ברחמי. דכד אנת תחותיהו, אינון חמין בדינא. אתא רעיא מהימנא, ובריד לבוצינא קדישא, ואמר ודאי אנת הוא דנהיר לי, בזמנא דאתמר עלי, (בראשית כח) פי בא השמש, כבה השמש, דאחשיף נהוריה. יהא רעוא, דיהו"ה ינהיר שמייה עלך.

ועוד אמר בוצינא קדישא, ודאי אנת הוא כלא, (ס"א ויאמר וגו') דאמר, (במדבר יב) אם יהיה נביאכם וגו'. ובגין דא, פד אתגלייא אימא עלאה לך, אמרת (שמות א) אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה. בגין דאיהי רחמי, אתמר בה לא יבער הסנה.

וחמש נהורין אית לה, דאתקריאו קרני החמה, עד הוד, ומתמן עד הוד, הו נהרין בך רעיא מהימנא, והאי איהו ונתן הוד למשה, לאשתמודעא דכלהו לך אתייהבו, אפילו עד הוד. ובגין דא, פני משה כפני חמה. ואלין חמש, סלקין לחמשין תרעין דבינה.

ובאלין חמש דאתמר, דאינון חמש אור דיומא קדמאה, דאינון לקבל חמש אצבעאן דימינא אתחזיא לך בסנה. בגין דעתיד אנת לאפקא זרעא דאברהם מן גלותא, דאיהו דרגא (דאברהם) ימינא. ומתמן בינה איהו רחמים גמורים, יד הגדולה. (אבל) מסטרא דגבורה, יד החזקה, חמש רקיע, ביום שני, לקבל חמש אצבעאן דשמאלא. אבל מסטרא דדרגא דילך, (שמות יד) ובני ישראל יוצאים ביד רמה. דגוף ותריין דרועין ותריין שוקין, לקבל חמש אצבעאן, ה' ה' ה' ה' ה' אצבעאן דיד דיד ויה' דיד

זד שמאל, ושתי זרועות ושתי שוקים וגוף, שהם חמש שעולים י"ה.

אמר לו רועה הנאמן, ברוך אתה לאם העליונה, אבל הי"ה הזה שם לי"ה ה', משום מטה האלהים, שהוא ו'. ואמר, ודאי כך הוא. אמר לו רועה הנאמן, המנוחה הקדושה, לחזק את דבריך, שמראה הוא לימין, חשוב במראה, שנאמר בו (במדבר יב) במראה אליו אתודע. ותמצא מאתים ארבעים ושמונה, שעולה בחשבון אברהם. אמר המנוחה הקדושה, בהתחלה נראה לך מראה זה שנאמר בו במראה אליו אתודע, ולאחר שאמרת (שמות ג) אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה, שהזכיר בו חמש פעמים הסנה - כעת התגלה לך המראה הזה במאתים ארבעים ושמונה מצוותיו, שהם בחמשה חמשי תורה. קם רועה הנאמן ונשקו וברכו.

אמר לו המנוחה הקדושה, המראה הזה לפעמים הוא באות ה' - המראה הגדל, ולפעמים הוא באות ב' - במראה אליו אתודע, ולפעמים במ"ם - (יחזקאל א) ממראה מתניו ולמטה, ולפעמים בכ' - כמראה אדם עליו, ולפעמים בוו' - (שמות כד) ומראה כבוד ה', ולפעמים למראה. לא היה לו להיות תוספת אות כלל חוץ מב', מבמראה. אלא ודאי המראה הזה כלול הוא מעשר ספירות, וכל אות מראה ספירה שלה, כמו כמראה באות כ' מראה על פתו, וכך שאר האותיות, כל אחת מראה על ספירה שלה. ולא צריך פאן להאריך, ולחכם ברמיזה.

שקין ותריין דרועין ותריין (דף ר"פ ע"ב) שוקין וגוף, דאינון חמש דסלקין י"ה.

אמר ליה רענא מהימנא, בריך אנת לאמא עלאה. אבל האי י"ה שויא לי"ה ה', בגין מטה האלהים, דאיהו ו'. ואמר ודאי הכי הוא. אמר ליה רענא מהימנא, בוצינא קדישא, לאתתקפא מלין דילך, דמראה איהי לימינא, חשוב במראה דאתמר ביה (במדבר יב) במראה אליו אתודע, ותשפח מאתן ותמנא וארבעין, דסליק בחשבון אברהם. אמר בוצינא קדישא, בקדמיתא אתחזי לך האי חיזו, דאתמר ביה במראה אליו אתודע. ולבתר דאמרת, (שמות ג) אסרה נא ואראה את המראה הגדול הזה. דאדפיר ביה ה' זמנין הסנה. כען אתגלייא לך חיזו דא, במאתן ותמנא וארבעין פקודין אליו, דאינון בחמשה חומשי תורה. קם רענא מהימנא, ונשיק ליה, ובריך ליה.

אמר ליה בוצינא קדישא, האי מראה, לזמנין איהו באות ה' המראה הגדול. ולזמנין איהו באות ב', במראה אליו אתודע. ולזמנין במ"ם, (יחזקאל א) ממראה מתניו ולמטה. ולזמנין בכ' (שם) כמראה אדם עליו. ולזמנין בוו', (שמות כד) ומראה כבוד יי'. ולזמנין למראה לא הוה ליה למהוי תוספת את כלל, בר ב' מן במראה. אלא ודאי, האי מראה כלילא איהי מעשר ספירן, וכל את אחזי ספירה דילה, כגון כמראה באות כ', אחזי על פתו, והכי שאר אתוון, כל חד אחזי על ספירה דילה. ולא צריך לארכא הכא, ולחפימא ברמיזא.

וּכְמָה חֲזִינוֹת אֵית לָהּ, וְדַמְיוֹנוֹת וּמְרָאוֹת אֵית לָהּ, וְכָל אֲשֶׁתְּמוֹדַע בְּעֵין הַשֶּׁכֶל דְּלָבָא, דְּאֶתְמַר בְּהַלְבּוֹת הַלֵּב מִבֵּין. וְיָמָּה דְאָמַר, (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה. דְּמִיּוֹן לָאוּ אֵיהוּ, אֶלָּא בְּשֶׁכֶל דְּלָבָא, וְלָאוּ בְּדַמְיוֹן דְּעֵינָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֶשׁוּהָ. (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּן אֵל. וְאֵית חֲזִינוֹת פְּגוֹן הַחוּזִים בְּפוֹכְכִים, אֲבָל חֲזִיוֹן הַנְּבוּאָה הוּא כְּחֲזִיוֹן לֵילָה.

דְּמִיּוֹנוֹת וְחֲזִינוֹת, פְּגוֹן הַמְּבִין דְּכָר מִתּוֹף דְּכָר, וְהַמְּדַמָּה דְּכָר לְדְכָר. אֲבָל מְרָאָה, שְׁהוּא בְּעֵין הַשֶּׁכֶל, הוּא כְּאוֹר שְׁמַאֲרֵי בֵּת עֵין. שְׁבֵת הִיא עֵין שְׁחֹרָה. (שיר השירים א) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנָאוּהָ, אוֹר שְׁמַאֲרֵי בְּהָ אוֹתוֹ לְבָן שְׁלִפְנִים. וּבֵת עֵין זֶה הִיא נֵר מְצוּהָ, אוֹר שְׁמַאֲרֵי לָהּ מִבְּפָנִים, וְתוֹרָה אוֹר. אֲמַר הַמְּנַרְהָ הַקְּדוּשָׁה, הִנְנוּ מָה שְׁמַמְרֵתִי, שְׁכַעַת בְּתוֹרָה הַתְּגַלָּה לָךְ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא וְשְׁכִינְתּוֹ, וְזֶהוּ יְהוָה. בְּמְרָאָה אֵלֵינוּ אֲתוֹדַע. בְּמְרָאָה - אִמָּא הַעֲלִינָה. נוֹדַע לָךְ בְּדַעַת. בֵּן יְיָ. בְּחֵלוֹם אֲדַכְּרָ בּוֹ, אוֹת ה"א אֲחַרְוֵנָה.

חֵלוֹם - בְּסֵתוּם עֵינַיִם, וּמִשׁוּם זֶה נִקְרָאת אֲסַפְקֵלְרֵיהָ שְׁאִינָה מְאִירָה. נְבוּאָה הִיא מְרָאָה בְּפִתְיַחַת עֵינַיִם. וְשִׁלְשָׁה גִּוּוֹנִים בְּעֵין פְּנֵגְדָה שְׁלִישַׁת הָאֲבוֹת, שְׁפָהֶם מְאִירָה בְּתַיְחִידָה, שְׁתֵּי כְּנָפֵי הָעֵין, נִצַּח וְהוּד. הַמְּרָאָה לֹא נִרְאָה אֶלָּא בְּהֵם, כְּשֵׁהֶם פְּתוּחִים, הוּא מְרָאָה בְּהַקִּיץ. וְכְשֵׁהֶם סְגוּרִים, הוּא מְרָאָה בְּחֵלוֹם.

אֲמַר לוֹ רוּעָה הַנְּאָמָן, בְּרוּךְ אַתָּה לְקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, קוּם הַשֶּׁלֶם מְצוּת לְהֵאִיר בְּהֵן מְרָאָה אֵיהוּ עֲלִיּוֹן בְּהֵם לְקְדוּשָׁה בְּרוּךְ

וּכְמָה חֲזִינוֹת אֵית לָהּ, וְדַמְיוֹנוֹת וּמְרָאוֹת אֵית לָהּ, וְכָל אֲשֶׁתְּמוֹדַע בְּעֵין הַשֶּׁכֶל דְּלָבָא, דְּאֶתְמַר בְּהַלְבּוֹת הַלֵּב מִבֵּין. וְיָמָּה דְאָמַר, (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה. דְּמִיּוֹן לָאוּ אֵיהוּ, אֶלָּא בְּשֶׁכֶל דְּלָבָא, וְלָאוּ בְּדַמְיוֹן דְּעֵינָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֶשׁוּהָ. (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּן אֵל. וְאֵית חֲזִינוֹת פְּגוֹן הַחוּזִים בְּפוֹכְכִים, אֲבָל חֲזִיוֹן הַנְּבוּאָה אֵיהוּ כְּחֲזִיוֹן לֵילָה.

דְּמִיּוֹנוֹת וְחֲזִינוֹת, פְּגוֹן הַמְּבִין דְּכָר מִתּוֹף דְּכָר, וְהַמְּדַמָּה דְּכָר לְדְכָר. אֲבָל מְרָאָה דְאֵיהִי בְּעֵין הַשֶּׁכֶל, אֵיהִי כְּאוֹר דְּנְהִיר בְּבֵת עֵינָא. דְּבֵת עֵינָא אֵיהִי אוֹפְקָמָא. שְׁחֹרָה אֲנִי וְנָאוּהָ, אוֹר דְּנְהִיר בְּהָ הַהוּא חֲוּרוֹ דְּלָגוֹ. וְהֵאֵית בְּתַ עֵינָא, אֵיהִי (משלי ו) נֵר מְצוּהָ. נְהוּרָא דְּנְהִיר בְּהָ מְלָגוֹ, וְתוֹרָה אוֹר.

אֲמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא הִינְנוּ מְאִי דְאִמִּינָא דְכַעֲן בְּאוֹרֵייתָא אֲתַגְלִיא לָךְ קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהָ, וְהֵאֵית אֵיהוּ יְהוָה, בְּמְרָאָה אֵלֵינוּ אֲתוֹדַע. בְּמְרָאָה, אִמָּא עֲלָאָה. אֲתוֹדַע, לָךְ בְּדַעַת. בֵּן יְיָ. בְּחֵלוֹם אֲדַכְּרָ בּוֹ, ה"א בְּתַרְאָה.

חֵלוֹמָא, בְּסֵתִימוֹ דְּעֵינַיִן. וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאַת אֲסַפְקֵלְרֵיאָה שְׁאִינָה מְאִירָה. נְבוּאָה אֵיהִי מְרָאָה בְּפִתְיַחוֹ דְּעֵינַיִן. וְשִׁלְשָׁה גִּוּוֹנִין בְּעֵינָא, לְקַבֵּל תְּלַת אֲבָהִין. דְּכֵהוּן נְהִירָא בְּתַ יַחֲדָאָה, תְּרִין כְּנָפֵי עֵינָא, נִצַּח וְהוּד. מְרָאָה לֹא אֲתַחֲזִיא אֶלָּא בְּהוּן, כִּד אֵינוֹן פְּתַחֲיִן, אֵיהִי מְרָאָה בְּהַקִּיץ. וְכִד אֵינוֹן סְגִירִין, אֵיהִי מְרָאָה בְּחֵלוֹם.

אֲמַר לֵיהָ רַעֲיָא מְהִימָנָא, בְּרִיךְ אַנְתָּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּם אֲשֶׁלִּים פְּקוּדִין, לְאַנְהָרָא מְרָאָה אֵיהוּ עֲלָאָה בְּהוּן, לְקוּדְשָׁא

הוא. אָמַר לוֹ הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, ייִ היא בת עֵינַי, (משלי י) כִּי נָרַמְצָה וְתוֹרָה אורֵה. הִיוּ שְׁמַאִיר בָּהּ ה', שְׁלֹשֶׁת גּוֹנֵי הָעֵינַי וְשִׁתֵּי כִנְפֵי הָעֵינַי. חֲמֵשָׁה אורֵה מְאִירִים בָּהּ מִבְּחוּץ, ה' עֲלִיוֹנָה שֶׁהיא אורֵה הַמְרָאָה.

הַשְׁלָמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת סִימֵן טז

מִצְוָה לִיבֵם אֶשֶׁת הָאֵת. וְסוּד זֶה הָרִי בְּאַרְנוֹ, שֶׁהוא עוֹשֶׂה טוֹב וְאָמַת עִם אָחִיו הַמֵּת שֶׁלֹּא יִכְרַת מִהָעוֹלָם הַהוּא. מִשׁוּם שְׁאוֹתוֹ אָדָם שִׁמַּת בְּלֹא בָנִים, לֹא עֵבֶר כֶּתֵל שֶׁל בְּרִזָּל לְהַפְנִס תוֹךְ הַיֵּכַל הַמְלָךְ. מִשׁוּם שֶׁכֶּתֵל שֶׁל בְּרִזָּל קָנָם בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הָאֲחֵר, וְאַחַר אוֹתוֹ הַכֶּתֵל עוֹמְדִים אֶלְךָ וְשׁוֹשִׁים רְבוּא מְלֹאכֵי חֲבֵלָה, וְכֹלָם נִקְרָאִים בְּעֲלֵי מַגְנִים, בְּעֲלֵי אֵיבָה. חֲרֻבוֹת מְשַׁנְּנוֹת שֶׁל אֵשׁ לוֹהֶטוֹת בִּידֵיהֶם.

וְתוֹךְ אוֹתוֹ כֶּתֵל יֵשׁ (ב) שְׁשִׁים אֶלֶף הַיֵּכָלוֹת שֶׁל חֲשֵׁף. וְכֹל הַיֵּכַל וְהַיֵּכַל יֵשׁ בּוֹ חֲלוּנוֹת פְּתוּחִים לְגִיהֶנָם. וְכֹל אֵלוֹ שֶׁלֹּא זָכוּ בְּבָנִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּאֲשֶׁר יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ וְהוֹלְכִים לְהַפְנִס לְאוֹתוֹ עוֹלָם אַחֵר וּפְגַעוּ תוֹךְ אוֹתוֹ כֶּתֵל, וְיוֹצְאִים כֹּל אֵלוֹ בְּעֲלֵי מַגְנִים וְטוֹרְדִים אוֹתָם, וּמְכַנְיִסִים אוֹתָם תוֹךְ אֵלוֹ הַהֵיכָלוֹת וְיוֹשְׁבִים שָׁם עַד שֶׁיִּגְאָלוּ.

וּבְכָרָ יוֹם יוֹם טוֹעֲמִים טַעַם שֶׁל גִּיהֶנָם, אֶף עַל גַּב שֶׁהוא זָכָאי, חוּץ מֵאֵם שְׁזָכוּתוֹ גְּדוּלָה וְזָכוּת אָבוֹתָיו. וְאֵלוֹ הֵם שֶׁהַשְׁתַּדְּלוּ בָהֶם וְלֹא יָכְלוּ. מִשׁוּם שֶׁכֵּל אֵלוֹ שֶׁלֹּא הִתְפַּשְׁטָה מֵהֶם הַצּוּרָה שֶׁל מַעֲלָה בְּזֶה הָעוֹלָם, לֹא עוֹלִים תוֹךְ הָעוֹלָם הַהוּא. וְכֹל אֵלוֹ שֶׁלֹּא הִשְׁתַּדְּלוּ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּבָנִים, כְּאֲשֶׁר יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם מִתְקַרְבִּים תוֹךְ הַכֶּתֵל הַזֶּה, וְיוֹצְאִים אוֹתָם בְּעֲלֵי מַגְנִים וְטוֹרְדִים אוֹתָם כְּאֵשׁ לוֹהֶטָה.

עֲלָמָה אַחֲרָה וּפְגַעוּ גוֹ הַהוּא כוֹתֵלָה. וְנִפְקִין כָּל אֵינּוֹן מְאִירֵי תְרִיסִין וְטוֹרְדִין לוֹן, וְעֲאֵלִין לוֹן גוֹ אֵינּוֹן הַיֵּכָלִין וְיִתְבִּין תַּמָּן עַד דִּיתְפָּרְקוּן.

וּבְכָרָ יוֹמָא וְיוֹמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְגִיהֶנָם, אֶף עַל גַּב דְּאֵיהוּ זָכָאָה. בָּר אֵי זְכוּתֵיהּ סְגִי וְזָכוּתָא דְאַבְהָן. וְהִגִּי אֵינּוֹן דְאַשְׁתַּדְּלוּ בָהּ וְלֹא יָכְלוּ. בְּגִין דְכָל אֵינּוֹן דְלֹא אִתְפָּשַׁט מִנְהוֹן דִּיּוֹקְנָא דְלַעִילָא בְּהַאי עֲלָמָה לָא עֲאֵלִין גוֹ הַהוּא עֲלָמָה. וְכֹל אֵינּוֹן דְלֹא אִשְׁתַּדְּלוּ בְּהַאי עֲלָמָה בְּבָנִין כַּד נִפְקִי מִהַאי עֲלָמָה קָרִיבוּ גוֹ הַאי כוֹתֵלָה וְנִפְקִין הִנְהוּ מְאִירֵי תְרִיסִין וְטוֹרְדִין לוֹן בְּנוֹרָה מְלַהֲטָא.

בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לִיהּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, ייִ, אֵיהִי בַת עֵינָא, כִּי נָרַמְצָה וְתוֹרָה אורֵה הִיוּ דְנְהִיר בָּהּ ה', ג' גּוֹוֹנִין דְעֵינָא, וְתִרִין כְּנִפֵי עֵינָא. חֲמֵשׁ אורֵה נְהִרִין בָּהּ מְלַגְאוּ, ה' עֲלָאָה דְאֵיהִי אורֵה מְרָאָה.

הַשְׁלָמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סִימֵן ט"ז)

בְּקוֹרָא לִיבֵם אֶשֶׁת הָאֵת. וְרָזָא דָא הַא אוֹקִימָנָא, דְּאֵיהוּ עֵבִיד טִיבוּ וְקִשׁוּט עִם אָחוּהִי מִיתָא, דְּלֹא לִישְׁתַּצִּי מִהַהוּא עֲלָמָה. בְּגִין דְּהַהוּא בֵּר נָשׁ דְּמִית בְּלֹא בָנִין לָא אַעֲבַר כוֹתֵלָה דְּפִרְזָלָה לְמִיעֵל גוֹ פְּלִטְרִין דְּמִלְכָּא. בְּגִין דְּכִתְלָה דְּפִרְזָלָה קִימָא בֵּין הַאי עֲלָמָה לְעֲלָמָה אַחֲרָה, וְכַתֵּר הַהוּא כוֹתֵלָה קִימָן אֶלְךָ וְשִׁתִּין רִיבּוּא מְלֹאכֵי חֲבֵלָה, וְכִלְהוּ אַקְרוּן מְאִירֵי תְרִיסִין, מְאִירֵי דְכָבוּ. סִיפֵי שְׁנַנְן דְּנוֹרָא מְלַהֲטִין בִּידֵיהוּ.

וְגוֹ הַהוּא כוֹתֵלָה אֵית (ב) שִׁתִּין אֶלְפֵי הַיֵּכָלִין דְּחִשׁוּכָא. וְכֹל הַיֵּכָלָה וְהַיֵּכָלָה אֵית בֵּיהּ כּוּיִן פְּתִיחָן לְגִיהֶנָם. וְכֹל אֵינּוֹן דְּלֹא זָכוּ בְּבָנִין בְּהַאי עֲלָמָה, כַּד נִפְקִין מִינְיָה וְאֵזְלִין לְאַעֲלָה לְהַהוּא

וְגוֹ אֵינּוֹן הַיְכָלִין אֵיךְ הַיְכָלָא חָדָא. וְהָהוּא
הַיְכָל אַקְרִי הַיְכָל פּוֹעֲלֵי אֶזְרָא, וְנִטְלִין לִיה
וְעָאֲלִין לִיה בְּהָהוּא הַיְכָלָא וְתַמָּן אֲתִטְרִיד
בְּכָל יוֹמָא וְדָא קָשָׁה מַגִּיהֶנָּם. אִי אֵיךְ לִיה
פְּרוּקָא, יְאוּת. וְאִי לָאו, לָא נִפִיק מִתַּמָּן
לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קכ"ז) אֲשֶׁרִי הַגָּבֵר
אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם וְגוֹ'. כִּד אֵיךְ לֹוֹן
פְּרוּקָא לְאֵינּוֹן דְּלֵא זְכוּ, אֵיטְרִיד לְהֵהִיא
אֲתַתָּא מִמֶּשׁ דְּהוּא שְׁבַק תַּמָּן, בְּאַתְרֵי דְנִפְשִׁיה
וְרַעוּתִיה הָוָה שׁוּי תְדִיר וְאֲדַבֵּק בְּרַעוּתָא
וְתִיאוּבְתָא. וְכִד אֲשַׁתְּמֶשׁ בְּהָהוּא אֲתֵר אַחוּהָ
דְּמִיתָא, הָהוּא דְּבִיקוּ דְּתִיאוּבְתָא דְנִפְשָׁא
דְּשְׁבַק בְּהָהוּא אֲתֵר אֲתַעֵר בְּאַתְרוּתָא
דְּאַתְתִּיה דְּאַתְעֵרַת לְגַבִּיה וְאַחוּהָ דְשׁוּי
רַעוּתִיה בְּאַחוּהָ בְּהָהוּא אֲתֵר. כִּדִּין אֲתַעֵרוּ דָּא
מִתַּעֵר לְהָהוּא מִיתָא בְּאֵינּוֹן הַיְכָלִין וְנִפְק
מִתַּמָּן.

וְחַד מִמְנָא מְאֵינּוֹן מְאֵרִי תְרִיסִין אֲתִי עַמִּיה
וְאַתְהֵדֵר בְּרֵשׁ לְהָהוּא אֲתֵר וְיָשׁוּב לִימִי
עֲלוּמִיו. הָהוּא מִמְנָא קָרִי עֲלִיה, וְוִי דְנִפִיק
אַגְרִיה בְּטִיקוּלִיה. מָאן דְּהָוָה סִיב אֲתַתְהֵדֵר
רַבָּא לְחִיכָא בִּיה. וְעַם כָּל דָּא, קִדְשָׁא בְּרִידָא
הוּא רַעוּתִיה לְמַעַבְד עַמִּיה טִיבוּ לְאַתְתַּקְנָא
בְּהֵאִי עֲלֵמָא, וְדָא אִיהוּ דְּמְאֵרִיה אֲתַרְעִי בִּיה.
רַבָּא מִתְרִיסֵר שְׁנִין דְּלֵא אֲשֶׁלִּים לְעֲשָׂרִין או
דְּאִיהוּ רַבָּא דְּלֵא נְסִיב, קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
אַעְקֵר לִיה, וְשְׁתִּיל לִיה לְבַתֵּר בְּסִטְרָא דְאַבוּי
בְּקִשְׁיֵו, וְדָא לָא אֲזִיל לְהָהוּא כּוֹתְלָא.

בֵּין גֵּן עֲדָן וְגִיְהֵנָם אֵיכָּא חַד טִינְרָא וְדָא הוּא
טִינְרָא דְּמַחְלוּקָת. אֲמַאי אַקְרִי הָכִי, בְּגִין
דְּכָל בְּנֵי עֲלֵמָא עַבְדִּין פְּלִיגָא בְּמְאֵרִיהוֹן עַל
הָהוּא רַבָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא חָמִי בִּיה
דְּלֵא יַצְלַח, דְּאִי אֲתַקְשִׁי לָא אֲתַנְטַע בְּנִטְיַעָא

וְתוֹךְ אֵלוֹ הַהֵיכָלוֹת יֵשׁ הַיְכָל
אַחַד, וְאוֹתוֹ הַיְכָל נִקְרָא הַיְכָל
פּוֹעֲלֵי אֶזְרָא, וְלוֹקָחִים אוֹתוֹ
וּמְכַנְיָסִים אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הַיְכָל,
וְשֵׁם נִטְרַד בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְזֶה
קָשָׁה מַגִּיהֶנָּם. אִם יֵשׁ לוֹ גּוֹאֵל -
טוֹב, וְאִם לֹא - לֹא יוֹצֵא מִשָּׁם
לְעוֹלָמִים. וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים
קכז) אֲשֶׁרִי הַגָּבֵר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת
אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם וְגוֹ'. כַּאֲשֶׁר יֵשׁ
לְהֵם גּוֹאֵל לְאֵלוֹ שְׁלֵא זְכוּ, צְרִידָא
לְאוֹתָהּ אִשָּׁה מִמֶּשׁ שֶׁהוּא עֲזוּב
שָׁם, בְּמָקוֹם שֶׁנִּפְשׁוּ וְרִצּוֹנוֹ הִיָּה
שֵׁם תְּמִיד וְנִדְבַק בְּרִצּוֹן
וְהִשְׁתַּוְּקָתוּ. וְכַאֲשֶׁר הִשְׁתַּמֶּשׁ
בְּאוֹתוֹ מְקוֹם אַחִיו שֶׁל הַמֵּת,
אוֹתָהּ הִתְדַבְּקוֹת שֶׁל הַתְּשׁוּבָה
שֶׁל הַנֶּפֶשׁ שֶׁעוֹב בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
מִתְעוֹרְרֵת בְּהִתְעוֹרְרוֹת הָאִשָּׁה
שֶׁמִּתְעוֹרְרֵת אֵלָיו וְאַחִיו שֶׁשָּׁם
רִצּוֹנוֹ בְּאַחוּהָ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם. אִז
הִתְעוֹרְרוֹת זוֹ מְעוֹרְרֵת לְאוֹתוֹ מֵת
בְּאֵלוֹ הַהֵיכָלוֹת וְיוֹצֵא מִשָּׁם.

וּמִמְנָה אַחַד מְאֵלוֹ בְּעֲלֵי מַגְנִים
כָּא עֲמוֹ, וְחוֹזֵר אָדָם לְאוֹתוֹ
מְקוֹם וְיָשׁוּב לִימִי עֲלוּמִיו. אוֹתוֹ
מִמְנָה קוֹרָא עֲלִיו: אוֹי שִׁיַּעַז
שִׁכְרוּ בְּהַפְסְדוֹ. מִי שֶׁהִיָּה זָקֵן,
חֹזֵק תִּינוּק לְצַחֵק בּוֹ. וְעַם כָּל
זֶה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רִצּוֹנוֹ
לְעֲשׂוֹת עֲמוֹ טוֹבָה לְתַקְנּוּ בְּזֶה
הָעוֹלָם, וְזֶהוּ שְׂאֵדוֹנוֹ מִתְרַצֵּה
בּוֹ. נַעַר מִשְׁתִּים עֲשֶׂרָה שָׁנִים
שְׁלֵא הַשְּׁלִים לְעֲשָׂרִים אוֹ שֶׁהוּא
נַעַר שְׁלֵא נְשׁוּי, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא עוֹקֵר אוֹתוֹ, וְשׁוֹתֵל אוֹתוֹ
לְבַסּוּף בְּצַד אֲבִיו בְּקִשְׁי, וְזֶה לֹא
הוֹלֵךְ לְאוֹתוֹ כְּתֵל.

בֵּין גֵּן עֲדָן וְגִיְהֵנָם יֵשׁ סֶלַע אַחַד,
וְזֶה הוּא סֶלַע הַמַּחְלָקֵת. מִדּוּעַ
נִקְרָא כֵּךְ? מִשּׁוּם שֶׁכָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם עוֹשִׂים מַחְלָקֵת בְּרַבּוֹנָם
עַל אוֹתוֹ נַעַר. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹאֶה בּוֹ שְׁלֵא יַצְלִיחַ, שָׂאם

יתקשה, לא ננטע בנטיעה טוב.
ועתה שהוא רף וראוי לעקרו,
נעקר, ושותל אותו הקדוש ברוך
הוא.

באשר נעקר, עולה אצל אותו
סלע, ושם היכלות ידועים לאלו,
וחילות ומחנות רבים עומדים
שם שממנים עליהם. וכלם
בחשבון עומדים, ועומדים שם
עד שיגאלו מצד של אביו. ואם
לא אביו, לעתים עומדים
לחמשים שנה, ועושה בו
הקדוש ברוך הוא טובה ונגאל
בקרובו שקרוב לו או אחרו.

וכמה גאלות מזמין הקדוש
ברוך הוא לאותו אדם. הגוף
הראשון מה יהיה ממנו? שאלה
שאלו לפני החברים, אם יתקיים
אותו גוף אם לא. אם תאמר
שלא יתקיים, וכי יאבדו מעשה
ידיו של הקדוש ברוך הוא?!
אם תיב היה הרבה ולא ראוי
להתקיים, לא שאלתי. שודאי
נאבד ולא יתקיים.

אבל כמה הם שחוזרים לזה
העולם ונתקנו גופם, מה יהיה
ממנו? הגוף ההוא לא נאבד,
שהרי הקדוש ברוך הוא לא
יאבד מעשה ידיו, ובריות
מזמנות לעשות ממנו. ואלו היו
גופים שחוזרים בלי רוח.

באשר עתיד הקדוש ברוך הוא
להחיות המתים, אלו יבנו
ויקומו ארבעים יום בלי רוח.
והקדוש ברוך הוא חס עליהם
ושולח עליהם רוח שנושבת בגן
עדן, ויקומו על עמדם ויהיו
שמשים לצדיקים שעוסקים
בתורה. ואלו ימותו כמקדם,
ואחר כך יקומו להם, ועל זה
פתיב (קהלת ד) ושבת אני את
המתים שפכר מתו, מזמן
קדמון.

באשר יקומו, ידעו את קונם

שפיר. והשתא דאיהו רפיכא ויאות
לאתעקרא, אתעקר ושתיל ליה קדשא בריך
הוא.

בר אתעקר עאל לגביה ההוא טינרא ותמן
היכלין ידיעאן לאילין וחיילין ומשיריין
סגיאין קיימין תמן דממונין עלייהו. וכלהו
בחושבנא קיימי, וקיימי תמן עד דאתפריקו
בסטרא דאבוי. ואי לאו אבוי, זמנין דקיימי
לחמשין שנין ועביד ביה קדשא בריך הוא
טיבו ואיפרק בקריבא דקריב ליה או אחוה.

וכמה פרוקי אזמין קדשא בריך הוא לההוא
בר נש. גופא קדמאה מה תהא מגיה.
שאלתא שאילו קמיה חבריאי, אי יתקיים
ההוא גופא, אי לאו. אי תימא דלא יתקיים,
וכי ייבדון עובדי ידוי דקודשא בריך הוא. אי
חיבא הוה סגי ולא אתחזי לאתקיימא, לא
שאילנא. דודאי אתאביד ולא אתקיים.

אבל כמה אינון דאתהדרו להאי עלמא
ואתתקנו גופא מה תהא מגיה. ההוא
גופא לא אתאביד, דהא קדשא בריך הוא לא
יאבד עובדי ידוי ובריין זמינין למעבד
מנייהו. ואינון הוו גופין דאתהדרן בלא
רוחא.

בר זמין קדשא בריך הוא לאחייא מתייא,
אלין יתבנון ויקומון ארבעין יומין בלא
רוחא. וקודשא בריך הוא חס עלייהו ומשדר
עלייהו רוחא דנשיב בגנתא דעדן ויקומון
בקיומיהון ויהון שמשין לצדיקייא
דמתעסקין באורייתא. ואלין ימותון
כמלקדמין ולבתר יקומון לון, ועל דא כתיב
(קהלת ד) ושבת אני את המתים שפכר מתו,
מקדמת דנא.

בר יקומון ינדעון למאריהון ידיעה דלא

ידיעה שאינה ברורה כשאר בני אדם, ואילו שמשים של העם הקדוש. בספרו של שלמה על אלו הגופים פתוב, (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה וגו' ואלה וגו'. בין צדיקים בין רשעים - יקומו, ועל זה פתוב בהם בארץ סתום - ורבים, ולא כתוב מי אלו.

ומשום כל זה, אף על גב שאמרנו שנשפרו - לא פך. שהרי אין לנו גוף מאלו שלא יקומו מדור המבול ודור הפלגה, וישפרו כמקדם. דור המבול מה פתוב בהם? כי השחית כל בשר את דרכו, משחיתים אותו איבר. משום זה נענשו. אף פאן, כל אלו שלא זכו לבנים, אין להם חלק באותו עולם עד שמתקנים. ואפלו לחמשים דורות מחזיר להם הקדוש ברוך הוא, כמו שנתבאר. מצוה לחלץ את יבמתו, הרי נתבאר הואיל ואין רצון של זה או של זה ולא נתקן בחיבותו, יש לחלץ.

ואם תאמר, במקום שמצויים חיים יש סנדל ביפי של תקוני הרגלים, שכתוב (שיר השירים ז) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב וגו', משום שזה הוא מקום שמצויים בו חיים. ובמקום שמצויה בו מיתה אין סנדל כלל, משום שהוא צד שאין בו תקון של רגלי בני אדם, ומשום זה אין בו סנדל. וכל אלו הצדדים שמתפשטים ממנו, כלם משני רגלים עד שמשתנה פרגלי התרנגול.

במלכות שבא פתוב (מלכים א' ו) ותבא לנסותו בחידות, אחד שעשה לרגליו סנדל של הצד האחר. מה פתוב? (שם) ויגד לה המלך את כל לבבה [דבריה], ולא כתוב ויעש לה. גלה לה הסוד ולא הצטרף לעשות לה סנדל, שאין דרך לאותו צד בזה.

אתר דשריין ביה חיים. ובאתר דשריא ביה מותא לית סנדל כלל, בגין דאיהו סטרא דלית ביה תיקונא דרגלין דבר נש. ובגין כך לית ביה סנדל. וכל אינון סטרין דמתפשטין מניה, פולהו משניין רגלין עד דאשתני כרגלא דתרנגולא.

מלכות שבא פתוב (מלכים א' ו) ותבא לנסותו בחידות, חדא דעביד לרגלוי סנדלא דסטרא אותרא. מה פתוב (מלכים א' ו) ויגד לה המלך את כל דבריה, ולא פתוב ויעש לה. גלי לה רזא ולא אצטרף למעבד לה סנדלא, דלאו אורחא להאי סטרא בהאי.

בריא כשאר בני נשא ואלין שמשין דעמא קדישא. בספרא דשלמה על אלין גופין פתיב, (דניאל י"ב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה וגו' ואלה וגו'. בין זפאין בין חייבין יקומו, ועל דא כתיב בהו באורח סתים, ורבים. ולא כתיב מאן אינון.

ובגין כל דא אף על גב דאמרין דאתפרו לאו הכי. דהא לית לך גופא מאלין דלא יקומו מדור המבול ודור הפלגה, ויתפרו כמלקדמין. דה המבול מה כתיב בהו כי השחית כל בשר את דרכו, מחבלין ההוא שייפא. בגין כך אתענשו. אוף הכא כל אינון דלא זכו לבנין, לית לון חולקא בההוא עלמא עד דמתקנון. ואפילו לחמשין דרין אהדר לון קדשא בריה הוא כמה דאתמר. פקודא לחלוץ את יבמתו, הא אתמר הואיל ולית רעותא דהאי או דהאי, ולא אתתקנון בחביבו, אית לחלוץ.

ואי תימא באתר דשריין חיים אית סנדל בשפירו דתקונא דרגלין, דכתיב (שיר השירים ז) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב וגו' בגין דדא איהו

אתר דשריין ביה חיים. ובאתר דשריא ביה מותא לית סנדל כלל, בגין דאיהו סטרא דלית ביה תיקונא דרגלין דבר נש. ובגין כך לית ביה סנדל. וכל אינון סטרין דמתפשטין מניה, פולהו משניין רגלין עד דאשתני כרגלא דתרנגולא.

מלכות שבא פתוב (מלכים א' ו) ותבא לנסותו בחידות, חדא דעביד לרגלוי סנדלא דסטרא אותרא. מה פתוב (מלכים א' ו) ויגד לה המלך את כל דבריה, ולא פתוב ויעש לה. גלי לה רזא ולא אצטרף למעבד לה סנדלא, דלאו אורחא להאי סטרא בהאי.

ומשום זה מי שרואה בחלומו שנותנים לו סנדלים לרגליו, ודאי שחיים נמסרו לו. ומי שרואה שפושטים ממנו סנדל, בדין צד האחר ימסר אם לא ישוב. ועל זה יש לשלף לזה ולתת אותו תוף עפר, סוד זה סנדל שהוא רגיל בו לא ישלף, כדי שלא יסור ממנו. אבל צריך סנדל אחר לשלף ממנו, וכמה הם.

אלו בעלי מגנים באותו צד שמתאספים שם להנעיל אותו סנדל לאותו צד, ולא יכולים. חוזר אצל אותו מת ובא בטענות עליו לפני הקדוש ברוך הוא לחוס עליו, והקדוש ברוך הוא חס עליו.

ומשום אותו סנדל חוזר לאותו מקום ארבעים ימים וסר מאותו מת, וכל אלו בעלי מגנים שלו. והקדוש ברוך הוא נותן לו ענש וגואל אותו, אבל לא נכנס תוף המקדש. ומקום מתקן להם מחוץ לגן עדן, ושם עומדים ומשבחים להקדוש ברוך הוא ורואים אותו מרחוק ואת אותו האור של עדן הצדיקים שבגן עדן ומתבלישים במעשיהם. אשריהם הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. (ע"כ

מההשמטות).

ארבעים יפנו לא יסיף וגו' (דברים כה). מצוה זו להלקות הרשע, שהוא סמאל, שעתיד הקדוש ברוך הוא להפכותו חמשים מפות, משום שעשה עצמו אלוה. יבא היחוד שמיוחדים בו ישראל בכל יום בכ"ה אותיות, ויפה בהם את מי ששם עצמו אלוה. ואינו אלא עבד מטנף. ואלו שסרחו בה, תקן להם הקדוש ברוך הוא (להפכות) ביו"ד ה"א וא"ו, שהם ארבעים חסר

ובגין כך מאן דחמי בחלמיה דיהבין ליה סנדלין לרגלוי, ודאי חיין אתמסרין ליה. ומאן דחמי דאעדן מניה סנדלא, בדינא סטרא אוחרא יתמסר, אי לא יתוב. ועל דא אית לאשלאפ להאי ולמיהב ליה גו עפרא, רזא דא סנדלא דאיהו רגיל ביה לא תשלוף, בגין דלא לאעדא מניה. אבל איצטרין סנדלא אחרא למשלף מניה, וכמה אינון.

אלון מארי תריסין בההוא סטרא דמתפנפי תמן לאנעלא ההוא סנדלא לההוא סטרא, ולא יכלין. אהדר לגביה ההוא מיתא וקא טעין עליה קמיה דקודשא בריך הוא למיחס עליה. וקודשא בריך הוא חס עליה.

ובגין ההוא סנדלא, אהדר לההוא אתר ארבעין יומין ואתעדי מההוא מיתא וכל אינון מארי תריסין דיליה. וקודשא בריך הוא יתיב ליה עונשא ופריק ליה, אבל לא עאל גו מקדשא. ואתר מתתקנא להו לבר מגנתא דעדן ותמן קיימין ואודן ומשבחין לקודשא בריך הוא וחסאן ליה מרחיק ויהוא נהירו דעדונא דצדיקיא בגנתא דעדן ואכספו בעובדין. זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי. (עד כאן מההשמטות).

ארבעים יפנו לא יסיף וגו', (דברים כה) פקודא דא להלקות לרשע, דאיהו סמאל, דעתיד קדשא בריך הוא למחאה ליה חמשין מחאן. בגין דעבד גרמיה אלוה. ייתי יחודא, דמייחדן ביה ישראל בכל יומא, בכ"ה אתוון, וימחי בהון, למאן דשוי גרמיה אלוה, ולאן איהו אלא עבד מטונף. ואלין דסרחו בה, תקין לון קדשא בריך הוא, (למחאה) ביו"ד ה"א וא"ו, דאינון ארבעים חסר חד. ובהאי שמא, מחא קדשא בריך הוא עשרה

מִכְתָּשִׁין לְאָדָם. וְעִשְׂרָה לְחֹהָה. וְעִשְׂרָה
לְנֹחֶשׁ. וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא. בְּגִין דְּכֻלְהוּ סְרַחוּ
בְּאֵת ה'. וּבְגִין דָּא, (בראשית ג) כִּי עָשִׂיתָ זֹאת. (ע"ב).
כִּי יִשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֶן אֵין
לוֹ וְגו', יִבְמָה יִבֵּא עָלֶיהָ וּלְקַחְהָ לוֹ לְאִשָּׁה
וּיִבְמָה. (דברים כה) פְּקוּדָא דָּא, לִיבָם אִשְׁתֵּי אַח
דְּאִשְׁתֵּי אַח אִיהֵי ד', וְעַם א"ח אִיהֵי אֶחָד.
וְאִם חֵס וְשָׁלוֹם לְבִיהָ לָאוּ אִיהוּ, לְמִיִּיתֵי אַח
עַל ד', דְּאִיהֵי אֶתְתִּיהָ בֵּת זִוּגִיהָ דְּא"ח, עֶבֶיד
פְּרוּדָא, וְעָאֵל סְמָאֵל אֵל אַחֵר בְּאִמְצָעִיתָא,
וְאֶתְמַר בִּיהָ, (בראשית לח) וְשַׁחַת אֶרְצָה לְבִלְתִּי
וְגו', דְּאֶסְתַּלַּק קוּצָא דְּאֵת ד' מִן אֶחָד. וּבְגִין
דָּא, וְהִיָּה אִם בָּא אֵל אִשְׁתֵּי אַחֵיו וְשַׁחַת אֶרְצָה
לְבִלְתִּי נִתֵּן זֶרַע לְאֶחָיו. וְהִשְׁחַתֵּת זֶרַעָא, מְנַע
מִגִּיָּה פְמָה בְּרַכָּאן, וּפְרוּדָא דִּיִּחְוּדָא. וּבְגִין
דָּא וְיִהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּמְיֹתְהוּ
ה'.

וַיִּיחְוּדָא דְּאֵח עַם ד' בְּצַדִּיק. וּבְעֵז בְּגִין
דְּאֶתְתַּקַּף עַל יִצְרִיָּה, אֶקְרִי צַדִּיק.
וְהֵאֵי אִיהוּ בּוֹעִז, ב"ו ע"ז, תְּקִיף בִּיִצְרִיָּה.
(איוב לג) הֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עַם
גָּבֵר, וְדָא יִה"ו (דף רפ"א ע"א) דְּכֻלִּילָן תְּלַת אֲתוּוֹן
(ס"א אֶבְהוּ) בְּצַדִּיק, לִיבָם ה'.

וּבִינָה בֵּן י"ה, בְּגִינָה אֶתְמַר, (רות ד) וְזֹאת לְפָנִים
בִּישְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה
לְקַיִים פֶּל דְּדָבָר. הֵכָא קָא רְמִיז שְׁנוֵי הַשֵּׁם,
וְדָא מִצַּפ"ץ הֵכָא, וְזֹאת לְפָנִים בִּישְׂרָאֵל. וְדָא
שְׁנוֵי מְקוּם, אֶהֱי"ה, אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ
לְהַעֲרִיצוֹ. יִה"ו, אִיָּהוּ אֶהֱי"ה, וְדָא שְׁנוֵי
מְקוּם. שְׁנוֵי מַעֲשָׂה, אֶדְנִי, א' אֶהֱי"ה, י'
יְהוָה, תְּרוּוִיָּהוּ מִשְׁתַּנִּים בְּאֶדְנִי.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה בִּישְׂרָאֵל, הַתְּעוּדָה, אִימָא
עֲלָאָה, (ישעיה ח) צוּר תְּעוּדָה חֲתוּם תּוֹרָה

אֶחָת. וּבְשֵׁם זֶה מִכָּה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂר מְכוּת אֵת הָאָדָם
וְעֲשֵׂר לְחֹהָה, עֲשֵׂר לְנֹחֶשׁ וְתִשְׁעָה
לְאַרְץ, מִשּׁוּם שְׁפָלָם סְרַחוּ בְּאוֹת
ה'. וְלִכְּן (בראשית א) כִּי עָשִׂיתָ זֹאת.
כִּי יִשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד
מֵהֶם וּבֶן אֵין לוֹ וְגו', יִבְמָה יִבֵּא
עָלֶיהָ וּלְקַחְהָ לוֹ לְאִשָּׁה וּיִבְמָה
(דברים שם). מְצָנָה זֹו לִיבָם אִשְׁתֵּי
אַח. שְׁאִשְׁתֵּי אַח הִיא ד', וְעַם
א"ח הִיא אֶחָד. וְאִם חֵס וְשָׁלוֹם
שִׁלְבוּ אֵינּוּ לְהִבְיָא אַח עַל ד',
שְׁהִיא אִשְׁתּוֹ וּבֵת זִוּגוֹ שִׁל א"ח,
הוּא עוֹשָׂה פְּרוּד, וּנְכַנֵּס סְמָאֵל,
אֵל אַחֵר, בְּאִמְצָע, וְנֶאמַר בּוֹ
(בראשית לח) וְשַׁחַת אֶרְצָה לְבִלְתִּי
וְגו', שְׁהִסְתַּלַּק קוּץ שִׁל אוֹת ד'
מִן אֶחָד. וּמִשּׁוּם זֶה, וְהִיָּה אִם
בָּא אֵל אִשְׁתֵּי אַחֵיו וְשַׁחַת אֶרְצָה
לְבִלְתִּי נִתֵּן זֶרַע לְאֶחָיו. וְהִשְׁחַתֵּת
הַזֶּרַע מְנַעַה מִמְּנוּ פְמָה בְּרֻכוֹת
וּפְרוּד הַיְחוּד. וְלִכְּן וְיִהִי עַר
בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּמְיֹתְהוּ
ה'.

וַיִּחְוּדָא שִׁל אַח עַם ד' בְּצַדִּיק.
וּבְעֵז מִשּׁוּם שְׁהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ
נִקְרָא צַדִּיק. וְנִהוּ בּוֹעִז, ב"ו
ע"ז, תְּקִיף בִּיִצְרוֹ. (איוב לג) הֵן כָּל
אֱלֹהִים יִפְעַל אֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עַם
גָּבֵר, וְזֶה יִה"ו שְׁפָלִיּוֹת שְׁלֹשׁ
אוֹתִיּוֹת (אבות) בְּצַדִּיק, לִיבָם ה'.

וּבִינָה - בֵּן י"ה, בְּגִלְלָה נֶאמַר
(רות ד) וְזֹאת לְפָנִים בִּישְׂרָאֵל עַל
הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיִים פֶּל
דְּדָבָר. כְּאֵן רִמְזוּ שְׁנוֵי הַשֵּׁם, וְזֶה
מִצַּפ"ץ כְּאֵן, וְזֹאת לְפָנִים
בִּישְׂרָאֵל. וְזֶה שְׁנוֵי מְקוּם,
אֶהֱי"ה, אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ
לְהַעֲרִיצוֹ. יִה"ו הוּא אֶהֱי"ה, וְזֶה
שְׁנוֵי מְקוּם. שְׁנוֵי מַעֲשָׂה, אֶדְנִי,
א' אֶהֱי"ה, י' יְהוָה, שְׁנִיָּהם
מִשְׁתַּנִּים בְּאֶדְנִי.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה בִּישְׂרָאֵל.
הַתְּעוּדָה - אִם הַעֲלִינָה, (ישעיה ח)

צור תעודה חתום תורה בלמדי.
הוא חותם העולם, חותם השמים והארץ. על התמורה - שכינה תחתונה. באיזה מקום התכבדה? בעולם שלה, מטטרו"ן, וישנה, שם היא משתנה. ואדם שנאמר בו (שם מוד) כתפארת אדם לשכת בית, (איוב יד) משנה פניו ותשלחהו.

ורבן דא אוקמוה מארי מתניתין, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה נכתב יהוה, ונקרא אדנ"י. (מלאכי ג) אני יי' והרי כתוב (מלאכי א) אני ה' לא שנית. בכתיבה לא משתנה, אבל בקריאה משתנה. שפתיכה שהוא מקומו, לא משתנה. בקריאה שהיא מחוץ למקומו, משתנה. (שמות כג) השמר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו. משום ששפחה שלו אדנ"י, שמה פשם המלכה, והקדוש ברוך הוא בו משתנה, משום שהוא נער. בו סוד (רחם) (איוב לג) ישוב לימי עלומיו.

אבר שכינה אצל הקדוש ברוך הוא לא משתנה, וקודשא ברוך הוא לגבה לא משתנה, הדיא הוא דכתיב, (מלאכי ג) אני יי' לא שנית, אני, שכינתא. יי', עמודא דאמצעיתא. שלף איש נעלו, דא סנדלפון, סנדל איהו לגבי קדשא ברוך הוא, ונעל לגבי שכינתא. אבל תפארת, דכליל שית ספירן, איהו גופא ליהו"ה. ומלכות, גופא לשכינתא, דאיהו אדני.

ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגו'. (דברים כה) פקודא דא, לחלוץ. והאי איהו חליצת רוחא מההוא גופא, דבעי לאנהגא עמיה פאח, וההוא קשירא דאחיה דעם אחיה מתיר מגיה, וההוא רוחא אזיל נע ונד, עד דאשפח פרוקא. הדיא הוא דכתיב, (ויקרא כה) או דודו או

בלמודי. איהו חותם דעלמא, חותם דשמיא וארעא. על התמורה, שכינתא תתאה. באן אתר אתטמרת. בעולימא דילה, מטטרו"ן, וישנה תמן, איהי משנה. ואדם דאתמר ביה (ישעיה מוד) כתפארת אדם לשכת בית, (איוב יד) משנה פניו ותשלחהו.

ורבין דא אוקמוה מארי מתניתין, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה נכתב יהוה, ונקרא אדנ"י. והא כתיב (מלאכי ג) אני יי' לא שנית. בפתיכה לא אשתי, אבל בקריאה אשתי. דכתיבה דאיהו אתריה, לא אשתי. בקריאה דאיהי לבר מאתריה, אשתי. (שמות כג) השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו. בגין דשפחה דילה אדנ"י, שמה פשם מטרוניתא. וקודשא ברוך הוא ביה אשתי, בגין דאיהו נער. ביה רזא (רוחא) (איוב לג) ישוב לימי עלומיו.

אבר שכינתא אצל קדשא ברוך הוא לא משתנית, וקודשא ברוך הוא לגבה לא משתני, הדיא הוא דכתיב, (מלאכי ג) אני יי' לא שנית, אני, שכינתא. יי', עמודא דאמצעיתא. שלף איש נעלו, דא סנדלפון, סנדל איהו לגבי קדשא ברוך הוא, ונעל לגבי שכינתא. אבל תפארת, דכליל שית ספירן, איהו גופא ליהו"ה. ומלכות, גופא לשכינתא, דאיהו אדני.

ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגו'. (דברים כה) פקודא דא, לחלוץ. והאי איהו חליצת רוחא מההוא גופא, דבעי לאנהגא עמיה פאח, וההוא קשירא דאחיה דעם אחיה מתיר מגיה, וההוא רוחא אזיל נע ונד, עד דאשפח פרוקא. הדיא הוא דכתיב, (ויקרא כה) או דודו או

בְּשָׂרוֹ וְגו'. וְאִם לֹא מִצָּא -
וְהַשִּׁיגָה יָדוֹ וְנִגְאָל. כְּאוֹרַח
שֶׁהוֹלֵךְ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, או
כְּעֶבֶד שֶׁהוֹלֵךְ בְּשִׁלְשֻׁלַת עַל
צְנָאוֹ עַד שֶׁמוּצָא פְדִיּוֹן מֵאֲדוֹנוֹ
עַל חֲטָאוֹ. אוֹי לְמִי שֶׁלֹּא הֵנִיחַ בֵּן
לְגֵאל אוֹתוֹ.

וְאֵלֶיָּהוּ וְחֲכָמֵי וּבְעֲלֵי הַיְשִׁיבוֹת,
כָּאֵן רְמוֹז אֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצָמוֹ
מִבֵּית הָאֲסוּרִים. שֶׁהוּא קְשׁוּר
בְּקֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְאֲסוּר
בְּתְּפִלִּין שֶׁל רֶאֶשׁ, כְּשֶׁאֵין (לו) בֵּן
לְגֵאל אוֹתוֹ מִצַּד שֶׁל בֵּן י"ה.
כְּאוֹתוֹ קֶשֶׁר הוּא אַח חֲבוּשׁ
וְאֲסוּר, שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת לְגֵאל אֶת
עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא ד' עֲצָמוֹ שֶׁל אַח.
(בראשית ב) עֲצָם מִעֲצָמֵי קָרָא לָהּ
אֵלָיו בְּקֶרְקֶפֶת שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל
רֶאֶשׁ, וּבְשָׂר מִבְּשָׂרֵי קָרָא לָהּ
מִצַּד הַלֵּב.

וְרֵא לְחֻנָּם אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כָּל הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה
וּבַגְּמִילוּת חֲסָדִים וּמִתְפַּלֵּל עִם
הַצְּבוּר, מַעֲלָה אָנִי עָלָיו כְּאֵלוֹ
פְּדָאֲנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין הַעוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. וְכַמָּה בְּנֵי אָדָם
שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה וְעוֹשִׂים
גְּמִילוּת חֲסָדִים וּמִתְפַּלְלִים, וְלֹא
נִגְאָל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ
וַיִּשְׁרָאֵל. אֵלָּא שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה
לְחַבֵּר אוֹתָהּ עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וּגְמִילוּת חֲסָדִים הֵרִי פְרִשׁוּהָ,
שֶׁהֵרִי אֵין חֲסִיד אֵלָּא הַמִּתְחַסֵּד
עִם קוֹנוֹ, שֶׁכָּל הַמְצוּוֹת שֶׁעָשָׂה,
לְגֵאל בּוֹ שְׁכִינָתוֹ, וּבָזָה עוֹשֶׂה
חֲסֵד עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מִי שֶׁגּוֹמֵל חֲסֵד עִם שְׁכִינָתוֹ, הוּא
גּוֹמֵל עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
מִשׁוֹם שֶׁכִּשְׁחָטָאוֹ יִשְׂרָאֵל
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵיךְ רוּצָה
לְיִסְרֹם, הָאִם הֵיךְ רוּבְצָת
עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁיִּצְאוּ לְתַרְבוֹת
רְעָה. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא? גֵּרַשׁ אֶת בְּנֵי הַמִּלֵּךְ

בֶּן דָּוִד וְנִגְאָלְנוּ אוֹ מִשְׂאֵר בְּשָׂרוֹ וְגו'. וְאִי לֹא
אֲשַׁפַּח, וְהַשִּׁיגָה יָדוֹ וְנִגְאָל. כְּאוֹרַח דְּאֲזִיל
מֵאֲתֵר לְאֲתֵר, אוֹ כְּעֶבֶד דְּאֲזִיל בְּשִׁלְשֻׁלַת עַל
צְנָאוֹרֵיהּ, עַד דְּאֲשַׁפַּח פְּדִיּוֹן מֵאֲדוֹן דִּילֵיהּ עַל
חוּבֵיהּ. וְוִי לְמֵאן דְּלֹא אָנַח בֵּן לְמִפְרָק יְתִיהּ.
וְאֵלֶיָּהוּ וּרְבִנָּן וּמֵאֲרֵי מִתִּיבְתָאֵן, הֵכָא רְמִיזוּ,
אֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצָמוֹ מִבֵּית
הָאֲסוּרִין. דְּאִיהוּ קְשׁוּר בְּקֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין דְּיָד,
וְאֲסוּר בְּתְּפִלִּין דְּרִישָׁא, כַּד לִית (ל"ה) בֵּן לְמִפְרָק
לֵיהּ, מִסְטָרָא דְּבֵן י"ה. בַּהֵהוּא קְשִׁירוֹ אִיהוּ
אַח חֲבוּשׁ וְאֲסוּר, דְּלִית לֵיהּ רְשׁוּת לְמִפְרָק ית
גְּרַמֵּיהּ, דְּאִיהוּ ד' עֲצָמוֹ דְּאֵח, (בראשית ב) עֲצָם
מִעֲצָמֵי קָרָא לָהּ לְגַבִּיהּ, בְּקֶרְקֶפֶת דְּתְּפִלִּין
דְּרִישָׁא. וּבְשָׂר מִבְּשָׂרֵי קָרָא לָהּ מִסְטָרָא
דְּלֵבָא.

וְרֵא לְמַגְנָא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל
הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבַגְּמִילוּת חֲסָדִים
וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצְּבוּר, מַעֲלָה אָנִי עָלָיו כְּאֵלוֹ
פְּדָאֲנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת.
וְכַמָּה בְּנֵי נֶשֶׁא דְקָא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא,
וְעֹבְדֵי גְמִילוּת חֲסָדִים, וּמִצְלִין, וְלֹא אֶתְּפָרַק
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתֵיהּ וַיִּשְׂרָאֵל. אֵלָּא
דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, לְחַבֵּר יְתָהּ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וּגְמִילוּת חֲסָדִים, הָא אוּקְמוּהָ, דְּהָא
אֵין חֲסִיד אֵלָּא הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ, דְּכָל
פְּקוּדֵין דְּעֵבִיד, לְמִפְרָק בְּהוּ שְׁכִינָתֵיהּ, וּבְהָא
עֵבִיד חֲסֵד עִם קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מֵאֵן דְּגָמִיל חֲסֵד בְּשְׁכִינָתֵיהּ, עִם קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא גְמִיל. בְּגִין דְּכַד חֲבוּ יִשְׂרָאֵל,
וּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּהּ בְּעֵי לְיִסְרָא לֹון,
אִימָא הוּת רְבִיעָא עָלֵיהּ, עַד דְּנִפְקוּ לְתַרְבוֹת
רְעָה. קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה עֵבִיד. תְּרִיךְ בְּנֵי
מִלְכָא וּמִטְרוּנֵיתָא. וְאִיהוּ אוּמִי, דְּלֹא יְהִדֵּר

לְאַתְרֵיהּ, עַד דְּמִטְרוֹנִיתָא אַתְהִדְרַת לְאַתְרָהּ. וּמֵאַן דְּהָדַר בְּתַשׁוּבָה, וְגַמִּיל חֶסֶד בְּשְׂכִינְתָּא, וּבְכָל אֹרֵייתָא וּבְפִקוּדֵין דִּילָהּ, וְלֹא אִיהִי (איהו) אֶלָּא לְמִפְרָק שְׂכִינְתָּא, דָּא עֲבִיד חֶסֶד עִם קוֹנֹו, וּכְאִילוּ פְרִיק לִיהּ וּלְשְׂכִינְתֵיהּ וּלְבְנוֹי.

אָמַר אֲלֵיהּ וְכָל רֵאשֵׁי מְתִיבְתָּאן, רַעֲיָא מְהִימְנָא, אַנְתָּ הוּא הָאִי בַר נֶשׁ, אַנְתָּ הוּא בַר מִן מְלָפָא וּמִטְרוֹנִיתָא, דְּאַשְׁתַּדְלוּתָא דִּילָךְ לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לָאוּ כְּמֵאַן דְּעֲבִיד חֶסֶד עִם קוֹנֹו, אֶלָּא כְּבָרָא דְּמַחֻוּיִב לְשׁוּוּיֵיהּ גְרַמִּיהּ וְתוּקֶפֶיהּ לְמִפְרָק אַפָּא וְאִימָא, וּמְסַר גְרַמִּיהּ לְמִיתָה עֲלֵייהּ. דְּמֵאַן דְּלֹא אִיהוּ בְרָא דְּמְלָפָא, וְעֲבִיד טִיבוּ עִם מְלָפָא וְעִם מִטְרוֹנִיתָא, וְדָאִי הָאִי אַתְחַשְׁיב דְּעֲבִיד חֶסֶד עִם קוֹנֹו.

קָם רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְאַשְׁתַּטַּח קָמֵי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּבְכָה, וְאָמַר פֶּן יִהְיֶה רַעֲוָא דִּילֵיהּ, דִּיחַשְׁיב לִי כְּבַר, דְּעוֹבְדֵין דִּילֵי לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ יְהוֹן לְגַבֵּיהּ כְּבָרָא דְּאַשְׁתַּדְל בְּהוֹן בְּתַר אַבּוּי וְאַמִּיהּ, דְּרַחֲמִים לֹוֹן יִתִיר מִגְרַמִּיהּ וּנְפִשִׁיהּ רִוּחֵיהּ וּנְשַׁמְתֵיהּ, וְכָל מַה דְּהוּא לִיהּ הָוּה חַשְׁיב לֹוֹן לְאַיִן, (דף רפ"א ע"ב) לְמַעַבְד בְּהוֹן רַעוּתֵיהּ דְּאַבָּא וְאַמָּא, וּלְמִפְרָק לֹוֹן בְּהוֹן. וְאַף עַל גַּב דִּידְעָנָא דְּכֻלָּא בְּרַשׁוּתֵיהּ, רַחֲמָנָא לְבָא בְּעִי. בְּהַהוּא זְמַנָּא אַתָּא קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּנְשִׁיק לִיהּ, וְאָמַר, רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְדָאִי אַנְתָּ הוּא בְרָא דִּילֵי, וְדְשְׂכִינְתָּא. רַבְּנָן וּמְלָאכִין נִשְׁקוּ בַר קָמוּ כְּלָהוּ וּנִשְׁקוּ לִיהּ, וְקַבִּילוּ לִיהּ לְרַב וּמְלָפָא עֲלֵייהּ.

וְהָיָה בְּהֵינִח יִי' אֲלֵהֶיךָ וְגו', תְּמַחָה אֶת זְכוֹר עֲמֶלְק וְגו'. (דברים כה) פִּקוּדָא דָּא, לְהַכְרִית זִרְעוֹ שֶׁל עֲמֶלְק. דְּהָא קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֹמִי,

וְהַמְלִיכָהּ, וְנִשְׁבַּע שְׁלֵא יַחְזוֹר לְמִקוּמוֹ עַד שֶׁהַמְלִיכָה תַּחְזוֹר לְמִקוּמָהּ. וּמִי שְׁחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה וְגוּמַל חֶסֶד עִם הַשְּׂכִינָה וּבְכָל הַתּוֹרָה וּבְמִצְוֹתֶיהָ, וְלֹא הִיא (הוא) אֶלָּא לְגַאֲל אֶת הַשְּׂכִינָה, זֶה עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם קוֹנֹו, וּכְאִילוּ גֹאֵל אוֹתוֹ וְאֶת שְׂכִינְתּוֹ וְאֶת בְּנוֹי.

אָמַר אֲלֵיהּ וְכָל רֵאשֵׁי הַיְשִׁיבוֹת, רוּעָה הִנָּאֲמָן, אַתָּה הוּא הָאִישׁ הַזֶּה, אַתָּה הוּא בֶן מְהַמְלִיךְ וְהַמְלִיכָה, שֶׁהַשְׁתַּדְלוּתָךְ לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כְּמִי שְׁעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם קוֹנֹו, אֶלָּא כְּמוֹ בֶן שֶׁמַּחֲבִיב לְשִׁים עֲצָמוֹ וְכַחוֹ לְפָדוֹת אַבָּא וְאִמָּא וּמְסַר עֲצָמוֹ לְמִיתָה עֲלֵיהֶם. שְׁמִי שְׂאִינוּ בֶן הַמְלִיךְ וְעוֹשֶׂה טוֹבָה עִם הַמְלִיךְ וְהַמְלִיכָה, וְדָאִי זֶה נִחַשְׁב שְׁעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם קוֹנֹו.

קָם רוּעָה הִנָּאֲמָן וְהַשְׁתַּטַּח לְפָנֵי הַקַּדְוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבְכָה וְאָמַר, כֵּן יִהְיֶה רַצוֹן שְׁלוֹ שִׁיחַשְׁיב אוֹתִי כְּבֶן, שֶׁהַמְעַשִּׂים שְׁלֵי לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ יִהְיוּ אֲלֵיוּ כְּמוֹ בֶן שֶׁמַּשְׁתַּדֵּל בְּהֵם אַחַר אַבּוּי וְאִמּוֹ, שְׂאוּהֵב אוֹתָם יוֹתֵר מִעֲצָמוֹ וּנְפִשׁוֹ, רוּחוֹ וּנְשַׁמְתּוֹ, וְכָל מַה שֶׁהָיָה לוֹ, הִנֵּה חוֹשֵׁב לְהֵם לְאַיִן לַעֲשׂוֹת בְּהֵם רַצוֹן שֶׁל אַבָּא וְאִמָּא וּלְפָדוֹת אוֹתָם בְּהֵם. וְאַף עַל גַּב שְׂפִידְעֵתִי שֶׁהַכֹּל בְּרַשׁוּתוֹ, הִרְחַמְן רוּעָה אֶת הַלֵּב. בְּאוֹתוֹ זְמַן כָּא הַקַּדְוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּנְשַׁק אוֹתוֹ, וְאָמַר, רוּעָה הִנָּאֲמָן, וְדָאִי שְׂאַתָּה הוּא בֶן שְׁלֵי וְשֶׁל הַשְּׂכִינָה. רַבְּנָן וּמְלָאכִים נִשְׁקוּ בֶן! קָמוּ כֻלָּם וּנִשְׁקוּ לוֹ, וְקַבִּלוּ אוֹתוֹ לְרַב וּמְלִיךְ עֲלֵיהֶם.

וְהָיָה בְּהֵינִח ה' אֲלֵהֶיךָ וְגו', תְּמַחָה אֶת זְכוֹר עֲמֶלְק וְגו' (דברים כה). מִצְוָה זוֹ לְהַכְרִית אֶת זִרְעוֹ שֶׁל עֲמֶלְק, שֶׁהָרִי הַקַּדְוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִשְׁבַּע שְׁלֵא יַחְזוֹר לְכַסְאוֹ עַד

שִׁיקַח נִקְמָה מִמֶּנּוּ. פֶּתַח רוּעָה
הַנְּאָמָן וְאָמַר, וְדָאֵי מִשּׁוּם זֶה הָיוּ
הוֹלְכִים בְּמִדְבָּר וְעַל הַיָּם, וְלֹא
יִכְנסוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַד שְׁיִטַּל
נִקְמָה מֵעַמְלֵק.

עַמְלֵק מֵהוּ לְמַעְלָה? שְׁהָרִי
רְאִינוּ שְׁבַלְעִים וּבְלֵק הָיוּ
נִשְׁמוֹתֵיהֶם מִשָּׁם, וּמִשּׁוּם זֶה
שָׁנְאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל אֹמֶה
וְלִשׁוֹן, וְלָכֵן עַמְלֵק רָשׁוּם בְּשָׁמַם
- ע"ם מְבַלְעִים, ל"ק מְבַלֵּק. וְזָכַר
וּנְקָבָה הֵם עַמְלֵקִים, וְעַלֵּיהֶם
נֶאֱמַר (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אֶן
בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל.
כִּמוֹ שֵׁשׁ בְּיִשְׂרָאֵל אֲרַבַּע פָּנִים:
יַעֲקֹב, יִשְׂרָאֵל, רַחֵל, לֵאָה.
יִשְׂרָאֵל עִם לֵאָה, יַעֲקֹב עִם רַחֵל,
כְּנֶגֶד (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר
לְאַרְבַּעַתָּן - כָּף יֵשׁ אֲרַבַּע פָּנִים
לְעַמְלֵק: קָסֶם, וּנְחֹשׁ, עֵמֶל, וְאוֹן.
עֵמֶל רָשׁוּם בְּעַמְלֵק, וְהָמָן שְׁהָיָה
מִצַּד עַמְלֵק - (תהלים ז) יָשׁוּב עֲמִלּוֹ
בְּרֹאשׁוֹ. וְכָל אֲלוּפֵי עֲשׂוּ מֵעַמְלֵק
הָיוּ. וְלִמְעַלָּה עַמְלֵק, סְמָאֵל.
עֵמֶל, נְחֹשׁ, אֶן, וּמִרְמָה.
שְׁמִפְתָּה אֶת הָאָדָם לְחֹטָא
לְקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. קָסֶם - ק'
מֵעַמְלֵק, ס"ם מִסְמָאֵל. נַח"ש,

א"ל מִסְמָאֵל (כאן חסר).

עָלְיוּ נֶאֱמַר לְאַבְרָהָם, (בראשית יב)
לָךְ לְךָ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ וּמִבֵּית
אָבִיךָ. בֵּית מוֹלַדְךָ שֶׁלֶךָ מִבְּתֵי
הַלְבָנָה הַלְלוּ, אוּ בְּתֵי שְׁבֵתָאֵי,
אוּ בְּתֵי מֵאָדִים. שְׁעַל בְּתֵי
מֵאָדִים וּבְתֵי שְׁבֵתָאֵי וְהַלְבָנָה
נֶאֱמַר, אֵין מִתְחִילִים בְּשָׁנֵי
וּרְבִיעֵי, (ואין מתחילין בשני ואין מסיימין
ברביעי) שְׁמֵאָדִים אָדָם הַחֲמָה,
גִּיהָנָם אִם שָׁל עֲשׂוֹ, שְׁנוֹלְדָה
בַּיּוֹם הַשְּׁנִי. וְהַלְבָנָה הִיא טוֹב
וְרַע. טוֹב בְּמִלּוּאָה, וְרַע
בְּחֶסְרוֹנָה.

וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִטוֹב וְרַע,
מוֹנִים בָּהּ יִשְׂרָאֵל וּמוֹנִים בָּהּ בְּנֵי

דְּלֹא יַחְזוֹר עַל פְּרִסְיָה, עַד דִּיטוּל נוֹקְמָא
מִנֶּיהָ. פֶּתַח רַעֲיָא מֵהִימְנָא וְאָמַר. וְדָאֵי, בְּגִין
דָּא הָווּ אֲזִלֵי בְּמִדְבָּרָא וְעַל יַמָּא, וְלֹא יִיעֲלוּן
בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, עַד דִּיטוּל נוֹקְמָא מִנֶּיהָ
דְּעַמְלֵק.

עַמְלֵק מָאן הוּא לְעִילָא, דְּהָא חֲזִינָן דְּבַלְעִים
וּבְלֵק מִתְמָן הָווּ נִשְׁמָתִין דְּלֵהוּן, וּבְגִין
דָּא הָווּ שְׁנֵאֵין לְיִשְׂרָאֵל יִתִּיר מִכָּל אֹמֶה
וְלִישׁוֹן, וּבְגִין דָּא עַמְלֵק רָשִׁים בְּשִׁמְהוּן, ע"ם
מִן בְּלַעֲם, ל"ק מִן בְּלֵק, וְדָכַר וְנוֹקְבָא אֵינוּן
עַמְלֵקִים. וְעַלֵּיהוּ אֲתָמַר, (במדבר כג) לֹא הִבִּיט
אֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל.

בְּגוֹנוּנָא דְּאִית בְּיִשְׂרָאֵל אֲרַבַּע אַנְפִּין, יַעֲקֹב,
יִשְׂרָאֵל, רַחֵל, לֵאָה. יִשְׂרָאֵל עִם לֵאָה,
יַעֲקֹב עִם רַחֵל, לְקַבֵּל, (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר
לְאַרְבַּעַתָּם. הָכֵי אִית אֲרַבַּע אַנְפִּין לְעַמְלֵק,
קָסֶם, וּנְחֹשׁ, עֵמֶל, וְאוֹן. עֵמֶל רָשִׁים בְּעַמְלֵק.
וְהָמָן דְּהָוָה מִסְטָרָא דְּעַמְלֵק, (תהלים ז) יָשׁוּב
עֲמִלּוֹ בְּרֹאשׁוֹ. וְכָל אֲלוּפֵי עֲשׂוֹ מֵעַמְלֵק הָווּ.
וְלְעִילָא עַמְלֵק, סְמָאֵל. עֵמֶל, נְחֹשׁ, אֶן,
וּמִרְמָה. דְּמִפְתֵי לֵיהּ לְבַר נֶשׁ לְמַחֲטִי לְקוּדְשָׁא
כְּרִיף הוּא. עֵמֶל, קָסֶם, ק' מִן עַמְלֵק ס"ם מִן
סְמָאֵל. נַח"ש, א"ל מִסְמָאֵל (כאן חסר).

עָלְיָה אֲתָמַר לְאַבְרָהָם, (בראשית יב)
לָךְ לְךָ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ וּמִבֵּית
אָבִיךָ, בֵּית מוֹלַדְךָ שֶׁלֶךָ מִבְּתֵי
הַלְבָנָה הַלְלוּ, אוּ בְּתֵי שְׁבֵתָאֵי, אוּ
בְּתֵי מֵאָדִים. דְּבְתֵי מֵאָדִים וּבְתֵי שְׁבֵתָאֵי
וְהַלְבָנָה, עַלֵּיהוּ אֲתָמַר, אֵין מִתְחִילִין בְּב"ד (אין
מתחילין ב' ואין מסיימין ב'ד). דְּמֵאָדִים סוּמְקוּ דְּחֲמָה,
גִּיהָנָם, אִימָא דְּעֲשׂוֹ, דְּאֲתִיילִידַת בְּיוֹמָא
תְּנַיִנָא. וְסִיְהָרָא, אִיהוּ טוֹב וְרַע, טוֹב
בְּמִלּוּאָה. וְרַע בְּחֶסְרוֹנָה.

וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלוּלָא מִטוֹב וְרַע, מוֹנִין בָּהּ

יִשְׂרָאֵל וּמוֹנִין בָּהּ בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל. וְכַד לָקַת
בְּמִלּוּאָה, סִימָנָא לָא טב לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד לָקַת
בְּחֶסְרוֹנָה, סִימָן רָע לְיִשְׁמַעֲאֵלִים. וּבְהֵאֵי (ישעיה
כט) וְאַבְדָּה חֲכַמַת חֲכָמָיו, חֲכָמָה
דְּיִשְׁמַעֲאֵלִים, וּבִינַת נְבוֹנָיו תִּסְתַּתֵּר, דְּאִינוּן
לָא יַדְעִין בְּבְרִיאַתָּן, אֶלְא בְּשִׁמוּשָׁא דִּילְהוּן,
כְּפִי שְׁנוּי עֲלִמָא בְּהַלִּיכְתָּן וְשִׁימוּשָׁן. וְסִיְהֵרָא
אַתְּבְרִיאַת בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וּבְחֶסְרוֹנָה דִּילְהָ
עֲנִיּוֹת, אַתְּבְרִיאַת לִילִית, שְׁבַתָּאֵי, דְּאִיהוּ רָעַב
וְצָמְאוּן וְלָקוּתָא דְנְהוּרִין. עֲלָה אַתְּמַר, יְהִי
מְאֵרֵת חֶסֶר. (משלי ג) מְאֵרֵת יְי' בְּבֵית רִשְׁעֵי. (קהלת
1) וְחוּטָא יִלְכַד בָּהּ, בְּבֵית הַסֹּהַר דִּילְהָ, וְצַדִּיק
יִמְלֹט מִמֶּנָּה.

וְאִית פְּכָבָא אַחְרָא, נְקוּדָה זַעֲיָרָא, נְקוּדַת עַל
שְׁפָחָה (נ"א סִיְהֵרָא) דְּאִיהוּ מְאֵרֵת, וְדָא
חוֹלָם, בַּת מְלָךְ, שְׁבַת מְלָכְתָּא. דְּשִׁלְטָנוּתָא
דְּתְרוּוִיָּהּ בְּיוֹם שְׁבִיעֵי, דְּאַתְּמַר בֵּיהּ, (דברים ה)
לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאַמְתָּךְ. דְּסִדְרַת בְּרִיאַתָּן לָאו
כְּסִדְרַת שְׁמוּשָׁן. וּבְגִין דָּא חֲמָ"ה וּמְ"אָדִים
סוּמְקֵי דְגִיְהֵנָם, אַתְּבְרִיאֻ בְּיוֹמָא תְּנִינָא.
לְבָנָה שְׁבַתָּאֵי, אַתְּבְרִיאֻ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה,
פְּפָנָא וְחִשׁוּכָא. וּבְגִין דָּא אִין מִתְחִילִין בְּב"ד,
בְּגִין דְּגִיְהֵנָם אַתְּבְרִי בְּיוֹמָא תְּנִינָא, וְלָקוּתָא
דְנְהוּרִין בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה.

בְּכ"ב, עֲלִיהָ אַתְּמַר, (במדבר כד) דְּרַף פְּכָב מִיַּעֲקֹב.
דְּדְרַגְיָה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה. וּבֵיהּ (שמות יט)
וְיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהֵיוֹת הַבֶּקֶר, שְׁבוּ יָרֵד
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת אֶת
הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, בַּת יַחֲדָה,
לְהֵיוֹת עִמּוֹ שְׁבַת הַמְּלָכָה, שְׁהוּא
יוֹם שְׁלִישִׁי, כּוֹלָל שְׁלֹשַׁת עֲנְפֵי
הָאֲבוֹת, ש', הַבַּת (הַמְּלָכָה)
הַיְחִידָה, שְׁשִׁלְטוֹנָה בְּלִיל שְׁבַת,
בּוּ נַעֲשִׂית שְׁבַת.

וְכֵן חוֹלְקִים חֲכָמֵי הַמְּשֵׁנָה עַל
מִתְּן תּוֹרָה, בַּת יַחֲדָה. זֶה אָמַר

יִשְׂרָאֵל וּמוֹנִין בָּהּ בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל. וְכַד לָקַת
בְּמִלּוּאָה, סִימָנָא לָא טב לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד לָקַת
בְּחֶסְרוֹנָה, סִימָן רָע לְיִשְׁמַעֲאֵלִים. וּבְהֵאֵי (ישעיה
כט) וְאַבְדָּה חֲכַמַת חֲכָמָיו, חֲכָמָה
דְּיִשְׁמַעֲאֵלִים, וּבִינַת נְבוֹנָיו תִּסְתַּתֵּר, דְּאִינוּן
לָא יַדְעִין בְּבְרִיאַתָּן, אֶלְא בְּשִׁמוּשָׁא דִּילְהוּן,
כְּפִי שְׁנוּי עֲלִמָא בְּהַלִּיכְתָּן וְשִׁימוּשָׁן. וְסִיְהֵרָא
אַתְּבְרִיאַת בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וּבְחֶסְרוֹנָה דִּילְהָ
עֲנִיּוֹת, אַתְּבְרִיאַת לִילִית, שְׁבַתָּאֵי, דְּאִיהוּ רָעַב
וְצָמְאוּן וְלָקוּתָא דְנְהוּרִין. עֲלָה אַתְּמַר, יְהִי
מְאֵרֵת חֶסֶר. (משלי ג) מְאֵרֵת יְי' בְּבֵית רִשְׁעֵי. (קהלת
1) וְחוּטָא יִלְכַד בָּהּ, בְּבֵית הַסֹּהַר דִּילְהָ, וְצַדִּיק
יִמְלֹט מִמֶּנָּה.

וְאִית פְּכָבָא אַחְרָא, נְקוּדָה זַעֲיָרָא, נְקוּדַת עַל
שְׁפָחָה (נ"א סִיְהֵרָא) דְּאִיהוּ מְאֵרֵת, וְדָא
חוֹלָם, בַּת מְלָךְ, שְׁבַת מְלָכְתָּא. דְּשִׁלְטָנוּתָא
דְּתְרוּוִיָּהּ בְּיוֹם שְׁבִיעֵי, דְּאַתְּמַר בֵּיהּ, (דברים ה)
לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאַמְתָּךְ. דְּסִדְרַת בְּרִיאַתָּן לָאו
כְּסִדְרַת שְׁמוּשָׁן. וּבְגִין דָּא חֲמָ"ה וּמְ"אָדִים
סוּמְקֵי דְגִיְהֵנָם, אַתְּבְרִיאֻ בְּיוֹמָא תְּנִינָא.
לְבָנָה שְׁבַתָּאֵי, אַתְּבְרִיאֻ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה,
פְּפָנָא וְחִשׁוּכָא. וּבְגִין דָּא אִין מִתְחִילִין בְּב"ד,
בְּגִין דְּגִיְהֵנָם אַתְּבְרִי בְּיוֹמָא תְּנִינָא, וְלָקוּתָא
דְנְהוּרִין בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה.

בְּכ"ב, עֲלִיהָ אַתְּמַר, (במדבר כד) דְּרַף פְּכָב מִיַּעֲקֹב.
דְּדְרַגְיָה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה. וּבֵיהּ (שמות יט)
וְיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהֵיוֹת הַבֶּקֶר, שְׁבוּ יָרֵד
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת אֶת
הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, בַּת יַחֲדָה,
לְהֵיוֹת עִמּוֹ שְׁבַת הַמְּלָכָה, שְׁהוּא
יוֹם שְׁלִישִׁי, כּוֹלָל שְׁלֹשַׁת עֲנְפֵי
הָאֲבוֹת, ש', הַבַּת (הַמְּלָכָה)
הַיְחִידָה, שְׁשִׁלְטוֹנָה בְּלִיל שְׁבַת,
בּוּ נַעֲשִׂית שְׁבַת.

וְכֵן חוֹלְקִים חֲכָמֵי הַמְּשֵׁנָה עַל
מִתְּן תּוֹרָה, בַּת יַחֲדָה. זֶה אָמַר

בשלישי נתנה תורה, וזה אמר בשביעי נתנה תורה. והיא בת יחידה שאוחזת בעמוד האמצעי, שלישי לאבות. ובצדיק, שביעית לו בת יחידה. וכשהיא עטרה על ראשו, נקרא בו שביעי, שהוא היה ששי, שכוכבו צדק, ובת יחידה שבת המלכה נקראת צדק. ומשום זה תורה אחוזה בו בין יום ג' וד'.

והוא כ"ב מן פוכ"ב, כ"ו - (תהלים פד) פי שמש ומגן יהו"ה צבאות, שכינה מלכות הקדש, (בראשית מז) בך יברך ישראל, כ"ב אותיות התורה. פוכב כלול משלש דרגות: כ' פתור, ב' בינה, יהו"ה כלול שניהם - חכמה. וכוכ"ב כלול הכל, דרגת העמוד האמצעי ושכינה.

והשכינה היא לבנה, לבון ההלכה, רחמים, בצד החסד. ונקראת חמה, ברה פתמה, מצד הגבורה, פני משה כפני חמה. הלכנה אפלה, מעוט הלכנה, שפחה שלה גיהנם, חמה רעה. שפחה שלה שבתאי, לקוי המאורות, חלול שבת. שפחתה, שפחזרה ערף לגברתה בכל יום ויום, ומתגברת עליה בחטאי ישראל בנייה. זהו שכתוב (משלי ל) ושפחה כי תירש גברתה. ששלטון השפחה לא היה אלא ביום השני בגיהנם. ובכביעי בלקוי המאורות, וחזרה לשלט בכל יום ויום.

ובת מלך אסורה בסרכות, בבית הסהר, בגלותה. והיא קן של סמאל בין הפוכבים. והקדוש ברוך הוא נשבע, (עובדיה א) אם תגביה פנשר ואם בין פוכבים שים קנף משם אורידך נאם ה'. ושכינה נגה, ונגה לאש (יחזקאל א), ומפאן קראו לבית הפנסת אש נגה.

תורה, בת יחידה. דא אמר, בשלישי נתנה תורה. ודא אמר, בשביעי נתנה תורה. ואיהי בת יחידה, דאחידת בעמודא דאמצעייתא, תליתאה לאבהן. ובצדיק, שביעית ליה בת יחידאה. וכד איהי עטרה על רישיה, אתקרי ביה שביעי, דהוא ששי הוה, דככב דיליה צדק, ובת יחידה שבת מלכתא אתקרי צדק. ובגין דא, תורה אחידא בין יום ג' וד'.

ואיהו כ"ב מן פוכ"ב, כ"ו (תהלים פד) פי שמש ומגן יהו"ה צבאות, שכינתא מלכות הקדש, (בראשית מז) בך יברך ישראל, כ"ב אתוון דאורייתא. פוכב, כלילא מתלת דרגין, כ', פתור. ב' בינה. יהו"ה כליל תרווייהו, חכמה. וכלא כליל פוכ"ב, דרגא דעמודא דאמצעייתא.

ושכינתא איהי לבנה, לבון ההלכה, רחמי, בסטרא דחסד. ואתקריאת חמה, ברה כחמה, מסטרא דגבורה, פני משה כפני חמה. סיהרא אפילה, מעוט דסיהרא, שפחה דילה גיהנם, חמה בישא. שפחה דיליה שבתאי, לקותא דנהורין, חילול שבת. שפחה דילה, דאהדרת עורף לגברתה בכל יומא (ד) רפ"ב ע"א) ויומא ואתגברת עלה פחובין דישראל בנהא. הדא הוא דכתיב, (משלי ל) ושפחה כי תירש גברתה. דשולטנותא דשפחה, לא הוי אלא ביומא תגיינא, בגיהנם. ובכביעי בלקותא דנהורין. ואתהדרת לשלטאה בכל יומא ויומא.

ובת מלך, אסירא בסרכות, בבית הסהר, בגלותא דילה. ואיהי קינא דסמאל בין פכביא. וקודשא בריך הוא אומי, (עובדיה א) אם תגביה פנשר ואם בין פכבים שים קנף משם אורידך נאם ה'. ושכינתא נגה, ונגה לאש, ומהכא קרו לבי כנשתא אש נגה.

אש מאדים לישנא דאודם, (שמות כח) טור אודם פטדה. נוגה אשא חיורא. ותרווייהו פני חמה ופני סיהרא, נצח והוד, אינון דנטלו חורו מחסד, וסומקו מגבורה. אהרן ודוד מתמן הו, חד נטיל רחמי, וחד נטיל דינא, דוד מסטרא דשמאלא, (שמואל א טז) והוא אדמוני. אהרן איש חסד, ותרווייהו נביאי קשוט מתמן. פני משה הו נהירין בנבואה דבינה, איהו חמה (איכה) עלאה מתמן נבואה דיליה.

בהון עשו חייבא עבד אדום, ונוקבא דיליה מאדים, איהי שפיכות דמים דישראל, וגרמה דמטרוניתא אתקיים בה, (איכה א) נתנני יי' בידי לא אוכל קום, (שם) נתנני שוממה כל היום דנה. הוד הפך לדנה, שנצח והוד פנגדם. יכין ובעז. שתיהן אשר הבית נשען עליהם. שבית הפנסת נקרא על שמם אש נגה כמו שאמרנו.

ושפחה רעה איהי קבורה, ובה אסירא לגבירתא. ואיהי שבתאי, קרה ויבשה, בקבורת העפר, והיא מות של עניות של התורה, והיא קבורת עני, מכסה בה בשבעה מיני מדורות, שהיא פלולה משבעה פוכבים, כמו ששבת המלכה פלולה משבע. והם שבעה פוכבים מצד של הגבורה (הגבורה), (בראשית מא) שבע שני השבע. מצד של שפחה, שבע שני הרעב. שעליהם אמר הנביא, (עמוס ח) לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי יי'.

גבירתה גן. שפחה אשפה מטונפת, מצד של ערב רב אשפה מערכת בגן לגדל זרעים, מצד של עץ הדעת טוב ורע. מצד של עבודה זרה נקראת שבתאי,

אש מאדים לישנא דאודם, (שמות כח) טור אודם פטדה. נוגה אשא חיורא. ותרווייהו פני חמה ופני סיהרא, נצח והוד, אינון דנטלו חורו מחסד, וסומקו מגבורה. אהרן ודוד מתמן הו, חד נטיל רחמי, וחד נטיל דינא, דוד מסטרא דשמאלא, (שמואל א טז) והוא אדמוני. אהרן איש חסד, ותרווייהו נביאי קשוט מתמן. פני משה הו נהירין בנבואה דבינה, איהו חמה (איכה) עלאה מתמן נבואה דיליה.

בהון עשו חייבא עבד אדום, ונוקבא דיליה מאדים, איהי שפיכות דמים דישראל, וגרמה דמטרוניתא אתקיים בה, (איכה א) נתנני יי' בידי לא אוכל קום, (שם) נתנני שוממה כל היום דנה. הוד, דנה אתהדר. דנצח והוד לקבלייהו. יכין ובעז. שתיהן אשר הבית נשען עליהם. דבי כנשתא אתקריאת על שמיהו אש נוגה בדקא אמינא.

ושפחה רעה איהי קבורה, ובה אסירא לגבירתא. ואיהי שבתאי, קרה ויבשה, בקבורתא דעפרא, ואיהי מות דעניותא דאורייתא, ואיהי קבורת עני, מכוסה בה בשבע מיני מדורות, דאיהי כלילא משבע פכביא, פמה דשבת מלפתא כלילא משבע. ואינון שבע פכביא מסטרא דגבורה (ס"א דגבירתא) (בראשית מא) שבע שני השבע, מסטרא דשפחה שבע שני הרעב. דעלייהו אמר נביא (עמוס ח) לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי יי'.

גבירתה גן. שפחה אשפה מטונפת, מסטרא דערב רב אשפה מעורבת בגן, לגדלא זרעים, מסטרא דעץ הדעת טוב ורע. מסטרא דעבודה זרה, אתקריאת שבתאי,

לילית, אשפה מטונפת, בגין דצואה מעורבת
מכל מיני טנוף ושרץ, דזרקין בה פלבים
מתים וחמורים מתים. בני עשו וישמעאל
קבורים בה. עובדי כוכבים ומזלות דאינון
פלבים מתים, קבורים בה. ואיהי קבר
דעבודה זרה, דקברין בה ערלים, דאינון
פלבים מתים, שקץ וריח רע, מטונף,
מסורח, משפחה בישא איהי סרכא, דאחידא
בערב רב, מעורבים בישראל. ואחידת בעצם
ובשר, דאינון בני עשו וישמעאל, עצם מת,
ובשר טמא, בשר בשדה טרפה, דעלה
אתמר, (שמות כב) לפלב תשליכון אותו.

לילית, אשפה מטונפת, משום
שצואה מערכת מכל מיני טנוף
ושרץ, שזורקים בה פלבים
מתים וחמורים מתים. בני עשו
וישמעאל קבורים בה. עובדי
כוכבים ומזלות, שהם פלבים
מתים, קבורים בה. והיא קבר
של עבודה זרה שקוברים בה
ערלים, שהם פלבים מתים, שקץ
וריח רע, מטונף, מסרח, משפחה
רעה היא סרכא, שאחונה בערב
רב מערבים בישראל. ואחונה
בעצם ובשר, שהם בני עשו
וישמעאל, עצם מת ובשר טמא,
בשר בשדה טרפה, שעליה
נאמר (שמות כב) לפלב תשליכון
אתו.

וכגוונא דאית תריסר מזלות, מסטרא דטוב.
הכי אית תריסר מזלות, מסטרא
דרע. הדא הוא דכתיב, (בראשית כה) שנים עשר
נשיאים לאמתם. דזה לעמת זה עשה
האלהים, ורשיעייא אינון אבי אבות
הטומאה, דאינון טמא מת ושרץ, דמטמא
לבר נש מאוירו ומתוכו ומגבו. ואפילו תוך
תוכו דכהנא מסתאב בהון. ובגין דא (ויקרא כא)
על כל נפשות מת לא יבא. דרשע קרוי מת.
ובוצינא קדישא, לאביו ולאמו לא יטמא.
(ע"ב).

וכמו שיש שנים עשר מזלות
מצד של הטוב, כך יש שנים
עשר מזלות מצד הרע. זהו
שפתוב (בראשית כה) שנים עשר
נשיאים לאמתם. שזה לעמת זה
עשה האלהים (קהלת ז), והרשעים
הם אבי אבות הטמאה, שהם
טמא מת ושרץ, שמטמא את
האדם מאוירו ומתוכו ומגבו.
ואפילו תוך תוכו של הכהן נטמא
בהם. ולכן (ויקרא כא) [לעל כל
נפשות מת לא יבא. שרשע קרוי
מת. והמגורה הקדושה, לאביו
ולאמו לא יטמא.

הבא אשפחנא אסוותא לגבי, דאתמר בי (ישעיה
נ) ויתן את רשעים קברו. בתר דקבורה
דא בגין אבא ואימא, דאינון בגלותא עם
ישראל, אתקיים בי קרא ולא יטמא. אליהו,
לא תתעכב מלנחמא, דאף על גב דאנת
כהנא, לאביו ולאמו (כא) יטמא. דהא קדשא
בריך הוא ושכינתיה בגלותא, דאיהי קבורה
לון, ואנא קבור בינייהו. באומאה עלך, בשם
י' חי וקיים, לא תתעכב מלנחמא. מלאכין
קדישין, מארי דגדפין, באומאה עליכו,

כאן מצאנו רפואה אלי, שנאמר
בי (ישעיה נ) ויתן את רשעים
קברו. אחר שקבורה זו משום
אבא ואמא, שהם בגלות עם
ישראל, התקיים בי הפתוב ולא
יטמא. אליהו, לא תתעכב
מלרדת, שאף על גב שאתה
כהן, לאביו ולאמו (לא) יטמא.
שהרי הקדוש ברוך הוא
ושכינתו בגלות, שהיא קבורה
להם, ואני קבור ביניהם.
בשבועה עליך בשם ה' חי וקיים,
אל תתעכב מלרדת. מלאכים

קדושים בעלי כנפים, בשבועה עליכם, קחו שבועה זו והעלוה על פנפניכם, שבועת ה' בח"י צדיק וקיים עמוד האמצעי, קחו שבועה זו והעלו אותה על פנפניכם במלכה, בפבוד שלה, לקדוש ברוך הוא.

מדאכים עליונים, שליחי הקדוש ברוך הוא מימין, ומלאכים שלוהיו משמאל, ומלאכים של אבא ואמא, יהיו מסתירים לה למעלה ולמטה, ומכסים אותה באות ו' בשש כנפיו, שבו נאמר (ישעיהו) שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים וגו'. ששבועה שלו, שהיא ה', רביעית. ובשתיים יכסה רגליו שלה, ובשתיים מעופפים אותה. ואתה אליהו, שעלית למעלה לעלת העלות, והוא טוען אותך מפל טוב, רד אליה, ותהיה כרוב תחתיך להורידה בך מלאה כל טוב. ומלאכים של אבא ואמא, שהם י"ה, (הסתירו אותה) סוכבו אותך בירידתה. ומלאכים של בעלה, בן אבא ואמא, ו', פסו אותה, ומעופפים אותה בשש כנפים - אב"ג ית"ץ, ובל"ו שתלויים מהם פחשבון ל"ו. ודאי זה שרפים עמדים ממעל לו. ויורדת ה' (י"ה) שלו, טמירה מכסה בהם. ומלאכים שהם של צדיק ח"י העולמים, הסמיכו אותה עליכם כמו החיות שסומכות את הפסא.

שאף על גב שה"א של אצילות של שם של יהו"ה היא תומכת לכלם, אין לכם לפרח למעלה ולרדת למטה חוץ ממנה, כאיברי הגוף שאין להם תנועה, חוץ מהנשמה, שהאיברים שיש לה התפשטו עליכם לתמוך אתכם בהם. שפך היא ה', כמו ים. אם יש לה פלים, מתמלאים

טולו אומאָה דא, וסליקו לה על גדפייכו. שבועת יי' בח"י צדיק וקיים עמודא דאמצעיטא. טולו אומאָה דא, וסליקו לה על גדפייכו. במטרוניתא ביקרא דילה, לגבי קדשא בריך הוא.

מדאכין עלאין, שליחן דקודשא בריך הוא מימינא. ומלאכין שליחן דילה, משמאלא. ומלאכים דאבא ואמא, יהון סחרין לה עילא ותתא, ומכסין לה באת ו', בשית גדפין דילה. דאתמר ביה (ישעיהו) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים דשבועה דילה, דאיהי ה', רביעאה. ובשתיים יכסה רגליו דילה, ובשתיים מעופפים לה.

ואנת אליהו, דסליקת לעילא, לעילת העילות, והוא טעין לך מפל טוב, נחות לגבה, ותהוי כרוב תחותא, לנחתא בך מלאה כל טוב. ומלאכין דאבא ואמא, דאינון י"ה, (ס"א אסתרו לה) אסתרו לך, בנחיתו דילה. ומלאכין דבעלה, ברא דאבא ואמא, ו', פסיאו לה, ומעפפין לה, בשית גדפין (דף רפ"ב ע"ב) אב"ג ית"ץ, ובל"ו דתליין מנייהו כחשבון ל"ו. ודאי איהו שרפים עומדים ממעל לו. ונחיתת ה' (נ"א י"ה) דילה, טמירא מכוסה בהון. ומלאכין דאינון דצדיק ח"י עלמין, אסמיכו לה עלייכו כחיון דסמכי לכרסייא.

דאף על גב דה"א דאצילות, דשמא דיהו"ה, איהי סמיכת לכלהו, לית לכוון לפרחא לעילא, ולנחתא לתתא, בר מינה. פאברין דגופא, דלית להון תנועה בר מנשמא, דאברין דאית לה, אתפשטו עלייכו, לסמכא לכוון בהון. דהכי איהי ה', פנימא, אי אית לה מאנין, מתמליין מנה, ומתפשטין בהון,

ממנה ומתפשטים בהם כמו נחלים שמתפשטים מהים על הארץ. ואם לא, היא ה' בעצם יחיד, בלי התפשטות הנחלים. כך כלי השכינה, הם מלאכים קדושים למעלה, וישראל למטה, אם יש בהם פעלי מדות, פעלי חסד חסידים, גבורים פעלי תורה נביאים וכתובים, צדיקים אנשי מלכות, שנאמר בהם (דניאל א) ואשר פח בהם לעמד בהיכל המלך, בעמידת התפלה, בהיכל המלך אדני, מלך שלה יהו"ה. והם חכמים ונבונים ראשי ישראל, ולא ראשי ערב רב שנאמר בהם (איכה א) היו צריה לראש. היא התפשטה עליהם בעשר ספירות שלה. באותו זמן ירד עלת העלות ביו"ד ה"א ו"א ה"א, לרדת עליהם ולהקים שכינה עליהם.

ובזמן של (שמות ב) ויפן כה וכה וירא פי אין איש, היא אומרת: (שיר השירים א) שלמה אהיה פעטיה, מעטפת בעצמה שלא התפשטה עליהם. והקדוש ברנף הוא צונח עליו ואומר: איכה ישבה בדד.

בין כך קם המנונה הקדושה ואמר, רבון העולם, הרי פאן רועה הנאמן, שבו נאמר (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד, עד פעת (שמות ב) וירא פי אין איש. הרי פאן והאיש משה, ששקול לששים רבוא של ישראל, וכו' (תהלים לג) ממכון שבתו השגית. שבו נאמר על דור הגלות האחרונה, (ישעיה ג) וה' הפגיע בו את עון כלנו. והוא פלול בעשר מדות, שפגללן אמת (בראשית יח) לא אשחית בעבור העשרה. רד עליו להשגית על העולם וקנים דבריך,

בנחלים דמתפשטן מן ימא על ארעא. ואי לא, איהי ה' בגרמא יחידאה, בלא אתפשטותא דנחלין.

הכי מאנין דשכינתא, אינון מלאכין קדישין לעילא, וישראל לתתא, אי אית בהון מארי מדות, מארי חסד חסידים, גבורים מארי תורה, נביאים וכתובים, צדיקים, אנשי מלכות, דאתמר בהו (דניאל א) ואשר פח בהם לעמוד בהיכל המלך, בעמידה דעלותא. בהיכלא דמלפא אדני, מלפא דילה יהו"ה. והם חכמים ונבונים ראשי ישראל. ולא ראשי ערב רב, דאתמר בהון, (איכה א) היו צריה לראש. איהי אתפשטת עליהו בעשר ספירן דילה. בההוא זמנא, נחית עלת העלות, ביו"ד ה"א ו"א ה"א, לנחתא עליהו, לאקמא שכינתא עליהו.

ובזמנא (שמות ב) דויפן פה וכה וירא כי אין איש, איהי אמרת, (שיר השירים א) שלמה אהיה כעוטיה, מעוטפת בגרמא דלא אתפשטת עליהו, וקודשא ברין הוא צונח עליה ואמר, (איכה א) איכה ישבה בדד.

אדהכי, קם בוצינא קדישא ואמר, רבון עלמא, הא הכא רעיא מהימנא. דאתמר ביה (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד, עד פען וירא כי אין איש. הא הכא והאיש משה, דשקיל לשתיין רבוא דישראל. וביה (תהלים לג) ממכון שבתו השגית. דביה אתמר לגבי דרא דגלותא בתראה, (ישעיה נג) וי' הפגיע בו את עון כלנו. ואיהו כליל בעשר מדות, דבגינייהו אמת (בראשית יח) לא אשחית בעבור העשרה. נחית עליה, לאשגחא על עלמא, וקנים מילך, דאנת קשוט, וכל מילך קשוט. דאיהו גמל חסד עם שכינתא, וקטיר שפחה

שאתה אמת וכל דכריף אמת.
שהוא גמל חסד עם השכינה,
וקשר שפחתה בגבורה, להיות
שפחה אסורה תחת גבורתה בקשר
של תפלין, והשתדל בגללה
בתורת אמת, (מלאכי ב) תורת אמת
היתה בפיהו. והשתדל בה
בנביאים ובכתובים. בנביאים
בכמה נחמות. בכתובים בעשרה
מיני תהלים. בצדיק בשמונה
עשרה ברכות התפלה.

ובערי המשנה לא נודעו לרועה
הנאמן. אליהו, בשבועה עליך
בשם יהו"ה ובשמו המפורש, גלה
אותו לכל ראשי בעלי המשנה
שידעו אותו ולא יתחלל יתור,
שבו נאמר (לגבי העולם) (ישעיה ג)
והוא מחלל מפשעינו. אין לך
צורך לקחת רשות, שהרי אני
שליח של רבון העולם, וידעתי
שאם אתה עושה פן, שיודה לך
הקדוש ברוך הוא עליו, ויגעלו
בניך בגללו, מעלה ומטה. ולא
תתעבב לעשות לא שבוע, ולא
חדש, ולא שנה, אלא מיד.

רועה הנאמן, בעלי הפסח, בזמן
ששולט עליהם ליל שמורים, כלם
צריכים להיות שמורים, ושמורים
מחמץ ושאור בכל שהוא, וכל
המאכלים והמשקים (כלי הפסח)
כלם שמורים. ומי ששומרם
מחמץ ושאור, גופו שמור מיצר
הרע למטה, ונשמתו למעלה, ובו
נאמר (תהלים ה) לא יגרף רע. משום
שהרי גופו נעשה קדש, ונשמתו
קדש קדשים, ונאמר ביצר הרע
(ויקרא כה) וכל זר לא יאכל קדש,

(במדבר א) והזר הקרב יומת.

פסח, זרוע ימין של אברהם, כסף
מזקק. מי שערב בו עופרת,
משקר אותו. כף מי שערב חמץ
או שאור כל שהוא במצה, כאלו
משקר בחותם המלך. וכף מי
שערב בטפה שלו שום תערובת,

דילה בגבורה, למהוי שפחה אסירא תחות
גבירתה, בקשורא דתפלין. ואשתדל בגינה,
בתורת אמת. (מלאכי ב) תורת אמת היתה בפיהו.
ואשתדל בה, בנביאים וכתובים. בנביאי,
בכמה נחמות. בכתובים, בעשרה מיני
תהלים. בצדיק, בתמנסר ברכאן דצלוחתא.

ומארי מתניתין, לא אשתמודען ליה לרעיא
מהימנא. אליהו, באומאה עלך
בשמה דיהו"ה, ובשמה מפורש, גלי ליה
לכל רישי מארי מתניתין, דישתמודעון ליה,
ולא יתחלל יתיר, דאתמר ביה, (לגבי עלמא) (ישעיה
ג) והוא מחולל מפשעינו. לית לך צורך
למיטל רשו דהא אנא שליחא דמארי עלמא,
וידענא דאי אנת עביד דא, דיודי לך קדשא
ברוך הוא עליה, ויסתלקון בנך בגיניה,
עילא ותתא. ולא תתעבב למעבד, לא שבוע
ולא חדש ולא שנה, אלא מיד. (כאן חסר).

רעיא מהימנא, מארי דפסחא, בזמנא
דשליט עלייהו ליל שמורים, פלהו
צריכים למהוי שמורים, ונטורים מחמץ
ושאור בכל שהוא, וכל מאכלים ומשקים
(כ"א מאני דפסחא) פלהו נטורין. ומאן דנטיר לון
מחמץ ושאור. גופיה, איהו נטיר מיצר הרע
לתתא, ונשמתא לעילא. ואתמר ביה, (תהלים ה)
לא יגרף רע. בגין דהא אתעביד גופיה
קדש, ונשמתיה קדש קדשים. ואתמר ביצר
הרע (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש, (במדבר א)
והזר הקרב יומת.

פסח, דרועא ימינא דאברהם, כסף מזוקק.
מאן דערב ביה עופרת, משקר ליה.
הכי מאן דערב חמץ או שאור כל שהוא
במצה, כאלו משקר חותמא דמלפא. והכי
מאן דערב בטפה דיליה שום תערובת,

כָּאֵילוּ מִשְׁקֵר חוֹתְמָא דְּמִלְפָּא, דָּא בְּדָא תְּלִיא.

רֵאשׁ הַשְּׁנָה, דְּרוּעָא שְׁמַאלָא דִּיצְחָק. תְּמָן דִּינֵי נַפְשׁוֹת, וְעֵקֶדָה דִּיצְחָק תְּמָן הָוָה. דְּעֵקֶיד לִיה אַבְרָהָם. קְשׁוּרָא דְתַפְלָה דִּיד, דּוּמְיָא וְעֵקֶדָה דִּיצְחָק. וְזַפְּאָה אִיהוּ בְּרָא דְאַתְעֵקֶד בְּאַבּוּי, וְאַתְקֶשֶׁר בִּיה, לְמַעְבַּד עוֹבְדוּהִי, בְּאוּרִייתָא וּבַמְצוּהָ. וְזַפְּאָה עֵבֶד דְאַתְקֶשֶׁר תַּחוֹת רַבִּיה, לְמַעְבַּד רְעוּתִיהָ, אִיהוּ בְּאַתְר דְּבְרָא דְּמִלְפָּא.

מִטְטְרוּן, וְזַפְּאָה אַנְתָּ, וְזַפְּאִין בְּנָה, דְּאִינוּן קְשִׁירִין וְעֵקֶידִין בְּתַפְלִין תַּחוֹת רְשׁוּתָא דְּמֵאָרְךָ. וּבְגִין דָּא, אַף עַל גַּב דְּאַנְתָּ עֵבֶד לְמֵאָרְךָ, מִלְפָּא אַנְתָּ עַל כָּל מַמְנָן דְּשֹׂאֵר עַמִּין. מִלְפָּא עַל כָּל מִלְּאָכִין. דְּשִׂדִים וְכָל מִשְׁרֵיתִיהָ, דְּחֵלִין מְנָה. מָאן גְּרִים דָּא, בְּגִין דְּאַנְתָּ שְׂרַפְרָף לְמֵאָרְךָ, וְאַנְתָּ מִשְׁמַשׁ לְמֵאָרְךָ. שְׂדֵי דְּמִזְזוּהָ לְבַר, שׁוּמַר הַפֶּתַח. יְהוֹ"ה דְּאִיהוּ מֵאָרְךָ, מִלְּגָאוּ.

וְהָבִי אִיהוּ כַּד קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית לְשִׁלְטָאָה עַל עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ טוֹב מִטְטְרוּן. רַע סְמָאֵל, שְׂד, מִלְּךָ הַשְּׂדִים, דְּמִלְּאָכִים. אֲבָל מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי, שְׂדֵי אִיהוּ יְסוּד. וּבְגִין דָּא לְמַטָּה, שְׁנַיִם, עֵבֶד וְרַבּוּ, שְׂאִינָם יְחוּד אַחַד, וְלַמְעַלָּה אַחַד. תַּפְּאָרַת יְסוּד, שְׂגוּף וּבְרִית נְחֻשְׁבִים לְאַחַד, שְׂהִיא עֲמוּד הָאֲמֻצְעִי וְצַדִּיק.

בְּמוֹ שְׂתַפְלִין שֶׁל רֵאשׁ, שְׂהוּא בִּינָה עַל תַּפְּאָרַת, מְצַד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים שֶׁל אֲצִילוֹת, וּמְלֻכוֹת תַּפְלָה שֶׁל יָד - כֶּף לְמַטָּה בְּעֵץ הַחַיִּים שֶׁל בְּרִיאָה, מְצַד הַפְּסָא הַעֲלִיּוֹן, תַּפְלִין שֶׁל רֵאשׁ

כָּאֵילוּ מִשְׁקֵר חוֹתְמָא דְּמִלְפָּא, דָּא בְּדָא תְּלִיא.

רֵאשׁ הַשְּׁנָה, דְּרוּעָא שְׁמַאלָא דִּיצְחָק. תְּמָן דִּינֵי נַפְשׁוֹת, וְעֵקֶדָה דִּיצְחָק תְּמָן הָוָה. דְּעֵקֶיד לִיה אַבְרָהָם. קְשׁוּרָא דְתַפְלָה דִּיד, דּוּמְיָא וְעֵקֶדָה דִּיצְחָק. וְזַפְּאָה אִיהוּ בְּרָא דְאַתְעֵקֶד בְּאַבּוּי, וְאַתְקֶשֶׁר בִּיה, לְמַעְבַּד עוֹבְדוּהִי, בְּאוּרִייתָא וּבַמְצוּהָ. וְזַפְּאָה עֵבֶד דְאַתְקֶשֶׁר תַּחוֹת רַבִּיה, לְמַעְבַּד רְעוּתִיהָ, אִיהוּ בְּאַתְר דְּבְרָא דְּמִלְפָּא.

מִטְטְרוּן, וְזַפְּאָה אַנְתָּ, וְזַפְּאִין בְּנָה, דְּאִינוּן קְשִׁירִין וְעֵקֶידִין בְּתַפְלִין תַּחוֹת רְשׁוּתָא דְּמֵאָרְךָ. וּבְגִין דָּא, אַף עַל גַּב דְּאַנְתָּ עֵבֶד לְמֵאָרְךָ, מִלְפָּא אַנְתָּ עַל כָּל מַמְנָן דְּשֹׂאֵר עַמִּין. מִלְפָּא עַל כָּל מִלְּאָכִין. דְּשִׂדִים וְכָל מִשְׁרֵיתִיהָ, דְּחֵלִין מְנָה. מָאן גְּרִים דָּא, בְּגִין דְּאַנְתָּ שְׂרַפְרָף לְמֵאָרְךָ, וְאַנְתָּ מִשְׁמַשׁ לְמֵאָרְךָ. שְׂדֵי דְּמִזְזוּהָ לְבַר, שׁוּמַר הַפֶּתַח. יְהוֹ"ה דְּאִיהוּ מֵאָרְךָ, מִלְּגָאוּ.

וְהָבִי אִיהוּ כַּד קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית לְשִׁלְטָאָה עַל עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ טוֹב מִטְטְרוּן. רַע סְמָאֵל, שְׂד, מִלְּךָ הַשְּׂדִים, דְּמִלְּאָכִים. אֲבָל מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי, שְׂדֵי אִיהוּ יְסוּד. וּבְגִין דָּא לְמַטָּה, שְׁנַיִם, עֵבֶד וְרַבּוּ, דְּלָאוּ אִינוּן יְחוּדָא חָדָא, וְלַמְעַלָּה, תַּפְּאָרַת יְסוּד, דְּגוּף וּבְרִית חֻשְׁבִּין חַד, דְּאִיהִי עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא וְצַדִּיק.

בְּנוּנָא דְּתַפְלִין דְּרֵאשׁ, דְּאִיהוּ בִּינָה עַל תַּפְּאָרַת, מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי דְּאֲצִילוֹת, וּמְלֻכוֹת תַּפְלָה דִּיד. הָכִי לְתַתָּא בְּאִילָנָא דְּחַיִּי דְּבְרִיאָה, מִסְטָרָא דְּכְרִסְיָא עֲלָאָה, תַּפְלִין דְּרֵאשׁ מִטְטְרוּן. תַּפְלִין דִּיד דִּילִיהָ, פְּסָא תַּחְתּוֹן. וְהִיא אִיהוּ

כָּאֵילוּ מִשְׁקֵר חוֹתְמָא דְּמִלְפָּא, דָּא בְּדָא תְּלִיא.

מטטרון. תפלין של יד שלו,
כסא תחתון. וזהו מה שאמר
עליו הנביא, (ירמיה יז) כסא כבוד
מרום מראשון.

אבר מצד עץ הדעת טוב ורע,
בקשר התפלין נקשר יצר הרע
תחת יצר הטוב כמו עבד תחת
רבו, בקול התורה, בקול
התפלה, בקול השופר. קול
שהוא רומ"ח אליו, וזה קול
השופר, קול העמוד האמצעי,
שכלול מאש מים ורוח, שהם
שלשה אבות שבהם הי"ו, ה'
באברהם, י' ביצחק. בכל מקום
ה' ששולטת על י' - דין הוא,
וזהו הי"ו מאלהים, ולכן (תהלים מז)
עלה אלהים בתרועה. ו' מן
ואלהי יעקב, וזה רוח השופר.
שכינה פלי של כל השלש, והוא
ה' מן השופר.

שהם עשרה שופרות, שהם
קשר"ק קשר"ק קשר"ק, מתלבשים
בהם ה"א יו"ד וא"ו ה"א. שכל
האותיות הללו (הק) דינים
לצדדים אחרים ולרשעים.

השלמה מההשמטות סימן יז

ובל האותיות האלו הן (דינים)
לצדדים אחרים ולחבבים, הן
כששאלות ורמחים לאיברים.
תרועה שלשלת ושתי תרועות
בעשרה שופרות, והם אחד מן
קשר"ק, ושני מן קשר"ק, והם
העמוד האמצעי.

ולמדנו, צדיק כל אחד העמוד
האמצעי - ישראל. שלישיה
לתקיעה של אברהם רחמים
פשוטים, ולשברים של יצחק
דינים שוכרים את הלב,
ששברים לשון שבירה הם, זהו
שפתוב (שמות כג) [1] שבר תשבר
מצבותיהם. צדיק הוא שלשלת
שלישי ממצע בין צבאות שלו
שתי שפתים, תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה.

דאמר נביא עליה, (ירמיה יז) כסא כבוד מרום
מראשון.

אבר מטטרון דעץ הדעת טוב ורע, בקשורא
דתפלין, אתקשר יצר הרע תחות יצר
הטוב, כעבדא תחות מאריה, בקלא
דאורייתא, בקלא דצלותא, בקול דשופר.
קלא איהו רומ"ח לגביה. ודא קול השופר,
קול דעמודא דאמצעיתא, דאיהו כליל אשא
מיא ורוחא. דאינון תלת אבהן, דבהון הי"ו,
ה' באברהם, י' ביצחק, בכל אתר ה' דשליט
על י' דינא הוא, והאי איהו הי"ו מן אלהים.
ובגין דא (תהלים מז) עלה אלהים בתרועה. ו' מן
ואלהי יעקב, ודא רוח השופר, שכינתא מנא
דכלהו תלת, ואיהו ה' מן השופר.

דאינון י' שופרות, דאינון קשר"ק קשר"ק
קשר"ק, מתלבשין בהון ה"א יו"ד
וא"ו ה"א, דכל אתוון אלין (ס"א אינון) דינין
לסטריין אתרנין ולחייביא.

השלמה מההשמטות (סימן י"ז)

ובל אתוון אלין אינון (ס"א דינין) לסטריין אתרנין
ולחייביא, אינון כששאלאין ורומחין
לשייפין. תרועה שלשלת ותריין תרועות
בעשרה שופרות ואינון חד מן קשר"ק,
ותניינא מן קשר"ק, ואינון עמודא דאמצעיתא.
ותניא צדיק כל חד עמודא דאמצעיתא
ישראל. שלישיה לתקיעה דאברהם
רחמין פשוטים ולשברים דיצחק דינין תברין
דלכא, דשברים לשון תבירו אינון, הדא הוא
דכתיב (שמות כ"ג) שבר תשבר מצבותיהם. צדיק
איהו שלשלת תליתאה ממוצע בין צבאות
דיליה תריין שפוון, תקיעה לפניה ותקיעה
לאחריה.

שְׁתֵּי חֲצוּצוֹת כֶּסֶף נִקְרְאוֹת כְּאֶשֶׁר נֹטְלִים מִרְחָמִים שֶׁהוּא יָמִין. שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב נִקְרְאִים מִצַּד הַגְּבוּרָה שְׁשֵׁם כְּרוּבִים, וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמַאל. וְכָל הָעֶשֶׂר נִקְשָׁרִים בְּקֶשֶׁר אֶחָד שֶׁהוּא סִמֵּן קֶשֶׁר - תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה.

בְּנִגְדוֹ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, וּבְאֵרוֹהוּ חֲכָמִים, הִרְאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, וְזֶה עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, קֶשֶׁר שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת לְמַעְלָה, וְצַדִּיק קֶשֶׁר שֶׁל נְצִיחַ הו"ד יְסוּד. וְזֶהוּ קֶשֶׁר בְּתוֹךְ קֶשֶׁר, חוֹתֵם בְּתוֹךְ חוֹתֵם, לְהִיּוֹת הֵינִן שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁמוֹר מִבְּפָנִים, וְכֹף חֲלִיָּה אֵין פְּחוּת מִשְׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת. וְזוֹ הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא בַּת יְחִידָה קְשׁוּרָה בְּאוֹת שִׁי"ן שֶׁל שֶׁבֶת, הִיא אוֹת שֶׁל תְּפִלִּין קְשׁוּרָה בְּאוֹת שִׁי"ן שֶׁל הַתְּפִלִּין, שֶׁהִיא שְׁלֹשָׁה עֲנָפִים שֶׁל הָאֲבוֹת, וְזֶה אוֹתֵיּוֹת י"ש שֶׁל שְׂדֵי. נִשְׁאָרָה אוֹת דְּלִי"ת לְהִיּוֹת אַרְבַּעַת בְּתֵי הַתְּפִלִּין.

בְּזֶה הַקֶּשֶׁר נִקְשָׁר שִׁי"ד בְּשִׁלְשֻׁלַת בְּקֶשֶׁר שֶׁל הַתְּפִלִּין בְּזִמְן שֶׁהוּא קְשׁוּר. אִם יִצִּילָהוּ אֱלֹהֵי, יִפְטוֹר עֲצָמוֹ מִשְׁלֹשְׁאוֹת הַמְּלָךְ, מִשׁוּם שֶׁתְּרוּעָה הִיא בְּדַעַת וְהִיא הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, קֶשֶׁר שֶׁל שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת. אֲשֶׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, וְלֹא אָמַר שׁוֹמְעֵי. וּמִיָּד שֶׁנִּקְשָׁר הַשְּׂמַאל בְּיָמִין, נִכְפָּה הַדִּין וּמִתְגַּבְּרִים הַרְחָמִים.

וְהַקֶּשֶׁר שֶׁל שְׁנֵיהֶם - דַּעַת. שְׁלֹשֻׁלַת קְשׁוּרָה בְּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים. וְעַל זֶה פֶּסֶח הוּא יָמִין, רֹאשׁ הַשְּׂנָה הוּא שְׂמַאל, הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי הוּא מִתֵּן תּוֹרָה. וְאֵלּוֹ שְׁבַע בְּשַׁבְּעָה [וּשְׁבַעָה] מוּצָקוֹת, וְהֵם שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה כְּלוּלָה מִשְׁבַּע סְפִירוֹת. שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה בַּת שְׁבַע, וְהֵם אַרְבַּע

שְׁתֵּי חֲצוּצוֹת כֶּסֶף אֲתִקְרִיאוּ כַּד נֹטְלִי מִרְחָמֵי דְאִיהוּ יְמִינָא, שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב אֲתִקְרִיאוּ מִסְטְרָא דְגְבוּרָה דְתִמָּן כְּרוּבִים, וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמַאל. וְכָלֵהוּ עֶשֶׂר אֲתִקְשְׁרוּ בְּקֶשֶׁר אֶחָד דְאִיהוּ סִמֵּן קֶשֶׁר תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה.

לְקַבְּלֵיהָ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין וְאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, הִרְאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין וְדָא עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא קְשׁוּרָא דְתַלְתַּת אַבְהֵן לְעִילָא, וְצַדִּיק קְשׁוּרָא דְנְצִיחַ הו"ד יְסוּד. וְהִיא אִיהוּ קֶשֶׁר בְּתוֹךְ קֶשֶׁר, חוֹתֵם בְּתוֹךְ חוֹתֵם לְמַהְיִי חֲמָרָא דְאוּרִייתָא נְטִיר מְלֻגָּאוּ, וְהִכִּי חוּלִיא לִית פְּחוּת מִתַּלְתַּת כְּרִיכָן. וְדָא שְׂכִינְתָא דְאִיהִי בַת יְחִידָא קְשׁוּרָא בְּשִׁין דְשֶׁבֶת, אִיהוּ אוֹת דְתְּפִלִּין קְשׁוּרָא בְּשִׁין דְתְּפִלִּין דְאִיהִי תַלְתַּת עֲנָפֵי דְאַבְהֵן. וְדָא י"ש דְשְׂדֵי אֲשֶׁתָּאָר דְלִי"ת לְמַהְיִי אַרְבַּע בְּתֵי דְתְּפִלִּין.

בְּהֵיא קְשׁוּרָא אֲתִקְשָׁר שִׁי"ד בְּשִׁלְשֻׁלַת, בְּקְשׁוּרָא דְתְּפִלִּין בְּזִמְנָא דְאִיהוּ קְשִׁיר. אִם יִצִּילָהוּ אֱלֹהֵי יִפְטוֹר גְּרַמְיָה מִשְׁלֹשְׁאוֹת דְמִלְכָּא. בְּגִין דְתְּרוּעָה אִיהִי בְּדַעַת וְאִיהִי עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא, קֶשֶׁר תַּלְתַּת אַבְהֵן. אֲשֶׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, וְלֹא אָמַר שׁוֹמְעֵי. וּמִיָּד דְאֲתִקְשָׁר שְׂמַאלָא בְּיָמִינָא, אֲתִפְפִּיא דִינָא וְאֲתִגְבַּר רְחָמֵי.

וְקְשׁוּרָא דְתְּרוּוּיָהוּ דַּעַת. שְׁלֹשֻׁלַת קְשׁוּרָא בְּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים. וְעַל דָּא פֶּסֶח יְמִינָא, רֹאשׁ הַשְּׂנָה שְׂמַאלָא, עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא מִתֵּן תּוֹרָה. וְאִינוּן שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה מוּצָקוֹת, וְאִינוּן שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה כְּלוּלָה מִשְׁבַּע סְפִירוֹן. שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה בַּת שְׁבַע וְאִינוּן מוּצָקוֹת, וְהֵם שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה כְּלוּלָה מִשְׁבַּע סְפִירוֹת. שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה בַּת שְׁבַע, וְהֵם אַרְבַּע

עֲשֶׂרָה. הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי כָּלֹל מִשְׁנֵיהֶם בֵּי"ד - יְהוָה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכָל שֶׁבַע מִצַּד הַשְּׂכִינָה. זֶהוּ שְׁכָנוֹב (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הַלְּלִיתִי. כְּנִגְדָּה עוֹשִׂים שֶׁבַע הַקְּפוֹת.

סוּכָ"ה יֵאֱהוּדוּנָה"י, כ"ו ה"ס. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְוֹלֵב, וְהַשְּׂכִינָה אֲתָרוּג. לְוֹלֵב דּוֹמָה לְגוֹף, וְאֲתָרוּג דּוֹמָה לְלֵב. וּבְגוֹף יֵשׁ שְׂמוּנָה עֲשֶׂרָה חֲלִיּוֹת, לְוֹלֵב שְׂמוּנָה עֶשֶׂר נְעוּנָעִים שֶׁל הַלְּוֹלֵב. וּבִנְטִילַת הַלְּוֹלֵב שְׂמוּנָה עֶשֶׂר נְעוּנָעִים בְּאֵנָה ה', שְׂמוּנָה עֶשֶׂר נְעוּנָעִים בְּהוֹדוֹ לַה', שְׂמוּנָה עֶשֶׂר נְעוּנָעִים תְּחִלָּה וְסוֹף - ע"ב. לְהַכְרִיחַ בָּהֶם ע"ב מְמַנִּים שְׂמַמְנִים עַל רוּחוֹת רְעוֹת וּטְלָלִים רְעִים.

שְׁבַעַת יְמֵי הַסֶּכֶה - שֶׁבַע סְפִירוֹת. סֶכֶה - אִמָּא עֲלִיּוֹנָה שְׁמִסּוּכְכַת עֲלֵיהֶם. נְסוּף הַמִּים וְנְסוּף הַיַּיִן - מִצַּד שֶׁל זְמִין וְשִׁמְאָל, וְחַג שְׂמִינִי חַג עֲצֵרַת שְׂכִינָה תְּחִתּוֹנָה, בַּת הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶכָה. אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמַעֲדָם. לְצַפּוֹר שְׂמַצְפָּצְפִים לַהּ בְּנִיָּה בְּכָל יוֹם בְּכִמָּה צְפּוּפִים, וְהִיא רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם. אַחַר שְׁנַגְדְּלוֹ כְּנִפְיָהֶם שֶׁל בְּנִיָּה, עָפוּ כָּלֵם אַחַר אִמָּם.

צִיד אַחַד הָיָה חֶכֶם, רָצָה לְצוּד אוֹתָם. מָה עֲשֶׂה הַצִּיד? נִטְלָ אֵת הָאֵם שְׁלָהֶם וְקָשַׁר אוֹתָהּ, וְהִיא צוֹרַחַת בְּגִלְל בְּנִיָּה. שְׁמַעוּ הַבָּנִים קוֹלָהּ וְיָרְדוּ אֲצִלָּה וְקָשְׁרוּ אוֹתָם. כְּמוֹ זֶה הָאִמָּא הַעֲלִיּוֹנָה שְׁנֵאֱמַר בָּהּ (דברים כ"ב) וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֲפֹרָחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, וְאֵלוּ יִשְׂרָאֵל מְצַפְצָפִים אֵלֶיהָ בְּכִמָּה צְפּוּפִים שֶׁל תְּפִלוֹת וְכוּ': (עד כאן

מדהשמטות)

הֵם כְּמוֹ שֶׁלְשָׁלוֹת וּרְמַחִים וְחֲרָבוֹת. תְּרוּעָה הִיא שֶׁלְשָׁלוֹת.

אַרְבִּיסָר. עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא כְּלִיל תְּרוּוִייהוּ בֵּי"ד יְהוָה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכָל שֶׁבַע מִסְטָרָא דְשְׂכִינְתָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קי"ט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הַלְּלִיתִי, לְקַבְּלָהּ עַבְדִּין שֶׁבַע הַקְּפוֹת.

סוּכָ"ה יֵאֱהוּדוּנָה"י, כ"ו ה"ס. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְוֹלֵב, וְשְׂכִינְתָּא אֲתָרוּג. לְוֹלֵב דּוֹמָה לְגוּפָא וְאֲתָרוּג לְלֵבָא. וּבְגוּפָא אֵית ח"י חוּלְיִין, לְוֹלֵב ח"י נְעוּנָעִין דְּלוּלֵב. וּבִנְטִילַת לְוֹלֵב ח"י נְעוּנָעִין בְּאֵנָה ה', ח"י נְעוּנָעִין בְּהוֹדוֹ לַה', ח"י נְעוּנָעִין תְּחִלָּה וְסוֹף ע"ב, לְמַבְרַח בְּהוֹן ע"ב מְמַנֵּן דְּמַמְנֵן עַל רוּחִין בִּישִׁין וּטְלָלִין בִּישִׁין.

שְׁבַעַת יוֹמֵי דְסוּפָה שֶׁבַע סְפִירָן. סֶכֶה אִימָא עֲלָאָה דְּמִסְכַּכָּא עֲלִייהוּ. נְסוּף הַמִּים וְנִיסוּף הַיַּיִן מִסְטָרָא דִּימִינָא וְשְׂמַאֲלָא וְחַג שְׂמִינִי חַג עֲצֵרַת שְׂכִינְתָּא תְּתָאָה, בְּרִתָּא דְּמִלְפָּא וּמִטְרוּנִיתָא. אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם, לְצִיפְרָא דְּמַצְפָּצְפִין לַהּ בְּנָהָא בְּכָל יוֹמָא בְּכִמָּה צְפּוּפִין, וְאִיהִי רֹבֶיעַת עֲלִייהוּ. בְּתַר דְּאֲתַרְבִּיאוּ גְדַפְיֵיהוּ דְּבְנָהָא, פְּרַחוּ כְּלָהוּ בְּתַר אִימָא.

צִיד חַד הָוָה חֲפִים, בְּעָא לְצִיידָא לוֹן. מָה עָבַד צִייד, נִטְלָ לְאִימָא דִּילְהוֹן וְקָשִׁיר לַהּ, וְאִיהִי צוֹרַחַת בְּגִין בְּנָהָא, שְׁמַעוּ בְּנִין קוֹלָהּ וְנַחְתּוּ לְגַבְהָ וְקָשְׁרוּ לוֹן. כְּגוּוֹנָא דָּא אִימָא עֲלָאָה דְּאֲתַמַּר בָּהּ (דברים כ"ב) וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֲפֹרָחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, וְאִינוּן יִשְׂרָאֵל מְצַפְצָפִין לַהּ בְּכִמָּה צְפּוּפִין דְּצִלוֹתִין וְכוּ':

(עד כאן מדהשמטות).

אִינוּן כְּשֶׁלְשָׁלוֹתֵין וְרוּמַחִין וְסִיפִין. תְּרוּעָה שֶׁלְשָׁלוֹת אִיהִי. וְתַרִּי תְּרוּעוֹת

אית בעשרה שופרות. ואינון חד.

דאתמר בה והאם רובצת על האפרוחים (או על הביצים ואינון). ישראל מצפצפין לה בכמה צפצופין דצלותין, ואיהי לא בעיא לנחתא לגבייהו. ישראל מה עבדין. נטלין אימא דאיהי שכינתא בהדייהו, וקשרין לה בקשורא דתפלין. פד מטאן לקריאת שמע, קראן בנין דילה בשית תיבין דייחודא, דאינון (דברים ו) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד, הא קא נחתין לגבי אמהון, קשרין לון עמה. והאי איהי (ויקרא כג) אשר תקראו אותם, דאיהו עונתה, כמו מועדי.

הכי בגוונא דא מצה, בה מזמנין לשבעה יומין דפסח. מזמנין לשבעה יומין דספות, בשבעה מיני, דאינון לולב, ואתרוג, וג' הדסים, וב' בדי ערבה. שבועות, קראן לון באורייתא. ראש השנה יומא דדינא, כל חד במיניה.

בל מאן דקרא, כל דרגא במיניה, יתקיים ביה, (ישעיה נח) אז תקרא ויי' יענה. א"ז, ז' יומין דספות, וחד שמיני עצרת. א"ז, מצה, וז' יומין דפסח. א"ז, ספה, וז' מינין דלולב, דאינון שלש הדסים, ושני ערבות, לולב, ואתרוג, וכלילן בד', הא חד סרי, פחושפן ה"ו. וצריך לומר הלל עלייהו, הללויה, לאשלמא שם יהוה.

וצריך לסלקא לה במחשבה, בארבע מינין, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ז) אמרתי אעלה בתמר. אעל"ה סימן: אתרו"ג, ערב"ה, לול"ב, הד"ס. ומחשבה שמא מפרש, אשתלים בה י"ד, כגוונא די"ד פרקין די"ד דימינא, דביה צריך לנטלא לולב. הרי מתן תורה, שבעות, שבעה בשבעה י"ד.

ושתי תרועות יש בעשרה שופרות, והן אחת. שנתמר בה (דברים כב) והאם רבצת על האפרוחים (או על הביצים). ישראל מצפצפין לה בכמה צפצופין תפלה, והיא לא רוצה לרדת אליהם. מה עושים ישראל? לוקחים את האמא, שהיא שכינה אליהם, וקושרים אותה בקשר של תפלין, וכשמגיעים לקריאת שמע, קוראים בניה בשש תבות היחוד, שהן (דברים ח) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. הרי הם יורדים לאמם וקושרים אותם עמה. וזוהי (ויקרא כג) אשר תקראו אותם, שהוא עונתה, כמו מועדי.

כך כמו זה מצה, בה מזמנים לשבעת ימי הפסח. מזמנים את שבעת ימי הספה בשבעה מינים, שהם לולב ואתרוג ושלושה הדסים ושני בדי ערבה. שבועות קוראים להם בתורה. ראש השנה יום הדין. כל אחד במינו.

בל מי שקרא כל דרגא במיניה, יתקיים בו (ישעיה נח) אז תקרא וה' יענה. א"ז - שבעה ימי ספות, וחד שמיני עצרת. א"ז - מצה, ושבעה ימי הפסח. א"ז - ספה, ושבעה מיני הלולב, שהם שלושה הדסים ושתי ערבות, לולב ואתרוג. וכלולים בארבעה. הרי אחד עשר פחושפן ה"ו. וצריך לומר הלל עליהם, הללויה, להשלים שם ה'.

וצריך להעלותה במחשבה בארבעה מינים, זהו שכתוב (שיר השירים ז) אמרתי אעלה בתמר. אעל"ה סימן: אתרו"ג, ערב"ה, לול"ב, הד"ס. ומחשבה שם המפרש, נשלם בה י"ד, כמו י"ד

פָּרְקֵי יַד יְמִין, שְׁבֵה צְרִיף לַטַּל
הַלּוֹב. הָרִי מִמֶּנּוּ תוֹרָה,
שְׁבִיעוֹת, שְׁבֻעָה בְּשֻׁבָה - י"ד.
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה י"ד בְּקוֹל הַשּׁוֹפָר,
וּבְעֶשֶׂר שׁוֹפְרוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנו
לְמַעַל.

בְּפֶסַח הִיא שְׂכִינָה, י"ד הַגְּדוּלָה
מִצַּד הַחֹסֵד. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הִיא
י"ד הַחֹזֶק מִצַּד הַגְּבוּרָה. בְּמִתְּנֵי
תוֹרָה י"ד רְמָה, מִצַּד הַעֲמוּד
הָאֲמֻצָּעִי. וְשִׁלֵּשׁ פְּעָמִים י"ד -
מ"ב. וְשִׁלֵּשׁ אֲבוֹת שְׁתַּלְוִיִּים
מֵהֶם עוֹלָם אַרְבָּעִים וְחַמְשָׁה,
כְּחֻשְׁבוֹן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.
כְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמַלֵּךְ
ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת וַיִּלָּךְ

וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֲזַקְיָה
פְּתַח, (ישעיה סג) מוֹלִיף לִימִין מֹשֶׁה
זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מִים
מִפְּנֵיהֶם וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה
בָּהֶם, וּמִשׁוֹם שֶׁהַתְּרַצָּה בָּהֶם
קָרָא לָהֶם בָּנִים בְּכוֹרִים קְדוּשִׁים,
אֲחִים (בבבבול), וְיָרַד לְדוֹר עֲמָהֶם.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות לה) וְעָשׂוּ לִי
מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָם. וְרָצָה
לְהִתְקַיֵּם כְּמוֹ לְמַעַל, וְהַשְׁרָה
עֲלֵיהֶם שְׁבֻעָה עֲנִי כְבוֹד, שְׂכִינָה
הִלָּכָה לְפָנֵיהֶם, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם יג)
וְה' הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם.

שְׂרֵשָׁה אֲחִים קְדוּשִׁים הֵלְכוּ
בִּנְיָהֶם, וּמִי הֵם? מֹשֶׁה, אֶהְרֹן
וּמִרְיָם. וּבְזִכְרוֹתָם נִתֵּן לָהֶם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּנֵי
עֲלִיוֹנוֹת (וְהָרִי נִתְבָּאֵר). כָּל יְמֵי אֶהְרֹן
לֹא זָזוּ עֲנֵנֵי הַכְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל,
וְהָרִי פָּרְשׂוּהָ (מִשׁוֹם) שֶׁאֶהְרֹן הָיָה
זְרוּעַ יְמִין שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהִינּוּ
שְׁפָתוֹב (במדבר כא) וְשִׁמְעַתְּ הַכְּנַעֲנִי
מִלֶּךְ עֶרְד וְגו', כִּי בָּא
יִשְׂרָאֵל דְּרָף הָאֲתָרִים וְגו'. כְּבָר נֶשׂ דְּאִזִּיל
בְּלֹא דְרוּעָא, וְסִמְיָה גְרַמִּיהָ לְכָל אֲתָר, וּכְדִין

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, י"ד בְּקוֹל הַשּׁוֹפָר, וּבְעֶשֶׂר
שׁוֹפְרוֹת, כְּדֹאֻקִּימָנָא לְעִילָא.

בְּפֶסַח, אִיהִי שְׂכִינָתָא י"ד הַגְּדוּלָה, מִסְטָרָא
דְּחֹסֵד. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִיהִי י"ד
הַחֹזֶק, מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה. בְּמִתְּנֵי תוֹרָה, י"ד
רְמָה, מִסְטָרָא דְּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא. וְתַלְתָּ
זְמַנֵּין י"ד, מ"ב. וְתַלְתָּ אֲבָהֵן דְּתַלְוִיִּין מִנֵּיהוּ,
סְלָקִין חֲמֻשָּׁה וְאַרְבָּעִים, כְּחֻשְׁבוֹן יו"ד ה"א
וְא"ו ה"א. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
יְמַלֵּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת וַיִּלָּךְ

וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל
יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח, (ישעיה סג) מוֹלִיף
לִימִין מֹשֶׁה זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מִים מִפְּנֵיהֶם
וְגו', זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
אֲתַרְעֵי בְהוּ, וּבְגִין דְּאֲתַרְעֵי בְהוּ, קָרָא לוֹן
בְּנִין (דף רפ"ג ע"ב) בּוֹכְרִין קְדִישִׁין, אֲחִין (בבבבול),
נַחַת לְדִיִּירָא עֲמָהוֹן. הִדָּא הוּא דְכִתְיִב, (שמות כה)
וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָם. וּבְעָא
לְאֲתַקְנָא לְהוּ כְּגוֹנוֹנָא דְלְעִילָא, וְשִׁאֲרֵי עֲלִיִּיהוּ
שְׁבֻעָה עֲנֵנֵי יָקָר, שְׂכִינָתִיהָ אֲזַלָּא קְמִיִּיהוּ,
הִדָּא הוּא דְכִתְיִב, (שמות יג) וַיִּי' הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם
יוֹמָם.

תַּלְתָּ אֲחִין קְדִישִׁין אֲזַלִּין בִּינֵיהוּ, וּמֵאֵן
אֵינוֹן. מֹשֶׁה, אֶהְרֹן, וּמִרְיָם.
וּבְזִכְרוֹתָהוֹן, יְהִיב לוֹן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, מִתְּנֵן
עֲלֵאִין (וְהָא אֲתַמְר). כָּל יוֹמוֹי דְּאֶהְרֹן, לֹא אֲעֵדוּ
עֲנֵנֵי יָקָר מִיִּשְׂרָאֵל. וְהָא אוֹקְמוּהָ, (בגין) דְּאֶהְרֹן
דְּרוּעָא יְמִנָא דִּישְׂרָאֵל הוּהוּ. וְהִינּוּ דְכִתְיִב,
(במדבר כא) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְד וְגו', כִּי בָּא
יִשְׂרָאֵל דְּרָף הָאֲתָרִים וְגו'. כְּבָר נֶשׂ דְּאִזִּיל
בְּלֹא דְרוּעָא, וְסִמְיָה גְרַמִּיהָ לְכָל אֲתָר, וּכְדִין

וילָחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׂבִי, בְּגִין דְּהוּוּ
בְּלֹא דְרוּעָא יְמִינָא. (ועל דא אצטריכו ישראל למגדר נדר עליה
הדא הוא דכתיב, במדבר כא) וידר ישראל נדר לוי' ויאמר אם נתן תתן וגו')
הָא חֲזִי, אַהֲרֹן דְרוּעָא יְמִינָא דְגוּפָא הָוָה. וְעַל
דָּא כְּתִיב, (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לַיְמִין מֹשֶׁה זְרוּעַ
תְּפָאֲרָתוֹ. וּמֵאֵן אִיהוּ. אַהֲרֹן.

לֹא זְרוּעַ וְסוּמָךְ עֲצָמוּ לְכָל
מְקוֹם, וְאָז - וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל
וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׂבִי, מְשׁוּם שְׁהִיוּ
בְּלִי זְרוּעַ יְמִין. (ועל זה הצטרכו ישראל
לנדר נדר עליו. זהו שקתוב במדבר כא) וידר
ישראל נדר לה' ויאמר אם נתן תתן וגו').

וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה, מְאִי וַיִּלָּךְ, לְאֵן הֵלֵךְ. אֶלָּא וַיִּלָּךְ,
כְּגוּפָא בְּלֹא דְרוּעָא. פְּמָה דְאֵת אָמַר, (איכה
א) וַיִּלְכּוּ בְּלֹא כֹחַ לְפָנֵי רֹדְף. דְּהָא מִית אַהֲרֹן
דְרוּעָא יְמִינָא, וּבְעָא לְאִסְתְּלָקָא גוּפָא. (כל יומיו
דמשה שמשא נהיר בעלמא).

בֹּא וְרֵאָה, אַהֲרֹן הִיָּה זְרוּעַ יְמִין
שֶׁל הַגּוּף, וְעַל זֶה כְּתוּב מוֹלִיךְ
לַיְמִין מֹשֶׁה זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ. וּמִי
הוּא? אַהֲרֹן.

בְּרַ יוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, אֶכְלוּ יִשְׂרָאֵל לֶחֶם מִן
הַשָּׁמַיִם. פִּיּוֹן דְּאֵתָא יְהוֹשֻׁעַ, מַה כְּתִיב
(יהושע ה) וַיֵּשְׁבוּת הַמֶּן מִמִּחְרַת וְגו'. וַיֵּאכְלוּ
מִעֲבוּר הָאָרֶץ מִמִּחְרַת הַפֶּסֶח. מַה בֵּין הָאִי
לְהָאִי. אֶלָּא דָּא מְלַעֲיֵלָא וְדָא לְתַתָּא. (מכאן
אוליפנא) כָּל זְמַנָּא דְּמֹשֶׁה אֲשַׁתְּכַח, גוּפָא
דְּשִׁמְשָׁא שְׁלִיט, וְנַהֲיִר לְעֵלְמָא. פִּיּוֹן דְּאִסְתְּלָק
מֹשֶׁה, אֲתַכְנַשׁ גוּפָא דְּשִׁמְשָׁא, וְנִפְיֵק גוּפָא
דְּסִיְהָרָא.

וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה. מַה זֶה וַיִּלָּךְ? לְאֵן
הֵלֵךְ? אֶלָּא וַיִּלָּךְ, כְּגוּף בְּלִי זְרוּעַ,
כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (איכה א) וַיִּלְכּוּ בְּלֹא
כֹחַ לְפָנֵי רֹדְף. שְׁהִירֵי מִת אַהֲרֹן,
זְרוּעַ יְמִין, וְרֵצָה לְהִסְתַּלֵּק הַגּוּף.
(כל ימיו של משה השמש האיר בעולם).

בְּתִיב (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךְ הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֶנּוּ
מִזֶּה וּבַמָּה יוֹדַע אִפּוּא וְגו', הֲכִי
אוֹלִיפְנָא, פִּיּוֹן דְּאָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה
(שמות לב) הִנֵּה מְלָאכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ, אָמַר מֹשֶׁה,
וּמַה קְסִטִּיפָא דְּשִׁמְשָׁא דִּיתְכַנִּישׁ, וַיִּדְבֵּר
סִיְהָרָא, גוּפָא דְּסִיְהָרָא לֹא בְּעִינָא. אִם אֵין
פְּנִיךְ הוֹלְכִים, גוּפָא דְּשִׁמְשָׁא בְּעִינָא, וְלֹא
דְּסִיְהָרָא. פְּדִין גוּפָא דְּשִׁמְשָׁא אֲתַנְהִיר,
וְאֲתַעֲבִיד מֹשֶׁה, כְּגוּוֹנָא דְּגוּפָא דְּשִׁמְשָׁא
קַמִּיֵּהוּ דִּישְׂרָאֵל. פִּיּוֹן דְּאֲתַכְנִישׁ מֹשֶׁה,
אֲתַכְנִישׁ שִׁמְשָׁא, וְאֲתַנְהִיר סִיְהָרָא, וְהוּוּ
יְהוֹשֻׁעַ מְשַׁתְּמֵשׁ לְנַהֲרָא דְּסִיְהָרָא. וּוִי לְהֵהוּא
כְּסוּפָא.

בְּרַ יְמֵי מֹשֶׁה אֶכְלוּ יִשְׂרָאֵל לֶחֶם
מִן הַשָּׁמַיִם. פִּיּוֹן שְׂבָא יְהוֹשֻׁעַ
מַה כְּתוּב? (יהושע ה) וַיֵּשְׁבוּת הַמֶּן
מִמִּחְרַת וְגו'. וַיֵּאכְלוּ מִעֲבוּר
הָאָרֶץ מִמִּחְרַת הַפֶּסֶח. מַה בֵּין
זֶה לְזֶה? אֶלָּא זֶה מְלַמְעֵלָה וְזֶה
לְמַטָּה. (מכאן למדנו) כָּל הַזְּמַן
שִׁמְשָׁה נִמְצָא, גוּף הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹלֵט
וּמְאִיר לְעוֹלָם. פִּיּוֹן שֶׁהִסְתַּלֵּק
מֹשֶׁה, הִתְכַּנַּס גוּף הַשֶּׁמֶשׁ, וַיִּצָּא
גוּף הַלְּבָנָה.

כְּתוּב (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךְ
הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֶנּוּ מִזֶּה וּבַמָּה
יוֹדַע אִפּוּא וְגו'. כֶּף לְמַדְנֵי, פִּיּוֹן
שְׂאֵמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה
(שם לב) הִנֵּה מְלָאכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ,
אָמַר מֹשֶׁה, וּמַה הִנְהַגַת הַשֶּׁמֶשׁ
שֶׁתְּכַנַּס וְתַנְהִיג הַלְּבָנָה - גוּף
הַלְּבָנָה אֵינִי רוֹצֵה. אִם אֵין פְּנִיךְ
הוֹלְכִים, אֲנִי רוֹצֵה אֵת גוּף
הַשֶּׁמֶשׁ, וְלֹא אֵת שֶׁל הַלְּבָנָה. וְאָז
גוּף הַשֶּׁמֶשׁ הוּאֵר, וְנַעֲשֶׂה מֹשֶׁה
כְּמוֹ גוּף הַשֶּׁמֶשׁ לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל.
פִּיּוֹן שֶׁהִתְכַּנַּס מֹשֶׁה, הִתְכַּנַּס
הַשֶּׁמֶשׁ וְהוּאֵרָה הַלְּבָנָה, וְהִיָּה
יְהוֹשֻׁעַ מְשַׁתְּמֵשׁ לְאוֹר הַלְּבָנָה.
אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה!

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְגו' (דברים לא). הֵינּוּ שְׂאֵמֶר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַרְבַּעִים שָׁנָה הָאִיר הַשֶּׁמֶשׁ לְיִשְׂרָאֵל, וְהַתְּכַנֵּס לְסוֹף אַרְבַּעִים שָׁנָה, וְהָאִירָה הַלְּבָנָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי כֶּף הוּא, הֵינּוּ שְׂפָתוֹב (מְשַׁלֵּי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, וְהָרִי הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבָרִים, וְאָנּוּ נִבְאָר אֶת הַפְּסוּק. אֲבָל עַל מֵה דַאֲתַעְרוּ הַחֲבָרִים, הַפֶּל הוּא צְרִיף לְעוֹלָם לְגִלּוֹת (לְתוֹעֲלַת הָאֲדָם), שְׁהָאֲדָם שְׁנֵאֲסָף עַד שְׁלֹא יִגְיַעוּ יָמָיו.

בֹּא וְרֵאָה, וְהָרִי נִתְבָּאָר, שְׁפֶל הַרְוּחוֹת שְׁיִוצְאוֹת מִלְּמַעְלָה, יִוצְאוֹת זָכָר וְנִקְבָּה וְנִפְרָדוֹת. וְלִפְעָמִים תִּצָּא נִשְׁמַת הַנִּקְבָּה עַד שְׁלֹא יִוצְאָת הַזָּכָר, שֶׁהוּא בֶּן זִוְגָה. וְכָל פְּעָמִים שְׁזָכָר לֹא הִגִּיעַ זְמָנוֹ לְהַזְדוּג עִם נִקְבָּתוֹ וְכֹא אַחַר וְנִשָּׂא אוֹתָהּ - כִּינּוּן שְׁמִינִיעַ זְמַן שֶׁל זֶה לְהַזְדוּג, כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר צָדֵק בְּעוֹלָם לִפְקֹד עַל חֲטָאֵי הָעוֹלָם, כּוֹנֵס אֶת הָאֲחֵר הַזֶּה שְׁנִשָּׂא אוֹתָהּ, וְכֹא אַחַר וְלִוְקַח אוֹתָהּ. וְעַל זֶה קָשִׁים זְוִיגִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְכֵן זֶה מְשׁוּם שֶׁהַזָּכָר סָרַח בְּמַעֲשָׂיו. וְאֵף עַל גִּב שְׁלֹא סָרַח כָּל כֶּף מַעֲשָׂיו בְּחֲטָאוֹ, הַתְּכַנֵּס בְּאוֹתוֹ זְמַן עַד שְׁלֹא הִגִּיעוּ יָמָיו, שְׁלֹא עוֹשֶׂה בֶּן בְּמִשְׁפָּט, וְעַלֵּיו כְּתוּב וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. וּפּוֹגֵשׁ בֵּית דִּין שֶׁל צָדֵק בְּחֲטָאוֹ, מְשׁוּם שֶׁהִגִּיעַ זְמָנוֹ שֶׁל הָאֲחֵר, וְלִוְקַח אוֹתָהּ, שֶׁהָרִי הִיא שְׁלוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְלָמָּה יִפְרִיד אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּבֵּא אַחַר וַיִּתֵּן לוֹ? אָמַר לוֹ, זוֹהִי תוֹעֲלַתוֹ שֶׁל הָאֲדָם, וְטוֹב שְׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ שְׁלֹא תִגִּיעַ (וְרֵאָה אֶת) אֲשֶׁתוֹ בִּיד אַחֵר.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְגו'. (דברים לא) הֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַרְבַּעִין שָׁנִין נָהִיר שְׁמֵשׁא לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאִתְכַּנֵּישׁ לְסוֹף אַרְבַּעִין שָׁנִין, וְנָהִיר סִיְהָרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדַאי הָכִי הוּא, הֵינּוּ דְכַתִּיב, (מְשַׁלֵּי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט וְהָא אֲתַעְרוּ חֲבָרִיָּא. וְאָנּוּ נוֹקִים לִיה לְקָרָא. אֲבָל עַל מֵה דַאֲתַעְרוּ חֲבָרִיָּא כִלָּא הוּא אֲצַטְרִיף לְעֵלְמָא, לְגִלְאָה (ס"א לְתוֹעֲלַת דְּבַר נֶשׁ), דְּבַר נֶשׁ דִּיתְכַּנְשׁ עַד לָא מְטוֹן יוֹמוֹי.

הָא חֲזִי, וְהָא אֲתַמַּר, דְּכָל רוּחִין דְּנִפְקִין מִלְּעִילָא, דְּכַר וְנוֹקְבָא נִפְקִי, וּמִתְפָּרְשִׁין. וְלִזְמַנִּין תְּפּוּק נִשְׁמַתָּא דְּנוֹקְבָא, עַד לָא נִפְקַת דְּכַר, דִּהוּא בַר זִוְגָה. וְכָל זְמַנִּין דְּדְכוּרָא לֹא מְטָא זְמַנִּיה לְאִזְדוּוּגָא בְּהָדִי נוֹקְבִיה, וְאֲתִי אַחְרָא וְאִתְנַסִּיב בְּהָדִיה, כִּינּוּן דְּמְטָא זְמַנָּא דִּהָאִי לְאִזְדוּוּגָא, כִּד אֲתַעַר צָדֵק בְּעֵלְמָא, לְמִפְקֹד עַל חוּבֵי עֵלְמָא. כְּנִישׁ לִיה לְהָאִי אַחְרָא, דִּהוּה נְסִיב בְּהָדִיה, וְאֲתִי אַחְרָא וְנִטִּיל לָהּ. וְעַל דָּא קָשִׁין זְוִיגִין קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

וְכֵן דָּא בְּגִין דְּסָרַח דְּכוּרָא עוֹבְדוֹי, וְאֵף עַל גִּב דְּלֹא סָרַח כָּל כֶּף עוֹבְדוֹי בְּחֲטָאִיה, אֲתַכַּנֵּישׁ בְּהוּא זְמַנָּא, עַד לָא מְטוֹן יוֹמוֹי. דְּלֹא עֲבִיד הָכִי בְּמִשְׁפָּט. וְעַלִּיה כְּתִיב, (מְשַׁלֵּי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. וְאֶעְרַע בֵּיה דִּינָא דְּצָדֵק בְּחוּבוֹי, בְּגִין דְּמְטָא זְמַנִּיה דַּאֲחְרָא, וְנִסִּיב לָהּ, דִּהָא דִּידִיה הִיא.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִמָּאִי, יִפְרִישׁ לֹוֹן קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וַיִּיתִי אַחְרָא וַיְהִיב לִיה. אָמַר לִיה דָּא הוּא תוֹעֲלַתָּא דְּבַר נֶשׁ, וְטִיבוֹ דְּעֲבִיד עִמִּיה, דְּלֹא יִמְטִי (ס"א וְחֲמִי) אֲתַתִּיה בִּידָא אַחְרָא.

וְהָא חֲזִי, אִי הָאִי (דף רפ"ד ע"א) לָא כְּשֶׁרֶן
עוֹבְדוּי, אַף עַל גַּב דְּדִילִיָּה הִיא הֵהִיא
אֲתָתָא, לָא אֲתִדְחִי הָאִי אַחֲרָא מִקְמִיָּה.

הָא חֲזִי, שְׂאוּל מִלְפָּא נְטִל מְלָכוֹ. (אסאי) בְּגִין
דְּעַד לָא מְטָא זְמַנִּיה דְּדוּד לְהָאִי. דְּהָא
מְלָכוֹ הָוָה וְדָאִי דְּדוּד, וְאֲתָא שְׂאוּל וְנָטִיל
לִיָּה. כִּיּוֹן דְּמְטָא זְמַנִּיה דְּדוּד לְמִירַת דִּילִיָּה,
כְּדִין אֲתַעַר צְדָק (מלכותא דלעילא) וְכַנִּישׁ לִיָּה
לְשְׂאוּל בְּחֻבּוּי, וְאֲתִדְחִי מִקְמִי דוּד, וְאֲתָא
דוּד וְנָטִל דִּילִיָּה.

וְאֲמַאי לָא אַעֲדִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשְׂאוּל
מִמְלָכוֹ, וְלָא יְמוּת. אֲלָא טִיבּוֹ עֲבַד
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמִיָּה, דְּכַנִּישׁ לִיָּה
בְּמַלְכוּתָא, וְלָא יַחֲמִי עֲבַדִּיה שְׁלִיט עֲלִיָּה,
וְנָטִיל מַה דְּהָוָה דִּילִיָּה בְּקַדְמִיתָא. כִּף הָאִי.
בְּגִין כִּף, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמַבְעֵי רַחֲמֵי קְמִי קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כִּד אֲזַדְנוּג, דְּלָא יִתְדְּחִי מִקְמִי
אַחֲרָא.

בְּתִיב, (דברים א) וַיֹּאמֶר יי' אֵלַי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף
דְּבַר אֵלַי וְגו' וְהָא אוֹקִימָנָא, אָמַר לִיָּה
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַשָּׁה, מַשָּׁה, תַּבְעֵי
לְאַחֲדָשָׁא (ס"א לִאֲכַחֲשָׁא) עֲלִמָּא, חֲמִית מִן יוֹמָךְ
שְׁמָשָׁא פְּלַח לְסִיְהָרָא. חֲמִית מִן יוֹמָךְ
דִּישְׁלוּט סִיְהָרָא בְּעוּד דְּשְׁמָשָׁא קִיִּמָּא. אֲלָא,
הֵן קָרְבוּ יְמִיךְ לְמוּת קָרָא אֵת יְהוֹשֻׁעַ. יִתְפַּנֵּישׁ
שְׁמָשָׁא, וַיִּשְׁלוּט סִיְהָרָא. וְלָא עוּד, אֲלָא אִי
אַנְתָּ תִיעוּל לְאַרְעָא, יִתְפַּנֵּישׁ סִיְהָרָא מִקְמָךְ,
וְלָא יִשְׁלוּט. וְדָאִי שׁוֹלְטָנוּתָא דְּסִיְהָרָא מְטָא,
וְלָא תִשְׁלוּט בְּעוּד דְּאַנְתָּ קִיִּמָּא בְּעֲלִמָּא.

קָרָא אֵת יְהוֹשֻׁעַ וְגו'. (דברים לא) וַיֹּמַר קָאֲמַר הִנֵּךְ
שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְגו'.
וְלָא אֲשַׁכְחָנָא, דְּפָקִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לִיְהוֹשֻׁעַ, אֲלָא לְמַשָּׁה. דְּאָמַר לִיָּה לְמַשָּׁה כָּל

וְכָא וְרָאָה, אִם זֶה מַעֲשֵׂיו אֵינָם
כְּשֵׁרִים, אַף עַל גַּב שְׁהֵאֲשָׁה הִזוּ
הִיא שְׁלוּ, לָא יִדְחָה אַחַר
מִלְפָּנָיו.

כָּא וְרָאָה, שְׂאוּל הַמְּלָךְ נְטִל
מַלְכוּת, (למחא) מִשׁוּם שְׁעֵדִין לָא
הִגִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל דוּד לְזוּה, שְׁהָרִי
מַלְכוּת הִיְתָה וְדָאִי שֶׁל דוּד, וְכָא
שְׂאוּל וְלָקַח אוֹתָהּ. כִּיּוֹן שְׁהִגִּיעַ
זְמַנּוֹ שֶׁל דוּד לְרִשְׁתָּ אֵת שְׁלוּ, אֲזַ
הִתְעוֹרֵר צְדָק (מלכותא שלמעלה) וְכַנֵּס
אֵת שְׂאוּל בְּחֻטָּאוֹ, וְנִדְחָה מִלְפָּנָי
דוּד, וְכָא דוּד וְלָקַח אֵת שְׁלוּ.

וְלָמָּה לָא הִסִּיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֵת שְׂאוּל מִהַמְּלָכוּת וְלָא
יְמוּת? אֲלָא טוֹבָה עֲשָׂה עִמּוֹ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁכַנֵּס אוֹתוֹ
בְּמַלְכוּת, וְלָא יִרְאָה עֲבַדוֹ שׁוֹלֵט
עֲלָיו וְלוֹקַח מַה שְׁהִיָּה שְׁלוּ
בַּתְּחִלָּה. כִּף זֶה. מִשׁוּם כִּף צְרִיף
הָאָדָם לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים לְפָנָי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשִׁמְזוּג,
שְׁלָא יִדְחָה מִלְפָּנָי אַחַר.

כְּתוּב (דברים א) וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רַב
לָךְ אֵל תּוֹסֵף דְּבַר אֵלַי וְגו'. וְהָרִי
בְּאַרְנוֹ, אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְמַשָּׁה, מַשָּׁה, הִתְרַצָּה
לְחַדֵּשׁ (לְחַחֲלִישׁ) עוֹלָם! רְאִית
מִיְמִיךְ שְׁמֵשׁ עוֹבֵד לְלִבְנָה! ?
רְאִית מִיְמִיךְ שְׁתִּשְׁלַט הַלִּבְנָה
בְּעוּד שְׁהִשְׁמֵשׁ עוֹמֵד! אֲלָא -
הֵן קָרְבוּ יְמִיךְ לְמוּת קָרָא אֵת
יְהוֹשֻׁעַ. יִתְפַּנֵּס הַשְּׁמֵשׁ וְתִשְׁלַט
הַלִּבְנָה. וְלָא עוּד, אֲלָא אִם אֲתָה
תְּפַנֵּס לְאַרְץ, תְּחַפְּנֵס הַלִּבְנָה
מִלְפָּנֶיךָ וְלָא תִשְׁלַט. וְדָאִי
שְׁשִׁלְטוֹן הַלִּבְנָה הִגִּיעַ, וְלָא
תִשְׁלַט בְּעוּד שְׁאַתָּה קָיָם בְּעוֹלָם.
קָרָא אֵת יְהוֹשֻׁעַ וְגו'. וְמַה אָמַר?
הִנֵּךְ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם הָעָם
הַזֶּה וְגו'. וְלָא מְצָאנוּ שְׁצוּיָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת יְהוֹשֻׁעַ,
אֲלָא אֵת מַשָּׁה. שְׁאָמַר לוֹ לְמַשָּׁה
כָּל זֶה, שְׁכַתוּב (שם לא) וַעֲזַבְנִי

והפר את בריתי. וחרה אפי בו ביום ההוא. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם. אם כן, מהו ואצוננו?

אלא קרא אמר, הנך שוכב עם אבותיך. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אף על גב שתשכב עם אבותיך, הרי אתה תמיד קים להאיר ללבנה, כמו שהשמש, שאף על גב שמתכנס, לא מתכנס אלא להאיר ללבנה, ואז מאיר ללבנה כשמתכנס. ועל זה הנך שוכב, להאיר, וזהו ואצוננו. ואז (הכשר) התבשר יהושע להיות מואר, ועל זה כתוב הנך שוכב עם אבותיך, להאיר ליהושע, וזהו (דברים א) וצו את יהושע וחסקהו. וצו את יהושע, הפל כדי להאיר.

כי אתה תבא, ואחר כך תביא, מה בין זה לזה? אלא אחד תבא, לבשר לו שיכנס לארץ ויתקיים בה. ואחד תביא, לבשר לו את השלטון על ישראל, והתבשר על קיום של עצמו, והתבשר על שלטון של ישראל.

רבי שמעון פתח, (ישעיה כד) מפנף הארץ זמרת שמענו צבי לצדיק וגו'. אוי להם לבני אדם, לאותם שלא משגיחים ולא משתדלים בכבוד רבונם ולא מסתכלים בקדשה העליונה להתקדש בעולם הזה, להיות קדושים בעולם הבא. מפנף הארץ - זו פסות עליונה קדושה. זמרת שמענו, כמו שנאמר (איוב לה) נתן זמרות בלילה. זמרות, תשבחות של פנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא בלילה. בלילה, בזמן שהיא הזדמנה (שהקדוש ברוך הוא) מודגת ומצויה ומצויה לשבח את הקדוש ברוך הוא, ומשתעשע עם הצדיקים בגן עדן.

האי. דכתיב, (דברים לא) ועזבני והפר את בריתי, וחרה אפי בו ביום ההוא. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם, אי הכי מהו ואצוננו.

אלא קרא אמר, הנך שוכב עם אבותיך, אמר ליה קדשא ברוך הוא למשה, אף על גב דאנת תשכוב עם אבהתך, הא אנת קיימא תדיר לאנהרא לסיהרא. כמה דשמשא, דאף על גב דאתפניש, לא אתפניש אלא לאנהרא לסיהרא. וכדין אנהיר לסיהרא, פד אתפניש. ועל דא, הנך שוכב לאנהרא, ודא הוא ואצוננו. וכדין (ס"א אתבשר) אתבשר יהושע לאתנהרא. ועל דא כתיב, הנך שוכב עם אבותיך, לאנהרא ליהושע, ודא הוא וצו את יהושע וחסקהו. וצו את יהושע פלהו לאנהרא.

כי אתה תבא, ולכתר תביא מה בין האי להאי. אלא חד תבא, לבשרא ליה דייעול לארעא, ויתקיים בה. וחד תביא, לבשרא ליה שלטנותא על ישראל, ואתבשר על קיומא דגרמיה, ואתבשר על שלטנו דישראל.

רבי שמעון פתח, (ישעיה כד) מפנף הארץ זמירת שמענו צבי לצדיק וגו', ווי לון לבני נשא, לאינון דלא משגחין ולא משתדלין ביקרא דמאריהון, ולא מסתכלין בקדושא עלאה, לאתקדשא בהאי עלמא, למהוי קדישין בעלמא דאתי. מפנף הארץ, דא פסותא עלאה קדישא. זמירת שמענו, זמירת דאמר (איוב לה) נותן זמרות בלילה, זמירות תשבחות דכנסת ישראל, קמי קדשא ברוך הוא בלילה. בלילה, בזמנא דאיהי אזדמנא (דקודשא ברוך הוא) (ס"א אודוונא דשכיחא) ושכיחא לשבחא ליה לקודשא ברוך הוא (בלילה, בזמנא דאיהי אודוונא) ומשתעשע עם צדיקיא בגנתא דעדן.

וְאִמְתִּי. מִפְּלִגּוֹת לַיְלִיָּא וְאִילָף. וּכְדִין זְמִירַת שְׁמַעְנֹו (בְּלִילָה), תְּשַׁבְּחֵן. וְזְמִירוֹת, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (וַיִּקְרָא כה) לֹא תִזְמֹר. וּכְתִיב (ישעיה כח) זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה, אַעֲקֹרֶתָּא מֵאַתְרֵיהּוּ כָּל אֵינֹן תְּקִיפִין, דְּהָא כַּד עָיִל לַיְלִיָּא, כְּמָה עָרִיצִים גְּרֵדִינִי נִימוּסִין שְׂכִיחִין בְּעַלְמָא, אֲזִלִּין וְשִׁיטֵן בְּעַלְמָא לְקַטְרָגָא. מִפְּלִגּוֹת לַיְלִיָּא וְאִילָף, אַתְעַר רִוְחָא חָדָא וְאַעֲקַר לְכַלְהוּ מֵאַתְרֵיהּוּ, וְאַעֲבַר לוֹן דְּלֹא יִשְׁלֹטוּן. זְמִירוֹת שְׁמַעְנֹו, תְּשַׁבְּחֵן דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּלַיְלִיָּא, וְכָל דָּא לְמָה. צְבִי לְצַדִּיק, לְאַזְדַּוּגָא בְּזוּגָא חָדָא (לְקוּדְשָׁא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, (ד' ט"ז ע"ב) וְלֹא תִקְדָּשָׁא בְּקִדּוּשָׁה חָדָא.

וְאוֹמַר רְזִי לִי רְזִי לִי, דָּא הוּא רְזָא עֲלָאָה. דָּא הוּא רוּחַ קְדִישָׁא, אָבֵל אוֹי לִי עַל דְרָא, וְעַל עַלְמָא. בּוּגְדִים בְּגָדוּ, דְּכַלְהוּ מְשַׁקְרָן בֵּיהּ. מְשַׁקְרָן בְּהוּ בְּגַרְמֵיהּוּ, וְלֹא דִי דְמְשַׁקְרָן בְּגַרְמֵיהּוּ (מַמַּשׁ), אֵלָּא אֵינֹן בְּנִין דְּאוּלִּידוּ מִתְּשַׁקְרָן בְּהוּא שְׁקָרָא דְלֵהוּן, וְאַשְׁתַּכְּחוּ פְּגִימִין לְעִילָא וְתַתָּא. בֵּינֹן דְּאַסְתַּפַּל יִשְׁעֵיהּוּ בְּהַאי, כְּנִישׁ לְאַיִנֹן דְּחַלִּין חַטָּאָה, וְאוּלִיף לוֹן אַרְחַ קְדִישָׁא לְאַתְקַדְשָׁא בְּקִדּוּשָׁה דְּמִלְכָּא, וְלֹא שְׁתַּכַּחָא בְּנֵיהּוּ קְדִישִׁין. בֵּינֹן דְּאַתְקַדְשׁוּ אֵלִין, אֵינֹן בְּנִין דְּאוּלִּידוּ אַקְרוּן עַל שְׁמֵיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ח) הִנֵּה אָנֹכִי וְהִילָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְיָ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל, דְּפָרִישֵׁן מִשָּׂאר עַמִּין.

דְּכָר אַחַר מִכְּנַף הָאָרְץ זְמִירַת שְׁמַעְנֹו, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וְאַרוֹן קְדִישָׁא קְדִישָׁא קְדִישָׁא קְדִישָׁא, שְׁמַעְנֹו יִשְׂרָאֵל דְּמִסְטָרָא חַד דְּאַרְעָא, תְּשַׁבְּחֵן וְחַדוּ וְקַל מְזַמְרֵי עֲלָאי, דְּמְזַמְרֵי בְּאַרְעָא. כְּדִין צְבִי

וְכַתְּוִי? מַחְצוֹת הַלֵּילָה וְאִילָף. וְאַזְזִירַת שְׁמַעְנֹו (בְּלִילָה), תְּשַׁבְּחֹת. וְזְמִירוֹת, כְּמוּ שְׁנֹאֲמַר (וַיִּקְרָא כה) לֹא תִזְמֹר. וּכְתוּב (ישעיה כה) זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה, עַקְוֹר מִמְּקוֹמָם שֶׁל כָּל אוֹתָם תְּקִיפִים. שְׁהֵרִי כְּשֶׁנִּכְנַס הַלֵּילָה, כְּמָה עָרִיצִים מַחְצוֹת מְזִיקִים שׁוּמְרֵי הַחֲקִים מְצוּיִים בְּעוֹלָם, הוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם לְקַטְרָג. מַחְצוֹת הַלֵּילָה וְאִילָף מִתְעוֹרְרַת רוּחַ אַחַת וְעוֹקְרַת אֶת כָּלֵם מִמְּקוֹמוֹתֵיהֶם, וּמַעֲבִירָה אוֹתָם כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁלֹטוּ. זְמִירַת שְׁמַעְנֹו, תְּשַׁבְּחֹת שֶׁל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּלִילָה. וְכָל זֶה לְמָה? צְבִי לְצַדִּיק, לְהַזְדַּוּג בְּזוּג אֶחָד (לְקוּדְשֵׁי) שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֵהֲתַקְדָּשׁ בְּקִדְשָׁה אַחַת.

וְאָמַר רְזִי לִי רְזִי לִי - זֶהוּ סוּד עֲלִיּוֹן, זֶהוּ רוּחַ קְדוּשָׁה. אָבֵל, אוֹי לִי - עַל הַדּוֹר וְעַל הָעוֹלָם. בּוּגְדִים בְּגָדוּ, שְׂכָלֵם מְשַׁקְרִים בּוּ, מְשַׁקְרִים בְּהֵם בְּעַצְמָם. וְלֹא דִי שְׁמַשְׁקְרִים בְּעַצְמָם (מִמַּשׁ), אֵלָּא אוֹתָם בְּנִים שִׁילְדוּ מִשְׁתַּקְרִים בְּאוֹתוֹ שְׁקַר שְׁלֵהֶם, וְנִמְצְאִים פְּגוּמִים לְמַעַלָּה וּמַטָּה. בֵּינֹן שִׁישְׁעֵיהּוּ הַסְּתַפַּל בְּזָה, כְּנִסַּת אֶת אוֹתָם יִרְאֵי חַטָּא וְלִמַּד אוֹתָם דְּרַף קְדוּשָׁה לְהִתְקַדְּשׁ בְּקִדְשַׁת הַמְּלָךְ וְלֵהֲמַצֵּא בְּנֵיהֶם קְדוּשִׁים. בֵּינֹן שְׁאֵלָה הַתְּקַדְּשׁוּ, אוֹתָם בְּנִים שִׁילְדוּ נִקְרְאוּ עַל שְׁמוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוּב (ישעיה ח) הִנֵּה אָנֹכִי וְהִילָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי ה' לְאוֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁפָרוּשִׁים מִשָּׂאר הָעַמִּים.

דְּכָר אַחַר מִכְּנַף הָאָרְץ זְמִירַת שְׁמַעְנֹו - בְּשַׁעֲתָא שְׁנִכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְץ וְהָאָרוֹן הַקְּדוֹשׁ עוֹמֵד לְפָנֵיהֶם, שְׁמַעְנֹו יִשְׂרָאֵל שְׁמַצַּד אֶחָד שֶׁל הָאָרְץ תְּשַׁבְּחֹת וּשְׁמַחָה וְקוֹל מְזַמְרִים עֲלִיוֹנִים

לצדיק, תושבחה דמשה הוה בהיהא שעטא. דבכל אתר דארון הוה שארי בארעא, הוה שמעי קלא דאמרי, (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. אבל אוי לי דבוגדים בגדו, דזמינין ישראל לשקרא בקודשא בריך הוא, ולא תעקרא מארעא זמנא חדא. ובגין דאתאחדו בינייהו שקרא דלהון, יתעקרון זמנא תניינא, עד דישתלים חובייהו בארעא אתרא.

לקוח את ספר התורה הזה וגו'. (דברים לא) הא אוקימנא מלי. אלהיכם. אלהיך. אל. אלהינו. דאמר רבי אבא אמר רבי יהודה, מאי דכתיב, (שמות ג) כי המקום אשר עמד עליו אדמת קדש הוא. אדמת קדש ודאי, דהיינו ארץ החיים. אשר אפה עומד עליו, עליו ודאי, היינו בקדמיתא, וכל שפן לבתר. תאנא, אמר רבי יוסי, כתיב והיה שם בך לעד, לעד ודאי דיסהיד סהדותא.

תלתא אינון דקיימו בסהדותא לאסהדא, ואלין אינון: באר דיצחק, גורל, ואבנא דשוי יהושע. ודא שירתא, סהדותא יתיר מפלא. אמר רבי יצחק אי הכי ארבע אינון. אמר ליה ודאי, אבל גורל לא כתיב ביה סהדותא.

באר דיצחק מגלן. דכתיב, (בראשית כא) בעבור תהיה לי לעדה וגו'. גורל, דכתיב, (במדבר כו) על פי הגורל תחלק נחלתו, דהוה אמר, דא ליהודה, ודא לבנימין, וכן לכלהו. אבנא דיהושע, דכתיב, (יהושע כד) הנה האבן הזאת תהיה בנו לעדה. והכא, והיה שם בך לעד. וכתיב, וענתה השירה הזאת לפניו לעד, היא ודאי אסהידת בהו בישראל.

תלתא אינון דקיימו בסהדותא לאסהדא, ואלין אינון: באר דיצחק, גורל, ואבנא דשוי יהושע. ודא שירתא, סהדותא יתיר מפלא. אמר רבי יצחק אי הכי ארבע אינון. אמר ליה ודאי, אבל גורל לא כתיב ביה סהדותא.

באר דיצחק מגלן. דכתיב, (בראשית כא) בעבור תהיה לי לעדה וגו'. גורל, דכתיב, (במדבר כו) על פי הגורל תחלק נחלתו, דהוה אמר, דא ליהודה, ודא לבנימין, וכן לכלהו. אבנא דיהושע, דכתיב, (יהושע כד) הנה האבן הזאת תהיה בנו לעדה. והכא, והיה שם בך לעד. וכתיב, וענתה השירה הזאת לפניו לעד, היא ודאי אסהידת בהו בישראל.

תלתא אינון דקיימו בסהדותא לאסהדא, ואלין אינון: באר דיצחק, גורל, ואבנא דשוי יהושע. ודא שירתא, סהדותא יתיר מפלא. אמר רבי יצחק אי הכי ארבע אינון. אמר ליה ודאי, אבל גורל לא כתיב ביה סהדותא.

באר דיצחק מגלן. דכתיב, (בראשית כא) בעבור תהיה לי לעדה וגו'. גורל, דכתיב, (במדבר כו) על פי הגורל תחלק נחלתו, דהוה אמר, דא ליהודה, ודא לבנימין, וכן לכלהו. אבנא דיהושע, דכתיב, (יהושע כד) הנה האבן הזאת תהיה בנו לעדה. והכא, והיה שם בך לעד. וכתיב, וענתה השירה הזאת לפניו לעד, היא ודאי אסהידת בהו בישראל.

רַמְדֵנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה שְׂכָתוֹב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגו', אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תּוֹמָם. הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, מָהוּ אֵת דְּבָרֵי, אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת מִיבְעֵי לִיהּ. וּמָהוּ עַד תּוֹמָם. אֶלָּא הֲכֵי תֵאנָא בְּרִזָּא דְמַתְנִיתִין, כֹּל אֵינּוֹן מְלִי דְאָמַר מֹשֶׁה, כִּלְהוּ מַתְגַּלְפִּי בְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל אֵינּוֹן מְלִין הוּוּ אַתְיִין, וְסִלְקִין וְנַחְתִּין, וּמַתְגַּלְפִּין תַּמָּן. וְכֹל מְלָה וּמְלָה הָוּה אַתְיָא קָמֵי מֹשֶׁה לְאַתְגַּלְפָּא עַל יְדוּי וְקִימָא קָמִיהּ. וְהֵינּוּ דְכָתִיב עַד תּוֹמָם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה הַזֹּאת בְּרִיךְ הוּא לֹא לְהִיּוֹת! מָה זֶה רֹמֵז? אֶלָּא שִׁירָה שְׂאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, מְלֵךְ שְׁהַשְׁלוּם כְּלוּ שְׁלוֹ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ הַדְּבָרִים. (שְׁשִׁינּוּ שְׂכָתוֹב) (תְּהֵלִים צב) מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מְמַשׁ. שִׁיר שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְהֵכֵא אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר.)

אֶלָּא הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, הֲתָם שִׁיר, וְהֲכֵא שִׁירָה. דָּא דְכַר, וְדָא נוֹקְבָא. וְהָא תְנִינָן, כֹּל נְבִיאֵי כְּלָהוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּקוּף בְּעֵינֵיהוּ דְבְנֵי נְשָׂא, וְאֵינּוֹן אָמְרוּ שִׁיר, וּמֹשֶׁה אָמַר שִׁירָה. (וּמְנַן לֵנו שׁוּ הֵיא נְקֻבָּה שְׂכָתוֹב וְעֵנְתָה הַשִּׁירָה וְגו') מֹשֶׁה הָיָה לוֹ לֹמַר שִׁיר, וְהֵם שִׁירָה. אֶלָּא זְהוּ סוּד הַדְּבָר, מֹשֶׁה לֹא אָמַר אֵת זֶה לְעַצְמוֹ, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא כֹף, אֶלָּא מֹשֶׁה וְדָאֵי נוֹדַע מִכָּאֵן שְׁהוּא בְּדַרְגָּה יוֹתֵר עֲלֵיוֹנָה מִהַכֹּל. מֹשֶׁה עָלָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, וְהֵם יָרְדוּ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה. הוּא עָלָה מִלְמַטָּה

הַתֵּאנָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָאֵי דְכָתִיב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגו', אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תּוֹמָם. הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, מָהוּ אֵת דְּבָרֵי, אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת מִיבְעֵי לִיהּ. וּמָהוּ עַד תּוֹמָם. אֶלָּא הֲכֵי תֵאנָא בְּרִזָּא דְמַתְנִיתִין, כֹּל אֵינּוֹן מְלִי דְאָמַר מֹשֶׁה, כִּלְהוּ מַתְגַּלְפִּי בְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל אֵינּוֹן מְלִין הוּוּ אַתְיִין, וְסִלְקִין וְנַחְתִּין, וּמַתְגַּלְפִּין תַּמָּן. וְכֹל מְלָה וּמְלָה הָוּה אַתְיָא קָמֵי מֹשֶׁה לְאַתְגַּלְפָּא עַל יְדוּי וְקִימָא קָמִיהּ. וְהֵינּוּ דְכָתִיב עַד תּוֹמָם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה הַזֹּאת מִיבְעֵי לִיהּ: מָאֵי קָא רְמִיזָא. אֶלָּא שִׁירָתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, מְלֵכָא דְשַׁלְמָא כֹּלָא דִּילֵיהּ, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי. (דְּתֵנָא כְּתִיב) (תְּהֵלִים צב) מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מְמַשׁ. שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְהֵכֵא אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר.)

אֶלָּא הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, הֲתָם שִׁיר, וְהֲכֵא שִׁירָה. דָּא דְכַר, וְדָא נוֹקְבָא. וְהָא תְנִינָן, כֹּל נְבִיאֵי כְּלָהוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּקוּף בְּעֵינֵיהוּ דְבְנֵי נְשָׂא, וְאֵינּוֹן אָמְרוּ שִׁיר, וּמֹשֶׁה אָמַר שִׁירָה. (וּמְנַן לֵנו הֵיא נוֹקְבָא הוּא, דְכָתִיב וְעֵנְתָה הַשִּׁירָה וְגו') מֹשֶׁה הָיָה לוֹ לִיּוֹם הַשַּׁבָּת לְמִימַר שִׁיר, וְאֵינּוֹן שִׁירָה. (דף רפ"ה ע"א) אֶלָּא דָּא הֵיא רִזָּא דְמְלָה, מֹשֶׁה לְגַרְמִיָּה לָא קָאֲמַר דָּא, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לִיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָאו הֲכֵי, אֶלָּא מֹשֶׁה וְדָאֵי מִהֲכֵא אֲשַׁתְּמוּדַע, דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יַתִּיר מִכְּלָא. מֹשֶׁה סָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְאֵינּוֹן נַחְתִּי מְעֵילָא לְתַתָּא. הוּא סָלִיק מִתַּתָּא

למעלה, כמו ששנינו, מעלין בקדש ואין מורידין. משה עלה מלמטה למעלה, שאמר שירה, תשבחת המלכה שהיא משבחת למלך. ומשה נאחז בכל (במלך). והם ירדו מלמעלה למטה, שאמרו שיר, שהוא שבח שמשבח המלך את המלכה, והם נאחזו במלכה. ועל זה בזה נודע שבחו של משה יותר מפלם. והינו שכתוב, (שמות טו) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה. שיר המלכה. למי? לה. ולכן וכתב משה את דברי השירה הזאת, וענתה השירה הזאת.

וענתה השירה הזאת? וענו הדברים האלה הנה צריך לו להיות! אלא סוד הדבר כפי שבארנו, שכתוב (איוב ב) וארץ מתקוממה לו, ומשה הסתפל בכל, ועל זה אמר שירה, כדי לאחז דברים במקום הנה להיות עליהם דין, שכתוב וענתה השירה הזאת לפניו. ולמה? שכתוב פי אני ידעתי את יצרו, וכתוב פי ידעתי אחרי מותי וגו'. וכשתעשו את זה, מיד - וענתה השירה הזאת לפניו לעד.

בא וראה, כתוב יגלו שמים עונו, ולא יותר, אבל - וארץ מתקוממה לו. בזה נעשה דין למי שנעשה. כתוב, (שמואל ב-ב) וידבר דוד לה' את דברי השירה הזאת. כאן תשבחת של דוד היא, משום שאמר שירה מלמטה למעלה, וזכה לדרגה הזו, ולא אמר שירה זו אלא בסוף ימיו, שהיה יותר בשלמות מהשירה הזו, כמו ששנינו (אבות פ"ב) אל תאמן בעצמך עד יום מותך. וכאן למה זכה דוד לומר שירה מלמטה למעלה בסוף ימיו? שהיה במנוחה מפל

לעילא, כמה דתנינן מעלין בקדש ואין מורידין. משה סליק מתתא לעילא, דאמר שירה תושבחתא דמטרוניתא, דאיהי משבחת למלכא. ומשה בכלא (כ"א במלכא) אתאחד. ואינון נחתי מעילא לתתא, דאמרו שיר, דהוא שבחא דמשבחא מלכא למטרוניתא, ואינון במטרוניתא אתאחדו. ועל דא, בהאי אשתמודע שבחא דמשה, יתיר מפלהו. והינו דכתיב, (שמות טו) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי, שירתא דמטרוניתא למאן. ליי. ובגין כך, וכתוב משה את דברי השירה הזאת, וענתה השירה הזאת.

וענתה השירה הזאת, וענו הדברים האלה מיבעי ליה. אלא רזא דמלה כמה דאוקימנא, דכתיב, (איוב ב) וארץ מתקוממה לו, ומשה בכלא אסתפל, ועל דא אמר שירה, בגין לאתאחדא מלין באתר דא, למהוי עליהו דינא, דכתיב וענתה השירה הזאת לפניו. ולמה. דכתיב פי אני ידעתי את יצרו, וכתוב פי ידעתי אחרי מותי וגו'. וכד תעבדו דא, מיד וענתה השירה הזאת לפניו לעד. תא חזי, פתיב (איוב ב) יגלו שמים עונו ולא יתיר, אבל וארץ מתקוממה לו. בהאי דינא אתעביד למאן דאתעביד. פתיב, (שמואל ב-ב) וידבר דוד ליי את דברי השירה הזאת. השתא תושבחתא דדוד הוא, בגין דאמר שירה מתתא לעילא, וזכה להאי דרגא, ולא אמר האי שירה, אלא בסוף יומיו, דהוה בשלימו יתיר מהאי שירה. כמה דתנינן, אל תאמן בעצמך עד יום מותך. והכא, אמאי זכה דוד למימר שירתא מתתא לעילא, בסוף יומיו. דהוה בניחא מפל סטרוי, דכתיב, (שם)

צָדָדְיוֹ, שְׁפָתוֹב בְּיוֹם הַצִּיל ה'
אתוּ מִכַּף כָּל אִיבּוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁירָה מַעֲלָה
מֵהַכַּל מַהִּי? כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ בְּסוּד
הַמִּשְׁנָה, בְּדוּבְרִים וּבְמַעֲשֵׂה כֶּף
(דו"א) גַּם מִלְמַטָּה לְמַעֲלָה
וּמִלְמַעֲלָה לְמַטָּה, וְאַחַר כֶּף לְכוּן
אֶת הַלֵּב, וְלִקְשֹׁר הַכַּל בְּקֶשֶׁר
אֶחָד.

מִיָּנִן לָנוּ? מִמַּשָּׁה, בַּהֲתַחֲלָה
מִלְמַטָּה לְמַעֲלָה, (דברים לב) כִּי שֵׁם
ה' אֶקְרָא. מַה זֶה אֶקְרָא? כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב וּקְרָא אֶל מִשָּׁה - זוֹ
הַשְּׂכִינָה. אַחַר כֶּף, הִבּוּ גְדֵל
לְאַלְהֵינוּ - זֶה מִלֶּךְ הַעֲלִיּוֹן. אַחַר
כֶּף יָרַד בְּדַרְגוֹתָיו מִלְמַעֲלָה
לְמַטָּה, שְׁפָתוֹב צְדִיק וְיִשָּׁר. אַחַר
כֶּף קוֹשֵׁר קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה וְאוֹמֵר
הוּא, וְזֶהוּ קֶשֶׁר לְכָל.

מִשׁוּם כֶּף צָרִיף אָדָם לְסִדֵּר שִׁבַּח
רְבוּנוּ כְּמוֹ זֶה. בַּהֲתַחֲלָה מִלְמַטָּה
לְמַעֲלָה, לְהַעֲלוֹת כְּבוֹד רְבוּנוּ
לְמָקוֹם שֶׁהַשְּׂקָאֵת עִמָּךְ הַבָּאֵר
שׁוֹפֵעֵת וְיוֹצֵאת. אַחַר כֶּף (שופט)
לְהַמְשִׁיף מִלְמַעֲלָה לְמַטָּה
מֵאוֹתָהּ הַשְּׂקָאֵת הַנַּחֲל לְכָל
דְּרָגָה וְדְרָגָה, עַד הַדְּרָגָה
הָאֲחֻרֹנָה, לְהַמְשִׁיף בְּרִכּוֹת לְכָל
מִלְמַעֲלָה לְמַטָּה. אַחַר כֶּף צָרִיף
לְקֶשֶׁר קֶשֶׁר בְּכָל, קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה.
וְזֶהוּ הָאָדָם שֶׁמְכַבֵּד שֵׁם רְבוּנוּ
לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְעַל זֶה
כְּתוּב (שמואל א-ב) כִּי מְכַבְּדִי
אֶכְבֵּד. כִּי מְכַבְּדִי - לְעוֹלָם הַזֶּה.
אֶכְבֵּד - לְעוֹלָם הַבָּא.

וּבְזֵי יִקְלוּ. מַה זֶה וּבְזֵי יִקְלוּ? זֶהוּ
מִי שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם
הַקָּדוֹשׁ, וְלִקְשֹׁר קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה,
וּלְהַמְשִׁיף בְּרִכּוֹת לְמָקוֹם שֶׁצָּרִיף
וּלְכַבֵּד שֵׁם רְבוּנוּ. וְכָל מִי שֶׁלֹּא
יֹדֵעַ לְכַבֵּד אֶת שֵׁם רְבוּנוּ, טוֹב
לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּבְזֵי יִקְלוּ, מִי
שֶׁלֹּא לְכַבֵּד אֶת רְבוּנוּ וְלֹא מִתְּפוּן

בְּיוֹם הַצִּיל יְי' אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אִיבּוֹ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁירָתָא מַעֲלִיא מַכְלָא מְאִי
הִיא. כְּמָה דְתַנַּיִנָן בְּרָזָא דְמַתְּנִיתִין,
בְּמַלְיָן וּבְעוֹבְדָא הָכִי (ס"א הו"א) נְמִי מַתְּתָא
לְעִילָא, וּמַעֲיִלָא לְתַתָּא. וּלְבַתֵּר לְכוּוֹנָא
בְּלַבָּא, וּלְקַשְׂרָא כְלָא בְּחַד קַשְׂרָא.

מִנְיָן מִמַּשָּׁה, בְּקַדְמִיתָא, מַתְּתָא לְעִילָא, (דברים
לב) כִּי שֵׁם יְי' אֶקְרָא. מְאִי אֶקְרָא. כְּמָה
דְכַתִּיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, דָּא שְׂכִינְתָא.
לְבַתֵּר, הִבּוּ גְדֵל לְאַלְהֵינוּ, דָּא מִלְכָּא עֲלָאָה.
לְבַתֵּר נְחִית בְּדַרְגוּי מַעֲיִלָא לְתַתָּא, דְכַתִּיב
צְדִיק וְיִשָּׁר. לְבַתֵּר קֶשֶׁר קַשְׂרָא דְמַהִימְנוּתָא
וְאָמַר, הוּא, וְדָא הוּא קַשְׂרָא לְכָלָא.

בְּגִין כֶּף, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְסִדְרָא שְׁבַחָא דְמֵאֲרִיָּה
כְּהֵאִי גּוּוֹנָא, בְּקַדְמִיתָא מַתְּתָא לְעִילָא,
לְסִלְקָא יִקְרָא דְמֵאֲרִיָּה, לְאַתֵּר דְשִׁקְיוֹ
דְעַמִּיקָא דְבִירָא נְגִיד וְנַפִּיק. לְבַתֵּר (גיר)
לְאַמְשָׁכָא מַעֲיִלָא לְתַתָּא, מַהֵהוּא שִׁקְיוֹ
דְנַחֲלָא, לְכָל דְרָגָא וְדְרָגָא, עַד דְרָגָא בְּתַרְאָה,
לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן לְכָלָא, מַלְעִילָא לְתַתָּא.
לְבַתֵּר בְּעֵי לְקַשְׂרָא קַשְׂרָא בְכָלָא, קַשְׂרָא
דְמַהִימְנוּתָא. וְדָא הוּא בַר נֶשׁ דְאוּקִיר לְשִׁמָּא
דְמֵאֲרִיָּה, לְיַחַדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (שמואל א ב) כִּי מְכַבְּדִי אֶכְבֵּד, כִּי מְכַבְּדִי
לְעִלְמָא דָּא, אֶכְבֵּד בְּעִלְמָא דְאַתִּי.

וּבְזֵי יִקְלוּ, מְאִי וּבְזֵי יִקְלוּ. דָּא הוּא מָאן דְלָא
יֹדֵעַ לְיַחַדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, וּלְקַשְׂרָא
קַשְׂרָא דְמַהִימְנוּתָא, וּלְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן לְאַתֵּר
דְאַצְטְרִיף, וּלְאוּקִיר שְׁמָא דְמֵאֲרִיָּה. וְכָל מָאן
דְלָא יֹדֵעַ לְאוּקִיר שְׁמָא דְמֵאֲרִיָּה, טַב לִיָּה
דְלָא אֲבִירִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּבְזֵי יִקְלוּ, מָאן דְלָא יֹדֵעַ
לְאוּקִיר לְמֵאֲרִיָּה, וְלֹא אֲתַפּוּן בְּאַמְן,

דְתַנִּינָן גְדוּל הָעוֹנָה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ.
וְהָא אוֹקִימָנָא קָמִיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְאָמֵן,
מְשִׁיךְ בְּרַכָּאן מִמְבוּעָא לְמַלְפָּא, וּמַמְלָפָא
לְמִטְרוּנִיתָא (דא בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל). וּבְאַתְרוּן גְּלִיפִין
דְרַבִּי אֶלְעָזָר, מְאָל"ף לִמ"ם, וּמַמ"ם לְנו"ן.
פִּינּוּן דְמִטּוּ בְרַכָּאן לְנוּן, מִתְמָן נִגְדִין (דף רפ"ה
ע"ב) וְנִפְקִין בְּרַכָּאן לְעֵלְאֵי וְתַתְּאֵי, וּמִתְפְּשְׁטֵי
בְכֻלָּא. וְקֵלָא נְפִיק אֶתְשַׁקִּיּוּ מִשְׁקִיּוֹתָא
דְבִרְכָן, דְאִפִּיק פְּלַנְיָא עֲבָדָא דְמַלְפָּא קִדִּישָׁא.
וְכֵד יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מְשַׁמְרִין לְאַתְבָּא אָמֵן,
לְכוּוֹנָא לְפִייהוּ כְּמָה דְאַצְטְרִיף, פְּמָה
פְתַחִין דְבִרְפָּאן פְתִיחִין לִיה לְעֵילָא, פְּמָה
טְבָאן מִשְׁתַּפְּחִין בְּכֻלְהוּ עֲלֵמִין, פְּמָה חֲדוּ
בְכֻלָּא. מְאִי אָגַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל דְגִרְמִין הָאֵי.
אָגַר לְהוּ בְעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.
בְעֵלְמָא דִין בְּשַׁעְתָּא דְעֵאקִין לְהוּ (לְיִשְׂרָאֵל),
וּמְצַלָן צְלוֹתָא קָמִי מְאִרִיהוּן, קֵלָא מְכַרְזָא
בְכֻלְהוּ עֲלֵמִין, (יִשְׁעִיָּה כ"ו) פְתַחוּ שַׁעְרִים וַיְבוֹא
גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים אֵל תִּקְרִי אֲמוּנִים,
אֶלָּא אֲמוּנִים. פְתַחוּ שַׁעְרִים, פְּמָה דִישְׂרָאֵל
פְתַחִין לְהוּ תְרַעִין דְבִרְפָּאן, כִּן הַשְׁתָּא פְתַחוּ
שַׁעְרִים, וְתַתְקַבֵּל צְלוֹתְהוּן מְאִינוּן דְעֵאקִין
לְהוּ.

הָאֵי בְעֵלְמָא דִין, בְעֵלְמָא דְאַתִּי מְאִי
אָגְרִייהוּ. דְכֵד יְפוּק בֵּר נֶשׁ מְהָאֵי
עֵלְמָא, דְהוּהוּ שׁוֹמֵר לְאַתְבָּא אָמֵן. מְאִי
שׁוֹמֵר. פְּלוּמֵר, נְטִיר הֵיא בְרַכָּה דְאָמֵר
הֵהוּא דְמְבָרָךְ, וּמְחַפָּה לִיה לְאַתְבָּא אָמֵן,
כְּמָה דְאַצְטְרִיף. נִשְׁמַתִּיה סִלְקָא וּמְכַרְזִי
קָמִיה, פְתַחוּ שַׁעְרִים קָמִיה, כְּמָה דְאִיהוּ הָוֵה
פְתַח תְרַעִין כָּל יוֹמָא, כִּד הָוֵה שׁוֹמֵר אֲמוּנִים.
אָמֵר רַבִּי יוֹסִי אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה, מְאִי אָמֵן.
אָמֵר רַבִּי אַבָּא, הָא אוֹקְמוּהָ כֻלָּא, אָמֵן

בְּאָמֵן, שְׁשַׁנְיָנוּ, גְדוּל הָעוֹנָה אָמֵן
יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ. וְהָרִי בְאַרְנו
לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁאָמֵן מוֹשֵׁף
בְּרֻכּוֹת מִמְבוּעַ הַמַּלְךְ, וּמִהַמְלָךְ
לְמַלְכָּה (וּ בְנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל). וּבְאַתְוִתוֹת
חֻקוֹת שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר, מְאָל"ף
לִמ"ם, וּמַמ"ם לְנו"ן. פִּינּוּן
שְׁמַנְיָעוֹת הַבְּרֻכּוֹת לְנו"ן, מִשֵּׁם
שׁוֹפְעוֹת וַיּוֹצֵאוֹת בְּרֻכּוֹת
לְעֵלְיוֹנִים וְלַתַּחְתּוֹנִים וּמִתְפְּשׁוֹת
בְּכָל. וְקוּל יוֹצֵא: הַשְׁקוּ מִהַשְׁקָא
הַבְּרֻכּוֹת שֶׁהוֹצִיא פְלוּנִי עֲבָד
הַמַּלְךְ הַקְדוֹשׁ.

וּבְשִׁישְׂרָאֵר לְמַטָּה מְשַׁמְרִים
לְהַשִּׁיב אָמֵן, לְכוּן לְבָס כְּמוֹ
שְׁצִרִיף, כְּמָה פְתַחִי בְרֻכּוֹת
פְתוּחִים לוֹ לְמַעְלָה, כְּמָה טוֹבוֹת
נִמְצְאוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כְּמָה
שְׁמַחָה בְּכָל מָה הַשְׁכַּר לְיִשְׂרָאֵל
שְׁגִרְמוּ אֵת זֶה? שְׁכַר לְהֵם בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. בְּעוֹלָם הַזֶּה
בְּשַׁעֲהַ שְׁמַצִּיקִים לְהֵם (לְיִשְׂרָאֵל)
וּמִתְפַּלְלִים תְּפִלָּה לְפָנֵי רְבוּנָם,
קוּל מְכַרְזִי בְכָל הָעוֹלָמוֹת: (יִשְׁעִיָּה
כ"ו) פְתַחוּ שַׁעְרִים וַיְבוֹא גוֹי צְדִיק
שׁוֹמֵר אֲמוּנִים. אֵל תִּקְרִי אֲמוּנִים
אֶלָּא אֲמוּנִים. פְתַחוּ שַׁעְרִים, כְּמוֹ
שֶׁלִישְׂרָאֵל פְתוּחִים שַׁעְרֵי
הַבְּרֻכּוֹת, כִּן כַּעַת פְתַחוּ שַׁעְרִים,
וְתַתְקַבֵּל תְּפִלְתָם מְאוּתָם
שְׁמַצִּיקִים לְהֵם.

זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה. בְּעוֹלָם הַבָּא מָה
שְׁכַרְם? שְׁכַשְׁיָצָא אָדָם מִהָעוֹלָם
הַזֶּה, שְׁהִיָּה שׁוֹמֵר לְהַשִּׁיב אָמֵן,
מָה זֶה שׁוֹמֵר? פְּלוּמֵר, שׁוֹמֵר
אוֹתָהּ בְּרַכָּה שְׁאָמֵר אוֹתוֹ הַמְּבָרָךְ,
וּמְחַפָּה לוֹ לְהַשִּׁיב אָמֵן כְּמוֹ
שְׁצִרִיף. נִשְׁמַתוּ עוֹלָה, וּמְכַרְזִים
לְפָנֵיהֶ: פְתַחוּ שַׁעְרִים לְפָנֵינוּ, כְּמוֹ
שֶׁהוּא הִיָּה פּוֹתַח שַׁעְרִים כָּל יוֹם
כְּשֶׁהִיָּה שׁוֹמֵר אֲמוּנִים.

אָמֵר רַבִּי יוֹסִי אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה,
מָה זֶה אָמֵן? אָמֵר רַבִּי אַבָּא, הָרִי
פְרִשׁוּהָ כֻלָּא. אָמֵן נִקְרָא מְבוּעַ שֶׁל

אותו הנחל ששופע, אמן נקרא, שפתוב (משלי ח) ואהיה אצלו אמן. אל תקרי אמן אלא אמן. קיום הכל אותו הנחל (השל) ששופע ויוצא, אמן נקרא. שלמדנו, (תהלים ק) מן העולם ועד העולם - עולם שלמעלה, עולם שלמטה. גם כן אמן ואמן - אמן שלמעלה, אמן שלמטה. אמן קיום של כלם, והרי בארנו אמן באותן אותיות.

רבי שמעון אמר, אל"ף עמק הבאר שכל הברכות, משם נובעות יוצאות ונמצאות. מ"ם פתוחה, נהר ששופע ויוצא, ונקרא מ"ם. והוא סוד ששנינו, מ"ם פתוחה, מ"ם סתומה, כמו שבארנו (ישעיה ט) לטרפה המשרה.

נו"ן פשוטה, כלל של שתי נונין. נו"ן כפופה, כלל של האות וא"ו, כלל של נון כפופה (פשוטה). (מ"ם

פתוחה, כלל של שתי נונין - נון פשוטה, נון כפופה. נון פשוטה כלל של האות וא"ו) משום כך הכל נקרא נון ואו נון. ובסוד המשנה כך שנינו, ו' זכר, ו' פשוטה כלל של זכר ונקבה. נון כפופה בכלל של פשוטה היא. ובספרו של רב המנונא סבא, מ"ם של פאן היא נוטריקון מל"ף, והינו אמן. אמן נוטריקון א"ל מ"לף נ"אמן. כלל של הכל, ויפה הוא, והרי נתבאר. למדנו, כל מי ששמע ברכה מאתו מברך ולא מכון באמן, עליו נאמר ובני יקלו, כמו שנאמר (מלאכי א) לכם הפהנים בוניי שמי. מה ענשו? כמו שלא פתח בברכות למעלה, כך לא פותחים לו. ולא עוד, אלא כשיוצא מהעולם הזה, מכריזים לפניו ואומרים: סגרו הפתחים לפני פלוני ולא יפנס, ואל תקבלו אותו. אוי לו! אוי לנשמתו!

אקרי מבושא דההוא נחלא דנגיד, אמן אקרי, דכתיב, (משלי ח) ואהיה אצלו אמן, אל תקרי אמן, אלא אמן. קיומא דכלהו ההוא נחלא (ס"א טלא) דנגיד ונפיק, אמן אקרי. דתניא, (תהלים ק) מן העולם ועד העולם, עולם דלעילא, עולם דלתתא. אוף הכא אמן ואמן, אמן דלעילא, אמן דלתתא. אמן קיומא דכלהו, והא אוקימנא אמן באינון אתוון.

רבי שמעון אמר, אלף עמיקא דבירא דכל ברכאן מתמן נבעין ונפקין, ומשפתחין. מ"ם פתוחה, נהרא דנגיד ונפיק, ואקרי מ"ם. והוא רזא דתנינן, מ"ם פתוחה, מ"ם סתומה. כמה דאוקימנא, (ישעיה ט) לטרפה המשרה.

נון פשוטה, כלל דתריין נונין, נון כפופה. כלל דאת וא"ו, כלל דנון כפופה (ס"א

פשוטה). (ס"א מ"ם פתוחה, כלל דתריין נונין, נון פשוטה, נון כפופה. נון פשוטה כלל דאת וא"ו) בגין כך כלל אקרי נון ואו נון. וברזא דמתנייתא הכי תאנא, ו' דכר, ו' פשוטה כלל דדכר ונוקבא, נון כפופה, בכלל דפשוטה היא. ובספרא דרב המנונא סבא, מם דהכא, היא נוטריקון מל"ף, והינו אמן, אמן נוטריקון, א"ל מ"לף נ"אמן. כלל דכלא, ושפיר הוא, והא אתמר.

תאנא, כל מאן דשמע ברכה מההוא דמברך, ולא אתפוון באמן, עליה נאמר ובני יקלו. כמה דאת אמר, (מלאכי א) לכם הפהנים בוניי שמי. מאי עונשיה. כמה דלא פתח ברכאן לעילא, כך לא פתחין ליה. ולא עוד אלא כד נפיק מהאי עלמא, מכריזי קמיה, ואמרי, טרוקו גלי קמיה דפלנייא, ולא ליעול, ולא תקבלון ליה, ווי ליה, ווי לנשמתיה.

ותאנא, חייבי דגיהנם, פלהו סלקי במדורין ידיען, וכמה פתחין אית ליה לגיהנם, וכלהו פתחין לקבל פתחין דגן עדן. ובשעתא דאפקי לאינון חייביא דקבילו עונשייהו, אינון פתחי פתיחין, ושוויין (כ"א וש"ב) לון לבר. וכלהו פתחין בשמהן אקרוין, לקבליהון דפתחין דגן עדן, וכל פתחא ופתחא, אקרי שמא, לקבלי ההוא פתחא דגיהנם, ואשתמודען פתחין לקבליהון פתחין, אינון פתחין דגן עדן.

בגיהנם אית מדורא בתרא תתאה דכלהו, והוא מדורא הוי מדורא על מדורא, ואקרי (איוב י) ארץ עיפתה. מהו עיפתה. כמה דאת אמר (שמות כח) רבוע יהיה כפול, ומתרגמינן מרובע יהי עיף, אוף הקא עיפתה, פלומר כפולה. והוא אקרי שאול תחתית, שאול הוא מדורא חד. תחתית, הוא מדורא תתאה. ובגין פך אקרי ארץ עיפתה תחתית, ואקרי אבדון. ועל דא כתיב, (משלי טו) שאול ואבדון. וכלהו מדורין לא אכפלו, וכלהו לא עייפין בר מהאי.

ותאנא, מאן דנחית לאבדון (דף קפ"ו ע"א) דאקרי תחתית, לא סליק לעלמין. והוא אקרי גבר דאשתצי ואתאביד מפלהו עלמין. ותאנא, להווא אתר נחתין להנהו גברי דמבזי לאתבא אמן, ועל אמן סגיאין דאתאבידו מניה, דלא חשיב להו, דיינין ליה בגיהנם, ונחתין ליה בהווא מדורא תתאה, דלית בה פתחא, ואתאביד ולא סליק מניה לעלמין. ועל דא כתיב, (איוב ז) פלה עגן וילך פן יורד שאול לא יעלה. ולא, והא כתיב (יונה ב) מבטן שאול שועתי שמעת וגו'. וכתיב (שמואל א ב) מוריד שאול ויעל. אלא הקא שאול,

למדנו, כל רשעי הגיהנם נכנסים למדורים דועים, וכמה פתחים יש לגיהנם, וכל הפתחים כנגד פתחי הגן עדן. ובשעה שמוציאים אותם רשעים שקבלו עונשם, הם פותחים פתחים, ושמים (ושואבים) אותם לחוץ. וכל הפתחים נקראו בשם כנגד פתחי הגן עדן, וכל פתח ופתח נקרא שם כנגד אותו פתח הגיהנם, והפתחים נודעים כנגד הפתחים, אותם פתחי הגן עדן.

בגיהנם יש מדור אחרון תחתון של כלם, ואותו מדור הוא מדור על מדור, ונקרא (איוב י) ארץ עיפתה. מה זה עיפתה? כמו שנאמר (שמות כח) רבוע יהיה כפול, ומתרגמים - מרבע יהיה עיף. גם כאן עיפתה, פלומר כפולה. ואותו נקרא שאול תחתית, שאול הוא מדור אחד, תחתית הוא מדור תחתון. ולכן נקראת ארץ עיפתה תחתית, ונקראת אבדון, ועל זה כתוב (משלי טו) שאול ואבדון. וכל המדורים לא נכפלו, וכלם לא מתעייפים חוץ מזה.

ולמדנו, מי שיורד לאבדון, שנקרא תחתית, לא עולה לעולמים. והוא נקרא איש שמשמד ונאבד מכל העולמות. ולמדנו, לאותו מקום מורידים אותם אנשים שמבזים להשיב אמן, ועל אמן הרבה שנקאבו ממנו, שלא החשיב אותם, דנים אותו בגיהנם, ומורידים אותו לאותו מדור תחתון שאין בו פתח, ונאבד ולא עולה ממנו לעולמים. ועל זה כתוב (איוב ז) פלה עגן וילך פן יורד שאול לא יעלה. ולא? ! והרי כתוב (יונה ב) מבטן שאול שועתי שמעת וגו'. וכתוב (שמואל א-ב) מוריד שאול

ויעל. אלא כאן שאול, שם תחתית. ובארנו, זה פשטונו בו, וזה כשלא תזר בו.

אמר רבי יוסי, מהו שכתוב (ירמיה ב) כי שתיים רעות עשה עמי אתי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות וגו'. אתי עזבו מקור מים חיים - זהו מי שלא רוצה לקדש שם הקדוש ברוך הוא באמן. מה ענשו? פתוב לחצב להם בארות בארת נשפרים. שייורדים לגיהנם דרצה אחר דרצה, עד שייורדים לאבדון שנקרא תחתית. ואם הוא קדש שם הקדוש ברוך הוא לכונן באמן פראוי, עולה דרצה אחר דרצה להתעבדן מאותו עולם הבא, ששופע תמיד לא פוסק. זהו שכתוב (תהלים לא) אמונים ניצח ה' ומשלם על יתר עשה גאווה.

רמנו, שירה מושכת ברכות מלמעלה למטה, עד שימצאו ברכות בכל העולמות. (אמר רבי

יוסי, עתידים הם ישראל לומר שירה שלמה שירה שכוללת כל שאר השירים, זהו שכתוב (ישעיה יב) ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו) אמר רבי אלעזר, עתידים ישראל לומר שירה מלמעלה למטה ומלמעלה למטה ולקשר את קשר האמונה, שכתוב (במדבר כא) אז ישיר ישראל את השירה הזאת. אז שר לא נאמר, אלא אז ישיר. וכן כלם כמו זה. את השירה הזאת, מלמטה למעלה. עלי באר ענו לה. עלי באר, פלומר עלי למקומך להתאחד בבצלך, זהו מלמטה למעלה.

ואחר כך מלמעלה למטה, (שחרי עד עקשו בגלות נמצאת עמנו) באר חפרוה שרים, שילדו אותה אבא ואמא (למעלה). פרוה נדיבי העם -

התם תחתית. ואוקימנא הא דאהדר ביה, הא דלא אהדר ביה.

אמר רבי יוסי, מאי דכתיב, (ירמיה ב) כי שתיים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו'. אתי עזבו מקור מים חיים, דא הוא דלא בעי לקדשא שמא דקודשא בריך הוא, באמן. מאי עונשיה. פתיב לחצוב להם בארות בארות נשפרים, דנחתין לגיהנם דרצה בתר דרצה, עד דנחתין לאבדון דאקרי תחתית. ואי איהו קדיש שמא דקודשא בריך הוא, לכוונה באמן פדקא יאות, סליק דרצה בתר דרצה, לאתעדנא מההוא עלמא דאתי, דנגיד תדיר לא פסיק, הדא הוא דכתיב, (תהלים לא) אמונים ניצח ה' ומשלם על יתר עושה גאווה.

האנא, שירה משיו ברכאן מעילא לתתא, עד דישתפחון ברכאן בכלהו עלמין.

(אמר רבי יוסי ומינו אינון ישראל למימר שירתא, שלימתא שירה רבלי כל שאר שירין תדא הוא דכתיב, (ישעיה יב) ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו). אמר רבי אלעזר, זמינין אינון ישראל למימר שירתא, מתתא לעילא, ומעילא לתתא. ולקשרא קשרא דמהימנותא. דכתיב, (במדבר כא) אז ישיר ישראל את השירה הזאת. אז שר לא נאמר, אלא אז ישיר. וכן פלהו כהאי גוונא. את השירה הזאת, מתתא לעילא. עלי באר ענו לה, עלי באר, פלומר סק לאתריך, לאתאחדא בבצלך, דא הוא מתתא לעילא.

ולבתר מעילא לתתא, (דהא עד השתא בגלותא אשתכחת עמנא) באר חפרוה שרים, דאולידו לה

אבא ואימא, (לעילא) פרוה נדיבי העם, אלין אבהן, דאקרון (תהלים מז) נדיבי עמים. פרוה,

אלו האבות שנקראו (תהלים מז) נדיבי עמים. פרוה, מקום להנדוג בה המלך בברכות. ובמה הוא

אֲתֵר לְאִזְדִּיּוּגָא בְּהַ מְלָפָא, בְּבִרְפִין. וּבְמָה הוּא זְוּיָגָא. בְּמַחֲוֹקָק, דָּא יְסוּד. בְּמִשְׁעֵנוּתָם, דָּא נִצַּח וְהוּד, מִעֵילָא לְתַתָּא. וּמִמְדָּבֵר מִתְּנָה, וּמִמְתַּנָּה נַחֲלִיאֵל, וּמִנַּחֲלִיאֵל בְּמוֹת. הָא קְשׁוּרָא שְׁלִימָא, קְשׁוּרָא דְמַהִימְנוּתָא, קְשׁוּרָא קִימָא דְכָלָא בִיהַ.

הַזְוּיָגָא? בְּמַחֲקָק - זֶה יְסוּד. בְּמִשְׁעֵנוּתָם - זֶה נִצַּח וְהוּד, מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. וּמִמְדָּבֵר מִתְּנָה, וּמִמְתַּנָּה נַחֲלִיאֵל, וּמִנַּחֲלִיאֵל בְּמוֹת. זֶהוּ קְשׁוּר שְׁלָם, קְשׁוּר הָאִמוּנָה, קְשׁוּר קַיִם שְׁבוּ הַכֹּל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמִימְרֵי שִׁירְתָּא שְׁלִימְתָּא. שִׁירְתָּא דְכָלִיל כָּל שְׂאָר שִׁירִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַזֶּה הוּדוּ לַה' קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ הוֹדִיעוּ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו. בְּהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (זְכוּרִיה יד) וְהָיָה יְי' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְי' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּכְתִיב (תְּהִלִּים קכז) אֲזִי יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְי' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. בְּרוּךְ יְי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן מְלוֹךְ יְי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לֹאמַר שִׁירָה שְׁלָמָה, שִׁירָה שְׁפוּלָת כָּל שְׂאָר הַשִּׁירִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (יִשְׁעִיה יב) וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוּדוּ לַה' קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו. בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב, (זְכוּרִיה יד) וְהָיָה ה' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּכְתוּב (תְּהִלִּים קכז) אֲזִי יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלְךָ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁתַּת הָאִזְוִינֵי

פְּרִשְׁתַּת הָאִזְוִינֵי

הָאִזְוִינֵי הַשָּׁמַיִם וְאִדְבַּרְהַ וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי, (דְּבָרִים לב) רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֲמַק עֶבֶר וְגו', בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאֲתִיהוּ קְרִאתִיו וְלֹא עָנְנִי. מַה כְּתִיב לְעֵילָא. אֲנִי יִשְׁנָה וְלִפִּי עַר וְגו'. אֲנִי יִשְׁנָה, אִמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֲנִי יִשְׁנָה, מִפְּקוּדֵי אוּרִייתָא, בְּזִמְנָא דְאִזְלִנָּא בְּמִדְבָּרָא. וְלִפִּי עַר, לְאֵעֵלָא לְאַרְעָא, לְמַעַבְדַּ לְהוּ (נִימוּסִין) דְּהָא כָּל פְּקוּדֵי אוּרִייתָא בְּאַרְעָא מִשְׁתַּכְּחִין. קוּל דְּדוּדֵי דוּפֵק, דָּא מִשָּׁה. דְּאוּכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה וַיִּפְּחִין, (דף רפ"ו ע"ב) בְּכַמָּה קִטְטִין. דְּכְּתִיב, (דְּבָרִים א) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', (דְּבָרִים ט) מְמָרִים הֵייתֶם וְגו'. (דְּבָרִים ט) וּבְחִרְבַּת הַקְּצֻפְתֶּם וְגו'. זֶהוּ שְׁפָתוֹב דוּפֵק. וְעַם כָּל דָּא דְּמִשָּׁה אוּכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל,

הָאִזְוִינֵי הַשָּׁמַיִם וְאִדְבַּרְהַ וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי (דְּבָרִים לב). רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֲמַק עֶבֶר וְגו', בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאֲתִיהוּ קְרִאתִיו וְלֹא עָנְנִי. מַה כְּתוּב לְמַעְלָה? אֲנִי יִשְׁנָה וְלִפִּי עַר וְגו'. אֲנִי יִשְׁנָה. אִמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲנִי יִשְׁנָה - מִמְּצוּוֹת הַתּוֹרָה, בְּזִמְן שְׁהִלְכְתִי בְּמִדְבָּר. וְלִפִּי עַר - לְעֵלוֹת לְאַרְץ, לְעֵשׂוֹת אוֹתָם (חֻבוֹת), שְׁהָרִי כָּל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה נִמְצְאוֹת בְּאַרְץ. קוּל דְּדוּדֵי דוּפֵק - זֶה מִשָּׁה, שְׁהוּכִיחַ לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה וַיִּפְּחִים, בְּכַמָּה מְרִיבוֹת, שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים א) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', (שם ט) מְמָרִים הֵייתֶם וְגו', (שם) וּבְחִרְבַּת הַקְּצֻפְתֶּם וְגו'. זֶהוּ שְׁפָתוֹב דוּפֵק. וְעַם כָּל זֶה שְׁמִשָּׁה הוּכִיחַ לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל, בְּאַהֲבָה הִיוּ כָּל דְּבָרֵי,

שְׁכַתוּב (דברים ז) כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה
לֵה' אֱלֹהֶיךָ, (שם יד) וּבָרַךְ בְּתוֹר ה'
אֱלֹהֶיךָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם וְגו', בְּנִים
אַתֶּם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם, (שם ד) וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בַּה'. וְעַל זֶה (שם כז)
וְשִׁמְעֵת בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ. (שם ז) כִּי
מֵאַהֲבַת ה' אֶתְכֶם. זֶהוּ שְׁכַתוּב
(שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אַחֲתֵי
רַעֲיָתִי.

מַה פְּתוּב? (שם) קִמְתִּי אֲנִי לְפִתַח
לְדוּדֵי. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, בְּעוֹד
שְׁהִינּוּ מְזֻמָּנִים לְעִלּוֹת לְאַרְץ
וּלְקַבֵּל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה הָאֵלוּ עַל
יְדֵי מֹשֶׁה, מַה פְּתוּב? (שם) וְדוּדֵי
חֲמֵק עָבַר, שְׁכַתוּב (דברים לד) וַיִּמַּת
שֵׁם מֹשֶׁה עֶבֶד ה'. בְּקִשְׁתִּיהוּ
וְלֹא מִצְאָתִיהוּ, שְׁכַתוּב וְלֹא קָם
נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה.
קְרָאתִיו וְלֹא עָנִי, שְׁלֹא הָיָה דוֹר
כְּדוֹרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שָׁמַע לְקוֹלָם וְעָשָׂה לָהֶם
נִסִּים וְחֲקִים, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה עַל
יְדֵיו.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, קִמְתִּי אֲנִי
לְפִתַח לְדוּדֵי - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּיָמָיו שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁכָּל יָמָיו
לֹא רָצָה שְׁמֵלֶאֱפָ אוֹ שְׁלִיחַ
לְהִנְהִיג עִמּוֹ, שְׁכַתוּב (שמות לג) אִם
אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים וְגו'. אֲשֶׁרִי
חָלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְסַכֵּם לְרִצּוֹנוֹ. וְדוּדֵי חֲמֵק
עָבַר, בְּיָמָיו שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ, שְׁכַתוּב
(יהושע ה) לֹא כִי אֲנִי שָׂר צָבָא ה'.

בֹּא רֵאֵה, מֹשֶׁה הָיָה שׁוֹמֵעַ קוֹל
קְדוֹשׁ שֶׁל הַמְּלָךְ הַעֲלִיּוֹן וְלֹא
נִדְדַעְזַע, וְכָל שָׁכֵן מֵלֶאֱפָ שְׁלֹא
רָצָה (וְלֹא קָבַל). אַחַר שְׁמַת מֹשֶׁה,
מַה פְּתוּב? וַיֹּאמֶר לֹא כִי אֲנִי שָׂר
צָבָא ה'. וְכַתוּב (שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ
אֶל פְּנֵי אֶרְצָה. עֵתָה בְּאַתִּי,
בְּיָמָיו שֶׁל מֹשֶׁה רִבָּךְ בְּאַתִּי וְלֹא
קָבַלְנִי. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יָדְעוּ
יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּחוּ שֶׁל מֹשֶׁה. בְּאוֹתוֹ
זְמַן בְּקִשּׁוֹ יִשְׂרָאֵל לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

בְּרַחֲמֵימוֹתָא הָווּ כָּל מַלּוּי, דְּכְתִיב, (דברים ז) כִּי עִם
קְדוֹשׁ אַתָּה לִיְי אֱלֹהֶיךָ. וּבָרַךְ בְּחַר יְי אֱלֹהֶיךָ
לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם וְגו', (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִיְי
אֱלֹהֵיכֶם, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיְי. וְעַל דָּא
(דברים כז) וְשִׁמְעֵת בְּקוֹל יְי אֱלֹהֶיךָ. (דברים ז) כִּי
מֵאַהֲבַת יְי אֶתְכֶם. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים
ה) פִּתְחֵי לִי אַחֲתֵי רַעֲיָתִי.

מַה פְּתִיב. (שם) קִמְתִּי אֲנִי לְפִתַח לְדוּדֵי, אָמְרוּ
יִשְׂרָאֵל בְּעוֹד דְּהִיוּנָן זְמִינִין לְמִיעַל
לְאַרְעָא, וְלְקַבֵּל אֵינוּן פְּקוּדֵי אוּרִייתָא עַל
יְדוּי דְּמֹשֶׁה. מַה כְּתִיב, (שם) וְדוּדֵי חֲמֵק עָבַר.
דְּכְתִיב, (דברים לד) וַיִּמַּת שֵׁם מֹשֶׁה עֶבֶד יְי.
בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ, דְּכְתִיב וְלֹא קָם
נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. קְרָאתִיו וְלֹא עָנִי,
דְּלֹא הָוָה דְּרָא כְּדָרָא דְּמֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא שָׁמַע לְקַלְיָהוּן, וְעָבַד לְהוּ נְסִין וְנִימוּסִין,
כְּמַה דְּעָבַד עַל יְדוּי.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, קִמְתִּי אֲנִי לְפִתַח לְדוּדֵי, דָּא
קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, דְּכָל
יוֹמוֹי לָא בְּעָא דְּמֵלְאָכָא וּשְׁלִיחָא לְדְּבָרָא
עֲמִיָה, דְּכְתִיב, (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים
וְגו'. זַפְּאָה חוּלְקִיָה דְּמֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֶסְתַּכֶּם לְרַעוּתִיָהּ. וְדוּדֵי חֲמֵק עָבַר,
בְּיוֹמוֹי דְּיהוֹשֻׁעַ, דְּכְתִיב, (יהושע ה) לֹא כִי אֲנִי שָׂר
צָבָא יְי.

הָא חֲזִי, מֹשֶׁה הָוָה שָׁמַע קוֹלָא קְדִישָׁא
דְּמֵלְפָא עֲלָאָה, וְלֹא אֲזַדְעִזַע, וְכָל שָׁכֵן
מֵלְאָכָא, דְּלֹא בְּעָא (וְלֹא קָבַלְיָהּ). בְּתַר דְּשָׁכִיב מַה
כְּתִיב. וַיֹּאמֶר לֹא כִי אֲנִי שָׂר צָבָא יְי. וְכְתִיב
(שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל פְּנֵי אֶרְצָה. עֵתָה בְּאַתִּי,
בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה רִבָּךְ אֶתִּינָא, וְלֹא קָבַלְנִי. בִּיָה
שְׁעֵתָא, יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּחָא דְּמֹשֶׁה. בְּהָהוּא
זְמַנָּא בְּעוּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא

הוא ולא נודמן להם כף כבימי
משה. זהו שכתוב בקשתייהו ולא
מצאתיהו וגו'.

האזינו השמים ואדברה (דברים
לב). רבי חייא אמר, אשרי חלקו
של משה יותר מכל נביאי
העולם.

בא ראה, כתוב (ישעיה א) שמעו
שמים והאזינו ארץ כי ה' דבר.
שמעו שמים. ישעיה שהיה
רחוק יותר מהמלך, כתוב שמעו
שמים. משה שהיה קרוב יותר
למלך, כתוב האזינו השמים.

רמנו, באותו זמן שאמר
ישעיהו שמעו שמים והאזינו
ארץ, כמה בעלי דינים מאירים
הודמנו לשבר את ראשו. יצא
קול ואמר: מי הוא זה שרוצה
להרעיש עולמות? עד שפתח
ואמר: לא אני ולא שלי, אלא פי
ה' דבר, ולא אני. במשה מה
כתוב? האזינו השמים ואדברה,
אני ולא אחר. ואדברה - בלא
פחד. ותשמע הארץ אמרי פי -
ולא מאחר. אשרי חלקו. אמר
רבי אבא, באותיות חקוקות של
רבי אלעזר, האזינו השמים
ואדברה ותשמע הארץ - כאן
נרמז שם הקדוש העליון.

רבי יוסי אמר, עוד מה בין משה
לישעיהו? משה אמר האזינו
השמים. השמים - השמים
העליונים, אלו הנודעים,
שנקראים שמו של הקדוש ברוך
הוא. ותשמע הארץ - הארץ
העליונה, אותה הנודעת, והיא
ארץ החיים. בישעיה כתוב
שמעו שמים, ולא השמים.
האזינו ארץ, ולא הארץ. ואלו
שמים וארץ תחתונים. ועם כל
זה רצו להעניש אותו, עד שאמר
פי ה' דבר, ולא אני. ומשה אמר
כל זה, שכתוב האזינו השמים
ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי.

אזדמן להו הכי כיומוי דמשה, הדא הוא
דכתיב בקשתייהו ולא מצאתיהו וגו'.

האזינו השמים ואדברה, (דברים לב) רבי חייא
אמר, זפאה חולקיה דמשה, יתיר מכל נביאי
עלמא.

הא חזי, כתיב (ישעיה א) שמעו שמים והאזינו
ארץ פי יי' דבר. שמעו שמים, ישעיה
דהוה יתיר רחיקא ממלכא, כתיב שמעו
שמים. משה דהוה יתיר קריב למלכא, כתיב
האזינו השמים.

האנא, בההוא זמנא דאמר ישעיהו שמעו
שמים והאזינו ארץ. כמה גרדיני
טהירין אזדמנו לתברא רישיה, נפקא קלא
ואמר, מאן הוא דין דבעי לארעשא עלמין.
עד דפתח ואמר, לאו אנא, ולא דידי, אלא
כי יי' דבר, ולא אנא. במשה מה כתיב.
האזינו השמים ואדברה, אנא ולא אחרא.
ואדברה בלא דחילו. ותשמע הארץ אמרי פי,
ולא מאחרא. זפאה חולקיה. אמר רבי אבא,
באתוון גליפן דרבי אלעזר, האזינו השמים
ואדברה ותשמע הארץ, הכא אתרמיז שמא
קדישא עלאה.

רבי יוסי אמר, תו מה בין משה לישעיהו.
משה אמר האזינו השמים, השמים,
שמים עלאין, אינון דאשתמודעון, דאקרון
שמא דקודשא בריה דהוא. ותשמע הארץ,
ארץ עלאה, ההיא דאשתמודעא, ואיהי ארץ
החיים. בישעיה כתיב, שמעו שמים ולא
השמים. האזינו ארץ, ולא הארץ. ואינון
שמים וארץ תתאין. ועם כל דא, בעו
לאענשא ליה, עד דאמר פי יי' דבר, ולא
אנא. ומשה אמר פולי האי, דכתיב האזינו
השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי.

רבי יצחק פתח, (שיר השירים ב) כְּתִפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגו'. אֲשֶׁרִי חִלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִכָּל אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שֶׁהָרִי כָּל שָׂאֵר הָאֲמוֹת נִתְּנוּ לְשָׂרִים מִמָּנִים שְׁלִיטִים עֲלֵיהֶם. וְיִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, אֲשֶׁרִי חִלְקֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁלֹּא נִתְּן אוֹתָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא לְמִלְאָךְ וְלֹא לְשִׁלִּיט אַחֵר, אֲלֵא הוּא יַחַד אוֹתָם לְחִלְקוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב פִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ, וְכָתוּב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. כְּתִפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר, מֵהַ תְּפּוּחַ מִתְחַלֵּק בְּגוּנָיו עַל כָּל שָׂאֵר עֲצֵי הַשָּׂדֶה, כִּף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְחַלֵּק וְנִרְשֵׁם עַל כָּל חִילוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, מִשּׁוּם זֶה (ישעיה מח) ה' צָבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת הוּא בְּכָל צָבָא שֶׁל מַעְלָה.

בֵּא רֵאָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּתִפּוּחַ, שִׁישׁ בּוֹ שֶׁלֶשֶׁה גּוּנִים. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה. אִיזוֹ שׁוֹשְׁנָה? אָמַר רַבִּי אַבְיָה, שׁוֹשְׁנָה מִקְּפֵת, סֵתָם שׁוֹשְׁנָה שֶׁנִּכְלַלְתָּ בְּשִׁשָּׁה עֲלִים. שׁוֹשְׁנָה זֹאת גּוּנֶיהָ לְבָן וְאֶדָם, וְהַכֹּל הוּא בְּשֵׁנֵי גּוּנִים - אֶדָם וְלְבָן. כִּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ תְּפּוּחַ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה. שְׂכָף אֲמָרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, (שיר השירים ח) תַּחַת הַתְּפּוּחַ עוֹרְרֵתִיךְ. תַּחַת הַתְּפּוּחַ - בְּאִיזָה מְקוֹם זֶה? אֲלֵא אֵלּוּ הָאֲבוֹת שֶׁאֲמָרְנוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, זֶה יוֹבֵל. רַבִּי אַבְיָה אָמַר, הַכֹּל יָפָה, אֲלֵא אֵלּוּ הָאֲבוֹת שֶׁאֲנוּ אוֹמְרִים, אֵלּוּ הֵם שֶׁלֶשֶׁה גּוּנִים שֶׁמִּתְחַבְּרִים בְּתְּפּוּחַ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאִיזָה מְקוֹם נִכְלַלְתָּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל? בְּשׁוֹשְׁנָה. בְּאֵלּוּ הַנְּשִׁיכוֹת שֶׁל אֲהָבָה שֶׁנִּדְבַקְתָּ בְּמִלְךְ הַעֲלִיזוֹן, לֹדְקַחַת שְׁתֵּי שׁוֹשְׁנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ה) שֶׁפְתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים. וּמִשּׁוּם זֶה

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר השירים ב) כְּתִפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגו'. זַפְּאָה חוֹלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל מִכָּל עַמּוּיָן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, דִּהָא כָּל שָׂאֵר עַמּוּיָן אֲתִיְהִיבוּ לְרַבְרַבְן מִמָּנָן, בְּשִׁלְטְנוּתָא עַלִּיהוּ. וְיִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, זַפְּאָה חוֹלְקִיהוּן בְּעִלְמָא דִּין וּבְעִלְמָא דְאֵתִי, דִּלָּא יְהִיב לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא לְמִלְאָכָא, וְלֹא לְשִׁלִּיטָא אַחְרָא, אֲלֵא הוּא אַחִיד לֹוֹן לְחוֹלְקִיהוּ, דִּדָּא הוּא דְכָתִיב פִּי חֵלֶק יְי' עִמּוֹ. וְכָתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. כְּתִפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר, מֵהַ תְּפּוּחַ מִתְפָּרֵשָׁא בְּגוּוֹנָיו, עַל כָּל שָׂאֵר אֵילָנֵי חִקְלָא, כִּף קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְפָּרֵשׁ וְאֲתִרְשִׁים עַל כָּל חִילוּיָן עַלְאִין וְתַתְאִין, בְּגִין כִּף (ישעיה מח) יְי' צָבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת הוּא בְּכָל חִילָא דְלַעִילָא.

הָא חֲזִי, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִפּוּחַ, דְאֵית בֵּיהַ תְּלַת גּוּוֹנִין. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה. מֵאֵן שׁוֹשְׁנָה. אָמַר רַבִּי אַבְיָה, שׁוֹשְׁנָה סוּגָה, סֵתָם, שׁוֹשְׁנָה דְאֲתַכְלִילַת בְּשִׁית טְרַפִּי, שׁוֹשְׁנָה דֵא גּוּוֹנִיהַ חֲדוּר וְסוּמְקָא. וְכֹלָא הוּא תְּרִין גּוּוֹנֵי, סוּמְקָא וְחֲדוּר, הֵכִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִפּוּחַ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה. דִּהֵכִי אֲמָרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,

(שיר השירים ח) תַּחַת הַתְּפּוּחַ עוֹרְרֵתִיךְ. תַּחַת הַתְּפּוּחַ (דף רפ"ו ע"א) בְּאֵן אֲתֵר הִיא. אֲלֵא אֵלִין אֲבָהֵתִין דְאֲמָרְן. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דָּא יוֹבֵלָא. רַבִּי אַבְיָה אָמַר, כֹּלָא שְׁפִיר, אֲלֵא אֵלִין אֲבָהֵן דְקִאֲמָרְן, אֵלִין אֵינוֹן ג' גּוּוֹנֵי, דִּמִּתְחַבְּרָן בְּתְּפּוּחַ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאֵן אֲתֵר אֲתַכְלִילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹשְׁנָה. בְּאֵינוֹן נְשִׁיקִין דִּרְחִימוּתָא, דְאֲתַדְבַקַת בְּמִלְכָא עַלְאָה, נְטִלָה תְּרֵי שׁוֹשְׁנִים, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שיר השירים ה) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ה) שֶׁפְתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים. וּמִשּׁוּם זֶה

שְׁפֹתֵיהֶם שׁוֹשְׁנִים. וּבִגִּין כֶּף אֶמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, (שם א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. (כְּמֵה דִאֲתָא אָמַר (בראשית מא) וְעַל פִּיךָ יִשְׁקֵךְ כָּל עַמִּי) בִּגִּין דִּאֲתַפְּלִילֵת בְּשׁוֹשְׁנִים, בְּתַרֵּי שְׁפוּן דִּילֵיהּ.

רבי יהודה אָמַר, קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמַיִם אֶקְרִי. וּבִגִּין דִּאֶקְרִי שְׁמַיִם, כָּל אֵינוֹן רְקִיעֵין דִּאֲתַפְּלִילֵן בְּשִׁמְאָא דָּא, (ס"א שְׂבַעָה אֵינוֹן דְּכַד מִתְחַבְּרֵן וְכו') כַּד מִתְחַבְּרֵן כְּחַדָּא, אֶקְרוּ שְׁמַיִם, וְאֶקְרוּ שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מָאן אֵינוֹן רְקִיעֵין. שְׂבַעָה אֵינוֹן.

כְּמֵה דְתַנִּינָן, וִילּוֹן, רְקִיעַ, שְׁחָקִים, זְבוּל, מְעוֹן, מְכוּן, עֲרֻבוֹת. וּבִאֲגַדְתָּא דְבִי רַב הַמְנוּנָא סָבָא, הֵכִי תַנִּינָן. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הֵנִי בְּרִייתִי דְבִי רַב הַמְנוּנָא סָבָא הֵכִי, וְסִגְיָאִין אֵינוֹן בְּכָל הֵנִי גְוּוּנִי. כְּמֵה דְתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, תַּנִּינָן בְּאֵינוֹן בְּרִייתִי, (ס"א דְלָבָר) דְלִגְבֵי דְכָל הֵנִי שְׂבַעִין כְּתָרִין דְּמִלְכָּא. לְקַבְּלֵיהוּן שׁוּוּיִין ז' רְקִיעֵין, וְז' כְּכַבֵּיָא דְרַהֲטִין וְאֲזִלִין, וְקָרִי לֹון שְׂמָהֶן בְּשִׁמְהֶן. וְאַף עַל גַּב דְּשׁוּוּיִין כְּלָהוּ. כְּסָאֵי דְרְקִיעֵין, דְּשְׂבַעָה כְּכַבֵּיָא, שְׂבַתָּאֵי, צָדֵק, מְאָדִים, חֲמָה, נוֹגַהּ, פּוֹכְבֵי לְבָנָה. וְשׁוּיִן אֵלִין לְקַבֵּיל אֵלִין, בְּכַסּוּיָא דְמַלְיִן. לְגַבֵּי אֵינוֹן דְכְּתִיב, (ישעיה מז) יַעֲמְדוּ נָא וְיִוְשִׁיעֵךְ הַבְּרִי שְׁמַיִם הַחַזִּים בְּכַכְּבִים. כְּלָהוּ מַלְיִן מִתְּכַפְּסִיִן, וְאַף עַל גַּב דְּלָאוּ אוֹרְחֵי דְאוֹרִייתָא. וְאַנָּן בְּתַר אוֹרְחֵין דְאוֹרִייתָא קָא אֲזִלִּין, כְּמֵה דְכְּתִיב, (בראשית כו) וַיִּקְרָא לְהֵן שְׁמוֹת כְּשִׁמְתָא אֲשֶׁר קָרָא לְהֵן אָבִיו, כְּמֵה דְמַלְיִל קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲזִלִּין, וּבִהַדְּיָה אֲזִלִּין, כְּמֵה דְכְּתִיב, (דברים כח) וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָיו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, פְּשִׁיטִין מַלְיִן אֵלִין לְגַבֵּי חַבְרֵיָא, וְאַשְׁתַּמוּדְעֵן מַלְיִ בְּהוּ, וְאַף עַל גַּב דִּאֲתַכְּפְּסִיִן. אָמַר לֵיהּ וְהֵכִי תַנָּן, כְּמֵה

מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ (כְּמוֹ שְׂבַעָמַר (בראשית מא) וְעַל פִּיךָ יִשְׁקֵךְ כָּל עַמִּי), מִשׁוּם שְׂנַכְלָלֵת בְּשׁוֹשְׁנִים בְּשִׁתִּי שְׁפֹתַיִם שְׁלוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא שְׁמַיִם, וּמִשׁוּם שְׂנַקְרָא שְׁמַיִם, כָּל אֵלוֹ הַרְקִיעִים שְׂנַכְלָלִים בְּשֵׁם זֶה, (שְׂבַעָה הֵם שְׂבַאֲשֶׁר מִתְחַבְּרִים וְכו') כְּאֲשֶׁר מִתְחַבְּרִים כְּאַחַד, נִקְרָאִים שְׁמַיִם, וְנִקְרָאִים שֵׁם שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מֵה אֵלוֹ הַרְקִיעִים? שְׂבַעָה הֵם.

כְּמוֹ שְׁלַמְדָּנוּ, וִילּוֹן, רְקִיעַ, שְׁחָקִים, זְבוּל, מְעוֹן, מְכוּן, עֲרֻבוֹת. וּבִאֲגַדְתָּא שְׁל יִשִּׁיבַת רַב הַמְנוּנָא סָבָא כֶּף לְמַדְנֵוּ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֵלוֹ הַבְּרִיתוֹת שְׁל יִשִּׁיבַת רַב הַמְנוּנָא סָבָא כֶּף, וְרַבִּים הֵם בְּכָל אֵלוֹ הָאֲפָנִים. כְּמוֹ שְׁלַמְדָּנוּ, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, שְׁנִינוּ בְּאֵלוֹ הַבְּרִיתוֹת (הַחִיצוֹנִיִּת), שְׂאֲצֵל כָּל אֵלוֹ הַשְּׂבַעִים כְּתָרִים שְׁל הַמֶּלֶךְ, כְּנִגְדָם יֵשׁ שְׂבַעָה רְקִיעִים וְשְׂבַעָה כּוֹכְבִים שְׂרָצִים וְהוֹלְכִים, וְקוּרָאִים לְהֵם שְׁמוֹת כְּשִׁמְתָם, וְאַף עַל גַּב שְׁשׁוּיִם כְּלָם. כְּסֵאוֹת הַרְקִיעִים שְׁל שְׂבַעָה כּוֹכְבִים - שְׂבַתָּאֵי, צָדֵק, מְאָדִים, חֲמָה נִגְהָ, כּוֹכֵב, לְבָנָה. וְשׁוּיִם אֵלוֹ כְּנִגְדָּא אֵלוֹ בְּכַסּוּיִ הַדְּבָרִים. אֲצֵל אֵלוֹ כְּתוּב, (ישעיה מז) יַעֲמְדוּ נָא וְיִוְשִׁיעֵךְ הַבְּרִי שְׁמַיִם הַחַזִּים בְּכּוֹכְבִים. כָּל הַדְּבָרִים נְעֻלְמִים, וְאַף עַל גַּב שְׂאֵינָם דְרַכֵּי הַתּוֹרָה. וְאַנּוּ אַחַר דְרַכֵּי הַתּוֹרָה אָנּוּ הוֹלְכִים, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב (בראשית כו) וַיִּקְרָא לְהֵן שְׁמוֹת כְּשִׁמְתָא אֲשֶׁר קָרָא לְהֵן אָבִיו. כְּמוֹ שְׂדִבְרַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָנּוּ הוֹלְכִים, וְעַמּוֹ הוֹלְכִים, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב (דברים כח) וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָיו.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, פְּשׁוּטִים דְבָרִים אֵלוֹ אֲצֵל הַחַבְרִים, וְנוֹדְעִים דְבָרִים בְּהֵם, וְאַף עַל גַּב

דָּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חִיָּא לְקַמָּן. וְהָכִי
אוֹלִיפְנָא מַאיִנּוֹן בְּרִייתִי, דְּתִנָּא בְיוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה
מְלָפָא, קְיִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא, וּבְאַתְרִין
סְגִיאִין אֲשֶׁתְּמוֹדְעֵן מְלִי דְאִינוֹן בְּרִייתִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָרִימִית יָדֵי בְצֵלוֹ לְקַדִּישָׁא
עֲלָאָה, דְּמִלִּין אֵלִין אֲתַגְּלִיאוּ עַל יָדֵי,
בְּהֵוֹא עֲלָמָא, כְּמָה דְאַתְּכְפִּיאוּ בְלַבָּאֵי. וְלִית
אֲנִן בְּאִינוֹן אָרְחִין דְאִינוֹן בְּרִייתִי, אוֹרְחֵי
דְאוֹרִייתָא נְקֻטִּינָן.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאן לָךְ רַב בְּחֻכְמָתָא
כְּדוֹד מְלָפָא, וְשְׁלֵמָה מְלָפָא בְרִיָּה, בְּהֵאִי
כְתָרָא דְאַשְׁתְּמוֹדַע בְּבְרִיתִי אֵלִין. וְסִיְהָרָא
קְרִיָּיה דְוֹד מְלָפָא צָדֵק, דְהָא דִילִיָּה הוּא,
דְכְתִיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צָדֵק אָבֹא בָם
אוֹדָה יְהוָה. שְׁלֵמָה מְלָפָא הָכִי נָמִי, וְאִיהוּ אֲתַקְרִי
צָדֵק, וְשִׁמְשָׂא דְאַתְקְרִי בְבְרִיתִי בְרִית, אִיהוּ
אֲקְרִי מִשְׁפָּט. וְאִינוֹן בְּרַסִּי יִקְרָא דְמְלָפָא,
דְכְתִיב, (תהלים פט) צָדֵק וּמִשְׁפָּט מִכּוֹן כְּסָף. צְדִיק
וְצָדֵק הָכִי נָמִי בְּחַד דְרַגְאָ הוּו. תַּאנָּא, ז' פְתָרִין
אוֹקְמוּהָ, תְשַׁעָּה אֲקָרוּן. וְאַפִּילוּ בְאִינוֹן בְּרִייתִי,
שְׁבַעָּה רְקִיעֵין אִינוֹן תְשַׁעָּה הוּו.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד אֵימְתִי יִקְרוּן חֲבַרְיָא
בְּהַנִּי מְלִין. הָא אֲנִן בְּתַר קְדָשָׁא בְרִיָּה הוּא
אֲזִלְיָן, וְאֲנִן יַדְעֵי מְלִין, וְהָא אֲתַגְּלִי עַל יָדִין
מְלָה דָא, מַה דְלָא אֲתַגְּלִי לְקַדְמָאֵי. מִפְּאֵן
וְלַהֲלָאָה, כָּל אִינוֹן מְלִין, וְכָל אִינוֹן בְּרִייתִי,
סְלִיקוּ לְהוּ לְאִינוֹן דְלָא עָאלוּ וְנִפְקוּ, וּבְגִיְהוֹן
אֲתִיִּין לְשַׁאֲלָא. וְכַד יִשְׁאַלוּן, יִימְרוּן חֲבַרְיָא,
וְוִי לְדָרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחָאי אֲסִתְּלִיק מְגִיָּה.
אָבֵל תָּא חֲזִי מִפְּאֵן וְלַהֲלָאָה, לָא יְהָא דְרָא
כְּדָרָא דָא, וְלָא אוֹרִייתָא אֲתַגְּלִי עַל חֲבַרְיָא.

שְׁמַכְסִים. אָמַר לוֹ, וְכַף שְׁנִינוּ,
כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר
רַבִּי חִיָּא לְפִנְיָנוּ. וְכַף לְמַדְנוּ
מֵאלוּ הַבְּרִיתוֹת, שְׁשִׁנִּינוּ, בְּכִמְיו
שֶׁל שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ עֲמֵדָה הַלְּבָנָה
בְּשְׁלָמוֹתָהּ, וּבְמִקּוֹמוֹת רַבִּים
נוֹדְעִים דְבָרִים שֶׁהֵם בְּרִיתוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הִרְמַתִּי יָדִי
בְתַפְלָה לְקָדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן,
שְׁדַבְּרִים אֵלוֹ הַתְּגַלוּ עַל יָדִי
בְעוֹלָם הַהוּא כְּמוֹ שֶׁהָיוּ מְכַסִּים
בְּלִבִּי. וְאֵין אֲנוּ בְּאוֹתָם דְרָכִים
שֶׁל אֵלוֹ הַבְּרִיתוֹת, דְרָכֵי הַתּוֹרָה
אֲנוּ אוֹחֲזִים.

שְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי לָךְ
גְּדוֹל בְּחֻכְמָה כְּדוֹד הַמְּלִיךְ
וְשְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ בְּנוּ בְּפִתְרָה הַזֶּה
שְׁנוֹדַע בְּבְרִיתוֹת אֵלוֹ. וְהַלְּבָנָה,
קָרָא אוֹתָהּ דְוֹד הַמְּלִיךְ צָדֵק,
שֶׁהָרִי שְׁלוֹ הוּא, שְׁכָתוּב (תהלים
קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צָדֵק אָבֹא
בָם אוֹדָה יְהוָה. שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ כֶּף
גַּם, וְהוּא נִקְרָא צָדֵק, וְהַשְׁמַשׁ
שְׁנִקְרָא בְּבְרִיתוֹת בְּרִית, הוּא
נִקְרָא מִשְׁפָּט, וְאֵלוֹ כְּסָאוֹת
הַכְּבוֹד שֶׁל הַמְּלִיךְ, שְׁכָתוּב
(תהלים פט) צָדֵק וּמִשְׁפָּט מִכּוֹן
כְּסָף. צְדִיק וְצָדֵק כֶּף גַּם
כְּמַדְרֵגָה אַחַת הָיוּ. לְמַדְנוּ,
שְׁבַעָּה כְתָרִים בְּאוֹרְהָ, תְשַׁעָּה
נִקְרָאִים. וְאַפִּילוּ בְּאֵלוֹ הַבְּרִיתוֹת,
שְׁבַעָּה רְקִיעִים אֵלוֹ - תְשַׁעָּה
הָיוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד מְתִי
יִקְרָאוּ הַחֲבָרִים בְּאֵלוֹ הַדְּבָרִים.
הָרִי אֲנוּ אַחַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הוֹלְכִים, וְאֲנוּ יוֹדְעִים דְבָרִים,
וְהִנֵּה מִתְגַּלֶּה עַל יָדֵינוּ דְבַר זֶה
מַה שְׁלֵא נִגְלָה לְקַדְמוֹנִים.
מִפְּאֵן וְלַהֲלָאָה, כָּל אֵלוֹ הַדְּבָרִים
וְכָל אֵלוֹ הַבְּרִיתוֹת סִלְקוּ אוֹתָם
לְאוֹתָם שְׁלֵא נִכְנְסוּ וְיִצְאוּ,

וּבְגִיְהֵם בְּאִים לְשַׁאֲל. וְכַאֲשֶׁר יִשְׁאַלוּ, יֵאמְרוּ הַחֲבָרִים: אוֹי לְדוֹר שְׂרָבִי שְׁמַעוֹן בְּן יוֹחָאי יִסְתַּלַּק
מִמֶּנּוּ. אָבֵל בַּא רְאָה, מִפְּאֵן וְלַהֲבֵא לָא יְהִיָּה דוֹר כְּדוֹר זֶה, וְלָא תִתְגַּלֶּה תּוֹרָה עַל הַחֲבָרִים.

בא ראה, דור אחרון שיצאו ממצרים ידעו הכל, שהרי משה גלה להם כל אותן ארבעים שנה שהיו במדבר, כמו שאמרנו. למדנו, אמר רבי יצחק, ואף משה לא גלה זה אלא באותו יום שהיה מסתלק מן העולם, שכתוב (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, באותו יום ממש. ועם כל זה לא אמר, עד שנתנו לו רשות, שכתוב (שם) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת. וכאשר גלה, לא אמר האזינו ישראל, אלא האזינו השמים.

אמר רבי יוסי, פתוב את השירה, וכי שירה נקראת? אמר רבי יצחק, שירה ודאי. מה שירה נמשכה ברוח הקדש ממעלה למטה, אף כף דברים אלו נמשכים ברוח הקדש ממעלה למטה, ומשום זה אמר משה שירה.

בא ראה, כל זה אמר משה וקרא לעליונים טרם יאמר דבר, שכתוב האזינו השמים. יצרף פמטר וגו'. וכל כף למה? משום פי שם ה' אקרא. עד שיאמר דבר, הרעיש כל העולמות.

למדנו, באותה שעה שאמר משה האזינו השמים ואדברה, התרגשו העולמות. יצא קול ואמר: משה משה, מדוע אתה מרעיש את כל העולם? אמה בנו של אדם, ובגללך נרגש העולם?! פתח ואמר, פי שם ה' אקרא. באותה שעה נשתקו והקשיבו לדבריו.

השלמה מזה השממות סימן י"ח שנו רבותינו, פשחלה רבי שמעון בן יוחאי, נכנסו לפניו רבי פנחס ורבי חייא ואבא. אמרו לו, מי (שהוא) צמודו של

הוא חזי, דרא בתראה דנפקו ממצרים, ידעו כלא, דהא משה גלי לון כל אינון מי שנין דהוו במדברא, פמה דאמינא. תאנא אמר רבי יצחק, ואף משה לא גלי דא, אלא בההוא יומא דההו סליק מן עלמא, דכתיב, (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, בההוא יומא ממש, ועם כל דא לא אמר, עד דיהבו ליה רשותא. דכתיב, (שם) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת. וכד גלי, לא אמר האזינו ישראל, אלא האזינו השמים.

אמר רבי יוסי, פתיב את השירה, וכי שירה אקרי. אמר רבי יצחק שירה ודאי, מה (דף רפ"ז ע"ב) שירה אתמשכא ברוח הקדש מעילא לתתא, אוף הכי מלין אלין אתמשכין ברוח הקדש מעילא לתתא, ובגין כן אמר משה שירה.

הוא חזי, פוילי האי אמר משה, וקרא לעלאין, עד לא יימא מלה, דכתיב האזינו השמים. יערוף פמטר וגו'. וכל כף למה. משום פי שם יי' אקרא. עד דיימא מלה, ארעיש כלהו עלמין.

האנא בההיא שעתא דאמר משה האזינו השמים ואדברה, אתרגישו עלמין. נפק קלא ואמר, משה משה, אמאי את מרעיש עלמא כלא. את בריה דבר נש, ובגיןך אתרגיש עלמא. פתח ואמר, פי שם יי' אקרא. בההיא שעתא אשתתקו, ואציתו מלוי.

השלמה מזה השממות (סימן י"ח)

תנו רבנן, כפשחלה רבי שמעון בן יוחאי. עאלו קמיה ר' פנחס, ור' חייא, ור' אבא. אמרו ליה, מאן (דהוא) קנימא דעלמא, שכיב. אמר לון, לא בי דינא דלעילא מעיינין

בְּדִינָאֵי, דְּהָא אָנָּא חֲזִי דְלִית אָנָּא מְתִיבָה
לְמַלְאָכָא וְלַדִּינָא דְלַעִילָא. דְּאָנָּא לָאו כְּשִׁאָר
בְּנֵי נָשָׂא. אָלָּא הָאֵי דִינָא דִילֵי, קַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא דִינֵיהּ, וְלָאו בֵּי דִינֵיהּ. וְהֵינּוּ דְאָמַר
דָּוִד, בְּכַעוֹתֶיהָ קָמִיהָ (תהלים מג) שְׁפִטְנֵי אֱלֹהִים
וְרִיבָה רִיבֵי. וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר, (מלכים א ח) לַעֲשׂוֹת
מִשְׁפֵּט עֲבָדוֹ, הוּא בְּלַחֲדוּדֵי, וְלֹא אַחֲרָא.

דְּהָא תַּנָּן, כְּשִׁאָדָם שְׂכִיב, בֵּי דִינָא דְלַעִילָא
מִסְתַּפְּלִין בְּדִינוּי, אֵית מְנַהוּן דְנִטְיִן לְכַף
זְכוּת, דְּאֲחֻזְיִין זְכוּתֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, וְאֵית מְנַהוּן
דְנִטְיִן לְכַף חוּבָה, דְּאֲחֻזְיִין חוּבֵיהּ דְּבַר נֶשׁ.
וְלֹא נִפְיָא אִינִישׁ מִן דִּינָא, כְּמָה דְהָוָה בְּעֵי.
אַבְרָם מָאן דְּדָאִין לִיהּ מְלָכָא עֵילָאָה, דְשִׁלִּיט
עַל כּוּלָּא, הוּא טַב, וְלֹא יָכִיל אִינִישׁ
לְמַהוּי בְּהָוָה דִּינָא, בַּר טַב. מָאֵי טַעְמָא,
דְּהָא תַּנָּן, מְכִילוּי דְמְלָכָא עֵילָאָה, נָטוּ
לְזְכוּתָא תְּדִיר, וְהוּא כּוּלֵיהּ צַד דְמַהִימְנוּתָא,
וּבְיָדוֹ לְשִׁבְקָא לְחֻטְאִין וְחוּבִין, הָדָא הוּא
דְכֹתִיב, (תהלים קל) עֲמֹד הַסְּלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָא,
עֲמֹד וְלֹא עִם אַחֵר.

וּבְגִין כֶּף בְּעֵינָא קָמִיהּ דְּהוּא דָּאִין דִּינָאֵי,
וְאָנָּא אִיעוּל תְּלִיסַר אַבְבֵי לְעֵלְמָא
דְּאֲתֵי, וְעוּד דְלֹא אַעֲבְרוּ לֹוּן בַּר אַבְהָתָא, וְלֹא
יְהֵא מָאן דִּימְחֵי בְיָדֵי, דְלֹא אֲתַבַּע רִשוּתָא
מְנַהוּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה, וְחֲמוּ בֵי מְרַעִיָה, דְלֹא
הָוָה תַּמָּן. תְּוֹהוּ, וְלֹא יָכִיל חַד מְנַהוּן
לְמַלְלָא בְּפוּמֵיהּ, מְדַחִילוּ רַבָּה דְהָת עֲלִיהוּן.
עַד דְּהוּוּ יִתְבִּין, סָלִיק לֹוּן רִיחִין דְּבוּסְמִין
סְגִיאִין, וְכָל חַד אֲתִישֵׁב, עַד דְּחֲמוּ לְרַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְהָוָה מְמַלְל מְלִין, וְלֹא הָוּוּ חֲמָאן
אַחֲרָן בַּר מִינֵיהּ. לְבַתָּר עֵידָן, אָמַר לֹוּן רַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְהָוָה מְדַבֵּר דְּבָרִים, וְלֹא הָיוּ רוּאִים אַחֲרִים חוּץ מִמֶּנּוּ.

הַעוֹלָם, שׁוֹכֵב (מת) ! ? אָמַר לָהֶם,
לֹא בֵית דִין שֶׁל מַעְלָה מְעִינִים
בְּדִינֵי, שְׁהָרֵי אֲנִי רוּאָה שְׂאִין אֲנִי
נִתָּן לְמַלְאָךְ וְלַדִּין שֶׁל מַעְלָה,
שְׂאִי לֹא כְּשִׁאָר בְּנֵי אָדָם. אָלָּא
זֶה הַדִּין שְׁלִי, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
דֵּן אוֹתוֹ וְלֹא בֵית דִּינוֹ. וְזֶה
שְׂאֵמַר דָּוִד בְּכַקְשָׁתוֹ לְפָנָיו,
(תהלים מג) שְׁפִטְנֵי אֱלֹהִים וְרִיבָה
רִיבֵי. וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר, (מלכים-א ח)
לַעֲשׂוֹת מִשְׁפֵּט עֲבָדוֹ, הוּא לְבָדוֹ
וְלֹא אַחֵר.

שְׁהָרֵי לְמַדְנֵוּ, כְּשִׁאָדָם חוּלָה,
בֵּית דִין שֶׁל מַעְלָה מִסְתַּפְּלִים
בְּדִינֵי; יֵשׁ מֵהֶם שְׁנוּטִים לְכַף
זְכוּת, שְׁמַרְאִים זְכוּתוֹ שֶׁל הָאָדָם,
וְיֵשׁ מֵהֶם שְׁנוּטִים לְכַף חוּבָה,
שְׁמַרְאִים חוּבָתוֹ שֶׁל הָאָדָם. וְלֹא
יוּצֵא אִישׁ מִן הַדִּין כְּמוֹ שְׁהֵיָה
רוּצָה.

אַבְרָם מִי שְׂדָן אוֹתוֹ הַמְּלָךְ
הַעֲלִיּוֹן, שְׁשׁוּלֵט עַל הַכָּל - הוּא
טוֹב, וְלֹא יָכוֹל אָדָם לְהִיּוֹת בְּדִין
הַזֶּה חוּץ מִטוֹב. מַה טַּעְמוֹ?
שְׁהָרֵי שְׁנֵינוּ, מְדוּחָיו שֶׁל הַמְּלָךְ
הַעֲלִיּוֹן נוֹטִים לְזְכוּת תְּמִיד,
וְהוּא כְּלוּ צַד שֶׁל הָאֲמוּנָה, וּבְיָדוֹ
לְעֻזַּב לְחֻטְאִים וְחוּבוֹת. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (תהלים קל) עֲמֹד הַסְּלִיחָה.
לְמַעַן תִּתְּנָא. עֲמֹד וְלֹא עִם אַחֵר.
וּמִשּׁוּם זֶה בְּקִשְׁתֵּי מְלַפְנֵי שְׁהוּא
יְדוּן דִּינֵי, וְאֲנִי אֶפְגַּס בְּשִׁלְשָׁה
עֶשֶׂר פְּתָחִים לְעוֹלָם הַבָּא, וְעוּד,
שְׁלֹא עֲבְרוּ אוֹתָם חוּץ מִהֲאָבוֹת,
וְלֹא יִהְיֶה מִי שְׁיִמְחָה בְיָדֵי, שְׁלֹא
אֲתַבַּע רִשוּת מֵהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּבַר, וְרָאוּ בֵית
חֲלִיו שְׁלֹא הָיָה שֵׁם. תְּמַהוּ, וְלֹא
יָכִיל אַחַד מֵהֶם לְדַבֵּר בְּפִיו
מֵאִמָּה גְדוּלָה שְׁהִיתָה עֲלֵיהֶם.
עַד שְׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, עָלָה לָהֶם
רִיחוֹת שֶׁל בְּשָׂמִים רַבִּים וְכָל
אַחַד הִתְיַשֵּׁב. עַד שְׂרָאוּ לְרַבִּי
לְאַחַר זְמַן אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן,

ראיתם משהו? אמר לו רבי פנחס, לא. אלא פלנו תמהים על שלא ראינו אותך בבית חליף זמן רב, וכאשר ראינו אותך, עלה לנו ריחות בשמים של גן עדן, ושמענו קול אחד מדבר, ולא ידענו מי מדבר עמך. אמר להם, ולא שמעתם דבר אחר חוץ ממני? אמרו, לא. אמר להם, אין אתם ראויים לראות סבר פניו של עתיק הימים.

אמר להם, אמר לכם דבר, תמהתי על רבי פנחס שלא ראה, שאני ראיתי אותו פעת בעולם הבא, למטה ממנו מרבי אלעזר בני. וכעת שלחו בשבילי מלמעלה והראו לי מקום של הצדיקים לעולם הבא, ולא התישב בלבי מקומי, חוץ מעם אחיה השילוני. וברתי מקומי וכאתי, וכאו עמי נשמות של צדיקים, ועליון מהם מנשמות הצדיקים - אדם הראשון, שהיה יושב אצלי והיה מדבר עמי, ובקש שלא יתגלה חטאו לכל העולם, חוץ מאותו שאמרה התורה בגללו ונסתר באותו אילן של גן עדן. ואני אמרתי לו שהרי החברים (בבר) גלו.

אמר, אותו שגלו החברים ביניהם - טוב, אבל שאר בני העולם לא. מה הטעם? שחס הקדוש ברוך הוא על כבודו ולא רצה לפסס חטאו, אלא באותו אילן שאכל ממנו. והקדוש ברוך הוא גלה לו בסוד הקדוש לחברינו, חברים שלא ידברו הם בהם ביניהם, ולא לרובים מהחברים ולא לו שיבאו לעולם. והוא דבר שלא צריך כל אדם, וטועה בו, לא משום החטא שחטא, אלא משום כבוד השם העליון שפני אדם לא זהירים בו, וכתוב (שמות א) זה שמי לעלם.

שמעון, חמיתון מידי. אמר ליה ר' פנחס, לא. אלא כולנא תוהין על דלא חמינא לך בבי מרעיון זמן רב. וכד חמינא לך סליק לן ריחין דבוסמין דגנתא דעדן, ושמענא קלא ממלל, ולא ידענא מאן ממלל עמך. אמר להו, ולא שמעתון מלה אחרא בר מדידי. אמרו לאו. אמר לון, לית אתון חזון למחמי סבר אפין דעתיק יומין.

אמר לון, אימא לכו מלה, תוהנא על ר' פנחס, דלא חמא. דאנא חמית ליה פען בעלמא דאתי, לתתא מיניה מרבי אלעזר ברי. וכען שדרו בדילי מלעילא, ואחזון לי אתרא דצדיקנא לעלמא דאתי, ולא אתיישר בלבאי דוכתאי, בר עם אחיה השילוני. וברירנא דוכתאי, ואתינא, ואתו עמי נשמתין דצדיקנא, ועילא מנהון דנשמי דצדיקנא אדם הראשון, דהוה יתיב גבאי, והוה ממלל עמי. ובעי, דלא יתגלי חוביה לכל עלמא. בר ההוא דאמר אורייתא בגיניה, ואתפסי בההוא אילנא דגנתא דעדן. ואנא אמינא ליה דהא חבריאי (ס"א בבר) גלו.

אמר ההוא דגליין חבריאי בינייהו שפיר, אבל שאר בני עלמא לא. מאי טעמא, דחס קדשא בריך הוא על יקריה, ולא בעא לפרסומי חוביה, אלא בההוא אילנא דאכיל מיניה. וקודשא בריך הוא גלי ליה ברזא דקודשא, לחבירנא, חבריאי דלא אשתעו אינון בהדייהו בינייהו, ולא לרוקי חבריאי, ולאינון דייתון לעלמא.

והוא מלה דלא בעי כל איניש, וטעי ביה, לאו משום חובתא דחב, אלא משום יקרא דשמא עילאה, דבני נשא לא זהירין ביה, וכתוב (שמות א) זה שמי לעלם. וייתון

וּיבֹאוּ לְשֹׂאֵל מִה דְּלֹא צְרִיךְ לִוְיָנוּ דְּכִתִּיב, לְהֵם. וְזֶה שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת יט) פֶּן יִהְיוּ אֵל ה' לְרֵאוֹת וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב. הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן. כִּי אֲנִי גֹזֵר, אֵלֹהֵי הַחֲבֵרִים (חֲבֵר) שְׁמֵלְמָדִים הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, הוּא נוֹפֵל וְנִמְצָא בְּאוֹתוֹ חֲטָא יוֹתֵר מֵהֵם, שְׁכָתוּב וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב. הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן.

קָרַב אֲצִלוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵי. אָמַר לוֹ, אָבֵא, מָה אֲנִי שָׁם? אָמַר לוֹ, (אֲשֶׁרֵי חִלְקֵי בְנֵי, וְמֵן רַב יִהְיֶה שְׁלֵא תִקְבֵר אֲצִלֵי, אָבֵל) בְּנֵי, שְׁלֵא תִזְכֹּר כְּאֵן. אָבֵל בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, מְקוֹם שְׁלֵף וְשֵׁלֵי מְבָרְרִים. וְכַאִם אֲנַחְנוּ עִם אֵלֹהֵי הַצְּדִיקִים שְׁמִזְמָנִים לְשִׁבְחָ לְאֲדוֹן הָעוֹלָם, שְׁאֵלֹהֵי הַמְּלָאכִים שְׁמֵשְׁמֵשִׁים לְפָנָיו. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ.

לְמִשְׁאֵל מִה דְּלֹא צְרִיךְ לִוְיָנוּ דְּכִתִּיב, פֶּן יִהְיוּ אֵל ה' לְרֵאוֹת וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב, הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן. הַכִּי גֹזֵרְנָא, הוּא חֲבֵרְיָא (כ"א חֲבֵרָא) דְּאוּרֵי שְׁמָא קְדִישָׁא, הוּא נִפְל וְאִיתָא בְּהֵוָה חוּבָא, יִתִּיר מִנֵּיהּ, דְּכִתִּיב וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב, הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן.

קָרַיב לְגַבִּיהַ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ, אָמַר לִיהַ, אָבֵא, מָה אֲנָא הָתָם. אָמַר לִיהַ (כ"א וְכַאֲהַ חִלְקֵי בְרִי, וְמֵן סָגֵי וְהָא דְלֹא תִתְקַבֵּר נְבֵאִי, אָבֵל) בְּרִי דְלֹא תִדְפֵּר הַכָּא אָבֵל בְּהֵוָה עַלְמָא, דּוּכְתָא דִּידֵי וְדִידֵךְ בְּרִירְנָא. וְכַאֲיֵן אֲנִן עִם אֵינוֹן צְדִיקָא, דְּזִמְיִנִין לְשִׁבְחָ לְמֵאֵרֵי עַלְמָא, דְּאֵינוֹן מְלָאכִין דְּמִשְׁתַּמְשִׁין דְּקַמֵּיהַ, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (תְּהִלִּים קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ. (עַד כַּאן מִהַחֲשֵׁמֹת).

האדרא זוטא קדישא

הָאֲנָא בְּהֵוָה יוֹמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּעָא לְאַסְתְּלֵקָא מִן עַלְמָא וְהוּא מְסִדֵּר מְלוּי. אֲתַפְנָשׁוּ חֲבֵרְיָא לְבֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְהוּוּ קָמֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ וְרַבִּי אָבֵא וְשְׂאָר חֲבֵרְיָא. וְהוּוּ מְלֵא בֵיתָא.

זְקוּף עֵינוּי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחֲמָא דְאַתְמְלֵי בֵיתָא. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר. בְּזִמְנָא אַחְרָא כַד הוּינָא בְבֵי מְרַעֵי, הָוָה רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן יֵאִיר קָמֵאֵי. וְעַד דְּבְרִירְנָא דּוּכְתָאֵי אֹרִיכוּ לִי עַד הַשְּׁתָא. וְכַד תִּבְנָא אֶסְחַר אֲשָׁא מְקָמֵאֵי וּמַעְלָמִין לָא אֲתַפְסֵק. וְלֹא הָוָה עָאֵל בַּר נֶשׁ אֶלָּא בְרִשׁוּתָא. וְהַשְּׁתָא חֲמִינָא דְאַתְפְּסֵק וְהָא אֲתַמְלֵי בֵיתָא. עַד דִּהוּוּ יִתְבִּי. פְּתַח עֵינוּי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחֲמָא מַה דְחֲמָא וְאַסְחַר אֲשָׁא בְבֵיתָא. נְפָקוּ כְלָהוּ וְאַשְׁתְּאַרוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ וְרַבִּי אָבֵא. וְשְׂאָר חֲבֵרְיָא יִתְבוּ אַבְרָאֵי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ, פּוּק חֲזִי אֵי הָכָא רַבִּי יִצְחָק דְּאֲנָא מְעַרְבָנָא לִיהַ. אֵימָא לִיהַ דִּיִסְדֵּר מְלוּי וְיִתִּיב לְגַבִּי זְפָאָה חוּלְקִיָּה. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְיִתִּיב וְחִיִּיךְ וְחִדֵּי. אָמַר אֵן אֲנוֹן חֲבֵרְיָא. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָעִיל לִוְן יִתְבוּ קַמֵּיהַ. זְקוּף יְדוּי רַבִּי שְׁמַעוֹן וּמַצְלִי צְלוּתָא וְהוּוּ חֲדֵי וְאָמַר. אֲנוֹן חֲבֵרְיָא דְאַשְׁתְּכַחוּ בְבֵי אַדְרָא יְזַדְמָנוֹן הָכָא. נְפָקוּ כְלָהוּ

וְאֶשְׁתָּאֲרוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ רַבִּי אָבָא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲמִיא.
אֲדַהְכִי עָאֵל רַבִּי יִצְחָק. אָמַר לִיהַ רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּמָה יְאוּת חוּלְקָךְ פְּמָה
חִידוֹ בְּעֵי לְאֶתוּסְפָא לָךְ בְּהַאי יוֹמָא. יְתִיב רַבִּי אָבָא בְּתַר כְּתַפּוּי וְרַבִּי
אֶלְעָזָר קַמִּיהַ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא שְׁתָּא שְׁעָתָא דְרַעוּתָא הוּא. וְאָנָא בְּעֵינָא לְמִיעֵל
בְּלָא כְּסוּפָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְהָא מְלִין קְדִישִׁין דְלָא גְלִיָּאן עַד
הַשְׁתָּא, בְּעֵינָא לְגַלְאָה קַמִּי שְׁכִינְתָּא, דְלָא יִימְרוּן דְהָא בְּגַרְיַעוּתָא
אֶסְתְּלַקְנָא מְעֵלְמָא. וְעַד פְּעֵן טְמִירָן הוּוּ בְּלַבְּאִי, לְמִיעֵל בְּהוּ לְעֵלְמָא
דְאַתִּי. וְכַף אֶסְדִּירְנָא לְכוּ, רַבִּי אָבָא יְכַתּוּב, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי יְלַעִי, וְשָׂאֵר
חֲבַרְיָא יִרְחֲשׁוּן בְּלַבִּיָּהוּ. קָם רַבִּי אָבָא מִבְּתַר כְּתַפּוּי. וְיְתִיב רַבִּי אֶלְעָזָר
בְּרִיהַ קַמִּיהַ, אָמַר לִיהַ קוּם בְּרִי, דְהָא אַחֲרָא יְתִיב בְּהַהוּא אַתְרַ, קָם רַבִּי
אֶלְעָזָר.

אֲתַעֲטָרָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְיְתִיב. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קטו) לֹא הִמַּתִּים יְהִלְלוּ יְהַ
וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוּמָה. לֹא הִמַּתִּים יְהִלְלוּ יְהַ, הַכִּי הוּא וְדָאִי, אֵינּוּן
דְאַקְרוּן מִתִּים, דְהָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא חֵי אַקְרִי, וְהוּא שְׂאֲרֵי בֵין אֵינּוּן
דְאַקְרוּן חַיִּים, וְלֹא עִם אֵינּוּן דְאַקְרוּן מִתִּים. וְסוּפִיָּה דְקָרָא כְּתִיב, וְלֹא כָּל
יּוֹרְדֵי דוּמָה, וְכָל אֵינּוּן דְנַחֲתִין לְדוּמָה, בְּגִיָּהֶם יִשְׁתָּאֲרוּן. שְׂאֲנֵי אֵינּוּן
דְאַקְרוּן חַיִּים, דְהָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּהוּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פְּמָה שְׁנֵיאָ שְׁעָתָא (דף רפ"ח ע"א) דָּא מְאָדְרָא. דְבִאֲדָרָא
אֲזִדְמֵן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא וְרַתִּיכּוּי. וְהַשְׁתָּא, הָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
הַכָּא, וְאַתִּי עִם אֵינּוּן צְדִיקֵיָּא דְבַגְנָתָא דְעֵדֶן, מַה דְלָא אַעְרַעוּ בְּאֲדָרָא.
וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּהוּן דְצְדִיקֵיָּא יְתִיר מִיקְרָא דִילִיָּה, פְּמָה
דְכְּתִיב בִּירְבָּעַם, דְהוּוּ מְקִטֵּר וּמְפָלַח לְעַבּוּדָה זָרָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
אוּרִיךְ לִיָּה. וְכִיּוֹן דְאוּשִׁיט יְדִיָּה לְקַבְּלֵי דְעֵדוּ נְבִיאָה, אַתְּיַבֵּשׁ יְדִיָּה,
דְכְּתִיב, (מלכים א' יג) וְתִיבֵשׁ יָדוֹ וְגו'. וְעַל דְפָלַח לְעַבּוּדָה זָרָה לֹא כְּתִיב, אֶלָּא
עַל דְאוּשִׁיט יְדִיָּה לְעֵדוּ נְבִיאָה. וְהַשְׁתָּא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרָא
דִילָן, וְכִלְהוּ אַתְאֵן עַמִּיָּה.

אָמַר, הָא רַב הַמְּנוּנָא סְבָא הַכָּא, וְסַחְרִיָּה שְׁבַעִין צְדִיקֵי גְלִיפֵן בְּעִטְרִין,
מְנַהֲרִין כָּל חַד וְחַד מְזִיחֲרָא דְזִיּוּא דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְכָל
סְתִימִין. וְהוּא אַתִּי לְמִשְׁמַע בְּחַדְוּתָא, אֲלִין מְלִין דְאַנָּא אִימָא. עַד דְהוּוּ
יְתִיב, אָמַר, הָא רַבִּי פְּנַחֶס בֶּן יְאִיר הַכָּא, אַתְקִינּוּ דְיֹכְתִיָּה, אֲזִדְעֲזַעוּ
חֲבַרְיָא דְהוּוּ תַמָּן, וְקָמוּ וְיָתְבוּ בְּשִׁיפּוּלֵי בֵיתָא. וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא,
אֶשְׁתָּאֲרוּ קַמִּיהַ (ב"א עמ"ה) דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאֲדָרָא

אשְׁתַּכְחַנָּא דְכָל חֲבֵרְיָא הוּוּ אַמְרִי, וְאַנָּא עִמָּהוּן. הַשְּׁתָּא אִימָא אָנָּא
בְּלַחֲוֹדָאִי, וְכִלְהוּ צִייתִין לְמַלּוּלִי, עֲלָאִין וְתַתְּאִין. זַפְּאָה חוּלְקִי יוּמָא דִּין.
פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ז) אָנִי לְדוּדֵי וְעֲלִי תְּשׁוּקָתוֹ. כָּל יוּמִין
דְּאַתְקֻטְרָנָא בְּהַאי עֲלָמָא, בְּחַד קֻטִירָא אַתְקֻטְרָנָא בִּיהַ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא, וּבְגִין כְּףַּ הַשְּׁתָּא וְעֲלִי תְּשׁוּקָתוֹ. דְּהוּא וְכָל סִיעֲתָא קְדִישָׁא
דִּילֵיהּ, אָתוּ לְמַשְׁמַע בְּחֻדוּהּ, מְלִין סְתִימִין, וְשִׁבְחָא דְעִתִּיקָא קְדִישָׁא,
סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, פְּרִישׁ וְאַתְפְּרֵשׁ מִפְּלָא, וְלֹא פְּרִישׁ, דְּהָא כֻּלָּא בִּיהַ
מְתַדְבְּקִין, וְהוּא מְתַדְבֵּק בְּכֻלָּא הוּא כֻּלָּא.

עִתִּיקָא דְכָל עִתִּיקִין, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, אַתְתְּקִין וְלֹא אַתְתְּקִין. אַתְתְּקִין,
בְּגִין לְקִימָא כֻּלָּא. וְלֹא אַתְתְּקִין, בְּגִין דְּלֹא שְׂכִיחַ.

בְּרַ אַתְתְּקִין, אִפִּיק תְּשַׁעָּה נְהוּרִין, דְּלַחֲטִין מְנִיָּה, מְתַקְוִנוּי. וְאִינוּן נְהוּרִין
מְנִיָּה, מְתַנְהֲרִין וּמְתַלְהֲטִין, וְאִזְלִין וּמְתַפְשְׁטִין לְכָל עֵיבֵר. כְּבוּצִינָא
דְּאַתְפְּשְׁטִין מְנִיָּה נְהוּרִין לְכָל עֵיבֵר. וְאִינוּן נְהוּרִין דְּמְתַפְשְׁטִין, כַּד
יְקַרְבוּן לְמַנְדַּע לוּן, לֹא שְׂכִיחַ אֱלָא בּוּצִינָא בְּלַחֲוֹדֵי. כְּףַּ הוּא עִתִּיקָא
קְדִישָׁא, (הוּא) בּוּצִינָא עֲלָאָה, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. וְלֹא שְׂכִיחַ בְּרַ אִינוּן
נְהוּרִין דְּמְתַפְשְׁטִין, דְּמְתַגְלִיזִין, וּטְמִירִין. וְאִינוּן אַקְרוּן שְׁמָא קְדִישָׁא. וּבְגִין
כְּףַּ כֻּלָּא חַד.

וְמַה דְּאַמְרִי חֲבֵרְנָא בְּסַפְרֵי קְדָמָאִי, דְּאִינוּן דְּרַגִּין דְּאַתְבְּרִיאוּ, וְעִתִּיקָא
קְדִישָׁא אַתְגְּלִי בְּהוּ, בְּכָל חַד וְחַד. מְשׁוּם דְּאִינוּן תְּקוּנִין דְּעִתִּיקָא
קְדִישָׁא. לֹא הַשְּׁתָּא עֵידָנָא לְהַנִּי מְלִין דְּהָא אָמִינָא לוּן בְּאַדְרָא קְדִישָׁא.
וְחִמִּינָא מַה דְּלֹא יְדַעְנָא הַכִּי, וְעַד הַשְּׁתָּא אַסְתִּים בְּלַבְּאֵי מְלָה. וְהַשְּׁתָּא
אָנָּא בְּלַחֲוֹדָאִי אַסְהִידָנָא קָמִי מְלַפָּא קְדִישָׁא, וְכָל הַנִּי זַפְּאֵי קְשׁוּט דְּאָתוּ
לְמַשְׁמַע מְלִין אֲלִין.

גוּלְגֻלְתָּא דְּרִישָׁא חַוּוּרָא, לֹא בִּיהַ שִׁירוּתָא וְסִינְמָא. קוּלְטְרָא דְּקֻטְפוּי,
אַתְפְּשֵׁט וְאַתְנַהִיר, וּמְנִיָּה יְרַתוּן צְדִיקֵיָא אַרְבַּע מְאָה עֲלָמִין
דְּכַסּוּפִין לְעֲלָמָא דְּאָתִי. מַהֲאִי קוּלְטְרָא דְּקֻטְפָּא, דְּהִיא גוּלְגֻלְתָּא חַוּוּרָא,
נְטִיף טְלָא כָּל יוּמָא, לְהַהוּא זְעִיר אַנְפִּין, לְאַתֵּר דְּאַתְקֻרִי שְׁמַיִם, וּבִיהַ
זְמִינִין מִיתִיָּא לְאַחֲרֵי לְזַמְנָא דְּאָתִי. דְּכַתִּיב, (בְּרַאשִׁית כו) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים
מִטַּל הַשָּׁמַיִם. וְאַתְמַלִּיָּא רִישִׁיָּה, וּמַהֲהוּא זְעִיר אַפִּין, נְטִיף לְחַקְל
תְּפוּחִין. וְכָל חַקְל תְּפוּחִין, נְהִירִין מַהֲהוּא טְלָא.

הַאי עִתִּיקָא קְדִישָׁא טְמִיר וּגְנִיז. וְחַכְמַתָּא עֲלָאָה סְתִימָאָה, בְּהַהוּא
גוּלְגֻלְתָּא מְשַׁתְּכַח, וְדָאִי בְּהַאי עִתִּיקָא, לֹא אַתְגְּלִיָּא אֱלָא רִישָׁא
בְּלַחֲוֹדֵי, בְּגִין דְּאִיהוּ רִישָׁא לְכָל רִישָׁא. חַכְמַתָּא עֲלָאָה, דְּאִיהִי רִישָׁא,

בִּיה סְתִימָה, וְאֶקְרִי מוֹחָא עֲלָאָה. מוֹחָא סְתִימָא. מוֹחָא דְשְׂכִיךְ וְשְׂקִיט.
וְלִית דְּיַדַּע לִיה, בַּר אִיהוּ.

תַּלְתָּ רִישֵׁין אַתְּגַלְפֹן, דָּא, לְגוּ מִן דָּא. וְדָא, לְעִילָא מִן דָּא. רִישָׁא חָדָא,
חֲכַמְתָּא סְתִימָאָה, דְּאַתְכַּפְּסִיָּא, וְלֹא מִתְפַּתְחָא. וְחֲכַמְתָּא דָּא
סְתִימָאָה, רִישָׁא לְכָל רִישִׁיה, דְּשָׂאָר חֲכָמוֹת. רִישָׁא עֲלָאָה, עֲתִיקָא
קְדִישָׁא, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. רִישָׁא דְכָל רִישָׁא, (דף רפ"ח ע"ב) רִישָׁא דְלֹא
רִישָׁא. וְלֹא יַדַּע, וְלֹא אֲתִידַע, מַה דְּהוּי בְּרִישָׁא דָּא, דְּלֹא אֲתִדְבַּק
בְּחֲכַמְתָּא, וְלֹא בְּסוּכְלַתְנֹו. וְעַל הַאי אֶקְרִי, (במדבר כד) בְּרַח לָךְ אֶל מְקוֹמְךָ.
(יחזקאל א)

וּבְגִין כְּךָ עֲתִיקָא קְדִישָׁא אֶקְרִי אִין. דְּבִיה תַּלְיָא אִין. וְכָל אֵינוֹן שְׁעָרִי,
וְכָל אֵינוֹן נִימִין, מִמוֹחָא סְתִימָאָה נְפַקִין. (פליו) וְכִלְהוּ שְׁעִיעִין, (כ"א
תבין) בְּשִׁקוּלָא. וְלֹא אֲתַחְזִי קְדָלָא.

בְּלָא הוּא, בְּגִין דְּהַאי עֲתִיקָא קְדִישָׁא בְּחַד הוּי. כְּלָא בְּחִידוּ, וְלֹא שְׁנִיָּא
מִרְחָמִי לְעֵלְמִין. בְּתַלְתָּ עֶשְׂרִי מְכִילָן דְּרַחֲמִין אֲשַׁתְּכַח. בְּגִין דְּהַאי
חֲכַמְתָּא סְתִימָאָה דְּבִיה, מִתְפָּרַשׁ תַּלְתָּ זְמַנִּין לְאַרְבַּע אַרְבַּע. וְהוּא עֲתִיקָא,
כְּלִיל לֹון, וְשְׁלִיט עַל כְּלָא.

חַד אַרְחָא דְנְהִיר בְּפִלְגוּתָא דְשְׁעָרִי דְנַפְקִי מִמוֹחָא, הוּא אַרְחָא דְנְהִירִין
בִּיה צְדִיקֵיָּא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּכַתִּיב (משלי ד) וְאַרְח צְדִיקִים כְּאוֹר נֹוֹגָה
וְגוֹ'. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נח) אֲזַ תִּתְעַנַּג עַל יְיָ. וְמַהֲאִי אַרְחָא מִתְנַהֲרִין כָּל
שָׂאָר אַרְחִין, דְּתַלְיִין בְּזַעִיר אַנְפִין.

הַאי עֲתִיקָא סְבָא דְסָבִין, כְּתָרָא עֲלָאָה, לְעִילָא. דְּמִתְעַטְרִין בִּיה כָּל
עַטְרִין, וְכַתְרִין, מִתְנַהֲרִין כָּל בּוּצִינִין מְנִיה וּמִתְלַהֲטִין (ומתנהרין). וְהוּא,
הוּא בּוּצִינָא עֲלָאָה, טְמִירָא דְלֹא אֲתִידַע. (וכָּל שָׂאָר בּוּצִינִין מְנִיה מִתְלַהֲטִין וּמִתְנַהֲרִין).

הַאי עֲתִיקָא אֲשַׁתְּכַח בְּתַלְתָּ רִישֵׁין, וְכִלְיָן בְּחַד רִישָׁא. וְהוּא (כ"א והוא)
רִישָׁא עֲלָאָה, לְעִילָא לְעִילָא. וּבְגִין דְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתַרְשִׁים
בְּתַלְתָּ, אוֹף הָכִי כָּל שָׂאָר בּוּצִינִין דְּנְהִירִין מְנִיה, כְּלִילָן בְּתַלְתָּ. עוֹד,
עֲתִיקָא אֲתַרְשִׁים בְּתַרְיִן. כְּלָלָא דְעֲתִיקָא בְּתַרְיִן. הוּא כְּתָרָא עֲלָאָה דְכָל
עֲלָאִין, רִישָׁא דְכָל רִישֵׁי. וְהוּא דְּהוּי לְעִילָא מִן דָּא, דְּלֹא אֲתִידַע. כְּךָ
כָּל שָׂאָר בּוּצִינִין, סְתִימִין בְּתַרְיִן. עוֹד עֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתַרְשִׁים וְאַסְתִּים
בְּחַד, וְהוּא חַד, וְכִלָּא הוּא חַד. כְּךָ כָּל שָׂאָר בּוּצִינִין, מִתְקַדְּשִׁין,
מִתְקַשְׂרִין, וּמִתְהַדְרִין בְּחַד, וְאֵינוֹן חַד.

מִצְחָא דְאַתְגְּלִי בְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא, רְצוֹן אֶקְרִי, דְּהַאי רִישָׁא עֲלָאָה דָּא סְתִימָה
לְעִילָא, דְּלֹא אֲתִידַע פְּשִׁיט חַד טוֹרְנָא בְּסִימָא, יָאָה, דְּאַתְכַּלִּיל

בְּמִצְחָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ (נ"א דְּהוּא) רַעוּא דְּכָל רַעוּין, אֲתַתְּקֵן בְּמִצְחָא,
וְאֲתַגְּלִיָּא בְּבוּסִיטָא (ס"א אֲתַגְּלִיָּת בְּפִסְטָא), הָאִי מִצְחָא אֲקָרִי רַעוּן.

וְכַד רַעוּן דָּא אֲתַגְּלִיָּא, רַעוּא דְּרַעוּין אֲשַׁתְּכַח בְּכִלְהוּ עַלְמִין, וְכָל צְלוּתִין
דְּלַתְתָּא מִתְּקַבְּלִין, וּמִתְּנַהֲרִין אֲנָפוּי דְּזַעִיר אֲנָפִין, וְכֹלָא בְּרַחְמֵי
אֲשַׁתְּכַח, וְכָל דִּינִין אֲתַטְּמְרֵן וְאֲתַכְּפִיין.

בְּשַׁבְּתָא בְּשַׁעֲתָא דְּצְלוּתָא דְּמִנְחָה, דְּהוּא עֵידֵן דְּכָל דִּינִין מִתְּעָרִין,
אֲתַגְּלִיָּא הָאִי מִצְחָא, וְאֲתַכְּפִיין פֶּל דִּינִין, וְאֲשַׁתְּכַחוּ רַחְמִין
בְּכִלְהוּ עַלְמִין. וּבְגִין כֶּךָ אֲשַׁתְּכַח שַׁבַּת פְּלָא דִּינָא, לָא לְעִילָא וְלָא לַתְתָּא.
וְאֲפִילוּ אֲשָׂא דְּגִיְהֵנָם אֲשַׁתְּקַע (ס"א אֲשַׁתְּקַד) בְּאַתְרֵיהּ, וְנִיחִין חֵיבֵיָא. וְעַל דָּא
אֲתוּסָף נִשְׁמַתָּא דְּחֵדוּ בְּשַׁבְּתָא.

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְמַחְדֵי בַתְּלַת סְעוּדָתֵי דְּשַׁבְּתָא, דְּהָא כָּל מְהִימְנוּתָא, וְכָל
פְּלָלָא דְּמְהִימְנוּתָא, בִּיָּה אֲשַׁתְּכַח, וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְסַדְרָא פְּתוּרָא,
וְלַמִּיכַל תְּלַת סְעוּדָתֵי דְּמְהִימְנוּתָא, וְלַמַּחְדֵי בְּהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲסַהֲדָנָא עָלֵי לְכָל אֲלִין דְּהָכָא, דְּהָא מִן יוֹמָאֵי לָא
בְּטִילָנָא אֲלִין תְּלַת סְעוּדָתֵי, וּבְגִינֵיהוֹן לָא אֲצַטְרִיכְנָא לְתַעֲנִיתָא
בְּשַׁבְּתָא. וְאֲפִילוּ בְּיוֹמֵי אַחְרֵינִי לָא אֲצַטְרִיכְנָא, כֹּל שְׁכָן בְּשַׁבְּתָא. דְּמֵאֵן
דְּזָכִי בְּהוּ, זָכִי לְמְהִימְנוּתָא שְׁלִימָתָא. חַד, סְעוּדָתָא דְּמִטְרוּנִיתָא. וְחַד,
סְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא. וְחַד, סְעוּדָתָא דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל
סְתִימִין. וּבְהָהוּא עֲלָמָא יִזְכֵּי בְּהוּ לְאֲלִין. הָאִי רַעוּן פֶּד אֲתַגְּלִיָּא, כֹּל דִּינִין
אֲתַכְּפִיין מְשׁוּלְשְׁלִיהוֹן.

תְּקוּנָא דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא אֲתַתְּקֵן בְּתְקוּנָא חַד, פְּלָלָא דְּכָל תְּקוּנִין. וְהִיא
חֲכָמָה עֲלָאָה, סְתִימָאָה. פְּלָלָא דְּכָל שְׁאָר, וְהִיא אֲקָרִי עֲדָן עֲלָאָה
סְתִימָא. וְהוּא מוּחָא דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא. וְהִיא מוּחָא אֲתַפְּשֵׁט לְכָל עֵיבַר,
מִנֵּיהּ אֲתַפְּשֵׁט עֲדָן אַחְרָא. וּמְהֵאֵי עֲדָן אֲתַגְּלַף.

וְהָהוּא (דף רפ"ט ע"ב) רִישָׁא סְתִימָא דְּבְרִישָׁא דְּעַתִּיקָא דְּלָא אֲתִידַע, פֶּד פְּשִׁיט
חַד טוּרְנָא (ס"א טוּרְנָא), דְּהוּהּ מִתְּתַקֵּן לְאַתְנַהֲרָא, בְּטַשׁ בְּהֵאִי מוּחָא (נ"א
מִצְחָא), וְאֲתַגְּלַף, וְאַתְנַהֵיר בְּכָמָה נְהִירִין, וְאַפִּיק וְאַרְשִׁים כְּבוּסִיטָא דָּא,
בְּהֵאִי מִצְחָא. וְאַתְרִישִׁים בִּיָּה חַד נְהוּרָא, דְּאַקְרִי רַעוּן. וְהֵאִי רַעוּן אֲתַפְּשֵׁט
לְתַתָּא בְּדִיקְנָא, עַד הָהוּא אֲתַר דְּמִתְּשַׁבָּא בְּדִיקְנָא, וְאַקְרִי חֲסֵד עֲלָאָה.
וְדָא אִיהוּ נוּצָר חֲסֵד. וּבְהֵאִי רַעוּן פֶּד אֲתַגְּלִיָּא, מִסְתַּפְּלִין מְאִרֵי דְּדִינָא
וּמִתַּכְּפִיין.

עֵינױ דְּרִישָׁא דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא, תְּרִין בְּחַד שְׁקִילֵן. דְּאַשְׁגָּחִין תְּדִירָא, וְלָא
נְאִים. דְּכַתִּיב, (תהלים קכא) לָא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל

קדישא, בגין פך לא אית ליה גבינין על עינא, ולא כסותא.
זהו מוחא אתגליף ונהיר בתלת תוורין דעילא (נ"א דעינא), בתוורא חדא
מסתחיין עינין דזעיר אנפין, דכתיב, (שיר השירים ה) רוחצות בחלב.
דהוּא (נ"א כהוּא) תוורא קדמאה. ושאר תוורין אסתחיין ונהרין לשאר
בוצינין.

מוחא אקרי נביעא דברכתא, נביעא דכל ברכאן מניה אשתפחו. ובגין
דהאי מוחא להיט בתלת תוורין דעינא, בעינא תלא ביה ברכתא,
דכתיב, (משלי כב) טוב עין הוא יבורך, דהא במוחא תליין תוורו דעינא. האי
עינא כד אשגח בזעיר אנפין, (עלמין) (ס"א אתנתרן אנפין בלחו בחדו) אנהרן בלהו
בחדו. עינא דא, הוא כלא ימינא, לית ביה שמאלא. עיינין דתתא, ימינא
ושמאלא, תרי, בתרי גוונין.

בצניעותא דספרא אולפינא, דהא י' עלאה, י' תתאה. ה' עלאה, ה'
תתאה. ו' עלאה, ו' תתאה. כל אלין עלאין, בעתיקא תליין.
תתאין, בזעיר אנפין אינון. לאו תליין, אלא אינון ממש. ובעתיקא
קדישא תליין. דהא שמא דעתיקא אתפסטיא מפלא, ולא אשתכח. אבל
אלין אתוון דתליין בעתיקא. בגין דיתקיימון אינון דלתתא. דאי לאו הכי
לא יתקיימון.

ובגין פך, שמא קדישא סתים וגלייא. ההוא דסתים לקבליה דעתיקא
קדישא, סתימא דכלא. וההוא (אתגלייא בניניה דתלייא) (ס"א דאתגלי בניניה דההוא
דאתגלייא דתלייא) בזעיר אפין. ובגין פך, כל ברכאן בעיין סתים וגלייא. אלין
אתוון סתימן דתליין (בעתיקא קדישא. תליין אפאי תליין י' לקיימא י' דלתתא) (ס"א ודאי בגולגלתא
במצחא בעינין תלא י' (ס"א אפאי) אפאי תלא לקיימא לי' דלתתא).

חוטמא, בהאי חוטמא, בנוקבא דפרדשקא, דביה נשיב רוחא דחיי
לזעיר אפין. ובהאי חוטמא, בנוקבא דפרדשקא, תלייא ה',
לקיימא ה' אחרא דלתתא. ודא רוחא נפיק ממוחא סתימאה, ואקרי
רוחא דחיי. ובהאי רוחא, זמינין למנדע חכמתא, בזמנא דמלכא
משיחא. דכתיב, (ישעיה יא) ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה וגו'. האי
חוטמא, חייך מפל סטרין, חדו שלימא. נחת רוח. אסוותא. בחוטמא
דזעיר אנפין (במח דאוקיימא) כתיב, (שמואל ב כב) עלה עשן באפו וגו'. והכא כתיב
(ישעיה מח) ותהלתי אחרטם לך.

ובספרא דאגדתא, דבי רב ייבא סבא, אוקים, ה' בפומא, והכא לא
מתקיימא הכי, ולא אצטרפא (ס"א אצטרפא), אף על גב דבחד
סלקא, אלא בה' דינא תליא, ודינא בחוטמא תליא, דכתיב עלה עשן

באפו. ואי תימא, הא כתיב ואש מפיו תאכל. עקרא דרוגזא בחוטמא תליא.

בר תקונין דעתיקא קדישא, במוחא שקיט וסתים מתתקנן. וכל תקונין דזעיר אנפין, בחכמה תתאה מתתקנן. דכתיב, (תהלים קד) כלם בחכמה עשית, וה' כללא דכלא ודאי. מה בין ה' לה'. ה' דהכא, דינא אתער מנה. ודהכא רחמי גו רחמי.

בדיקנא דעתיקא קדישא, תליא כל יקירו דכלא. מזלא דכלא אקרי. מהאי דיקנא, מזלא יקירותא (נ"א מהאי מזלא יקורא) דכל יקירין, מזלי עלאי ותתאי. כלהו משגיחין ליהווא מזלא. בהאי מזלא תליא חיי דכלא, מזוני דכלא. בהאי מזלא תליין שמיא וארעא. גשמין דרעוא. בהאי מזלא, אשגחותא דכלא. בהאי מזלא תליין כל חילין עלאין ותתאין. (דף רפ"ט ע"ב)

תלת עשר נביעין, דמשחא דרבותא טבא, תליין בדיקנא דמזלא יקירא דא. וכלהו נפקין לזעיר אנפין. לא תימא כלהו, אלא תשעה מנייהו, משתבחן בזעיר אנפין, לאכפייא דינין.

(וכד) האי מזלא, תלייא בשקולא עד טבורא. כל קדושי קדושין דקדושא ביה תליין. בהאי מזלא, פשיט פשיטותא דקוטרא עלאה. ההוא רישא דכל רישין, דלא אתידע, ולא אשתמודע, ולא ידעין עלאין ותתאין. בגין כן בלא בהאי מזלא תלייא.

בדיקנא דא, תלת רישין דאמינא, מתפשטן. וכלהו מתחברן בהאי מזלא, ומשתבחין ביה. ובגין כן, כל יקירו דיקירותא, בהאי מזלא תלייא. כל אלין אתון דתליין בהאי עתיקא, כולהו תליין בהאי דיקנא, ומתחברן בהאי מזלא, ותליין ביה, לקיימא אתון אחרנין. דאלמלי לא סליק אלין אתון בעתיקא, לא קיימין אלין אחרנין. ובגין כן אמר משה כד אצטריד, 'י' 'י', תרי זימני, ופסיק טעמא בגווייהו. דהא במזלא תלייא כלא. מהאי מזלא, מתפספי עלאי ותתאי, ומתכפין קמיה. זכאה חולקיה מאן דזכי להאי.

האי עתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין, לא אדפר, ולא אשתבח. ובגין דאיהו רישא עלאה לכל עלאין, לא אדפר, בר רישא חדא, בלא גופא, לקיימא בלא.

והאי (נ"א דכל סתימין) ס"א בגין דאיהו רישא עלאין לכל עלאין, לא אדפר, אלא רישא חדא, בלא גופא, לקיימא בלא. והוא) טמיר וסתים וגניז מפלא, תקונין אתתקנן, בהווא מוחא סתימא דכלא, דאתפשט ואתתקן כלא ונפיק חסד עלאה ותתאה, וחסד

עלאה אתפשט ואתקן ואתכליל כלא במוחא סתימאה דא. פד אתתקן חוורא דא בנהירו דא, בטש מאן דבטש, בהאי מוחא ואתנהיר, ותלייא ממזלא יקירא מוחא אחרא, דאתפשט ונהיר לתלתין ותריין שבילין. פד אתנהיר נהיר ממזלא יקירא. אתנהירו תלת רישין עלאין, תריין רישין, וחד דכליל לון. ובמזלא תליין, ואתכלילן ביה.

מבאן שארי לאתגלייא יקירו דדיקנא, דאיהו מזלא סתימאה. ואינון מתתקנן, פמה דעתיקא קדישא תלת רישין מתעטרין ביה, הכי כלא בתלת רישין. וכד אתנהרן, תליין פלהו דא בדא בתלת רישין, תריין מתריין סטריין, וחד דכליל לון.

ואי תימא, מאן עתיקא קדישא. תא חזי, לעילא לעילא, אית דלא אתידע, ולא אשתמודע, ולא אתרשים, והוא כליל כלא, ותריין רישין ביה פליין (ס"א תליין). וכדין כלא (תרא) הכי אתתקן. והוא לאו במנינא, ולא בכללא ולא בחושבן אלא ברעותא דלפא, על דא אתמר, (תהלים ט) אמרתי אשמרה דרכי מחטא בלשוני.

אתר דשירותא אשתכח, מעתיקא קדישא, דאתנהיר ממזלא, הוא נהירו דחכמתא, דאתפשט לתלתין ותריין עיבר. ונפקא מההוא מוחא סתימאה, מנהירו דביה. ומה דעתיקא קדישא נהיר בקדמיתא (ס"א בחכמתא), דא היא. ושירותא ממה דאתגלייא (ת"י), ואתעביד לתלת רישין, ורישא חדא כליל לון. ואלין תלת מתפשטן לזעיר אנפין, ומאלין נהרין כלא. אתגליף האי חכמתא, ואפיק חד נהרא, דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא ועייל (נ"א ועייל) ברישא דזעיר אנפין, ואתעביד חד מוחא ומתמן אתמשיך ונגיד בכל גופא, ואשקי כל אינון נטיעאן. הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו'.

תו אתגליף האי חכמתא, ואתמשך ועייל ברישא דזעיר אנפין, ואתעביד מוחא אחרא (ההוא אחרא). ההוא נהירו דאתמשכא מניה אלין תריין משיכן אתגליפו, מתחברן בחד רישא דעמיקא דבירא, דכתיב, (משלי א) בדעתו תהומות נבקעו. ועייל ברישא דזעיר אנפין, ואתעביד מוחא אחרא, ומתמן אתמשיך ועייל לגו גופא, ומלייא כל אינון אדרין ואכסדרין דגופא. הדא הוא דכתיב, (משלי כד) ובדעת חדרים ימלאו.

ואלין נהרין, מנהירו דההוא מוחא עלאה סתימאה, דנהיר במזלא (עתיקא קדישא). וכלא דא בדא תליין. ואתקשר דא בדא, ודא בדא, עד דישתמודע דכלא חד, וכלא הוא עתיקא, (ד"ר ו"צ ט"א) ולא אתפרש מניה כלום. אלין תלת נהורין, נהרין לתלת אתרנין, דאקרון אבהן. ואלין

נְהַרִין לְבָנִין. וְכֹלָא נְהִיר מֵאַתֵּר חַד. פִּד אַתְגְּלִיאי הַאי עֵתִיקָא, רַעְוָא דְרַעְוֹן, פִּלָּא נְהִיר וְכֹלָא אֲשַׁתְּכַח בְּחַדוֹ שְׁלִימָתָא.

הַאי חֲכָמָתָא אֲקָרִי עֵדוֹן, וְהַאי עֵדוֹן אֲתַמְשֵׁן מַעְדָן עֲלָאָה, סְתִימָאָה דְכָל סְתִימִין. וּמַהֲאִי עֵדוֹן, אֲקָרִי שִׁירוּתָא. דְּבַעֲתִיקָא לָא אֲקָרִי, וְלָא הוּי שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא. וּבְגִין דְּלָא הוּי בִּיהַ שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא, לָא אֲקָרִי אַתָּה. בְּגִין דְּאַתְפְּסִיאי וְלָא אַתְגְּלִיאי. וְאַקְרִי הוּא. וּמֵאַתֵּר דְּשִׁירוּתָא אֲשַׁתְּכַח אֲקָרִי אַתָּה, וְאַקְרִי אָב. דְּכַתִּיב, (ישעיה סג) פִּי אַתָּה אָבִינוּ.

בְּאַנְדְּתָא דְבִי רַב יִיבָא סָבָא, כְּלָלָא דְכֹלָא, זְעִיר אַנְפִּין אֲקָרִי אַתָּה. עֵתִיקָא קְדִישָׁא דְאַתְפְּסִיאי, אֲקָרִי הוּא. וְשִׁפִּיר. וְהַשְׁתָּא קְרִינָן בְּאַתֵּר דָּא דְשִׁירוּתָא אֲשַׁתְּכַח, אַתָּה. אָף עַל גַּב דְּאַתְפְּסִיאי, מְנִיַּה הוּי שִׁירוּתָא, וְאַקְרִי אָב. וְהוּא אָב לְאַבְהֵן. וְהַאי אָב נְפִיק מֵעֵתִיקָא קְדִישָׁא, דְּכַתִּיב (איוב כח) וְהַחֲכָמָה מֵאִין תִּמְצָא. וּבְגִין כֹּף לָא אֲשַׁתְּמוּדַע.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב (איוב כח) אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַפְּהַ, דְּרַפְּהַ מִמֶּשׁ. אָבָל וְהוּא יָדַע אֵת מְקוּמָהּ, מְקוּמָהּ מִמֶּשׁ. וְכָל שְׁכָן דְּרַפְּהַ. (מְקוּמָהּ מִמֶּשׁ. וְלֹא דְרַפְּהַ. מְקוּמָהּ מִמֶּשׁ. וְכָל שְׁכָן דְּרַפְּהַ.) וְכָל שְׁכָן הַהוּא חֲכָמָה דְּסְתִימָא בִּיהַ בְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא.

הַאי חֲכָמָה שִׁירוּתָא דְכֹלָא, מְנִיַּה מִתְּפִשְׁטָן תְּלָתִין וְתַרְיַן שְׁבִילִין. (שְׁבִילִין וְלֹא אֲרִחִין) וְאוּרִייתָא בְּהוּ אַתְּפְּלִילַת בְּעֶשְׂרִין וְתַרְיַן אַתְוֹן, וְעֶשֶׂר אַמִּירָן. הַאי חֲכָמָה אָב לְאַבְהֵן. וּבְהַאי חֲכָמָה, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא אֲשַׁתְּכַח. וּבְגִין כֹּף, חֲכָמָה עֲלָאָה חֲכָמָה תַּתָּאָה. פִּד אַתְּפִשְׁט חֲכָמָה, אֲקָרִי אָב לְאַבְהֵן. כֹּלָא לָא אַתְּפְּלִיל אֲלָא בְּהַאי. (ס"א כִּד מִתְּפִשְׁטוֹן חֲכָמוֹת, אַתְּקָרִי אָב לְאַבְהֵן. כֹּלָא לָא אֲשַׁתְּכַלֵּל אֲלָא בְּהַאי) דְּכַתִּיב, (תהלים קד) כָּלֵם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ.

זְקַרְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן יְדוּי, וְחַדִּי, אָמַר, וְדַאי עֵידָן הוּא לְגַלְאָה, וְכֹלָא אֲצִטְרִיךְ בְּשַׁעֲתָא דָּא. תְּאַנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָאָה דְכָל סְתִימִין, בְּעָא לְאַתְקַנָּא כֹּלָא, אַתְקִין כְּעִין דְּכַר וְנוֹקְבָא. בְּאַתֵּר דְּאַתְּפְּלִילוּ דְכַר וְנוֹקְבָא לָא אַתְקִימוּ, אֲלָא בְּקִיּוּמָא אַחְרָא (ס"א כְּעִין דְּכַר) דְּדְכַר וְנוֹקְבָא. וְהַאי חֲכָמָה כְּלָלָא דְכֹלָא, פִּד נְפָקָא וְאַתְנַהִיר מֵעֵתִיקָא קְדִישָׁא, לָא אַתְנַהִיר אֲלָא בְּדְכַר וְנוֹקְבָא. דְּהַאי חֲכָמָה אַתְּפִשְׁט, וְאַפִּיק מִיְנִיַּה בִּינָה, וְאַשְׁתְּכַח דְכַר וְנוֹקְבָא. הוּא, חֲכָמָה אָב. בִּינָה אָם. חֲכָמָה וּבִינָה, בְּחַד מִתְקַלָּא אַתְקִלוּ, דְכַר וְנוֹקְבָא. וּבְגִינֵיהוּ כֹלָא אַתְקִימוּ בְּדְכַר וְנוֹקְבָא, דְּאַלְמָלָא הַאי, לָא מִתְקִימִין.

שִׁירוּתָא דָּא אָב לְכֹלָא, אָב לְכֹלְהוּ אַבְהֵן, אַתְחַבְרוּ דָּא בְּדָא, וְנַהִירוּ דָּא בְּדָא. (חֲכָמָה אָב. בִּינָה אָם. דְּכַתִּיב (משלי ב) כִּי אָם לְבִינָה תִקְרָא) פִּד אַתְחַבְרוּ, אוּלִידוּ, וְאַתְפִּשְׁטַת מְהִימְנוּתָא. בְּאַגְדְּתָא דְבִי רַב יִיבָא סָבָא, הִכִּי תֵאֲנִי, מַהוּ בִּינָה.

אֶלָּא כַּד אֲתַחְבֵּר דָּא בְּדָא, יו"ד בְּה"א, אֲתַעֲבֵרְתָּ, וְאֶפִּיקַת בְּן, וְאוֹלִידַת. וּבְגִין פְּךָ, בִּינָה אֶקְרִי, בֵּין י"ה, שְׁלִימוּתָא דְכָלָּא. אֲשַׁתְּכַחוּ תְרוּוּיָיהוּ דְמַתְחַבְּרִין, וּבֵין בְּגוּוּיָיהוּ. כְּלָלָא דְכָלָּא. בְּתַקּוּנֵיהוּ אֲשַׁתְּכַח שְׁלִימוּתָא (נ"א בן י"ה, תְרוּוּיָיהוּ דְמַתְחַבְּרִין, וּבֵין בְּגוּוּיָיהוּ. בְּתַקּוּנֵיהוּ אֲשַׁתְּכַחוּ שְׁלִימוּתָא דְכָלָּא כְּלָלָא) דְכָלָּא, אָב וְאָם. בֵּין וּבֵת.

מַלְיִין אֲלִין, לָא אֲתֵייהָבוּ לְגַלְאָה, בַּר לְקַדְיִשֵי עֲלִיוֹנִין, דְּעָאלוּ וְנִפְקוּ, וַיִּדְעִין אֲרַחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְלָא סְטָאן בְּהוּ לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא. דְכְּתִיב, (הושע יד) פִּי יִשְׂרָאֵל דְרַכִּי יִי וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וְגו'.

זַפְּאָה חוּלְקִיָּה, דְמָאן דְזָכִי לְמַנְדַּע אוֹרְחוּי, וְלָא סְטִי, וְלָא יִטְעִי בְּהוּ. דְמַלְיִין אֲלִין סְתִימִין אֵינּוּן וְקַדְיִשֵי עֲלִיוֹנִין נְהִירִין בְּהוּ, כְּמָאן דְנְהִיר מְנַהִירוּ דְבוּצִינָא. לָא אֲתַמְסְרוּ מַלְיִין אֲלִין, אֶלָּא לְמָאן דְּעָאל וְנִפִּיק. דְמָאן דְלָא עָאל וְנִפִּיק, טַב לִיָּה דְלָא אֲבָרִי. דְהָא גְלִיָּא קָמִי עֲתִיקָא קַדְיִשָׁא, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, דְמַלְיִין אֲלִין נְהִירִין כְּלָפָאִי, בְּאֲשַׁלְמוּתָא דְרַחֲמֵיהוּ וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְאֲלִין בְּנֵי דְהָכָא, יַדְעֵנָּא בְּהוּ דְהָא עָאלוּ וְנִפְקוּ, וְאֲתַנְהִירִין בְּאֲלִין מַלְיִין, וְלָא כְּכֵלְהוּ. וְהַשְׁתָּא אֲתַנְהִירוּ בְּשְׁלִימוּתָא כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ. זַפְּאָה חוּלְקִי עֲמַהוּן, בְּהֵוּא עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל מַה דְאַמִּינָא דְעֲתִיקָא קַדְיִשָׁא. וְכָל מַה דְאַמִּינָא דְזַעִיר אֲנַפִּין. כָּל מַה דְלָא חַד, כָּל מַה דְלָא חַד מְלָה. לָא (דף ר"צ ע"ב) תְּלִיָּא בִּיהַ פִּירוּדָא. בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ שְׁמַיָּה לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלַמִּין.

תָּא חֲזִי, שִׁירוּתָא דָּא דְאַקְרִי אָב, אֲתַכְּלִיל בְּיו"ד, דְתְּלִיָּא מִמְזָלָא קַדְיִשָׁא. וּבְגִין פְּךָ, יו"ד כְּלִיל אֲתוּוֹן אֲחֲרָנִין. יי סְתִימָא דְכָל אֲתוּוֹן אֲחֲרָן. יי רִישָׁא וְסִיפָא דְכָלָּא.

וְהֵוּא נְהַר דְנִגִּיד וְנִפִּיק, אֶקְרִי עֲלָמָא דְאַתִּי, דְאַתִּי תְדִיר וְלָא פְּסִיק. וְהֵוּא הוּא עֵדוּנָא דְצַדִּיקָא, לְזַפְּאָה לְהֵאִי עֲלָמָא דְאַתִּי, דְאַשְׁקִי תְדִיר לְגַנְתָּא, וְלָא פְּסִיק. עֲלִיָּה כְּתִיב (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימֵיו. וְהֵוּא עֲלָמָא דְאַתִּי, אֲבָרִי בְּיו"ד, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. יי כְּלִיל תְּרִין אֲתוּוֹן ו"ד.

בְּאַנְדְּתָא דְבֵי רַב יִיבָא סְבָא תְּנִינָן, אֲמַאי ו"ד כְּלִיל בְּיו"ד. אֶלָּא נְטִיעָה דְגַנְתָּא (ס"א ו'דא) דָּא, אֶקְרִי ו'. אֵית גַּנְתָּא אֲחֲרָא, דְאַיְהִי ד'. וְמַהֲאִי

ו', אֲשַׁתְּקִיָּא ד'. (דְאַיְהִי אֲרַבְעָה), (ס"א רֵאשִׁים) וְהֵינּוּ רְזָא דְכְּתִיב, וְנָהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וְגו'. מְאִי עֵדֶן. דָּא חֲכָמָה עֲלָאָה, וְדָא יי. לְהַשְׁקוֹת. אֶת הַגֶּן, דָּא הוּא ו'. וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה לְאַרְבַּעָה רֵאשִׁים, דָּא הוּא ד', וְכָלָּא כְּלִיל בְּיו"ד.

וּבְגִין פְּךָ, אֶקְרִי אָב לְכָלָּא. אָב לְאַבְהֵן. שִׁירוּתָא דְכָלָּא, (אָבִי) בֵּיתָא דְכָלָּא,

דְּכַתִּיב, (משלי כד) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. (מהאי י' שירונתא וסיומא דכלא) וּכְתִיב, (תהלים קד) כָּלֶם בְּחֻכְמָה עָשִׂיתָ. בְּאַתְרֵיהּ, לָא אֲתַגְלִיֵּיא, וְלֹא אֲתִידַע. מִדְּאַתְחַבְּר בְּאַימָא אֲתִרְמִיז בְּאַימָא וּבִגִּין כְּףֵי אִימָא כָּלְלָא דְכָלְלָא, בְּהָ אֲתִידַע וּבְהָ אֲתִרְמִיז, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא דְכָלְלָא. (חֻכְמָה אַקְרִי) דְּבַה סְתִים כָּלְלָא.

בְּלָלָא דְכָלְלָא, שְׂמָא קְדִישָׁא. עַד הַשְׁתָּא רְמִיזָנָא, וְלֹא אֲמִינָא כָּל אֲלִין יוֹמִין. וְהֵאֵידָנָא מִתְגַּלְפִּין סְטָרִין, י', כְּלִיל בְּהֵאֵי חֻכְמָה. ה' דָּא אִימָא, וְקִרְיָנָן בִּינָה. ו"ה, אֲלִין תְּרִין בְּנִין, דְּמִתְעַטְרָן מֵאִימָא. וְהֵא תְּנִינָן, דְּבִינָה אֲתַפְּלִיל מִכָּלְלָא. יו"ד דְּמִתְחַבְּרָא בְּאַימָא, וּמִפְקִין בִּין. וְהֵינּוּ בִינָה, א"ב וְא"ם דְּאִינוּן י"ה, בֵּן בְּגוּוֹיָהּ.

הַשְׁתָּא אֵית לֹאסְתַּפְּלָא, בִּינָה, וְאַקְרִי תְּבוּנָה, אֲמָאי אַקְרִי תְּבוּנָה, וְלֹא בִינָה. אֲלֹא תְּבוּנָה אַקְרִי, בְּשַׁעְתָּא דִּינְקָא לְתִרִין בְּנִין, בִּין וּבִין, דְּאִינוּן ו"ה, וְהֵיא שַׁעְתָּא אַקְרִי תְּבוּנָה. דְּכָלְלָא כְּלִיל בְּאַלִין אֲתוּוּן, בִּין וּבִין, אִינוּן ו"ה. וְכָלְלָא חַד כָּלְלָא, וְהֵינּוּ תְּבוּנָה.

בְּסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא אָמַר, דְּשַׁלְמָה מְלָפָא, תְּקוּנָא קְדָמָא דְגִלִי וְאָמַר, (שיר השירים א) הַנֶּחֱד יָפָה רַעֲיָתִי מֵהָאֵי הוּא. וְתְּקוּנָא תְּנִינָא, אַקְרִי כְּלָה, דְּאִיהִי נִוְקְבָא דְלִתְתָּא. וְאִינוּן דְּאַמְרִי, דְּתִרְוּיָהּ לְהָאֵי נִוְקְבָא דְלִתְתָּא אִינוּן, לָאו הֵכִי. דְּהֵ"א קְדָמָא לָא אַקְרִי כְּלָה. וְהֵ"א בְּתִרְוּיָהּ, אַקְרִי כְּלָה, לְזִמְנִין יְדִיעִין (לזמנין סגיאין). דְּהָא זִמְנִין סְגִיאִין אִינוּן, דְּדְּכֹרָא לָא אֲתַחַבְּר עִמָּה, וְאַסְתַּלַּק מִינָה. בְּהָהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (ויקרא יח) וְאַל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָהּ לֹא תִקְרַב. בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְדַּכְּאֵת נִוְקְבָא, וְדְּכֹרָא בְּעֵי לְאַתְחַבְּרָא עִמָּה, כְּדִין אַקְרִי כְּלָה. כְּכָלְלָה מִפְּשֵׁי אֲתִיא.

(אבל) הָאֵי אִימָא, לָא אַפְסִיק רַעוּתָא דְתִרְוּיָהּ לְעֵלְמִין, בְּחַד נְפִקִין, בְּחַד שְׂרִיין. לָא אַפְסִיק דָּא מִן דָּא, וְלֹא אַסְתַּלַּק דָּא מִן דָּא. וּבִגִּין כְּףֵי פְתִיב וְנָהֲר יֵצֵא מֵעֵדָן, יוֹצֵא תְּדִיר, וְלֹא אַפְסִיק. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וּכְמוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ מִימֵיו. וּבִגִּין כְּףֵי פְתִיב רַעֲיָתִי, בְּרַעוּתָא דְאַחֹה שְׂרִיין, בְּאַחֲדוּתָא שְׁלִימוּתָא. אֲבָל הֵכָּא אַקְרִי כְּלָה, דְּכַד אֲתָא דְכֹרָא לְאַתְחַבְּרָא עִמָּה, הִיא כְּלָה, כְּכָלְלָה אִיהִי אֲתִיא מִפְּשֵׁי.

וּבִגִּין כְּףֵי, תְּרִי (ויחי רמ"ב) תְּקוּנִין דְּנוֹקְבֵי פְרִיש שְׁלֵמָה. תְּקוּנָא דְקְדָמִיתָא סְתִימָא, בְּגִין דְּאִיהִי סְתִימָא. וְתְּקוּנָא תְּנִינָא פְרִיש יִתִיר, וְלֹא סְתִים פּוּלִי הָאֵי. וְלִבְתֵּר תְּלִיא כָּל שְׂבָחָא בְּהֵיא דְלְעִילָא. דְכַתִּיב, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא לְאַמָּה בְּרָה הִיא לְיֹלְדָתָהּ. וּבִגִּין דְּאִיהִי אִימָא מִתְעַטְרָא בְּעַטְרָא דְכָלְלָה, וְרַעוּתָא דִּי"ד לָא אַפְסִיק מִנָּה לְעֵלְמִין, אֲתִיב בְּרַשׁוּתָהּ כָּל חִירוֹ דְּעַבְדִּין. כָּל חִירוֹ דְכָלְלָא. כָּל חִירוֹ דְחִיבָא, לְדַכְּאָה לְכָלְלָא.

דְּכַתִּיב, (ויקרא טו) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם. וְכַתִּיב (ויקרא כח) וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת שַׁנַּת
הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה יוֹבֵל הִיא. מָאִי יוֹבֵל. פְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל
יִשְׁלַח שָׂרָשָׁיו. מִשׁוּם הֵהוּא נָהָר דְאַתִּי וְנָגִיד וְנָפִיק, וְאַתִּי תְדִיר, וְלֹא
פְּסִיק.

בְּתִיב (דף רצ"א נ"א) (משלי ב) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא לְתַבּוּנָה תַתֵּן קוֹלְךָ. פִּיּוֹן
דְּאָמַר כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, אֲמַאי לְתַבּוּנָה. אֲלֵא כִּלְא כְּמָה
דְּאֲמִינָא. הִי מְנַיְהוּ עֲלָאָה. בִּינָה עֲלָאָה מְתַבּוּנָה. בִּינָה אָב וְאָם וּבֵן. י"ה:
אָב וְאָם, וּבֵן בְּגוּוֹיָהוּ. תַבּוּנָה: פְּלֵא כִּלְאָ דְבְנִין, בֵּן וּבֵת, ו"ה. וְלֹא
אֲשַׁתְּכַח אָב וְאָם, אֲלֵא בְּאִמָּא, דְּאִמָּא וְדָאִי (ס"א אֲלֵא בְּבִינָה. וּבְתַבּוּנָה וְדָאִי אִימָא)
רְבִיעָא עֲלִיָּהוּ, וְלֹא אֲתַגְלִיָּא. אֲשַׁתְּכַח דְּכִלְאָ דְתַרִּין בְּנִין, אֲקָרִי תַבּוּנָה.
וְכִלְאָ דְאָב אִם וּבֵן, אֲקָרִי בִינָה. וְכַד פְּעִי לְאֲכִלְאָ כִּלְאָ, בְּהֵאִי אֲתַפְּלִיל.
וְהֵאִי אָב וְאָם וּבֵן, אֲקָרוּן חֲכָמָה בִּינָה וְדַעַת. בְּגִין דְּהֵאִי בֵּן נָטִיל סִימְנִין
דְּאָבוֹי וְאִמִּיהָ, אֲקָרִי דַעַת, דְּהֵוּא סְהִדוּתָא דְתַרְוִוִיָּהוּ. וְהֵאִי בֵּן,
אֲקָרִי בּוּכְרָא. דְּכַתִּיב, (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דְּאֲקָרִי בּוּכְרָא, נָטִיל
תַרִּין חוּלְקִין. וְכַד אֲתַרְבִּי בְעֵטְרוֹי, נָטִיל תְּלַת חוּלְקִין. וּבִין פֶּה וּבִין פֶּה,
תַרִּין חוּלְקִין, וְתְלַת חוּלְקִין פְּלֵא חַד מְלָה. וְהֵאִי וְהֵאִי חֲכִי (ס"א חֲד) הָוִי,
יְרוּתָא דְאָבוֹי וְאִמִּיהָ יָרִית.

מָאִי יְרוּתָא דָא. אַחְסַנְתָּא דְאָבוֹי וְאִמִּיהָ, וְתַרִּין עֵטְרִין דְּהוּוּ גְנִיזִין
בְּגוּוֹיָהוּ, וְאַחְסִינוּ לְבֵן דָא. מִסְטָרָא דְאָבוֹי, הָוּה גְנִיז בְּגוּוֹיָה חַד
עֵטְרָא, דְּאֲקָרִי חֲסֵד. וּמִסְטָרָא דְאִמָּא, חַד עֵטְרָא דְאֲקָרִי גְבוּרָה. וְכִלְהוּ
מִתַּעֲטְרִין בְּרִישִׁיָּה, וְאַחִיד לֹוֹן. וְכַד נְהַרִּין אֲלִין אָב וְאָם עֲלִיהָ, פְּלָהוּ
אֲקָרוּן תְּפִילִין דְּרִישָׁא. וְכִלְאָ נָטִיל בֵּן דָא, וְיָרִית פְּלֵא, וְאַתְּפִשֵׁט בְּכָל
גּוּפָא. וְהֵאִי בֵּן יְהִיב לְבִרְתָּא. וּבְרִתָּא מְנַיְהָ אֲתַזֵּן. וְעַל פֶּל פְּנִים מִפְּאֵן,
בְּרָא יָרִית וְלֹא בְרִתָּא. בְּרָא יָרִית לְאָבוֹי וְלְאִמִּיהָ וְלֹא בְרִתָּא. וּמְנַיְהָ אֲתַזֵּן
בְּרִתָּא. פְּמָה דְכַתִּיב, (דניאל ד) וּמְזוֹן לְכִלְאָ בִיָּה. (וְאִי תִיפָא כָל הָאִי וְהֵאִי אֲקָרוּן צְדִיק וְצַדִּיק)

בְּחַד אִינוּן וְחַד כִּלְאָ.

הֲנִי אָב וְאָם, פְּלִילִין וּמִתְחַבְּרִין דָא בְּדָא. וְאָב טְמִיר יְתִיר. וְכִלְאָ אֲחִיד
מִעֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְתִלְאָ מִמְזֵלָא קְדִישָׁא, יְקִירוּ דְכָל יְקִירִין. וְאֲלִין
אָב וְאָם, מִתְקַנִּין בִּיתָא, פְּמָה דְאֲמִינָא דְכַתִּיב, (משלי כד) בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בֵּית
וּבְתַבּוּנָה יִתְכַוֵּן וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלֵאוּ כָל הוּן יְקָר וְנָעִים. וְכַתִּיב (משלי כב)

כִּי נָעִים כִּי תִשְׁמְרוּם בְּכַטְנֶךָ. (הֲנִי כִלְאָ דְכִלְאָ, פְּמָה דְאֲמִינָא וְתַלְוִין מִפּוּלָא קְדִישָׁא וְקִרְא).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאֲדָרָא לֹא גְלִינָא כִלְאָ. וְכָל הֲנִי מְלִין, טְמִירִין בְּלַבְּאֵי
הוּוּ עַד הַשְׁתָּא, וּבְעִינָא לְאַטְמָרָא לֹוֹן לְעֲלָמָא דְאַתִּי, מִשׁוּם דְתַמְזֵן

שְׁאֵלְתָא שְׂאִיל לְנָא, כְּמָה דְכְתִיב, (ישעיה לג) וְהָיָה אֲמוּנַת עַתְדָּךְ חוֹסֵן יְשׁוּעוֹת
חֲכָמָה וְדַעַת וְגו', וְחֲכָמָה בְּעֵינֵי מִינִי, וְהַשְׁתָּא רַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּהַאי, הָא בְּלֹא כְסוּפָא אִיעוּל קָמִי פְּלִטְרוּי.

בְּתִיב (שמואל א ב) כִּי אֵל דַּעוֹת יְיָ. דַּעוֹת וְדָאִי. הוּא הַדַּעַת. בְּדַעַת כָּל פְּלִטְרוּי
אֲתַמְלִיין. דְכְתִיב, וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ. (בגין כך) דַּעַת אַחְרָא לֹא
אֲתַגְלִיא, דְהָא טְמִירָא אָזִיל בְּגוּוּיָהּ, וְאֲתַפְלִיל בִּיהּ. דַּעַת נְהִיר בְּמוֹחִין,
וְאֲתַפְּשֵׁט בְּמוֹחָא כְּלָא. (במוחא, בְּנוֹפָא כְּלָא, כִּי אֵל דַּעוֹת יְיָ).

בְּסַפְרָא דְאַגְדָּתָא תְּנִינָן, כִּי אֵל דַּעוֹת יְיָ, אֵל תְּקַרִי דַּעוֹת, אֲלֵא עֲדוֹת.
דְּהוּא סְהַדוּתָא דְכְּלָא, סְהַדוּתָא דְתַרִין חוֹלְקִין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
(תהלים עח) וַיָּקָם עֲדוֹת בְּיַעֲקֹב. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי מְלָה, אוֹקְמוּהּ בְּסַפְרָא
דְּצְנִיעוּתָא בְּגוּוּנָא אַחְרָא. הָתָם בְּאַתְרֵיהּ שְׁלִים, הֲכָא פְּלֹא שְׁפִיר, וְכְלָא
הוּי, כַּד אֲסִתִּים מְלָה.

הַאי אָב וְאָם, כְּלָהוּ בְּהוּ כְּלִילָן, כְּלָא בְּהוּ סְתִימָן, וְאַיְנוּן סְתִימָן בְּמַזְלָא
קְדִישָׁא, עַתִּיקָא דְכָל עַתִּיקִין. בִּיהּ סְתִימָן. בִּיהּ כְּלִילָן. כְּלָא הוּא,
כְּלָא הוּי. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמִיָּה, לְעָלָם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

כַּד מְלִין דְּאַדְרָא יָאוּת, וְכְלָהוּ מְלִין קְדִישִׁין, מְלִין דְּלֹא סְטָאן לִימִינָא
וְלִשְׁמָאֲלָא, כְּלָהוּ מְלִין דְּסְתִימִין, וְאַתְגְּלִיין לְאַיְנוּן דְּעָאלוּ וְנַפְקוּ,
וְכְלָא הֲכִי הוּא. וְעַד הַשְׁתָּא הוּוּ מִתְפַּסְיִין אֵלִין מְלִין דְּדַחִילְנָא לְגַלְאָה,
וְהַשְׁתָּא אֲתַגְּלִיין. וְגַלִּי קָמִי (מלכא) עַתִּיקָא קְדִישָׁא, דְּהָא לֹא לִיקְרָא דִּילִי
וּדְבִית אָבָא עֲבִידְנָא, אֲלֵא בְּגִין דְּלֹא אִיעוּל בְּכְסוּפָא קָמִי פְּלִטְרוּי
עֲבִידְנָא. וְעוּד, הָא חֲמִינָא, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכָל הַגִּי זַפְּאֵי קְשׁוּט
דְּהֲכָא מִשְׁתַּפְּחֵן, כְּלָהוּ מִסְתַּפְּמִין עַל יְדֵי. דְּהָא חֲמִינָא דְכְּלָהוּ חֲדָאן בְּהַאי
הַלוּלָא דִּילִי, וְכְלָהוּ זְמִינִין (דף רצ"א ע"ב) בְּהַהוּא עְלָמָא בְּהִילוּלָא דִּילִי,
זַפְּאָה חוֹלְקִי.

אָמַר רַבִּי אָבָא, כַּד סִיִּים מְלָה דָא בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בּוּצִינָא עֲלָאָה, אָרִים
יְדוּי, וּבְכָה וְחִיף. בְּעָא לְגַלְאָה מְלָה חֲדָא. אָמַר, בְּמְלָה דָא
אַצְטַעְרָנָא כָּל יוֹמָאֵי, וְהַשְׁתָּא לֹא יְהִבִין לִי רְשׁוּתָא. אֲתַתְּקַף, וְיִתִּיב,
וְרַחֲשׁ בְּשַׁפוּתֵיהּ, וְסַגִּיד תְּלַת זְמַנִין, וְלֹא הָוָה יְכִיל בְּרַ נֶשׁ לְאַסְתַּפְּלָא
בְּאַתְרֵיהּ, כָּל שַׁפְּן בִּיהּ. אָמַר, פּוּמָא פּוּמָא, דְּזַכִּית לְכָל הַאי, לֹא אֲנַגְיָבוּ
מִבּוּעָךְ. מִבּוּעָךְ נִפְיָק וְלֹא פִּסְק. עֲלֹךְ קַרְיָנָן (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מִעַדְן.
וְכְתִיב (ישעיה נח) וְכִמּוּצָא מִיָּם אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימִיו.

הַאי דְנָא אֲסַהֲדָנָא עָלִי. דְּכָל יוֹמִין דְּקְאִימְנָא, תְּאִיבְנָא לְמַחְמֵי יוֹמָא דָא,
(נ"א רַעוּתָא לְגַלְאָה דְּרֹא דָא) וְלֹא סְלִיק בְּרַעוּתֵי (ס"א ביד'), בְּרַ הַאי דְנָא, דְּהָא

בְּעֵטְרָא דָּא מְתַעֲטֵר הָאִי יוֹמָא. וְהִשְׁתָּא בְּעִינָא לְגַלְאָה מְלִין, קַמִּיהָ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא, דְּהָא כְּלָהוּ מְתַעֲטֵרִין בְּרִישֵׁי. וְהָאִי יוֹמָא לָא יִתְרַחֵק
לְמִיעַל לְדוּכְתִּיחָא, כְּיוֹמָא אַחְרָא. דְּהָא כָּל יוֹמָא דָּא בְּרִשׁוּתֵי קְיִימָא.
וְהִשְׁתָּא שְׂרִינָא לְגַלְאָה מְלִין, בְּגִין דְּלָא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא לְעֵלְמָא דְּאִתֵּי.
וְהָא שְׂרִינָא אִימָא.

בְּתִיב, (תהלים פט) צְדָק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסָאָךְ חֶסֶד וְאַמֶּת יִקְדְּמוּ פְּנֵיךָ. מֵאֵן
חִפְיָמָא, יִסְתַּכַּל בְּהָאִי, לְמַחְמֵי אֹרְחֵי (כ"א דינוי) דְּקַדְיָשָׁא עֲלָאָה,
דִּינִין דְּקִשׁוּט, דִּינִין דְּמְתַעֲטֵרִין בְּכַתְרֵי עֲלָאִין. דְּהָא חִמְיָנָא דְּכְלָהוּ בּוּצִינִין
נְהָרִין מְבוּצִינָא עֲלָאָה, טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, פְּלָהוּ דְּרִגִין לְאַתְנַהֲרָא. (נ"א
וּכְלָהוּ אִינּוּן בְּרִין לְאַתְנַהֲרָא) וּבְהִהוּא נְהוּרָא דְּכָכַל דְּרִגָּא וְדְרִגָּא, אַתְגְּלִיָּא מַה
דְּאַתְגְּלִיָּא, וְכְלָהוּ נְהוּרִין אַחֲדָן, נְהוּרָא דָּא בְּנְהוּרָא דָּא, וְנְהוּרָא דָּא,
בְּנְהוּרָא דָּא, וְנְהוּרִין דָּא בְּדָא, וְלָא מְתַפְּרֵשׁן דָּא מִן דָּא.

נְהוּרָא דְּכָל בּוּצִינָא וּבּוּצִינָא, דְּאַקְרוּן תְּקוּנֵי מְלַפָּא, פְּתֵרֵי מְלַפָּא, כָּל חַד
וְחַד, נְהִיר וְאַחֲדִיד בְּהִהוּא נְהוּרָא דְּלָגוּ לָגוּ, וְלָא מְתַפְּרֵשׁ לְבַר.
וּבְגִין כֵּן פְּלָא בְּחַד דְּרִגָּא אִסְתַּלַּק, וְכָלֵא בְּחַד מְלָה אַתְעֲטֵר, וְלָא מְתַפְּרֵשׁ
דָּא מִן דָּא, אִיְהוּ וּשְׁמִיחָא חַד הוּא. נְהוּרָא דְּאַתְגְּלִיָּא, אַקְרִי לְבוּשָׁא
דְּמְלַפָּא. נְהוּרָא דְּלָגוּ לָגוּ, (בְּמַהוּא נְהוּרָא הוּא מַח) נְהוּרָא סְתִים, וּבִיחָא שְׂרִיָּא הִהוּא
דְּלָא אַתְפְּרֵשׁ וְלָא אַתְגְּלִיָּא.

וּכְלָהוּ בּוּצִינֵי, וְכְלָהוּ נְהוּרִין, נְהוּרִין מְעַתִּיקָא קַדְיָשָׁא סְתִימָא דְּכָל
סְתִימִין, בּוּצִינָא עֲלָאָה. וְכַד מְסַתְּפֵלְן, פְּלָהוּ נְהוּרִין דְּאַתְפְּשִׁטֵן.
לָא אִשְׁתַּכַּח בַּר בּוּצִינָא עֲלָאָה, דְּאַטְמֹר וְלָא אַתְגְּלִיָּא.
בְּאִינּוּן לְבוּשֵׁין דִּיקַר, לְבוּשֵׁי קִשׁוּט, תְּקוּנֵי קִשׁוּט, בּוּצִינֵי קִשׁוּט,
אַשְׁתַּכַּחוּ תְּרִין בּוּצִינִין, תְּקוּנָא דְּכוּרְסִיָּא דְּמְלַפָּא, וְאַקְרוּן צְדָק
וּמִשְׁפָּט. וְאִינּוּן שִׁירוּתָא, וּשְׁלִימוּתָא, בְּכָל מְהִימְנוּתָא. וּבְהִי מְתַעֲטֵרִין
כָּל דִּינִין דְּלְעִילָא וְתַתָּא, וְכָלֵא סְתִים בְּמִשְׁפָּט. וְצְדָק מְהִי מִשְׁפָּט אַתְּזֵן.
וְלְזַמְנִין קְרִינֵן לָהּ, (בְּרִאשִׁית יד) וּמְלַפֵּי צְדָק מְלַךְ שָׁלֵם.

בַּר מְתַעֲרִין דִּינִין מִמִּשְׁפָּט, פְּלָהוּ רַחֲמֵי, פְּלָהוּ בְּשְׁלִימוּ. דְּהָאִי מְבַסֵּם
לְהָאִי צְדָק, וְדִינִין מְתַתְּקִנִין, וְכְלָהוּ נַחְתִּין לְעֵלְמָא בְּשְׁלִימוּ, בְּרַחֲמֵי.
וּכְדִין (אִתְרַב) שְׁעַתָּא דְּמַתְּחַבְּרִין דְּכַר וְנוּקְבָא, וְכָל עֲלָמִין פְּלָהוּ בְּרַחֲמֵי,
וּבְחֻדוּתָא.

וְכַד אִסְגִּיאוּ חוּבֵי עֲלָמָא, וְאַסְתַּאבַּת מְקַדְשָׁא, וְדְכוּרָא אַתְרַחֵק מִן נוּקְבָא,
וְחוּיָא תְּקִיפָא שְׂרִיָּא לְאַתְעֲרָא, וּוִי לְעֵלְמָא דְּמַתְּזֵן בְּהִהוּא זְמַנָּא מְהִי
צְדָק. כְּמָה חֲבִילֵי טְרִיקִין מְתַעֲרִין בְּעֵלְמָא, כְּמָה זְכָאִין מְסַתְּלִקִין מְעֵלְמָא.

וְכַל כֹּהֵן לְמַה. בְּגִיז דְּאַתְרַחֵק דְּכוּרָא מִן נוֹקְבָא, וּמִשְׁפֵּט לָא קָרַב בְּצִדְקָא
דָּא. וְעַל הַאי כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפֵּט, דְּמִשְׁפֵּט אֶתְרַחֵק מֵהַאי
צִדְקָא, וְלֹא אֶתְבַּסְמָא, וְצִדְקָא יִנְקָא מֵאַתְרַחֵק אַחְרָא.

וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה מְלָכָא, (קהלת ז) אֵת הַכֹּל רִאִיתִי בְּיַמֵּי הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק
אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְגוֹ', הֶבֶל דָּא, (ס"א ל"ג הֶבֶל דָּא) הֶבֶל חָדָא, מֵהַבְּלִים
דְּלְעִילָא, דְּאַקְרוּן אַפִּי מְלָכָא, וְדָא אִיהוּ מְלָכוּתָא קְדִישָׁא, דְּכַד הִיא
מִתְעָרָא בְּדִינוּי, פְּתִיב יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ. מָאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּמִשְׁפֵּט
אַתְרַחֵק מִצִּדְקָא. וּבְגִיז כֹּהֵן אַקְרִי, וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפֵּט.

הָא חֲזִי, כַּד אֲשַׁתְּכַח זַפְּאָה עַלְאָה בְּעַלְמָא, רַחֲמִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אַפִּילוּ כַּד אֶתְעַר צִדְקָא בְּלַחֲדוּי, יְכִיל עַלְמָא לֹא אֲשַׁתְּזַבָּא בְּגִינְיָה.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּה, וְלֹא מִסְתַּפִּי (דף רצ"ב ע"א) מִן דִּינָא. וְכַד
הִיא זַפְּאָה לָא קְרִימָא בְּקִיּוּמִיָּה, מִסְתַּפִּי אַפִּילוּ מִמִּשְׁפֵּט, וְלֹא יְכִיל
לְמִיקָם בֵּיהּ. כֹּל שְׁפֹן בְּצִדְקָא.

דְּוֹד מְלָכָא, בְּקַדְמִיתָא אָמַר, (תהלים כו) בְּחַנְנֵי יְיָ וְנִסְנִי. דְּהָא אָנָּא לָא
מִסְתַּפִּינָא מִכָּל דִּינִין, אַפִּילוּ מֵהַאי צִדְקָא, וְכֹל שְׁפֹן דְּאַחִידְנָא בֵּיהּ,
מַה כְּתִיב. (תהלים יז) אֲנִי בְּצִדְקָא אֶחְזֶה פְּנִיךָ, בְּצִדְקָא וְדָאִי. לָא מִסְתַּפִּינָא
לְמִיקָם בְּדִינוּי. בְּתַר דְּחַב, אַפִּילוּ מִמִּשְׁפֵּט מִסְתַּפִּי, דְּכְתִיב, (תהלים קמג) וְאַל
תְּבֹא בְּמִשְׁפֵּט אֵת עַבְדְּךָ.

הָא חֲזִי, כַּד מִתְבַּסְמָא הַאי צִדְקָא מִמִּשְׁפֵּט, כְּדִין אַקְרִי צִדְקָה. וְעַלְמָא
מִתְבַּסְמָא בְּחֶסֶד, וְאַתְמַלִּיא מִנִּיָּה. דְּכְתִיב, (תהלים לג) אוֹהֵב צִדְקָה
וּמִשְׁפֵּט חֶסֶד יְיָ מְלֵאָה הָאָרֶץ.

אַסְתְּרָנָא עָלֵי, דְּכֹל יוֹמָאִי הוֹינָא מְצַטְעַר עַל עַלְמָא, דְּלֹא יַעֲרַע בְּדִינוּי
דְּצִדְקָא, וְלֹא יוֹקִיד עַלְמָא בְּשִׁלְהוּבוּי. כְּמָה דְּכְתִיב, (משלי ל) אַכְלָה
וּמִחַתָּה פִּיָּה. מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, כְּפֹוּם כָּל חַד, כְּפֹוּם בִּירָא עִמָּקָא, וְהָא
בְּדָרָא דָּא אִית בֵּיהּ זַפְּאִין, וְזַעֲרִין אֵינוּן דִּיקוּמוּן לְאַגְנָא עַל עַלְמָא, וְעַל
עֲאֲנָא, מֵאַרְבַּעָה זִיּוּן. (ס"א ע"ל עַלְמָא, וְעֲלִינָא בְּעִיּוּן).

עַד כָּאֵן אַחִידְן מְלִי דָּא בְּדָא, וּמִתְפָּרְשֵׁן מְלִין דְּסְתִימִין בְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא,
סְתִימָא דְּכֹל סְתִימִין, וְהִיךְ אַחִידְן אֵלִין בְּאַלִּין. מִכָּאֵן לְהַלְאָה, מְלִין
דְּזַעֲרִי אַנְפִּין, אֵינוּן דְּלֹא אֶתְגַּלְיִין בְּאַדְרָא. אֵינוּן דְּהוּוּ סְתִימִין בְּלִבָּאִי,
וְתַמְזֵן לָא אֶתְקִנוּ. (עַד כָּאֵן סְתִימִין מְלִין) הַשְׁתָּא אֶתְתַּקְנוּ וְאַתְגַּלְיִין, וְכִלְהוּ מְלִין
סְתִימִין, וּבְרִירִין כְּלָהוּ. זַפְּאָה חוּלְקִי, וְאַיְנוּן דִּירְתוּ יְרוּתָא דָּא, דְּכְתִיב,
(תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁפְכָה לוֹ וְגוֹ'.

הָא דְּאוּקִימָנָא, אָב וְאָם בְּעַתִּיקָא אַחִידְן, בְּתִיקוּנוּי, הֵכִי הוּא. דְּהָא

ממוחא סתימא דכל סתימין תליין, (כ"א נפקין) ומתאחדן ביה. (ואת על גב דעתיקא קדישא אתתמן בלחודוי) וכד יסתכלון (בכל) מלי. פלא הוא עתיקא בלחודוי, הוא הוי, והוא יהא. וכל הגי תקונין ביה. אחידן ביה סתימן לא מתפרשן מניה מוחא סתימא לא אתגלייא ולא תליא ביה א"ב וא"ם מהאי מוחא נפקו, אתפלילו במזלא, וביה תליין, וביה אחידן. זעיר אנפין, בעתיקא קדישא תלייא ואחיד. והא אוקימנא מלי באדרא. זפאה חולקיה דמאן דעאל ונפיק, וינדע אורחין דלא יסטי לימינא ולשמאלא. ומאן דלא עאל ונפק, טוב ליה דלא אברי. וכתוב (הושע יד) פי ישראלים דרכי יי'.

אמר רבי שמעון, מסתפל הוינא כל יומא בהאי קרא, דכתיב, (תהלים לד) ביי' תתהלל נפשי ישמעו ענוים וישמחו. והאידינא אתקיים קרא כלא. ביי' תתהלל נפשי ודאי, דהא נשמתי ביה אחידא, ביה להטא, ביה אתדבקת ואשתדלת ובאשתדלותא דא תסתלק לאתרהא. ישמעו ענוים וישמחו, כל הגי צדיקייא, וכל פגי מתיבתא קדישא, וזפאין דאתיין השתא עם קדשא בריך הוא, פלהו שמעין מלי, וחדאן. בגין פה, (תהלים לד) גדלו ליי' אתי ונרוממה שמו יחדיו.

פתח ואמר, כתיב, (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. הדא הוא דכתיב, (תהלים מח) פי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו. נועדו, באן אתר. בארץ אדום. באתר דדינין מתאחדין תמן. עברו יחדיו, דכתיב וימת וימלוך תחתיו. המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו, דלא אתקיימו באתרייהו, בגין דתקונין דמלכא לא אתקנו, וקרתא קדישא ושורוי, לא אזדמנו.

הדא הוא דכתיב, באשר שמענו כן ראינו וגו', דהא פלהו לא אתקיימו, והיא אתקיימת השתא, בסטרא דדכורא, דשריא עמה. הדא הוא דכתיב, וימלוך תחתיו הדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהיטבאל בת מטריד בת מי זהב. מי זהב ודאי כמה דאוקימנא באדרא.

(והא) בספרא דאגדתא דרב המנונא סבא אתמר, וימלוך תחתיו הדר. הדר ודאי, כמה דאת אמר, (ויקרא כג) פרי עץ הדר. ושם אשתו מהיטבאל, כמה דאת אמר פפות תמרים. וכתיב, (תהלים צב) צדיק פתמר יפרח, דאיהי דבר ונוקבא. האי אתקריאת בת מטריד, בת מההוא אתר דטרדין פלא לאתדבקא, ואקרי אב. וכתיב (איוב כח) לא ידע אנוש ערפה ולא תמצא בארץ החיים. דבר אחר, בת מאימא, דמסטרהא מתאחדין דינין, דטרדין (דף רצ"ב ע"ב) לכלא. בת מי זהב, דינקא בתרין אנפין, דנהירו בתרין גוונין. בחסד ובדינא.

עד לא אברי עלמא, לא הוו משגיחין אנפין באנפין, ובגין פך, עלמין קדמאי אתחברו, ועלמין קדמאי בלא תקוונא אתעבידו. וההוא דלא הוה בתקוונא, אקרי זיקין נצוצין, פהאי אומנא, מרצפא (ס"א מרופתא), פד אכתש במנא דפרזלא, אפיק זיקין לכל עיבר, ואינון זיקין דנפקין, נפקין להיטין ונהירין, ודעכין לאלתר. ואלין אקרון עלמין קדמאי. ובגין פך אתחברו ולא אתקיימו. עד דאתתקן עתיקא קדישא, ונפיק אומנא (ר"א מאנא) לאומנותיה.

ועל האי תנינא במתניתא דילן, דניצוצא אפיק זיקין בזיקין (נ"א דבוצינא אפיק זיקין ניצוצין) לתלת מאה ועשרין עיבר. ואינון זיקין, עלמין קדמאי אקרון, ומיתו לאלתר. לבתר נפיק אומנא (ס"א מאנא) לאומנותיה, ואתתקן בדכר ונוקבא, והני זיקין דאתדעכו ומיתו, השתא אתקיים פלא. מבוצינא דקרדינותא, נפק ניצוצא, פטישא תקיפא, דבטש, ואפיק זיקין עלמין קדמאי, ומתערבי (ר"א ומתדב) באורא דכנא, ואתבסמו דא בדא.

פר אתחבר אב"א ואימ"א, וההוא אב הוא, מרוחא דגניז בעתיק יומין, ביה אתגניז האי אורא, ואכליל לניצוצא, דנפק מבוצינא דקרדינותא דגניז במעוי דאימא. וכד אתחברו תרווייהו, ואתפלילו דא בדא. נפיק גולגלתא חד תקיפא, ואתפשט בסטרוי, דא בסטרא דא, ודא בסטרא דא. פמה דעתיקא קדישא תלת רישין אשתכחו בחד, פך פלא אזדמן בתלת רישין, פמה דאמינא.

בהאי גולגלתא דזעיר אנפין, נטיף טלא מרישא חוורא (ואחיר ליה), וההוא טלא אתחזי בתרי גווי. ומניה מתזן חקלא דתפוחין קדישין. ומהאי טלא דגולגלתא דא, טחנין מנא לצדיקיא לעלמא דאתי, וביה זמינין מתייא לאחיא. ולא אזדמן מנא דנפל מהאי טלא, פר ההוא זמנא בזמנא דאזלו ישראל במדברא, וזן להו עתיקא דכלא, מהאי אתר. מה דלא אשתכח לבתר. הדא הוא דכתיב, (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. פמה דאת אמר (בראשית כז) ויתן לך האלהים מטל השמים וגו'. האי בההוא זמנא. לזמנא אתרא תנינן, קשים מזונותיו של אדם קמי קדשא בריך הוא. והא במזלא תלייא במזלא ודאי. ועל פן פני חיי ומזוני, לאו בזכותא תלייא מלתא, אלא במזלא תלייא מלתא, וכלא תליין בהאי מזלא, פמה דאוקימנא.

תשעה אלפין רבוא עלמין, נטלין וסמכין על האי גולגלתא. והאי אורא דכנא אתפליל בכלא, פיון דהוא כליל מפלא וכלא אתפליל ביה, אתפשטו אנפוי לתרין סטרין, בתרי נהורין פלילן מפלא. וכד אסתפללו

אֲנָפוּי, בְּאֲנָפִין דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, כִּלְא אַרְךְ אֲפִים אֲקָרִי. מָאי אַרְךְ אֲפִים.
(אַרְךְ אֲפִים מִכְּעֵי לִיה) אֶלָּא הָכִי תְנִינָן, בְּגִין דְּאָרְיָא אֲפִיה לְחִיבָא. אֲבָל אַרְךְ
אֲפִים, אֲסוּוּתָא דְאֲנָפִין. דְּהָא לָא אֲשַׁתְּכַח אֲסוּוּתָא בְּעֻלְמָא, אֶלָּא בְּזִמְנָא
דְּאֲשַׁגְחִין אֲנָפִין בְּאֲנָפִין.

בְּחֻלְלָא דְגוּלְגֻלְתָּא, נְהִירִין תְּלַת נְהוּרִין. וְאִי תִימָא תְּלַת, אַרְבַּע אֵינוּן,
כְּמָה דְאֲמִינָא, אַחְסַנְתִּיה דְאֲבוּי וְאֲמִיה, וְתָרִין גְּנִיזִין דְּלֵהוּן,
דְּמִתְעַטְרָן כְּלָהוּ בְּרִישִׁיה, וְאֵינוּן תְּפֻלִין דְּרִישָׁא. לְבַתֵּר מִתְחַבְּרָן בְּסִטְרוּי,
וְנִהְרִין וְעָאלִין בְּתֵלַת חֻלְלֵי דְגוּלְגֻלְתָּא. נְפָקִין כֹּל חַד בְּסִטְרוּי, וּמִתְפַּשְׁטִין
בְּכָל גּוּפָא.

וְאֵלִין מִתְחַבְּרִין בְּתָרֵי מוּחֵי. וּמוּחָא תְּלִיתָאָה כְּלִיל לֹון, וְאַחִיד (וְאֵינוּן תְּפֻלִין
דְּרִישָׁא. וְאֵלִין מִתְחַבְּרָן בְּתָרֵי מוּחֵי. וּמוּחָא תְּלִיתָאָה כְּלִיל לֹון, וְנִהְרִין וְעָאלִין בְּתֵלַת חֻלְלֵי דְגוּלְגֻלְתָּא. לְבַתֵּר נְפָקִין

כֹּל חַד בְּסִטְרוּי, וּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא. וְהָאִי מוּחָא תְּלִיתָאָה אַחִיד) בְּהָאִי סִטְרָא וּבְהָאִי סִטְרָא,
וּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא, וְאַתְעֵבִיד מְנִיה תְּרֵי גּוּוּנֵי כְּלִילָן בְּחָדָא. וּמִהָאִי נְהִיר
אֲנָפוּי, וְאַסְהִיד בְּאַבָּא וְאִמָּא גּוּוּנֵי דְאֲנָפוּי. וְהוּא אֲקָרִי דְעַת, בְּדַעַת (כ"א
בְּדָא) כְּתִיב, (שְׂמוּאֵל א ב) כִּי אֵל דְּעוֹת ה' וְגו', בְּגִין דְּאִיהוּ בְּתָרֵי גּוּוּנֵי לוֹ נִתְפְּנוּ
עַל־לִילוֹת. אֲבָל לְעִתִּיקָא קְדִישָׁא סְתִימָאָה, לָא נִתְפְּנוּ. מָאי טַעְמָא נִתְפְּנוּ
לְהָאִי. בְּגִין דְּיָרִית תְּרִין חוּלְקֵי, וּכְתִיב (שְׂמוּאֵל ב כב) עִם חֲסִיד תִּתְחַסֵּד וְגו'.

וְהָא בְּקִשׁוּט אֲוִקִימוּ חֲבָרִיָּא, דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית כט) וַיִּגְדַּע יַעֲקֹב לְרַחֵל
כִּי אָחִי אָבִיהָ הוּא. וַיִּגְדַּע, הָא אֲוִקִימוּ, דְּכִלְא רִזָּא דְּחֲכַמְתָּא. וְכִי בֶן
רַבְּקָה הוּא. בֶּן רַבְּקָה, וְלָא כְּתִיב בֶּן יַצְחָק. רִמְזוּ, וְכִלְא רִמְיָא בְּחֲכַמְתָּא.
וְעַל הָאִי אֲקָרִי שְׁלִים בְּכִלְא. וּבִיה אֲתַחֲזִי מְהִימְנוּתָא. וּבְגִין כְּוֹ כְּתִיב,
וַיִּגְדַּע יַעֲקֹב, וְלָא כְּתִיב וַיֵּאמֶר.

הֲנִי גּוּוּנֵי, כְּמָה דְנִהְרִין בְּעֻטְרָא דְרִישָׁא, וְעָאלִין בְּחֻלְלֵי דְגוּלְגֻלְתָּא. הָכִי
מִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא, וְגוּפָא אֲתַאֲחִיד בְּהוּ. לְעִתִּיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא,
לָא נִתְפְּנוּ, וְלָא יֵאָן לִיה, דְּהָא כִלְא בְּחַד אֲשַׁתְּכַח, חִידוּ לְכִלְא, חִיִּים
לְכִלְא. לָא תְלִיָּא בִיה דִּינָא. אֲבָל בְּהָאִי, לוֹ נִתְפְּנוּ עַל־לִילוֹת וְדָאִי.

בְּגוּלְגֻלְתָּא דְרִישָׁא, תְּלִיָּין כֹּל אֵינוּן רַבּוּן וְאֲלָפִין מְקוּצֵי דְשַׁעְרִין, דְּאֵינוּן
אוּכְמִין. וּמִסְתַּבְּכִין דָּא בְּדָא, אֲחִידָן דָּא בְּדָא, דְאֲחִידָן בְּנִהִירוּ
עֻלְאָה דְמַעְטֵר בְּרִישִׁיה מְאָבָא, וּמִמוּחָא דְאֲתַנְהִיר מְאָבָא. לְבַתֵּר נְפָקִין
נִימִין עַל נִימִין, מְנַהִירוּ דְמַתְעַטֵּר בְּרִישִׁיה מְאִימָא, וּמִשְׁאֵר מוּחֵי. וְכִלְהוּ
אֲחִידָן, וּמִסְתַּבְּכֵי בְּאֵינוּן שַׁעְרֵי דְאֲחִידָן מְאָבָא, בְּגִין דְּאֵינוּן מִתְעַרְבִין דָּא
בְּדָא, וּמִסְתַּבְּכִין דָּא בְּדָא.

וְכִלְהוּ מוּחֵי אֲחִידָן בְּגוּלְגֻלְתָּא, בְּמוּחָא עֻלְאָה. וְכִלְהוּ מְשִׁיכָן אֲתַמְשְׁכָן

מתלת חללי דמוחא, אחידן במוחי מתערבן דא בדא, בדכיא במסאבא.
בכל אינון טעמין ורזין, סתימין ומתגליין. ובגין כך פלהו מוחי רמיזי (כד
נמצא בס"י) באנכי יי' אלהיך וכו', כמה דנהרין בעטרא דרישא, ועאלין
בחללי דגולגלתא.

כך אינון קוצין אוכמין, חפין ותליין לסטרא דאודנין. והא אוקימנא,
דבגין כך כתיב, (מלכים ב יט) הטה יי' אזנך ושמע. מפאן אוקימנא, מאן
דבעי דירפין מלפא אודניה לקבליה, יסלסל ברישיה דמלפא, ויפנה
שערי מעל אודנוי, וישמע ליה מלפא בכל מה דבעי.

בפלגותא דשערי, מתאחדא חד אורחא, באורחא דעתיק יומין,
ומתפרשן מניה כל אורחוי דפקודי אורייתא, (ואתמנן עליהו) כל
מאריהון דיבבא ויללא תליין בכל קוצא וקוצא, ואינון מפרשין רשתא
לחייבא, דלא ידעין אינון ארחין. הדא הוא דכתיב, (משלי ד) דרך רשעים
פאפלה. וכל אלין תליין בקוצין תקיפין, ובגין כך פלהו תקיפין.
ואוקימנא באינון שעיען אתאחדן מאריהון דמתקלא, (ס"א דרחימותא) דכתיב,
(תהלים כה) כל ארחות יי' חסד ואמת. וכל כך, בגין דמשכין ממוחין סתימין
דרהיטי דמוחא.

ובגין כך משתכחי כל חד כפום אורחוי, מחד מוחא באינון קוצין
שעיען, אתמשכון מאריהון דמתקלא, דכתיב כל ארחות יי' חסד
ואמת.

במוחא תניינא, באינון קוצין תקיפין, אתמשכון ותליין מאריהון דיבבא
ויללא דכתיב בהו דרך רשעים פאפלה לא ידעו במה יפשו.
מאי קא מיירי. אלא לא ידעו, פלומר לא ידעין, ולא בעאן למנדע, במה
יפשו. אל תקרי במה, אלא באימא יפשו. באינון דמתאחדין בסטר
דאימא. מאי סטרא דאימא. גבורה תקיפא מינה מתאחדן מאריהון
דיבבא ויללא.

במוחא תליתאה, באינון קוצין דאינון באמצעיתא, אתמשכון ותליין
מאריהון דמידין (דפארין). ואקרון אפין נהירין ולא נהירין. ובקני
כתיב (משלי ד) פלס מעגל רגליך. וכלא אשתכח באינון קוצין ושערי
דרישא.

מצחא דגולגלתא, מצחא לאתפקדא (ס"א לאתעקרא) חייבא על עובדיהון.
וכד האי מצחא אתגלייא, מתערין מאריהון דדינין, לאינון דלא
מתפספין בעובדיהון. האי מצחא סומקא כוורדא. ובשעתא דאתגלייא

מִצְחָא דַּעֲתִיקָא בְּהַאי מִצְחָא, אַתְּהִדְרַת חוּרָא כְּתִלְגָּא. וְהֵיא שְׁעָתָא, עַת
רְצוֹן אֶקְרִי לְכֻלָּא.

בְּסַפְרָא דַּאֲגִדְתָּא דְּבִי רַב יִיבָא סָבָא אָמַר, מְצַח. זְכִי מְצַח, מִצְחָא
דַּעֲתִיקָא. וְאִי לָאו, אֲשַׁדִּי ח' בֵּין תְּרִין אַתּוּוֹן, פְּמָה דַּאת אָמַר
(במדבר כד) וּמְחִץ פְּאֲתֵי מוֹאֵב.

וְאוֹקִימְנָא, דַּאֶקְרִי נְצַח בְּאַתּוּוֹן רְצוּפִין. וְכֻמָּה נְצַחִים הוּו. וְאָף עַל גַּב
דְּנְצַח אַחְרָא (באתרא) בְּנְצַח אַחְרָא אֶסְתִּלַּק, וְאִית נְצַחִים אַחְרַנִּין
דְּמִתְפְּשִׁטִּין פְּכֹל גּוּפָא. וּבְגִין דְּשַׁבְתָּא בְּשַׁעֲתָא דְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה, בְּגִין
דְּלָא יִתְעַר דִּינִין, גְּלִיָּא עֲתִיקָא קְדִישָׁא מִצְחָא דִּילִיָּה, וְכֹל דִּינִין אַתְפְּפִין
וְאֲשַׁתְּכּוּ וְלָא אַתְעִבִּדוּ.

בְּהַאי מִצְחָא תְּלִין אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִין בְּתֵי דִינִין, לְכֹל אִינוּן דְּחֻצִיפִין
בְּעוֹבְדִיהוּן. פְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים עג) וְאָמְרוּ אִיכָּה יָדַע אֵל וַיֵּשׁ דַּעָה
בְּעֵלְיוֹן. וְהָא עֶשְׂרִים אִינוּן, אַרְבַּעַה (דף רצ"ג ע"ב) לְמָה. לְקַבְּלִיהוּן דְּאַרְבַּעַה
מִיתוֹת בֵּית דִּינָא לְתַתָּא, דְּתְלִין מְלַעֲלָא. וְאֲשַׁתְּאָרוּ עֶשְׂרִין. וּבְגִין כּוּד לָא
מְעַנִּישִׁין בֵּי דִינָא עֲלָאָה, עַד דִּישְׁלִים (נ"א עֶשְׂרִין) וְסִלְקָא לְעֶשְׂרִין שְׁנִין,
לְקַבְּלִיהוּן דְּעֶשְׂרִין בְּתֵי דִינָא. בְּמִתְנִיתָא סְתִימָאָה דִּילָן תְּנִינָן, לְקַבְּלִיהוּן
דְּאַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִין סְפָרִים דַּאֲתְפְּלִילָן בְּאוֹרִיָּתָא.

עֵינִין דְּרִישָׁא, אִינוּן עֵינִין דְּלָא מְסַתְּמִין מְנִיָּהוּ חֵיבִיא. עֵינִין דְּנִימִין
וְלָא נִימִין. וּבְגִין כּוּד אֶקְרוּ (שיר השירים ה) עֵינִיו כִּוּוִּים. מָאִי יוֹנִים. פְּמָה
דַּאת אָמַר, (ויקרא כה) וְלָא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צד)
וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יְהוָה וְגו'. וְכְתִיב (שם) הַנוֹטֵעַ אֲזַן הֵלֵא יִשְׁמַע וְגו'.

תְּקוּנָא דְּעַל עֵינָא, שְׁעָרֵי דְּמִתְשַׁעְרָן בְּשַׁעוֹרָא שְׁלִים. מְאִינוּן שְׁעָרִין תְּלִין
אֶלְף וְשִׁבְעָה מָאָה מְאָרֵי דַּאֲשַׁגְּחוּתָא, לְאַגְחָא קְרָבָא. וּכְדִין קִימִי
כְּלָהוּ מְשׁוּלְשְׁלִיהוּן וּמִתְפַּקְחִין עֵינִין.

בְּסוּתָא דְּעַל עֵינִין, גְּבִינִין מְתַאֲחָדִין בְּהוּ. וְאֶלְף רַבּוּן מְאָרֵי תְּרִיסִין
אַתְאֲחָדִין בְּהוּ, וְאִינוּן אֶקְרוּן כְּסוּתָא דְּעֵינִין. וְכֹל אִינוּן דַּאֶקְרוּן
עֵינֵי יי', לָא פְּקָחִין, וְלָא אַתְעָרוּן, בַּר בְּזוּמְנָא דְּאֵלִין כְּסוּתֵי דְּגְבִינִין,
מְתַפְּרָשָׁן אִינוּן תְּתָאִי מְעֲלָאִי. וּבְשַׁעֲתָא דַּאֲתַפְּרָשָׁן גְּבִינֵי תְּתָאִי מְעֲלָאִי,
וְיַהֲבִין אַתְר לְאַשְׁגַּחָא מִתְפַּקְחִין עֵינִין, וְאַתְחַזִּי כְּמָאן דַּאֲתַעַר מְשִׁינְתִּיהָ.
אַסְתַּחְרוּ עֵינִין וְחָמָא לְעֵינָא פְּקִיחָא, וְאַסְתַּחֲזוּן בְּחוּרָא דִּילִיָּה. וְכַד
אַסְתַּחֲזִין, אַתְפְּפִין מְאָרִיהוּן דְּדִינִין לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כּוּד כְּתִיב, (תהלים מר)
עוֹרָה לְמָה תִּישָׁן יי' הַקִּיצָה וְגו'.

אַרְבַּע גּוּוּנִין אַתְחַזְיִין בְּאִינוּן עֵינֵינוּן. מְאִינוּן נְהִירִין אַרְבַּעָה בְּתֵי דְתַפְלִין,
דְּנִהְרִין בְּרֵהִיטֵי מוּחָא. שְׁבַעָה דְאַקְרוּן עֵינֵי ה'. וְאַשְׁגַּחוּתָא נְפָקִי,
מַגּוּוֹן אוּכְמָא דְעֵינָא. כְּמָה דְאוּקִימָנָא בְּאַדְרָא, דְכְּתִיב, (זכריה ג) עַל אֶבֶן
אַחַת שְׁבַעָה עֵינָיִם. וְאִינוּן גּוּוּנִין מִתְלַהֲטִין בְּסִטְרֵיהוּ.

מְסוּמְקָא, נְפָקִין אוּחְרַנִין, מְאִרֵי דְאַשְׁגַּחוּתָא לְדִינָא. וְאִינוּן אַקְרוּן, (דברי
הימים ב טז) עֵינֵי יִי' מְשׁוּטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ. מְשׁוּטְטוֹת, וְלֹא
מְשׁוּטְטִים. בְּגִין דְכְּלֵהוּ דִינָא. מִירוּקָא, נְפָקִין אוּחְרַנִין, דְקִימִין לְגַלְאָה
עוּבְדִין, בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ. דְכְּתִיב (איוב לד) כִּי עֵינָיו עַל דְרָכֵי אִישׁ. וְאַלִין
אַקְרוּן, (זכריה ד) עֵינֵי יִי' מְשׁוּטְטִים. מְשׁוּטְטִים, וְלֹא מְשׁוּטְטוֹת. בְּגִין דְאִינוּן
לְתַרִין סְטְרִין, לְטַב וּלְבִישׁ. מְחֻוּרָא, נְפָקִין כָּל אִינוּן רַחְמֵי, כָּל אִינוּן
טְבָאן, דְמִשְׁתַּכְחֵי בְעַלְמָא, לְאוּטְבָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְכַדִּין אֶסְתַּחֲזִין (נ"א
אֶסְתַּחֲרוּ) כָּל אִינוּן תְּלַת גּוּוּנֵי, לְרַחֲמָא עַלְיָהוּ.

אַלִין גּוּוּנִין מִתְעַרְבִין דָּא בְדָא, וְאַתְדַּבְּקִין דָּא בְדָא. כָּל חַד אוּזִיף לְחַבְרִיה
מַגּוּוּנֵי דִילֵיה, בַּר מְחֻוּרָא, דְכְּלֵהוּ כְלִילָן בֵּיה פֶּד אַצְטְרִיה, וְהוּא
חֲפֵי עַל כְּלָא. כָּל גּוּוּנִין דְלִתְתָא, לֹא יְכַלִין כָּל בְּנֵי עַלְמָא, לְאַסְתְּרָא לִוּן
חֻוּרָא, לְאוּכְמָא לְסוּמְקָא וּלְירוּקָא. וְהִכָּא בְּאַשְׁגַּחוּתָא חַד, כְּלֵהוּ
אַתְאַחֲדִין וְאַסְתַּחֲזִין בְּחֻוּרָא.

גְּבִינֵי לֹא מִשְׁתַּפְּכִין, בַּר פֶּד בְּעֵינֵי גּוּוּנִין דְחֻוּרָא לְאַשְׁגַּחָא, בְּגִין דְגְּבִינִין
יְהִבִין אֲתֵר לְאַשְׁגַּחָא, לְכְּלֵהוּ גּוּוּנֵי. וְאִי אִינוּן לֹא יְהִבִין אֲתֵר, לֹא
יְכַלִין לְאַשְׁגַּחָא וְלְאַסְתַּפְּכָא. גְּבִינִין לֹא קִימִין, וְלֹא מִשְׁתַּפְּכִין שְׁעַתָּא
חַדָּא שְׁלִימוּתָא, אֲלֵא פְקַחִין וְסַתְמִין, סַתְמִין וּפְקַחִין, מְשׁוּם עֵינָא פְקִיחָא
דְקִאֵי עַלְיָהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל א) וְהַחֲיוֹת רָצוּא וְשׁוֹב. וְהָא אוּקִימָנָא.
כְּתִיב (ישעיה לג) עֵינֵיךָ תִרְאִינָה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׁאֲנָן, וְכְתִיב (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי
יִי' אֶלְהֵיךָ בְּהַ מְרֻשִׁית הַשָּׁנָה וְגו'. דְהָא יְרוּשָׁלַם בְּעֵינָא כֹּן, דְכְּתִיב,
צִדְקָא יִלִין בְּהַ. וּבְגִין כֹּן יְרוּשָׁלַם, וְלֹא צִיּוֹן. דְכְּתִיב, (ישעיה א) צִיּוֹן
בְּמִשְׁפָּט תִפְדֶּה וְגו', דְכְּלָא רַחְמֵי.

עֵינֵיךָ, עֵינֵיךָ כְּתִיב, עֵינָא דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סַתְימָא דְכְּלָא. הַשְׁתָּא, עֵינֵי יִי'
אֶלְהֵיךָ בְּהַ, לְטַב וּלְבִישׁ, כְּמָה דְאַתְחַזִין. (לְסוּמְקָא וּלְירוּקָא. וְהִכָּא בְּאַשְׁגַּחוּתָא חַדָּא,
כְּלֵהוּ אֶסְתַּחֲרוּ וְאַסְתַּחֲזִין בְּחֻוּרָא. גְּבִינֵי לֹא מִשְׁתַּפְּכִין, פֶּד בְּעֵינֵי גּוּוּנִין לְאַשְׁגַּחָא) בְּגִין כֹּן לֹא אֶתְקִימוּ
בְּקִיּוּמָא תְדִיר. וְהַתֵּם עֵינֵיךָ תִרְאִינָה יְרוּשָׁלַם, כְּלָא לְטַב, כְּלָא בְּרַחְמֵי.
דְכְּתִיב, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֶקְבָּעָךְ.

תָּמִיד עֵינֵי יִי' אֶלְהֵיךָ בְּהַ מְרֻשִׁית הַשָּׁנָה. מְרֻשִׁית חֶסֶר א' כְּתִיב, וְלֹא
רַאשִׁית בְּאַלְף. מָאן הִיא. ה"א דְלִתְתָא. וְלְעִילָא כְּתִיב, (איכה ב)

השליך משמים ארץ תפארת ישראל. מאי טעמא השליך משמים ארץ.
משום דכתיב, (ישעיה ג) אלביש (דף רצ"ד ע"א) שמים קדרות, ועיינין בקדרותא,
בגוונא אוכמא אתחפו.

מרשית השנה, מאן אתר מסתפלין בירושלם אלין עיני יי', חזר ופירש,
מרשית השנה, דהוא דינא בלא אלה, ודינא אתאחד מסטרהא,
אף על גב דלאו הוא דינא ממש. ועד אחרית שנה, אחרית שנה ודאי
דינא אשתכח. דהא כתיב, (ישעיה א) צדק ילין בה, דהיא אחרית השנה.
תא חזי, א' בלחודי אקרי ראשון, דכר. באל"ף סתים וגניז מה דלא
אתידע. פד אתחבר האי אל"ף באתר אחרא, אקרי ראשית. ואי
תימא דאתחברא. לא. אלא אתגלגא ביה, ונהיר ליה, וכדין אקרי
ראשית. ואפילו בהאי ראשית, לא אשגח בירושלם, דאלמלא הות
בהאי, אתקיימת תדירא. אבל מרשית פתיב. ולעלמא דאתי כתיב, (ישעיה
מא) ראשון לציון הנה הנם וגו'.

חוטמא דזעיר אנפין, תקונא דפרצופא. פל פרצופא ביה אשתמודע.
חוטמא דא, לא כחוטמא דעתיקא קדישא סתימא דכל
סתימין. דחוטמא דעתיקא, חיים דחיים (לכלא). דהא מתרין נוקבין, נפקין
רוחין דחייזן, לכלא. בהאי זעיר אנפין פתיב, (שמואל ב כב) עלה עשן באפו
וגו'.

בהאי תננא כל גווי (תרי גווי) אחידן ביה, בכל גוונא וגוונא, אחידן פמה
מאריהון דדינא קשיא. דאחידן בההוא תננא. (וגנין קד) ולא מתבסמין
פלהו, אלא בתננא דמדפחא דלתפא. ועל דא כתיב, (בראשית ח) וירח יי' את
ריח הניחח. מהו הניחח. אתבסמותא דמארי דינא, נחת רוח.

וירח יי' את ריח הניחח, את ריח הקרבן לא כתיב, אלא את ריח הניחח.
דכלהו גבוראן דאחידן בחוטמא, וכל דאתאחדן בהו, פלהו
מתבסמן. וכמה גבוראן מתאחדן פחדא, דכתיב (תהלים קו) מי ימלל גבורות
יי' ישמיע כל תהלתו. והאי חוטמא, מחד נוקבא נפק אשא דאכלא כל
שאר אשין. פחד נוקבא תננא. והאי והאי אשתכח באשא ותננא
דמדפחא. ואתגלגיא האי עתיקא קדישא, ואשתכך פלא. היינו דאתמר
(ישעיה מח) ותהלתי אחטם לך.

חוטמא דעתיקא קדישא אריך, ומתפשט. ואקרי ארץ אפים. והאי
חוטמא, זעיר. וכד תננא שרי נפיק בבחילו, ואתעביד דינא.
ומאן מעכב להאי. חוטמא דעתיקא. וכלא כמה דאמינא באדרא,
ואתערו חבריא.

ובספרא דרב המנונא סבא, אוקים הני תרי נוקבי. מחד תננא ואשא.
ומחד נייחא ורוחא טבא. דאית ביה ימינא ושמאלא, וכתיב (כ"א
דבתיב) (הושע יד) וריח לו פלכנון. ובנוקבא כתיב, (שיר השירים ז) וריח אפך
פתפוחים. ומה בנוקבא הכי, כל שפן ביה. ושפיר קאמר.

ומה דאמר ויירח יי' את ריח הניחח. הניחח בתרי סטרי, חד נייחא,
דאתגלייא עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין, דהאי הוא נייחא
ואתבסמותא לכלא. וחד אתבסמותא דלתתא, בההוא תננא ואשא
דמדבחה. ובגין דאיהו מתרין סטרין, פתיב ניחח. וכלא בזעיר אנפין
אתמר.

תרי אודנין, למשמע טב וביש. ותרווייהו סלקין לחד. דכתיב, (מלכים ב יט)
הטה יי' אזנך ושמע. אודנא לגו בגו דיליה, תלתיא ברשימין
עקימין, בגין דיתעכב קלא לאעלא במוחא, ונבחין ביה מוחא, ולא
בבהילו, דכל מלה דהוי בבהילו, לא הוה בחכמתא שלימתא.

מאודנין אלין תלזין כל מאריהון דגדפין, דנטלין קלא מעלמא, וכלהו
הכי אקרון אזני יי', דכתיב בהו, (קהלת י) פי עוף השמים יוליך את
הקול וגו'. פי עוף השמים יוליך את הקול, האי קרא קשא, השתא מאי
קול איכא הכא, דהא רישא דקרא כתיב גם במדעף מלך אל תקלל,
במדעף פתיב, ובחדרי משכבך וגו'. מאי טעמא כי עוף השמים יוליך
את הקול, והא ליכא הכא קלא.

אלא ודאי כל מה דחשיב בר נש, וכל מה דיסתפל בלבוי, לא עביד
מלה, עד דאפיק ליה בשפוותיה, והוא לא אתפון ביה. וההיא
מלה דאפיק, מתבקעא באורא, (דף רצ"ד ע"ב) ואזלא וסלקא וטסא בעלמא,
ואתעביד מגיה קלא. וההוא קלא נטלין ליה מארי דגדפין, וסלקין ליה
למלפא, ועייל באודנוי. הדא הוא דכתיב, (דברים ה) וישמע יי' את קול
דבריכם. (במדבר יא) וישמע יי' ויחר אפו.

ובגין כך, כל צלותא ובעותא דבעי בר נש מקמי קדשא בריהו הוא, בעי
לאפקא מלין בשפוותיה, דאי לא אפיק לון, לאו צלותיה צלותא,
ולאו בעותיה בעותא. וכיון דמלין נפקין, מתבקעין באורא, סלקין
וטסין ואתעבידו קלא, ונטיל לון מאן דנטיל, ואחיד לון לאתרא (נ"א לבתרא)
קדישא, ברישא דמלפא.

מתרת חללי דמוחי, נטיף נטיפא לאודנין, וההוא אקרי נחל פרית. כמה
דאת אמר, (מלכים א יז) נחל פרית, פלומר, פרותא דאודנין. וקלא
עייל בההוא עקימא, ואשתאב בההוא נהרא, דההוא נטיפא. וכדין

אֲתַעֲפֹב תַּמּוֹן, וְאֲתַבְּחִין בֵּין טַב לְבִישׁ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב לד) כִּי אֲזַן מְלִיץ תִּבְחֵן. וּמֵאֵי טַעְמָא אֲזַן מְלִיץ תִּבְחֵן. מִשּׁוּם דְּאֲתַעֲפֹב קָלָא בְּהֵוּא נִהְרָא דְנִטְיָפָא, בְּעַקִּימוּתָא דְאוּדְנִין, וְלֹא עֵייל בְּבַהִילוֹ. וּבִגִּין כֶּן אֲתַבְּחִין בֵּין טַב לְבִישׁ, (איוב לד) וְחִידָא יִטְעֵם לְאָכוּל. מֵאֵי טַעְמָא חִידָא יִטְעֵם לְאָכוּל. בִּגִּין דִּיתַעֲפֹב תַּמּוֹן, וְלֹא עֵייל בְּבַהִילוֹ בְּגוּפָא, וְעַל דָּא יִטְעֵם וְיִתְבְּחֵן, בֵּין מִתִּיקָא לְמִרְרוֹ.

בְּהַאי נִוּקָבָא דְאוּדְנִין, תְּלִיין נִוּקָבִין אוּחְרַנִּין, נִוּקָבָא דְעֵינִין. נִוּקָבָא דְפּוּמָא. נִוּקָבָא דְחוּטְמָא. מַהֵהוּא קָלָא דְעֵייל בְּנוּקָבָא דְאוּדְנִין, אִי אֲצִטְרִיף עֵייל לְנוּקָבֵי דְעֵינִין, וְנִבְעִין דְמַעִין. מַהֵהוּא קָלָא אִי אֲצִטְרִיף, עֵייל לְנוּקָבָא דְחוּטְמָא דְפְרִדְשָׁקָא, וּמִפְקִי תַנּוּא וְאִשָּׁא מַהֵהוּא קָלָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (במדבר יא) וַיִּשְׁמַע יְיָ וַיַּחֲרֵ אֶפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְיָ. וְאִי אֲצִטְרִיף, עֵייל הוּא קָלָא לְנוּקָבָא דְפּוּמָא, וּמְלִיל וְגִזֵּר מְלִין (נ"א ג'רין) מַהֵהוּא קָלָא. כְּלָא מַהֵהוּא קָלָא דְאוּדְנִין. עֵייל בְּכָל גּוּפָא וְאֲתַרְגִּישׁ מְנִיָּה כְּלָא. (ס"א כמח תל"א) תְּלִיָּא בְּהַאי אוּדְנָא. זְפָאָה מָאן דְנִטְרִי מְלוּי. עַל דָּא כְתִיב, (תהלים לד) נִצּוֹר לְשׁוֹנֵף מִרַע וּשְׁפַתְיָךְ מִדְּבַר מִרְמָה.

הַאי אוּדְנָא קָרִי בִיהַ שְׁמִיעָה. וּבְשְׁמִיעָה אֲתַפְּלִילֵן אֵינּוֹן מוּחִי. חֲכָמָה אֲתַפְּלִיל בִּיהַ, דְכְתִיב, (מלכים א ג) וְנָתַתְּ לַעֲבָדְךָ לֵב שׁוֹמֵעַ. בִּינָה, כְּמָה דְאֵתָא אָמַר (שמואל א ג) דִּבֵּר כִּי שׁוֹמֵעַ עֲבָדְךָ. (מלכים ב יח) כִּי שׁוֹמְעִים אֲנַחְנוּ. (ובחגי תל"ז כלא) דַּעַת, כְּמָה דְאֵתָא אָמַר, (משלי ד) שְׁמַע בְּנֵי וְקַח אָמְרֵי. (משלי ב) וּמִצּוֹתַי תִּצְפּוֹן אֶתְךָ. הָא כְּלָא תְלִיין בְּאוּדְנִין בְּהַאי אוּדְנָא תְלִיין צְלוֹתִין וּבְעוֹתִין וּפְקִיחָא דְעֵינִין. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (מלכים ב יט) הִטָּה יְיָ אֲזַנְךָ וּשְׁמַע פִּקְח עֵינֶיךָ וּרְאָה. הָא כְּלָא בִיהַ תְּלִיָּא.

בְּהַאי אוּדְנָא, תְּלִיין רְזִין עֲלֵאִין, דְלָא נְפָקִין לְבַר, בִּגִּין כֶּן הִיא עַקִּימָא לְגוֹ. וְרִזָּא דְרִזִּין סְתִימִין בִּיהַ, וּוִי לְהֵהוּא מְגַלָּה רְזִין. וּבִגִּין דְּהַאי אוּדְנָא כְּנִישׁ רְזִין, וְעַקִּימוּתָא דְלְגוֹ נְטִיל לֹוֹן, לָא גְלִי רְזִין לְאֵינּוֹן דְעַקִּימִין בְּאַרְחִייהוּ, אֲלֵא לְאֵינּוֹן דְלָא עַקִּימִין. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים כה) סוּד יְיָ לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, דְנִטְלֵי אֲרַחוּי וְנִטְלֵי מְלִין.

וְאֵינּוֹן דְעַקִּימִין בְּאַרְחִייהוּ, נְטִילֵי מְלִין וְעֵיילִין לֹוֹן בְּבַהִילוֹ, וְלִית בְּהוּ אֶתְרָ לְאֲתַעֲפֹבָא. וְכָל נִוּקָבִין אֲחֻרַנִּין, מִתְּפַתְּחִין בִּיהַ, עַד דְנִפְקִין מְלִין בְּנוּקָבָא דְפּוּמָא. וְאֵלִין אֲקִרוּ חֲיִיבֵי דְרָא, שְׁנוּאֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. בְּמִתְנִיתָא דִילָן תַּנּוֹן, כְּאֵילוֹ קְטִיל גּוּבְרִין, וּכְאֵלוֹ פִּלַּח לְעִבּוּדָה זָרָה. וְכָלָא בְּחַד קָרָא, דְכְתִיב, (ויקרא יט) לֹא תִלְוֶה רְכִיל בְּעַמּוֹךָ לֹא תַעֲמוּד עַל דָּם רַעֲף אֲנִי יְיָ. מָאן דְעֵבֵר עַל הַאי רִישָׁא דְקָרָא, כְּאֵילוֹ עֵבֵר עַל כְּלָא.

זכאָה חולקיהון דצדיקיא, דעלייהו כתיב, (משלי יא) ונאמן רוח מכסה דבר. נאמן רוח ודאי, דהא רוחא דלהון מאתר עלאה קדישא אשתליף, ובגין כך נאמן רוח אקרון. וסימן דא אוקימנא, ההוא דמגלה רזין, בידוע דנשמתייה, לאו איהו מגופא דמלפא קדישא. ובגין כך לית ביה רזא, ולא מאתר דרזא הוא. וכד תיפוק נשמתייה, לא אתדבקא בגופא דמלפא, דהא לא אתריה הוא. ווי ליה הוא בר נש, ווי ליה, ווי לנשמתייה. זכאָה חולקיהון דצדיקיא, דמכסין רזין, כל שפן רזין עלאין דקודשא בריהּ הוא. (רזין עלאין דמלפא קדישא) עלייהו כתיב, (ישעיה ס) ועמך פולם צדיקים לעולם יירשו ארץ. (דף רצ"ה ע"א)

אנפוי, בתרין תקרובין דבוסמא. (בלהו) סהדותא על מה דאמינא, דהא סהדותא בהו תליא. ובכלא תליא סהדותא. אבל הני תקרובי דבוסמא, חוורא וסומקא, סהדותא לאפא ואימא. סהדותא לאחסנא דירית ואחיד לון. והא במתניתא דילן אוקימנא, כמה פרסי בין חוורא לסומקא, ואתפלילן ביה פחדא בסטרא דחוורא.

כד אתנהיר מנהירו דחוורא דעתיקא, חפייא ההוא חוורא על סומקא. וכלהו בנהירו אשתכח. וכדין כתיב, (במדבר ו) יאר יי פניו אליך. וכד חייבין סגיאיין, תליין דינין בעלמא, אשתכחת סגירותא בכלא (ס"א בעלמא). וסומקא אתפשט באנפין, וחספא כל (נ"א על) חוורא. וכדין כלא אשתכח בדינא. וכדין כתיב (תהלים לד) פני יי בעושי רע. (בגדי קנאה כתיב (ישעיה נט) בגדי נקם)

וכלא בהאי תליא, ובגין דא סהדותא הוא בכלא. כמה וכמה מארי תריסין מחפאן להני גווי, מצפאן להני גווי. כד נהירין גווי, כל עלמין כלהו בחדו. בזמנא דנהיר חוורא, כלא אתחזו בההוא גוונא. וכד אתחזי בסומקא כלא הכי אתחזו בההוא גוונא.

באלין תקרובין דבוסמא, שארי דיקנא לאתחזאה, מרישא דאודנין, ונחית וסליק בתקרובא דבוסמא, שערין אוקמין דדיקנא, בתקונא יאה שפיר. כגיבר תקיף, שפיר. משחא דרבות דדיקנא עלאה דעתיקא, בהאי דיקנא דזעיר אנפין אתחזי, ונהיר.

שפירו דהאי דיקנא, בתשעה תקונין אשתכח. וכד משחא דרבות, דתלת עשר נביעין דדיקנא דעתיקא קדישא נהיר בהאי דיקנא, אשתכחו עשרין ותרין תקונין. וכדין מתברכין כלהו. וישראל סבא מתברכא בהאי, וסימן, (בראשית מח) כך יברך ישראל. כל תקונין דדיקנא דא, אוקימנא באדרא קדישא, דכלהו מתיקונין דעתיקא קדישא אתקנו. והכא בעינא

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זזה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

התנאים והאמוראים השתמשו ברופאים וברפואות ולא השתמשו בזה. ואנחנו, כחנו בפה ובתחנונים לפני המקום ברוך הוא שישלח דברו וירפא”.

ב) פסק החזון איש להגאון רבי שמואל הלוי וואזנר שליט”א

ככלל התנגד רבנו ללמד חכמת הנסתר ללא ידיעת הנגלה קדם לכן. בהזדמנות אחת התבטא במרירות כי מלמדים את חכמת הנסתר לסנדלרים ולנפחים.. ועם זאת, כשנשאל פעם על ידי הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר שליט”א באשר ללמד ספר הזהר למי שלא הגיע לחכמה זו, השיב: “למען הלמוד - אסור, אך כדי לדעת יראת אלקים - מתר ואף מצוה גדולה, שכן אין לך מאמרי חכמינו זכרונם לברכה המלהיבים כל כך ליראה כמו מאמרי הזהר הקדוש”. רבנו הורה לשואליו ללמד זהו כספר מוסר ואף למד בעצמו עם בן אחותו, הגאון רבי שמריהו גריינמן זכר צדיק לברכה.

בהזדמנות אחת התבטא כי בחכמת הנסתר ישנן סגיות שלמות הקשות יותר מאלו שבנגלה. הוא היה מסביר כי בשל כך נקראת חכמה זו חכמת הקבלה, שכן אין להבינה אלא בקבלה, איש מפי איש עד אליהו, או ממי שקבל מאליהו.

❖ לימוד היומי - כה אב ❖

ג) מי היה רבו של הגר”א בחכמת הנסתר? – וכי אליהו הנביא הוא רבי רע?

כך גם ענה לגאון רבי שמואל וואזנר שליט”א, כשנשאל על ידו מי היה רבו של הגר”א בחכמת הנסתר. היה זה כשנכנס אליו פעם רבה של זכרון מאיר, הגאון רבי שמואל וואזנר. על השלחן היה מנח ספר הזהר נטול כריכה. הרב וואזנר, שהיה מקרב לרבנו, הגיב: “נראה שלומדים הרבה בספר זה”... חיוך עלה על פניו הקדושות של רבנו, ואז שאל הרב וואזנר: “מי היה רבו של הגר”א בקבלה?”.

למשמע השאלה השיב רבנו בנימית שאלה: "וכי אליהו הנביא הוא רבי רע?"... "אלו ידעו", הוסיף, "החסידים בדורו של הגר"א על כחו הגדול שבחכמה זו, לא היה פרוץ הלבושות שבין הכתות גדול כל כך"...

ד) ורוח ונשמה שנפחת באפנו

בהתייחסו פעם לתופעת הדבוקים המתגלגלים באדם אמר פעם רבנו משמו של מרן בעל 'חתם סופר' זכר צדיק לברכה, כי חדירת הדבוק אל תוך גופו של אדם נחשבת, אמנם, כענין רוחני גבוה הנשגב מידיעתם של רופאים, אך תוצאת הדבוק היא מחלת נפש טבעית הנתנת לאמצעי רפוי בדרך הטבע, אם רק מסכימים לכך משמים, כמו ברפואן של שאר המחלות. דרך הוצאתו של הדבוק בהשבעות וחרמות, הנעשות על ידי יודעי ח"ן, אינה אלא סלוק הסבה הרוחני, מצב המביא ממילא לרפואתה של המחלה הנפשית הטבעית.

בהזדמנות אחרת הסביר כי אף שדבוקים וגלגולים היו נחשבים לדברים השכיחים בדורות הקודמים, אין לנו אפשרות לראות בזמננו תופעות כאלו מפני שאנו חיים בתקופה שבה הסתר פנים גדול. רבנו הוסיף לבאר כי חזון מעשה אלקי הבא לידי בטוי בהתגלות הדבוק הוא מעשה של הארת פנים הגדולה ממדותיו של דור זה.

ופעם ספר את ספורו המפלא של דבוק שהובא לפני רבה של לומז'א, הגאון רבי מלפיאל צבי הלוי טננבוים זכר צדיק לברכה, הנודע בספרו שאלות ותשובות 'דברי מלפיאל'.

— לימוד היומי - כו אב —

ה) הדבוק משתולל בפשהובא לפניו ספר הזהר שלא יכול לסבל הקרשה

היתה בו דבוק, ספר, טמאה פה גדולה, עד כי לא יכל נשוא שום דבר שבקדשה. כשהובא לפניו ספר הזהר השתולל הדבוק

עד שהיה צריך שגברתנים יאחזו באיש שבו נכנס הדבוק. היה זה מפני שלא יכל לסבל את הקדשה. גם לאחר שהספר נעטר בסדין ולא נתן היה לראותו, הרגיש הדבוק בכך והמשיך בהשתוללותו.

רבנו ספר כי רבה של לומז'א שאל את הנוכחים: "הרוצים אתם לראות דבר מעניין?". הוא בקש כי יביאו לפניו ספר זהר שנדפס בדפוס אחר, שלא בקדשה כמו זה הראשון. לתדהמת כלם השתתק הדבוק ולא הגיב.

ו) מה עשה הדבוק בשבת כשבקצה השלחן המפה נשמטה והתגלה מעט?

עוד ספר רבנו על עבדה נוספת שהיה בה כדי להעיד על מדת שקיעתו בטמאה של אותו דבוק: כאשר ראה בשבת קצה שלחן שהמפה נשמטה ממנו והוא התגלה מעט, היה הדבוק מנשק ומגפף את השלחן באותו שטח שהתגלה...

[מכאן אנו רואים, גדולים מעשי צדיקים שמדקדקים שלא תתגלה השלחן בשבת קדש, וידוע מצדיקים שאמרו, והזהירו מאד, שאם המפה נתגלה, זה בדיוק כמו שהאשה הולכת בגלוי ראש].

ז) מערה מסתורית, בו התבודדו רבותינו רבי ישראל יעקב אלגאזי, בעל ה'קהלת יעקב', בנו המהרי"ט אלגאזי והחיד"א זכותו יגן עלינו

את בקורו הראשון בירושלים ערך רבנו בשנת ת"ש, לרגל השתתפותו בשמחת נשואי בן אחיו הבכור, הגאון רבי שלמה שמשון קרליץ זכר צדיק לברכה, בגבעת שאול. עם שבקש לשמור את בואו בסוד, פשטה השמועה על הגיעו ביום ששי כאש בשדה קוצים והמון אדם החל בנהירה לגבעת שאול. חברת 'המקשר', חברת האוטובוסים שפעלה אז בירושלים, האריכה את שעות הנסיעה ואף הוסיפה אוטובוסים נוספים.

מרגעי הנחת שיִדְעָה אִזְ יְרוּשָׁלַיִם נִשְׁתַּמְרָה תְּשׁוּבָה שְׁנוּנָה אַחַת שְׁעָנָה לְרַבִּי יוֹסֵף גְּרִשׁוֹן הוֹרְבִיץ זָכַר צְדִיק לְבָרְכָה, רַבָּה הַיִּשְׁיֵשׁ שֶׁל מֵאָה שְׁעָרִים, אֲשֶׁר סִפֵּר לוֹ כִּי לֹא חָס עַל חִלְשָׁתוֹ וְאָף שֶׁהִיָּתָה הַנְּסִיעָה כְּרוּכָה בְּמֵאֲמָץ רַב, הִגִּיעַ גַּם הוּא לְכַבּוּדָּהּ שֶׁל תּוֹרָה. ה'חֲזוֹן אִישׁ' - כֶּן מִסִּפֵּר - הִגִּיב בְּהוֹמּוֹר אֶפְיָנִי מְלֵא עֲנוּה: "נוֹ, וְדָאֵי שְׁכָרוֹ רַב, וְהֵלֵא אָמְרוּ כִּי אִם חָשַׁב אָדָם לַעֲשׂוֹת מִצְוָה וְנֶאֱנַס וְלֹא עֲשָׂאָה, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלּוֹ עֲשָׂאָה..."

בְּיוֹם רֵאשׁוֹן עָשָׂה רַבְּנוּ אֶת דְּרָכּוֹ לְרֵאשׁוֹנָה אֶל הַכְּתָל הַמַּעֲרָבִי. לְפָנַי צֵאתוֹ פָּשַׁט אֶת ה'טְלִית קֶטָן' שְׁלוֹ, בְּשֵׁל סִפֵּק שֶׁלֹּא הִכְרַע אֶצְלוֹ, אִם יֵשׁ לְקִרְעַ גַּם אוֹתָהּ לְמִרְאָה עִיר הַקֹּדֶשׁ וְהַמְקֻדָּשׁ. בְּמִקּוּמָה הַתַּעֲטָף ב'טְלִית גְּדוֹל', אֲשֶׁר אֵינָה נְחֻשְׁבֶּת כְּמִלְבוּשׁ וְהִיא וְדָאֵי לֹא בַת קְרִיעָה. לְאַחַר שֶׁחִלַּף בְּשַׁעַר יָפוֹ קִרַּע אֶת בְּגָדוֹ כְּדִין, תוֹךְ שֶׁהוּא חוֹזֵר עַל הַפְּסוּק מִסִּפֵּר יִשְׁעִיָּהוּ: "צִיּוֹן מְדַבֵּר הִיָּתָה יְרוּשָׁלַם שְׁמִמָּה". כְּשֶׁהִגִּיעַ אֶל הַכְּתָל הַמַּעֲרָבִי לֹא קִרַּע שְׁנִית. דְּיוֹמָם עָמַד לִיד הַכְּתָל, דְּמַעוֹת חֲמוֹת זוֹלְגוֹת מַעֲיָנָיו. שָׁעָה אַרְכָּה שִׁפָּךְ אֶת תְּפִלָּתוֹ, עִם שְׁנוּזָהר שֶׁלֹּא לְדַחֵק אֶת אֲצָבְעוֹתָיו בֵּין אֲבָנֵי הַכְּתָל, מִתוֹךְ חֲשַׁשׁ לְבִיָּאָה בְּמִקְצַת.

מִשֵּׁם פָּנָה לְסִיּוֹר בְּעִיר הַעֲתִיקָה, בְּלוּיַת רַבִּי אֲשֶׁר זָלִיג מְרַגְלִיּוֹת, הַמְקַבֵּל הַיְרוּשָׁלַמִי הַמְפָּרְסָם. שָׁעָה קָלָה הַתַּעֲכָב בְּבֵית הַכְּנֻסָת הַעֲתִיק בֵּית אֵל, מְקוֹם תְּפִלָּתוֹ שֶׁל הַמְקַבֵּל רַבִּי שְׁלוֹם שְׁרַעֲבִי. אוֹתָהּ שָׁעָה רָחֲשׁוּ שִׁפְתוֹתָיו דְּבָרֵי תּוֹרָה. מִכָּאֵן יָצָא לְחֻצֵר וְאָף יָרַד אֶל הַבוֹר, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ מַגִּיעִים לְמַעְרָה מִסְתוֹרִית, מְקוֹם בּוֹ הַתְּבוּדָדוֹ לְפָנִים חֲכָמֵי הַקְּבֵלָה 'הַמְכֻנָּים', כְּמוֹ רַבּוֹתֵינוּ רַבִּי יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב אֶלְגָּאזִי, בַּעַל ה'קְהֵלֶת יַעֲקֹב', בְּנוֹ הַמְהָרִי"ט אֶלְגָּאזִי וְהַחִיד"א. נִכְרַע עָלָיו כִּי הוּא נִרְגַשׁ לְהִיּוֹת בְּמַעְרָה שְׁבָה הַתְּפִלָּלוֹ קְדוּשִׁים אֵלָה, מִשָּׁל צְרוּפֵי הַשְּׁמוֹת שִׁיחַדוּ עוֹד מְרַחֲפִים בְּאוֹר הַמְקוֹם.

(ח) דַּנְתָּ מִלֶּךָ גֵּרָר בַּחֲלוּם הַלַּיְלָה – הַנִּפְטָר בָּא אֶל הַחֲזוֹן אִישׁ

רק שמונה שנים לאחר הסתלקותו של רבנו נתן פמבי לספור שלהלן, ספור הנחשב כפריג וכיוצא דפן ברשימת הספורים המספרים על מרן ה'חזון איש' זכר צדיק לברכה.

הספור עצמו התרחש תשע שנים קדם לכן, שנה קדם לפטירתו של רבנו.

וכך מספרת הדמות המרכזית שבספור המעשה, יעקב פלדמן, יליד דנילאב, כפר שבמחוז מרמרוש שבהונגריה:

בן שבע עשרה הייתי כשעזבתי את בית הורי ועקרתי ל"אלמשפיזטי", עירה הונגרית קטנה. מהר מאד שכחתי את החנוך שקבלתי בבית. השתדלתי להסתיר את יהדותי גם מאימת הצוררים, שרדפו את היהודים, אך יכלתי להמשיך בכך עד לשנת תש"ד. אז העברתי, יחד עם אחי, לאושביץ. בנסים שרדתי את אושביץ, ממנה העברתי לטריזנשטט שבצ'כיה. בתם המלחמה שחררתי מטריזנשטט, אך נשארתי בצ'כיה עד תש"ח, השנה שבה עליתי לארץ ישראל.

כאן נתקתי סופית את כל קשרי עם הדת. לא רק שבת הייתה אצלי סתם יום של חל, עבודתי גם בראש השנה וביום הכפורים.

(ט) אם לא תשוב – תמות בלא עת

הגיע ליל יום הכפורים תשי"ג. אותו לילה עבודתי כהרגלי. משנכנסתי למטתי ונרדמתי, נגלתה לפני בחלום דמותו של אבא, רבי חיים מרדכי זכרונו לברכה. הוא היה נראה כמו בחייו, עטוף בטלית ולבוש בקיטל לבן ומצחצח. הוא קרא אלי: "חזר בתשובה, חזר לדרך שבה חנכת. אם לא תשוב - תמות בלא עת". לא שמתי לב לחלום הנורא, אך הוא חזר ונשנה משך שבוע שלם מדי לילה.

הגיע ליל שבת. עבדתי אז כמנהל המסגריה במוסף 'טיטניק' שבראשון לציון. בשעת לילה מאחרת נכנסתי לבית קפה. לאחר שאכלתי ושתיתי חזרתי לביתי. נגשתי כדי להפעיל את מקלט הרדיו. באותו רגע שמעתי קול קורא מאחורי. הקול, שדבר באידיש, נשמע ברור: "געוואלד, דו זינדיגסט ווייטער?" ["אוי ואבוי, שוב אתה חוטא?"]. פניתי לאחורי ולחרדתי ראיתי את דמותו של אבי שנספה באושביץ. גם הפעם היה עטוף בטלית ובקיטל. הוא המשיך בתוכחתו: "אל תחשב שזה סתם חלום. באתי להזהיר אותך שתחזור בתשובה. בשמים כבר נחרץ דינך למות" - -

נחרדתי מהמראה. דמות אבי נעלמה מיד והשלוה חזרה לחדר. אך הפחד עצר אותי. לא עשנתי ולא פתחתי את הרדיו...

לימוד היומי - כט אב

במוצאי שבת כבר לא עצרתי פח והלכתי לבתי תאטראות... חזרתי הביתה. אך פתחתי את הדלת ולפני... דמות אבי. שוב עטוף בטלית וקיטל, ממש כבהקיץ. הוא התחנן אלי כי אתקן את דרכי, תוך שהוא מטעים כי זו אזהרתו האחרונה - - -

קמתי למחרת, ביום ראשון בבקר, והלכתי אל המוסף. לאחר שערכתי חלקת עבודה בין הפועלים שמתי את פני לבני ברק, אל ה'חזון איש', עליו שמעתי רבות. התכוננתי לספר לו על החלום ולבקש עצה מפיו.

"אוי ואבוי, אתה עובד בשבת, בראש השנה ואפלו ביום הכפורים, ולאביך אין מנוחה בעולם העליון. נגזרה עליו מיתת כרת". במלים אלו קדם אותי הרבי, אך עברתי על מפתן חדרו, עוד טרם פתחתי את פי...

הוא גמר את דבריו והמשיך בתנוחתו, כמו מנמנם על כסאו וראשו שעון בין שתי ידיו. עמדתי נבוך ונסער: מהיכן הוא יודע?... כמה רגעים של מתח חלפו. הרב פתח לפתע את עיניו ואמר:

”בזכות מצוה גדולה שעשית אי פעם בילדותך יוסיפו לך במקום ימים ושנים... מעכשו תחזור למוטב ותלך בדרך הישרה, כפי שחנך אותך אביר...”

(י) זכות התעסקות במצוה במסירות נפש

”האם זוכר אתה מצוה גדולה שעשית בנעורך?”, שאל אותי הרבי.

השבתי כי אף שהייתי מחלל שבת לא עשיתי רע לאיש מעולם, ואפלו צדקה נתתי...

אך לרבי זה לא הספיק. ”זה לא מספיק”, הסביר לי, ”לא בשל כך תזכה כי יקרעו את גזר דינך”.

ואז נזכרתי לפתע. נזכרתי בארוע שהתרחש בהיותי כבן ארבע עשרה, בערך. אל ביתנו הגיעה אשה שספרה כי בכפר הסמוך מטל ילד יהודי מת. היא ספרה לאבא כי לא נמצא מי שיטפל בו כדי להביאו לקבר ישראל. אבא שלח אותי אל הכפר כדי להסדיר את קבורת הילד. הפעלה הייתה פרוכה בסכנה של ממש. בדרךכים השתוללו פורעים קוזקים. אימת מות אחזה בי כשעברתי יער שלם. עשיתי, אפוא, את המצוה בשלמות...

למשמע הספור נענע לי ה'חזון איש' בראשו ולא הוסיף לדבר. יצאתי מביתו, תוך החלטה לשמור תורה ומצוות בשלמות.

— לימוד היומי - ל אב —

(יא) מרן ה'סטייפלער': אל ה'חזון איש' בא נפטר מעלמא דקשוט

את הספור המרטיט רשם הרב אליעזר קליין זכר צדיק לברכה, רבה של קהלת היראים בבאר שבע, אשר נתן לו פרסום בספרו 'קרית ארבע' שעל התורה.

"זהו ספור מפלא, הפלא ופלא, ספור נורא שפמותו לא נשמע",
הגיב לימים בהתרגשות מרן ה'סטייפעלער' זכר צדיק לברכה,
כאשר הגיע הספור לאזניו.

באותו מעמד הוסיף את הסברו לתהליך המפלא של הספור:

"כידוע באו אל ה'חזון איש' נשמות. נראה שאביו של יהודי זה
בא אל ה'חזון איש' מעלמא דקשוט. הוא ספר לו על בנו ואף בקש
ממנו לתקן את בנו"...

"זהו ה'פשוט' של הספור", סיים מרן ה'סטייפעלער' את דבריו.

(הגדה של פסח - החזון איש)

יב) לשון הזהר הקדוש מעורר

לשון הזהר הקדוש מעורר יותר מכל מאמרי חכמינו
זכרונם לברכה.

(מעשה איש, למרן הגאון הקדוש בעל החזון איש זכר צדיק לברכה)

יג) המקבל המפלא רבי שאול חיים בן רבי אליהו הכהן דוויף זכר צדיק לברכה

ד' טבת – יאר צייט (הילולא) דהמקבל המפלא רבי שאול
חיים בן רבי אליהו הכהן דוויף (תרצ"ג)

הרב השד"ה (-שאול ל דוויף הכה"ן) נודע בספרו איפה –
שלמה על האוצרות חיים. ולכבוד יום הגאר צייט (הילולא) נעתיק
איזה דברים מעוררים מהקדמתו לספרו:

יד) על ידי למוד חכמת האמת הם מתבררים יותר ומתקרבת הגאולה

על ידי למוד זה של חכמת האמת מתבררים החסד
וגבורה עם הלבוש שלהם, שכל הגליות הם פדי לברר החסד
וגבורה והלבוש שלהם. ואחר שיתבררו אז יהיה השם אחד כו',
כי בגלות מצרים לא נתבררו כי אם לבוש שלהם שהם 'אֵהָ"ה
כמנן רד"ו ... ונשארו החסד וגבורה עצמם להתברר בשאר גליות,

כמבאר בספר אוצר חיים על התורה. ועל ידי למוד חכמת האמת הם מתבררים יותר ומתקרבת הגאולה ... על ידי למוד הקבלה עולה המלכות עד דיקנא דאריך אנפין ששם הוא שרש אדנ"י במלואו (- תרע"א)... ואז יהיה השם אחד ושמו אחד ביחודא שלים דלא פסיק כמו חכמה ובינה עלאין.

❖ לימוד היומי - א אלול ❖

טו) פי מי שעוסק דוקא בנגלה ולא בזהר הקדוש נקרא לא עבדו

וכתב בספר הקנה הקדוש על הפסוק "ושבתם וראיתם כו' לאשר לא עבדו", **פי מי שעוסק דוקא בנגלה ולא בזהר הקדוש נקרא לא עבדו**, גם אינו נקרא תלמיד חכם רק בשם תלמיד, פי שם חכם אינו רק על חכמה הפנימית יעוין שם...

וכיון שיצעת כמה גדולה מעלת למוד חכמת האמת כו'... יודע גדל החיוב וגדל השכר למי שלומד הקבלה, **פי למוד הזהר בגירסא בעלמא בונה עלמין**, וכל שכך אם יזכה ללמד ולהבין פרוש מאמר אחד, יעשה בו תקון למעלה בשעה אחד מה שלא יעשה בלמוד הפשט שנה תמימה. (לשון הכסא מלך, תקוני זהר מ"ג)

טז) השל"ה: העוסק במעשה מרפבה אינו פוסק אפילו לאמן יהא שמייה רבא, לא יסיח דעתו מהענין אשר עוסק עד גמר אותו הענין, ואין צריך לומר שלא יסיח חס ושלום שום שיחה בטלה

ולענין חמר אסור המפסיק באמצע למוד הקבלה הן עוד נביא מה שכתב השל"ה... **העוסק במעשה מרפבה אינו פוסק אפילו לאמן יהא שמייה רבא** כו'. על כן העוסק בחכמת הקבלה צריך שלא יסיח דעתו מהענין אשר עוסק עד גמר אותו הענין, ואין צריך לומר שלא יסיח חס ושלום שום שיחה בטלה כו'... אשרי שומר פיו ולשונו ובתורת השם יהגה עד כאן לשון (השל"ה). ומכאן אתה למד גדלת שכר החכמה הזאת, כי מרבה מדה טובה.

יז) קדם כל למוד ימסר עצמו על קדשת השם פי זה מועיל מאד

וכדי שיוכל להעלות למודו למעלה ריח נרחב להשם, קדם כל למוד ימסר עצמו על קדשת השם פי זה מועיל מאד כמו שכתוב בשער הפונות פי עתה בזמננו בעונותינו הרבים אין יכלת לעשות זוג כתקונו למעלה, ולסבה זו הקץ מתאריך כו' אמנם עם כל זה יש קצת תקון במה שנמסר נפשנו על קדוש השם בכל לב, פי על ידי כן אפילו אין בנו שום מעשים טובים והרשענו עד להפליא, הנה על ידי מסירת נפשנו להריגה מתכפרים עונותינו כלם ויש בנו יכלת לעלות עד אמא עלאה כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד... עד כאן דבריו...

(אסרי לגפן ד' טבת להרב יונה שנקלד תשס"ה)

יח) כף החיים: למוד שעה אחת בקבלה תועיל לאדם יותר מלמוד שנה אחת בפשט

למוד התורה, עין להכף החיים זכרונו לברכה בארח חיים (סימן קנ"ה אות י"ב) מה שכתוב משם המקבל השם כסא מלך זכרונו לברכה דלמוד שעה אחת בקבלה תועיל לאדם יותר מלמוד שנה אחת בפשט, וסים הוא זכרונו לברכה דמי שאין לו יד בקבלה הרי זה ילמד בספר הזהר הקדוש עד כאן עין שם וכן ראיתי שכתב כמדומני הגאון רבי יוסף חיים דוד אזולאי (החיד"א) זכותו גג עלינו בספריו הקדושים, דלמוד הזהר מלה במלה ובכונה מועיל כמו למוד הקבלה.

— לימוד היומי - ב אלול —

יט) מי שיש לו מח בקדקדו הן בעודנו חי ירוץ לקבע עתים בספר הזהר ביום ובלילה.

ועל כן מי שיש לו מח בקדקדו הן בעודנו חי ירוץ לקבע עתים בספר הזהר (שנדפס בנקוד) הן ביום או בלילה לשם שמים, ועל ידי זה יזכר נשמתו הפלא ופלא, ויזכה לחזות בנעם